

₹ 15

అగస్టు 2013

DECCAN LAND, HYDERABAD

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

ల్యాండ్

- ❖ బతుకు వేటలో గల్ప బాట ❖ రైతు ఆత్మహత్యలు
- ❖ కరెంటు కలలు ❖ సిల్వర్స్‌లో 'తెలంగాణ'

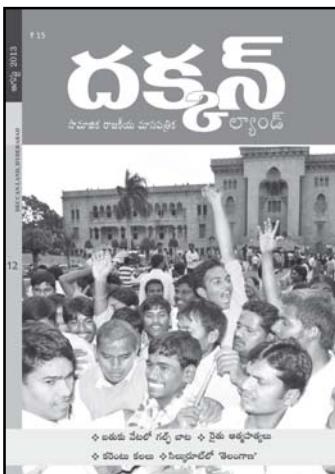
తెలంగాణ జాతి ఎత్తుకున్న బోనం
పోతురాజుల సందడి మధ్య 'రంగం'

Photos by: SP

With Best Compliments From Well wishes

Advt

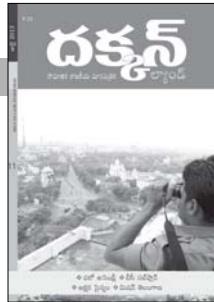

మరోసారి ‘తెలంగాణ’ ప్రకటించారు. సంబరాలూ జరుగుతున్నాయి. ఇలా తెలంగాణ రావడం, వేడుక చేసుకోవడం ఇది రెండోసారి. గతం నేటిన పాతం ధృష్టిలో పెట్టుకుంటే తాజా ప్రకటన తెలంగాణ సాధనలో తొలి అంకం మాత్రమే. ప్రైదరాబాద్ రాజధానిగా పదిజిల్లాలతో కూడిన తెలంగాణపై ప్రార్థమంటలో బిల్లు పొన్ అయి ప్రత్యేక రాష్ట్రం అధికారికంగా ఏర్పాటునప్పుడు మాత్రమే తెలంగాణ సిద్ధిస్తుంది. ఆ తరువాత తెలంగాణ పునర్నిర్మాణం జరిగినప్పుడు మాత్రమే అన్నట్టున తెలంగాణ సిద్ధించినట్లు. అప్పటి వరకూ ‘తెలంగాణ’ పోరాటం కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. అలా కొనసాగించాలి కూడా.

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644
Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మెయిల్ బాక్స్

దక్షిన్ ల్యాండ్ |

గీర్దాలి కృష్ణమ్మా! ఓదార్పు నీవమ్మా!

కోర్సె: పిలిచెరా పిలిచెరా తెలంగాణ పిలిచెరా
తెలిసెరా తెలిసెరా లోగుట్టు తెలిసెరా!
తెలంగాణ పిలుస్తోంది - పోలము చేసు ఏడుస్తోంది

వల్లె పల్లె పిలుస్తోంది - అడవితల్లి ఏడుస్తోంది
గోదారి కృష్ణమ్మా - ఓదార్పు నీవమ్మా!
పెడదారి వద్దమ్మా - ఎదారి చేయుకమ్మా!
పిలిచి పిలిచి పాలిపోయే - పల్లరెతు పంటచేసు
అరిచి అరిచి ఆగిపోయే - అంతలేని బోరుబావి
ఏడ్చి ఏడ్చి ఎండిపోయే - ఏడుపాయలేరు వాగు
ఎండి ఎండి బీటలు బారె - ఏటి పక్క గండి చెరువు
వగచి వగచి మూగబోయే - వన్స్ప్రాణి, జలచరాలు   ॥గోదావరి॥

వానదేవుడెందుకో - వరా(ర్షా)లు తప్పుడెందుకో
పళ్ళిపోవుడెందుకో - వరద పొంగు లెండుకో
మానీక్కు దోచుకోకు - కన్నీక్కు దాచుకోకు
జలదోపిడి కానీయకు - జన్మన్యధా పోనీయకు
పడమర నడ్డు కట్టలేసె - తూర్పున తూములు దీసె
నట్ట నడుమ తెలంగాణ - తుట్టతుదకు ఎదారేనా!   ॥గోదావరి॥

నీరు పల్ల మెరుగును - నిజాలు తల్లి ఎరుగదా!
కన్న ప్రేమ కాదనకు - కడుపుతీపి లేదనకు
నీళను పంచుతావో - ఫ్లోరిన్ ఉంచుతావో
నిస్సు నమ్మినోళ్లను - నిందార ముంచుతావో
కాలువలతో కడ(ప)దాకా-కరెంటు కోత నీళ్లు మాకా ॥నట్ట నడుమ॥

గాలికి కులము లేదు - మేఘానికి స్థలము లేదు
పారేయేటికెందుకో - ప్రాంతీయ బేధాలు
పాలించువానికేలనో - పక్కపాతి భావాలు
దాహం తీర్చగ రావా - ద్రోహన్న పూణ్ణి పోవా
రాష్ట్రోదాయం రాయలకు - కేంద్రం సాయం కోస్తాకా! ॥నట్ట నడుమ॥
సముద్రందాపుంచుకోని - చేపలు దూపు కేడ్చినట్లు
ప్రాజెక్టులు కట్టుకోని - పంటపోలాలెండవలెనా?
అంగట్లో అన్ని ఉన్నా - అల్లడి నోట్లో శని ఉన్నట్లు
అన్ని వనరులు మాకున్నా - అన్నము, నీరు కలపితమా!
విద్యుత్పత్తి ముప్పుతిక - వినియోగము ఒక్క పాలా! ॥నట్ట నడుమ॥

దుమ్ముగూడెం పైనిప్రేమ - బాట్లీని అడ్డుకోలేవా?
పులిచింతల పైనిప్రేమ - ఫ్లోరెడ్ పోగుట్టలేమా!
పోతిరెడ్డిపాడు ప్రేమ - రైతుబిడ్డపై నేడి మామ!
పోలవరం పైని ప్రేమ - తెలంగాణా పై నేడమ్మా!!
పిలిచెరా పిలిచెరా తెలంగాణ పిలిచెరా
తెలిసెరా తెలిసెరా లోగుట్టు తెలిసెరా!

-రోజువతి

ఈ మాసం పదాలు

-శివం, హైదరాబాద్

ప్రత్యేకం సమైక్యం
కోర్ కమిటీ సీడబ్లూసీ
లాభీయంగ్ తేల్పేస్తాం
వరదలు కుండపోత
స్టార్ బ్యాట్స్మన్

ఎఫ్డీఐ ఆహోరభిద్రత
సీట్ జేరస్ ఐపాటీ
బంగారు తల్లి తెలుగు తల్లి
పంచాయతీ తృతీయ కూటమి
అమృహస్తం ఎన్నికల కోడ్

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 1

సంఖిక: 12

ఆగస్టు - 2013

సంపాదకులు

యం. వేదకుమార్

అసాసియేట్ ఎడిటర్

ఎన్. వంశి మోహన్

సెల్ : 9848902520

లే అవుట్ & కంపెంజింగ్
చరిత ఇంప్రైషన్

కవర్ ఫిట్
పి.ఎన్

వాణిజ్య ప్రకటనలు
9030626288

ముద్రణ:
దక్కన్ ప్రైస్

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్ - 500 020.

తార్కాలయ దీరునామా

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490,

St.No. 11, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029.

Mobile: 9030626288
Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com
website : www.deccanland.com

ఏజెన్సీ కోసం..

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక స్థానిక ఏజెన్సీ
కోసం పత్రిక చిఠునామాలో లేదా ఆనంద్ ఏజెన్సీన్
(చిక్కడప్పి, భోవ్ నెం: 9848428516,
9246826191) లో సంప్రదించవచ్చు.

లీధపలి వేజిల్స్...

కోస్టాండ్రు+రాయలీస్ తెలంగాణ = అంద్రపుదీ మాసపత్రిక	9
దక్కన్ భూభాగం - భూ భోగీళక రాజకీయాలు .... ఆచార్య జయధీర్ తిరుమలరావు	11
తక్కినిమే 'తెలంగాణ'	13
సఫ్టైఫ్ ఫర్ సేల్!	16
కోచీలింగాలలో తప్పకాలు పూర్తయ్యేదెన్నది?	19
బఫీర్బాగ్ కాల్యూలు	21
రైతు అత్యహాత్యలు	23
అత్యబిద్ధానాలతో తెలంగాణ సాకారమవుతుందా?	27
కులం-నేరం-న్యాయ వ్యవస్థ	28
చరిత్ర చక్రం ముందుకే కానీ వెనక్కి తిరగడు!	29
'ప్రత్యేక' సంబరాల చిత్రాలు	30
కరంటు కలలు	32
బతుకు వేటలో గల్లో బాటు	35
ఎస్సీ, ఎస్సీ సబ్వోల్ చట్టంపై ప్రచారోద్ఘమం	38
వరుస తప్పతున్న వారసత్వం	40
వివక్	42
బలిదానాలు వద్దు	44
జై బోలో తెలంగాణ	49
తెలంగాణ పాశిరాట వీరుడు ఆరుట్లు	50
ప్రజాకవి ముఖ్యాం మొహియుట్లేన్	52
సిల్బురూట్లో నేను చూసిన "తెలంగాణాలు"	54
పల్లిక్ డిమాండ్	53
పుస్తకం	58

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నించితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్ామీక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విశ్లేషణావేదికగా తీర్మాదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పారకుల్లో అవగాహన పెంపాందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

రాజ్యాంగం పరిధిలోనే విభజన కోరుతున్నాం.

- కాంగ్రెస్ ఎంపీ పొన్నం ప్రభాకర్

టీ నేతల్నో ఐక్యత లేదు.

- ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಂಫೀ ಮಥು ಯಾಫೀ

తెలంగాణ స్థాదన సుబ్ర ఎన్నికల లభీ కోసమే.

-ತೆರಾಸ ನೇತ ಕೆಕ್ಕೆ

రాష్ట్రం మద్దతు మాపియా చేతుల్లో చిక్కుకుంది.

- సీపీఐ రాష్ట్ర శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ కె. నారాయణ

అనివార్య పరిస్థితుల్లో తెలంగాణ విదీపోతియునా ముంచుకొచ్చిన ప్రమాదం ఏమీ లేదు. సీమాంధ్రప్రాంతానికి పెద్ద నష్టం జరుగుతుందని భావించాలిన అవసరం లేదు. - రాజమండి ఎంపీ ఉండవలి అరుణ్ కుమార్

◆ ◆ ◆

ముఖ్యమంత్రులు, మంత్రులు అవినీతికి పొల్చడితే క్రమించే ప్రసక్తి లేదు.

- ఏప్సీసీ ప్రధాన కార్యదర్శి దిగ్విజయ్ సింగ్

తెలంగాణపై కాంగెన్స్ పొలి ప్రజలను మోసగిస్తేంది.

- బీజేపీ నేత వెంకయ్య నాయుడు

ಅಪ್ಪೆಲಕ್ಕಾ ಒತ್ತಿದ್ದಿಕೊನ್ನೇ ವಿದ್ದೆನೀ ಪತ್ತಕ ಸೆಟ್ಟುಬಂಡುಲ ಪರಿಮಿತುಲ ಸೆರಪು

= ଶାନ୍ତି

ఆరిక వ్యవసను విదేశీ మూలదనానికి తాకట్టు పెడుతున్నారు.

- సీపీఎ నేత గురుదాన్ దాన్ గుప్తా

సీమాంద్ర నేతలు ప్రౌదరాబాద్‌ను తాము అభివృద్ధి చేశామని చెబుతు న్నా 1956 నాటికి ఇది లభివృద్ధి చెందిన నగరమనే విపుల్యాన్ని విపులి పుణ్యాదు - కుండల్ రెడ్డి గోవింద్ బాబు

ଲାଭଗ୍ରହ ଭାବନାରୁ

లండన్‌లో తెలంగాణ ఎన్‌ఆర్‌ఎస్ ఫోరం ఆధ్వర్యంలో జులై 21న నిర్వహించిన బోనాల కార్బూక్షమానికి భాజపా రాష్ట్ర అధికార ప్రతినిధి ఎన్.రాంపందర్ రావు, తెలంగాణ ధూంధాం కళాకారుడు రసమయ బాలకిషన్, రాజకీయ విశేషకుడు వి.ప్రకాశ్ హంజరయ్యారు. ఎన్‌ఆర్ ఐ ఫోరం నాయకులు గంగ వేణుగోపాల్, అనిల్ కూర్చులం, పవిత్ర రెడ్డి తడితరులు పొల్సోన్‌నారు. బోనాలు సందర్భంగా పిల్లలకు చిత్రలేఖనం, మెహిందీ పోటీలు నిర్వహించారు.

ఓటు బ్యాంక్ కోసమే ఆపోరిబ్రద్తత !

ప్రజలను ఎంత సేపటికీ ఎన్నికల కోసం ఉపయోగించుకోవడం రాజకీయ పార్టీలకు వెన్నెతో పెట్టిన విరుద్ధ. మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చాయి గనుక ప్రజలు గుర్తొస్తారు. 2014లోనో లేదా అంతకంటే ముందుగానే లోకసభ ఎన్నికలు జరగనున్నాయి. అందుకనే ఆహారభద్రుడత బిల్లును ముందుకు తీసుకువచ్చారు. ప్రజలకు ఏదో చేశామన్న సంకేతాలు పంపేందుకు కాంగ్రెస్ పార్టీ హడావడి చేస్తోంది. దేశ ప్రజలకు 2009 ఎన్నికలలో ఇచ్చిన హామీ మేరకు ఇప్పుడు ఆహారభద్రుడత కల్పిస్తామని చెబుతోంది. పార్ట్ మెంట్ వరక్కాల సమావేశాల్లో ఆహారభద్రుతా బిల్లు, భూసేకరణ బిల్లు ప్రవేశపెట్టాలని కేంద్రం ప్రయత్నిస్తోంది. ఆహారభద్రుత ద్వారా దేశంలోని 82 కోట్ల మందికి సభీడిపై ఆహారం లభిస్తుంది. ఇది ప్రజలకు ఒక హక్కుగా మారుతుంది. ఆహారభద్రుత బిల్లును అమ లు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆర్ద్రినెన్న తీసుకొచ్చాంది. దేశంలోని నాలు గింట మూడువంతుల మంది గ్రామీణులు, సగానికి పైగా పట్టణ ప్రజలు దీంతో లభీ పొందనున్నారు. మరోపంకన ఆహారపంటలపై సామూజ్యవాదులు కన్నువేసినారు. ఆహార భద్రత బిల్లు రాజకీయలభీ కోసమే. ఆకలిథాథ తీర్పదానికి ఆహారభద్రుత బిల్లును ప్రవేశపెటుతున్న మని పొలకులు ఆర్థాటంగా ప్రచారం చేసుకుంటున్నారు. పనికి ఆహార పథకం ప్రవేశపెట్టినా వందరోజుల పని కల్పించడం లేదు. ఆ పథకం అవినిషిలో మనిగి తేలుతోంది. ఆహార భద్రత కింద రూ.లక్కా 31 వేల కోట్ల సభీడి భారం పడుతుంది. దీని అమలుకు 62 మిలియన్ టన్నుల మేరకు ఆహార ఉత్పత్తులు అవసరం అవుతాయి. ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థకింద రూ. లక్కా తొమ్మిదివేల కోట్ల ఖర్చువుతుంది. ఈ బిల్లు అమలులోనికి వచ్చిన తరువాత మరో రూ. 15వేల కోట్లు అనుబంధ పథకాలకు, రూ. ఎనిమిదివేల కోట్లు రవాణాకు ఖర్చువుతాయి. ఆహార భద్రత బిల్లు అమలు కోసం ఏడాదికి 62 మిలియన్ టన్నులు అవసరం అవుతాయి. ఈ చట్టాన్ని తొలివిడతగా డెండు రాష్ట్రాల్లో రాజీవ్గాంధీ జయంతి సందర్శంగా అమలు చేయాలని ప్రభుత్వం ప్రణాళిక రూపొందించింది. అప్పటి ఆర్కికమంత్రి ప్రణబ్ మహార్జీ 2009 బడ్జెట్ సమావేశాల్లో దీని గురించి ప్రస్తావించారు. అప్పటినుంచి ఇప్పటిదాకా ఎనిమిదిసార్లు చర్చలు జరిగాయి. ప్రతిపక్షుల అభ్యర్థాలతో ఈ బిల్లు ఆమాదం పొందకపోవడంతో యూపీవీ ప్రభుత్వం ఆర్ద్రినెన్నెను అమలులోకి తెచ్చింది. ఆహార భద్రత బిల్లును 23 రాష్ట్రాలలో చిత్తపుద్ధితో అమలు చేస్తామని కేంద్రప్రభుత్వం చెబుతోంది. 2014లో జిగిన ఎన్నికల్లో ల్యాపోందేందుకే ఇదంతా అన్న విమర్శలు కూడా ఉన్నాయి. ఎన్నికల్లో ఏదో ఒక విధంగా అధికారంలోకి రావడానికి యూపీ ఏతపూతపూ లాడుతుంది. ఆహార భద్రత బిల్లు భారతదేశంలో పేద బిడుగు బలహీన వర్గాల ప్రజలకు ఎంత మేరకు ప్రయోజనం చేకూరుతాయనే ప్రశ్న తెలత్తుతుంది. సంక్లేష పథకాలు అంతం మాత్రంగానే పేదలకు అందుతున్నాయి. పథకాల పేరిట ప్రజలని మాయ జేస్తున్నారు. దాన్ని ప్రజలు గ్రహించాలిన అవసరముంది.

సంబరాలు కాదు...

అప్రమత్తత ముఖ్యం

మరోసారి తెలంగాణ ప్రకటించారు. గతంలోనూ ఇలా ప్రకటించి, అలా వెనక్కుతీసుకున్న ఉదంతం నేటికి కళ్ళ ముందు కదలాడుతూనే ఉంది. నాటి గాయం నేటికి పచ్చిపుండుగా ఉంది. అలాంటి సమయంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ అభిప్రాయం వెలువడింది. దానికి ఇంకా ప్రభుత్వ ప్రకటన పేశాడా రావాల్సి ఉంది. పార్లమెంట్లో బిల్లు ఆమోదం పొందాల్సి ఉంది. ఈలోగా సమైక్యాంధ్ర ముసుగులోని సీమాంధ్ర పెట్టుబడిదారులు తెలంగాణను అడ్డుకునేందుకు తమ వంతు ప్రయత్నాలు చేస్తూనే ఉంటారు. ఈ నేపథ్యంలో సంబరం చేసుకోవడం కాదు...అప్రమత్తత ముఖ్యం.

గతంలో ఇదేవిధంగా ప్రకటన వెలువడిన నాడు పార్టీలకు అతీతంగా సీమాంధ్ర నాయకులు రాజీనామాల అష్టం ప్రయోగించారు. ఈ దఫా కూడా అలా జరిగే అవకాశం ఉంది. అంతేగాకుండా భారీ స్థాయిలో కృతిమ ఉద్యమాన్ని చేపట్టే సూచనలూ ఉన్నాయి.

చేతికి అందిన ముద్ద నోట్లోకి వెళ్ళే దాకా నమ్మకం లేకుండా పోయింది. చేసిన పోరాటాలకు, త్యాగాలకు, బలిదానాలకు విలువ లేకుండా పోయింది. యాభై ఏక్షుగా ప్రోగా జరిగిన పోరాటం చివరి దశకు చేరుకున్న సమయంలో కుట్టలు, కుతంత్రాలు అధికమైపోయాయి. ఇన్నాళ్ళూ జరిగిన పోరాటం ఒక ఎత్తుయితే, మరో ఆరు నెలల పాటు నిర్వహించబోయే పోరాటం మరో ఎత్తుగా మారింది. ఈ ఒక్క ఆరు నెలల పాటు మరింత అప్రమత్తంగా ఉంటూ తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం కలను సాకారం చేసుకోవాల్సి ఉంది.

అన్ని పార్టీల ఆమోదం, అనెంబ్లీ తీర్మానం, పార్లమెంటులో బిల్లు...ఇలా ఏ దశలోనైనా తెలంగాణ ఆకాంక్షకు గండి కొట్టే అవకాశం మెండుగా ఉంది. నిన్నటి వరకూ ప్రత్యేక తెలంగాణకు అనుకూలంగా తల ఊపిన పార్టీలు ఒక్కాసారిగా అడ్డం తిరగవచ్చు. అనెంబ్లీ తీర్మానం చేసేందుకు వీల్కుండా రాజ్యాంగ సంక్షేపం సృష్టించనూ వచ్చు. ఎలాగోలో పార్లమెంటుకు బిల్లు చేరుకుంటే కేంద్రంలో కాంగ్రెసు మనుగడనే ప్రశ్నార్థకం చేయవచ్చు. ఎంతకైనా తెగిస్తామనే అంటున్నారు తెలంగాణను అడ్డుకుంటున్న సీమాంధ్ర పెట్టుబడిదారులు.

ఈ నేపథ్యంలో పార్టీల రాజకీయాలకు అతీతంగా ప్రజాసంఘాలు మరోసారి సంఘచితం కావాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ప్రజల్లో చెతన్యం కలిగించి వారిని కదిలించాల్సిన బాధ్యతను మరోసారి ప్రజాసంఘాలు స్నేకరించాలి. కీలకమైన ఈ సమయంలో ప్రజాసంఘాలు ఏమాత్రం ఏమరపాటుగా ఉన్న మరోసారి అనధ్ిం జరిగిపోతుంది. కనీస ఉమ్మడి కార్యాచరణ ప్రణాళిక మొదలుకొని పరస్పర సహకారంతో నిర్వహించే సమాంతర పోరాటాల వరకూ ఏ స్థాయిలో ఏది వీలైతే దాన్ని ఎంచుకోవాలి. కలసి పని చేసినా, విడివిడిగా పని చేసినా పరస్పర విమర్శలకు దూరంగా ఉంటూ సహకరించుకునేందుకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.

తెలంగాణ బిల్లు ఆమోదం పొంది, ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడి, ఆ ఫలాలు సాధారణ ప్రజాసీకాన్ని చేరుకునే వరకూ అవి తమ పోరాటాన్ని కొనసాగించాలి. మరో వైపున సీమాంధ్ర ప్రాంతంలోనూ ప్రజా సంఘాలు అక్కడి ప్రజాసీకాన్ని విభజనకు సమ్మర్థం చేయాలి. ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడితేనే సీమాంధ్ర మరింతగా అభివృద్ధి చెందుతుందనే విషయం స్వస్థం చేయాలి. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు వారికి జీవన్వరణ సమస్య కాదని అవగాహన కల్పించాలి. ఆ విధంగా జరుగుతుందనే ఆశిద్ధాం.

వెదకుమార్, ఎమ్.

(యం. వెదకుమార్)

ఎడిటర్

ప్రజల హక్కుల కోసం పోరాడిన గంటి ప్రసాదం

పాలకుల పెట్టుబడిదారీ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూ ప్రజాహక్కుల కోసం పని చేస్తున్న విషపోద్యమ నేత గంటి ప్రసాదంను రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే హత్య చేయించిదని పలు హక్కుల సంఘాలు, ప్రజాసంఘాలు ఆరోపించాయి. గ్రీన్హాంట్ అవసేఫన్లో భాగంగా పాలకుల రాజ్యహింసలో భాగంగానే హక్కుల నేత గంటి ప్రసాదంను హత్యమార్చారన్నారు. జల్లెన్ ప్రాదరాబాద్లో నిర్వహించిన మీడియా సమావేశంలో విరసం నాయకుడు వరపరావు, తెలంగాణ ప్రజా ప్రాంట్ అధ్యక్షుడు ఆకుల భూమయ్య, ఎపీసీఎల్సీ నాయకుడు రఘుమాథ్, కేవెన్పివ్ఎస్ నాయకుడు దుడ్డు ప్రభాకర్, అమరుల బంధుమిత్రుల సంఘం నాయకురాలు పద్మ, ప్రజా కళామండలి నాయకుడు కోటి, పి.డి.ఎం నాయకుడు రాజు, సీఆర్పిటీ నాయకుడు బళ్ళా రపీంద్రనాథ్, షైతన్ మహిళా సంఘం నాయకురాలు రాధ తదితరులు ఈ సందర్భంగా ప్రసంగించారు. విద్యార్థి దశ నుంచి శీకాకుళ రైతాంగ సాయుధ పోరాటంలో పాల్గొని విషపోద్యమం వైపు ఆకర్షితుడైన గంటి ప్రసాదం తుది వరకు ప్రజల హక్కుల కోసం పోరాడిన మహానేత అని అన్నారు. ఆయన లేని లోటు పూడులేని దన్నారు. 2004 నుంచి పీపుల్వమార్ అధికార ప్రతినిధిగా పని చేస్తూ, శాంతి చర్చల సమయంలో కీలకపాత్ర పోషించిన నాయకుడని పేర్కొన్నారు. మహారాష్ట్రలో పోలీసులకు చిక్కిజైలుకెళ్ళిన గంటి ప్రసాదం జైలులో ఉన్న ఖైదీల బాధలు తెలుసుకోని రాజకీయ ఖైదీల హక్కుల కోసం పోరాడారని అన్నారు. అమరుల బంధుమిత్రుల కమిటీని ప్రారం భించి బూటకు ఎన్కెంటర్లలో చనిపోయిన వారి మృతదేహము వారి కుటుంబమ్ములకు గౌరవంగా అందించే విధంగా ఆయన ఎంత గానో పోరాడారని అన్నారు. గంటి ప్రసాదంపై కాల్చులు జరిగిన అనంతరం, ఆయన ఆరోగ్యపరిస్థితి విషమంగా ఉండని, పొలికాప్టర్ ద్వారా ప్రాదరాబాద్కు తరలించాలని సీఎంను కోరేందుకు వెళ్తే, తమ పట్ట పోలీసులు అమానుషంగా ప్రవర్తించి రాత్రి వరకు పోలీన్ స్టేషన్లో నిర్వంధించారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

తెలంగాణ ఉద్యమం - ఉద్దీగ సంఘాలు

తెలంగాణ కోసం ప్రాణత్వాగం చేసుకొను కుటుంబాలను ఆద కోవాలనే ఉద్దేశంతో తెలంగాణ ఎలక్ట్రానిటీ ఇంజనీర్స్ అసోసియేషన్ సంఘం ఆధ్వర్యంలో జల్లె 18న విరాళం అందజేసే కార్బూక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ప్రాఫెసర్ కోదండరాం, కె. కేశవరావు, కిషన్ రెడ్డి, స్కూమిగౌడ్, సీఎల్ రాజం, అల్లం నారాయణ తదితరులు ఈ సందర్భంగా ప్రసంగించారు. అమరుల కుటుంబమ్ములు పదిమందికి ఒక్కాక్రమికి రూ. 20 వేల చొప్పున సంఘం అందజేసింది. టీజీవో చెర్పున్ శ్రీనివాస్ గాడ్, తెలంగాణ ఇంజనీర్స్ సంట్మేమ సంఘం అధ్యక్షుడు శివాజీ, కార్యదర్శి జానయ్య, సలవోదారు మోహన్రెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తేనెటీగలు

పైసాపైసా లెక్కగట్టుకోని పంచుంటాం నగలు, సట్టా తూకాలేసుకుంటాం ఇల్లు, భూమి వాటాలేసుకుంటాం పండుగ పూటా పస్తులుంటే బాధల్లో భాగస్వాములెవరొతారు తండ్రిప్పిల్లిని కరువు గద్ద తస్సుకుపోతే వాకిట్లోంచి వచ్చి చీకటి అడ్డాపెడ్డె పిల్ల పశ్చల బిత్తరమాపులు విషాదం పూట సానుభూతి రాళ్ళవానలా కురుస్తుంది బరువు, బాధ్యతలు స్వార్థం సూరుకు చెక్కిన కాగితాలు ఇక్కడ వాటాలేసుకోవడానికి ముందుకొచ్చే దాతలెవరు? కోడి బారు వీకిసట్లు కలలు ఈదరగాలికిరిపోయిన పెంకుల్లా ఆశలు జడివాన వాగులో బోడిబోచ్చె ఈతలు ఇంక ఉపున తీర్చేదెవరు? కాలం ఎగదన్నితే కరంటు ఎగిరెగిరి తంతే పొలాలు దూపనోళ్ల తెరుస్తాయి పశువుల కొట్టం పాణాలు మాయల అల్ ఫకీరు గుప్పిత్లో కోతలు ఎవుసం నాగలి ఎక్కడున్నావంటే పెంట కుపుల పక్కన పెద్దమ్మునైనానంది మూడు రాళ్ల పోయలో సాలెగూళ్లకాపురం కప్పొలకు తాళం వేద్దామంటే గైందర్వాజుకే దర్జా ఎలగజెడ్డూ వచ్చిపోయ్యబోత్తో ముచ్చట్లాడుతుంది దూలాలకు ఉయ్యాలలు, బంగువాయిల కాలం చెల్లింది ఉరితాళ్లకు రోజులొచ్చి ఉంగుతన్నాయి పట్టుం బాటలో, దుబాయి అరాటంలో ఘుట్ల ఘుట్లున తిరిగొచ్చిన సందూకాలు శవపేటికలు, జీవచ్చవాలు ఇక్కడ ఎక్కుక్కి ఏడ్చునా ఆర్చేదెవరు, తీర్చేదెవరు, ఆదుకునేదెవరు దగ్గరిక్కే తరిమితరిమి కాటేసే తేనెటీగలు

-కె. అంజయ్య,
సిద్ధిపేట, మెదక్జిల్లా

కోన్స్టండ్రు + రాయల్సీమ - తెలంగాణ = ఆంధ్రప్రదేశ్

వీర తెలంగాణ, పాఠు తెలంగాణ, గర్జించే తెలంగాణ, గాంధ్రీంచే తెలంగాణ....చివరకు త్వాగాల తెలంగాణ. ఏం చేసినా చేసిందంతా సాధారణ ప్రజాసీకమే. మరి నాయకులేం చేస్తున్నారన్న ఆవేదనకు అ.భా.టె.ర.వే. ప్రధాన కార్యదర్శి (ముంబై) మచ్చ ప్రభాకర్ అందించిన అక్షరరూపం

గోడవై వటం వేలాడదిని బోర్డుపై తెల్లటి సుద్ధముక్కతో “ఆంధ్ర ప్రదేశ్” శీర్షిక ప్రాసాదు చరిత్ర భూగోళం ఉపాధ్యాయుడు. ప్రాసి వెనుకకు తిరిగి మరలనే లేదు..

“జై తెలంగాణ” నినాదం వినిపించారు ఒకరు. వెంటనే గదంతా “జై తెలంగాణ”తో మార్కోగింది.

“మీలో ముందుగా ఆ నినాదం ఇచ్చిన వారెవరు?” ప్రశ్నించాడు సార్.

నేనంటే నేనని అందరూ చేతులెత్తారు.

ముందు బల్లలపై కూర్చున్న వారెవరు ఇప్పులేరని నిర్మారించుకున్న పిదప వెనక వైపున కూర్చున్న విద్యార్థుల్లో కొందరిని లేపి ఒక్కొక్కిం పేర్కడిగాడు.

“నాపేరు మదన్ మోహన్ సార్”

“నాపేరు మల్లికార్ణున్ సార్”.. అంటూ చెప్పుకపోయారు.

చివరికి చెన్నార్డెడ్డి లేచి “ఆ నినాదమిచ్చింది నేనే సార్, అందరం కలిసి ఇచ్చినా మీకేమైన ఇబ్బందా?” అని ప్రశ్నించాడు నిలబడి.

“ఇబ్బందెందుకు పైగా సంతోషంగ ఉంది. నసరే నీ గురించి నాకు బాగానే తెలుసు” అంటూ కూర్చోమని సూచించాడు.

“బోర్డుపై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాస్తే మీరు ‘జై తెలంగాణ’ ఎందుకన్నారో నాకు పూర్తిగా అర్థమైంది. అట్టే అదే వదంపై లక్క లెక్క సమీకరణాలతో ఒక నిర్వహనం ఆలోచించి కనుక్కోగలరా?” అని ప్రశ్నించి మెదడుకు మేతపెట్టాడు.

విద్యార్థులందరు తమలో తాము ఆలోచిస్తూ పక్కహాళ్ళతో మచ్చ చీస్తూ కొంత సమయం తీసుకున్నారు.

తర్వాత ఒక విద్యార్థి టిక్కును లేచి “కోన్స్టాండ్ + రాయల్సీమ -తెలంగాణ = ఆంధ్రప్రదేశ్” అని జవాబిచ్చాడు.

చురుకైన తెలంగాణ మెదళ్ళను చూసి సంబరపడిపోయాడు గురు వు జయిశంకర్గారు. తోటి విద్యార్థులందరు ఆ జవాబు విని కేరింతలు కొడతూ ఆ విద్యార్థిని పొగడ్తులతో ముంచెత్తారు.

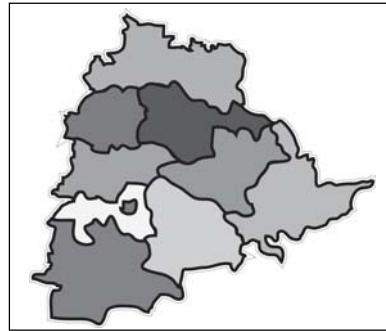
“నసరే, మనిషికి ఎన్ని కళ్ళన్నావి?”

“రెండు”

“ఈ రెండు కళ్ళ సమానంగున్నావా?”

“అవును, సమానంగా ఉంటావి”.

“మరి రెండు కళ్ళ సమానంగలేనిదెవరు?”

“రెండు కళ్ళ సిద్ధాంతం చెప్పే చంద్రబాబు సార్” అంటూ మూడు మృదిగ సమాధానమిచ్చారు.

ఇప్పుడు మీకు మరో ప్రశ్న వేస్తాను సరిగ్గ ఆలోచించి చెప్పండి.

“తెలంగాణను నిర్వచిస్తూ మరో సమీకరణం రూపొందించండి. అందుకు తగిన సమయం ఇస్తాను.”

వెంటనే “తగిన సమయమెందుకు సార్ ఇంత చిన్న ప్రశ్నకంటూ ఒక చురుకైన విర్యాది లేచి,

“తెలంగాణ+ప్రాదరాబాద్ = తెలంగాణ” అంటూ జవాబిచ్చాడు.

విద్యార్థుల చప్పళ్ళతో గదంతా మార్కోగింది.

పెద్ద మనుషుల ఒప్పందం ఎప్పుడు జరిగింది?

“1956”లో.

“పీరోజు ఏ నెల?”

“జూలై ఒకటవ తేదీ”

“కాదు 19 జూలై”

“మల్లీ రూల్ నిబంధనల కాలపరిమితి 1964లో మగిడయంతో దానని పొడిగించాలని తొలుత తెలంగాణలోని ఏ జిల్లలో ఏ చేటులో ఉద్యమం మొదలై 1969 ఉద్యమానికి బీజాలైనవి?

“ఖమ్మం, పాల్గొంచ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులో”

“జూన్ 4, 1969న విచ్చలించి కాల్పులు ఉద్యమానిరులను పొట్టున పెట్టుకున్న ముఖ్యమంత్రివరు?”

“కాను బ్రాహ్మణందర్చెడ్డి”

“జై ఆంధ్ర ఉద్యమం తర్వాత మల్లీ నిబంధనలను తుంగలో తొక్కడం వలన సిమాంద్రులకు ఏ హక్కులు లభించాయి?

“తెలంగాణ భూములను కారుచౌకగా కొనే హక్కులు నేరుగా ఉద్యోగాలను సంపాదించే లాంటి హక్కులు స్వేచ్ఛగా లభించాయి.”

“ఇప్పుడు నేను ప్రస్తుత తెలంగాణ ఉద్యమంపై కొన్ని లీఫ్స్ ప్రశ్నలు వేస్తాను జవాబిష్టగలరా? అంటూ ప్రశ్నించాడు ప్రా. జయ శంకర్ సారు.

“అలా కుదరదు సార్, ఇప్పచీవరకు మీరు అడిగారు మేము సమాధానమిచ్చాము. ఇప్పుడు ఉద్యమాలు నడుపుతుంది ప్రజలు, మేము. కాబట్టి మేమే ప్రశ్నలడుగుతాము. మీరే ఆ చిక్కు సమస్యలకు ముడివిప్పి జవాబిష్టలీ” అని పట్టుబట్టారు.

“నసరే, కానిష్వండి, అడగండి” అంటూ తలూపాడు గురువు.

“నాడు ఉద్యమ కార్బోక్టలు కాల్యూల్స్ చనిపోతే నేడు ఆత్మ బలి దానాలు చేసుకొని నేలకొరుగుచున్నారు. వీటికి ముఖ్య కారకులెవరు?

“కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల, వారి నిర్భావం, నాన్నివేత వైఖరి, సీమాం త్ర నేతల రెచ్చగొట్టే ప్రకటనలు”

“వీటిని రాజకీయ హత్యలుగా పరిగణించవచ్చా?”

“ముమాటికి, పరిగణించవచ్చు”

“తెలంగాణ కోసం తెలంగాణ ప్రజలు, ముఢ్చబిడ్డలు ఎన్ని నిరసనలు, బంద్లు, సమ్ములు, మార్క్యులు జరపాలో అన్ని జరిపారు. ఎన్ని రకాలగా పోరాధాలో అన్నిరకాలుగా పోరాడారు. వీధుల్లో విద్యుత్తలు పోలీసులకెదురుగ నిచి నిర్మంధలకు వ్యతిరేకంగా రాళ్ళు పట్టి యుద్ధాలు చేశారు. ఇక విసిగిపోయి తెలంగాణ రాజకీయ నాయకులు ఎలాగూ మాకోసం చావడానికి సిద్ధంగా లేరని తమకు తమే ఒంటిపై కిరోసిన పోసుకొని మంటల్లో మాడి మార్పిపోయి అత్యత్యాగం చేసినా రాజకీయ వాతావరణంలో మార్పు రాపడం లేదంటే ఇవి ఏ రకమైన రాజకీయులని భావిస్తున్నారు? అని ఆఫేశనగా ప్రశ్నించాడు ఒక విద్యార్థి జేపేసి నాయకుడు.

“అంతెందుకు సార్, ఒక పక్క చచ్చినా మరో పక్క పదవులు పట్టుకొని ఊరేగడం, సీట్లకోసం కుక్కల్లు కొఱ్లుడడం, నడిబజార్లో ఒకరి కొకరు బురద జల్లుకోవడం, సరిపడ్డలు దాటి లోనికి రాకుండా అడ్డుకోకి వారికి గొడుగులు పట్టి స్వాగతించడం ఏ రకమైన రాజకీయాలో ఒక్క వాక్యంలో సమీకరణం తయారు చేసి చెప్పాలి అని పట్టుపట్టడు మరో జేపేసి విద్యార్థి.

“తెలంగాణ ఉద్యమం-తెలంగాణ ద్రోహులు=తెలంగాణవాదులు”

“తెలంగాణ ఉద్యమం is C of Telangana People and its agitators.”

“అందుచేత తెలంగాణ ప్రజలకు మిత్రులెవరో శత్రువులెవరో బాగా తెలుసు. ఎటోచ్చి ఉత్తర డక్కిణ ధృవాలున్నా తమ తమ స్వంత రాజకీయ ఎజెండాలను ప్రక్కన పెట్టి ఒక్క తెలంగాణ ఎజెండాతో కలిసి పనిచేసినా, విడిగా ఉండి పోరాడినా పరస్పరం ఒకరిపై మరొకరు విమర్శలు చేసుకోకుండా, కేంద్రం మెడలు వంచేలా ఉద్యమాన్ని తీవ్ర తరం చేయడమే ప్రస్తుతం తెలంగాణవాదుల కర్తవ్యం అని చెప్పి “జై

తెలంగాణ” అంటూ బోర్డుపై నినాదం ప్రాసి ప్రసంగం ముగించాడు ప్రొ. జయశంకర్సార్.

“ఉద్యమం... తీవ్రతరం.. భలే బాగుంది సార్!.. సకలజనుల సమ్ము సింగరేణి, ఆర్టీసీ, ఉద్యోగుల సమ్ములు, మిలియన్సార్స్, తెలంగాణ మార్క్యు, ... సమర దీక్ష, సదక్ బందీలు.. ఇంకెన్ని కావాలి?”

“2009 నుంచి 2014. రానే రావట్లే ఎన్నికల పండగ. శ్రీకృష్ణ కమిటీలు పోయావి, అవినీతి వ్యతిరేక ఉద్యమాల సాకు చూపి ఎన్ని పొర్కమెంటు సమావేశాలు గడిచిపాయె - నెల వాయిదాల నుంచి నెలం టె నెల కాదు పోయి సంసద్ యాత్రల వరకు చేరింది.

పొర్కమెంటు, అనెంబ్లీ సీట్ల బేరాల బలం కాడికి వచ్చి.. తెలంగాణ సెంబెంటు బలహీనతలను వాడుకొని ఎన్నికల వ్యాపార పెట్టుబడికి మార్చుకొనే వరకు పోయిరి. జంకెక్కడి తెలంగాణం. జంకెక్కడి ఉద్యమమంటూ 101 అబద్ధాలంటూ.. అసలు బుజువులే లేని ఉద్యమమంటూ ఓ చీడవరుగు రానే వచ్చే దాచాపు అన్ని పొర్కమెంటరీ రాజకీయ వశ్వాలు ఉద్యమాన్ని నట్టేబిలో ముంచేదాక ఎదిగినా చీమూ నెత్తురు లేకుండా వీర తెలంగాణం.. పోరు తెలంగాణ.. గర్చించే.. గాండించే జోరు తెలంగాణ.. పైగా త్యాగాల తెలంగాణాల! ఈ సిద్ధాంతాల, ఎత్తుగడ స్వంత వ్యాపాల రాద్ధాంతాల రాపిడిలో ఏ ఒక్క తెలంగాణ రాజకీయ పొర్కమెంటు రాజకీయలో నాయకుడైనా చావో - బతుకో తెల్తుకొని ప్రాణత్యాగం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?.. మహాముఖావా? లేకుంటే తెలంగాణ పదం నాలుకపై వలించే అర్థత మీకు ఎవడిచ్చాడని మేము విద్యార్థులం, కార్యకులం, రైతులం, రచయితలం, కళాకారులం, ఒకటిమీటి సమస్త అణచబడ్డ తెలంగాణ పీడిత, తాడిత ప్రజాసార్థకం తత్పవన నిలించున్నాము. లేకుంటే “జై తెలంగాణ” బోర్డుపై ప్రాసి అర్థత మీకు లేనేలేదని సపాలు విసురుతున్నాము” ముక్క ఖంరంతో హచ్చిరిక చేసింది.

పాపం! ఈఉద్యమ చూడానికి కాబోలు రెండవ జన్మ ఇచ్చారేమో నన్న బాధ భరించలేక అక్కడికక్కడే కుప్పకూలిపోయాడు ప్రొ॥ జయ శంకర్.

ఇంతలో దిగ్విజయ్ రోడ్ మ్యాప్ చెపిసోకంగానే అనుమాన స్వదంగానైనేమీ మెల్లిగా కళ్ళతెరిచాడు.

వివాదాన్వధం

విభజన కోరే వారిని తలమికొట్టాలి.

- మంత్రి కోండ్రు మురళి

తెలుగుత్వాల మెడిపై కత్తి.

- కాంగ్రెస్ ఎంటీ లగడపాటి రాజగోపాల్

భారతీ శరణాలయం కాదు.

- విదేశాంగ మంత్రి సల్వాన్ ఖుర్రీద్

(అమెరికా గుట్టు రట్టు చేసిన

ఎడ్స్ట్రో స్టోదెన్కు దేశంలో ఆశ్రయం కల్పించడంపై)

అమరికా నిఘా పెద్ద అంశం కాదు.

- విదేశాంగ మంత్రి సల్వాన్ ఖుర్రీద్ (భారతీ దౌత్యకార్బోలయంపై ‘బిగ్బాస్’ నిఘాపై)

సమైక్యమే కోరుకున్నా

- పీసిసీ అధ్యక్షుడు బొత్త సత్యనారాయణ పెళ్ళుకే ఇష్టుచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?

- సీడబ్లూసీ ప్రత్యేక అప్పోనితుడు జి.సంజీవరెడ్డి వైస్ట్రెంచ్ బ్రాంచ్ పై పోరు

- కొండా సురేభి

చిన్న రాష్ట్రాల వల్ తీవ్రవాద సమస్య తప్పనిసిలగా ఉంటుంది.

- మంత్రి కోండ్రు మురళి

దక్కన్ భూభాగం

భూ భోగశిక రాజకీయాలు

ఆచార్య జయథీర్ తిరుపుల రావు

భూరతదేశాన్ని రెండు భాగాలుగా చూడ్డం ప్రాచీనకాలం నుండి అనవాయితీగా వస్తున్నది. ఉత్తర, దక్కిణ భారతాలుగా వాడడం నేటికీ వ్యవహరంలో ఉంది. ముఖ్యంగా రాజకీయ దృక్కోణంలోంచి ఈ విభజన స్వస్థం. ఆ తరువాత సంగీతం, శిల్పం, సంస్కృతి, భాష ఇత్యాది రంగాలలో సౌలభ్యం కోసం ఈ పదాలను ఉపయోగించారు. రామాయణ కాలం నుండి దక్కిణాపథం అనడం గమనిస్తాం. కావేరి, కొఠ్లేరు, తుంగబిడ్ర, సహ్యది కొండల మధ్య భాగాన్ని దక్కిణాపథం అన్నారు. మహా భారతరచనలో విదర్ప, దక్కిణ కోసల దేశాల మధ్య నుండి తెలుగు, కన్నడ, తమిళ మూలాలుగల ప్రాంతాన్ని ద్రావిడ దేశం అని పిలిచారు.

దక్కిణ, ద్రావిడ పదాలు సగం భారతదేశానికి సంకేతంగా భావించారు. హియాలయాలాపై ఉన్న ప్రాంతాన్ని ఉత్తరభారతంగా, సముద్రాల వైపు ఉండే ప్రాంతాన్ని దక్కిణదేశంగా పిలిచారు. భాషా పరంగా చూస్తే ఉత్తర భారతదేశాన్ని ఆర్యభాష, దక్కిణ భారతదేశాన్ని ద్రావిడ భాషా ప్రాంతంగా పిలవడం జరుగుతున్నది.

ఈ ఉత్తర దక్కిణ భూభాగాలు కలిసే ప్రాంతం లేదా భూభాగం ఒకటి ప్రత్యేకంగా కనుపిస్తుంది. భాగోళిక దృష్టితో చూసినప్పుడు దానిని దక్కన్ పీరభూమి అని పిలుస్తారు. ఈ పీరభూమి ప్రాంతాన్ని దక్కన్ ప్రాంతం అని రాజకీయపరంగా మొదట పిలవేనారు. దక్కిణ పదం నుండి దక్కన్ అని రూపొందించని కొండరి ఉంహా. ఈ ప్రాంతం దక్కిణాపథానికి ద్వారమార్గం.

పదైనిమిదో శతాబ్దీలో భారతదేశంలోకి చౌరభడి వచ్చిన విదేశీ యులు తమ పాలనా సౌలభ్యం కోసం సెంట్రల్ ఇండియా అనే విభాగాన్ని ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. దీనిలో ఎక్కువగా మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రభూభాగం ఉండేది. ఆదిలాబాదు జిల్లాలోని గోండీ ఆదీశాసీ ప్రజల జీవనవిధానం, నివిత ప్రాంతం ఇందులో భాగంగా ఉండేది. నిజానికి గోండలు ద్రావిడులు. వారి భాష ద్రావిడ భాష. ఈ జాతి భాష కొంత దక్కన్ పీరభూమిలో పరివాప్తమంది.

భారతీయ జాతీయభావనకు దక్కన్ గుండెకాయవంటిది. రెండు ప్రాంతాల మధ్య సమతల్యపారధిగా వనిచేసింది. రెండు ప్రాంతాల విభీన్నతలకి ఒక బేలన్నె కుదర్చడంలో దక్కన్ పొత్త విస్పరింపరానిది. ఉత్తర భారతీయుల భాష, సంస్కృతులు, విశ్వాసాలు, కర్కాండల ప్రత్యేకతలను గౌరవిస్తూనే దక్కిణ భారతదేశ ప్రజల మనోభావాలను గౌరవిస్తూ వారి ప్రాంతిక అస్తిత్వగౌరవాలను కాపాడుతూ వచ్చింది.

క్రీస్తుపూర్వం 5,6 శతాబ్దాల కాలం నుండి అంధ భృత్యులవేర, అంధ రట్టాల పేర స్వంతం రాజ్యాలను ఏలిన దాఖాలలకు దక్కన్

ప్రాంతం చిరునామాగా ఉంది. కోటిలింగాలలో శాతవాహనుల రాజ్యం వారి పుట్టుక, పెరుగుదల, వ్యాపి ఇక్కడ నుండే జరిగింది. పైశాచీ, పాశీ, ప్రాకృతాలు ఈ నేలనుండే దక్కిణా పథానికి వ్యాపించాయి. జైన, బౌద్ధాలు ఇక్కడ నుండే ఎక్కువగా దక్కిణానికి తరలి వెళ్లాయి.

అలెగ్గాండర్ కాలం నుండి మధ్యయుగాలలో ముస్లింలతోనూ, మొస్తుమెన్ అంగ్దీయులతోనూ సంఘర్షించి నిలవరించిన దాఖలాలు చాలానే ఇక్కడ ఉన్నాయి. ఉత్తర భారతదేశం సరిహద్దుల నుండి పరదేశ పాలకులు సులభంగా దేశంలో చౌరబడినా, దక్కన్ వారిని నిలవరించి నట్టుగా చరిత్రకారులు చెబుతారు. మొదటి స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం జరిగిన 1857 కన్నా చాలా దశాబ్దాల ముందే అంగ్దీయులతో తలచి వారిని పారదోలిన చాందా గోండు రాజుల చరిత్ర దక్కన్ దే. అటు ట్రిటీష్, అటు సైజాం సైన్యాలను ఎదిరించి స్వాతంత్ర్యపోరాటం జరిపిన అనేక మంది వీరులు ఈ నేల పుత్రులే.

ఆదివాసీ మైదాన ప్రాంతాల సాంస్కృతిక సమేళనమే కాదు. రాజరికానికి, దానిని నిలవడానికి కృషి చేసిన ప్రజలకీ మధ్య ఎన్నో ఘర్షణలు జరిగింది ఇక్కడే. ఇది పోరాటాల పొత్తిళ్ళ నేల. స్వేదం, రక్తం కలగలసిన క్షేత్రం.

బలమైన జాతీయ భావన ఏర్పడిన సందర్భంలో, అదే భావన పెత్తనం చేసినప్పుడు దానిని తుంచి వేసిన ఘనత కూడా ఈ ప్రాంతానిదే. ఎందరో పాలకులు తమ సంస్కృతిని రుద్దినా తమ మూల సంస్కృతి మాత్రం దక్కన్లోని వివిధ జన సమూహాలు ఎంతో శ్రమించి కాపాడుకున్నాయి. గోండీ, మరారీ, కన్నడ, తెలుగు వంటి భాషలు ఆదాన ప్రదానాలతో తమ భాషలను పరిపుష్టం చేసుకున్నారు. అందుకే దక్కన్ వాసికి పలు పరభాషలు వచ్చు. పై పేరొస్తు భాషలలో వీరు వండితులు. ఈ నేలమీద ఆరచీ, పారసీకం చాలా కాలం రాజ్యమేలాయి. ఉర్దూభాష ఇక్కడే పుట్టి పెరిగింది. ఈ భాషా సంస్కృతినే దక్కనీ జుబాన్ అంటారు. దక్కనీ భాష అంటేనే ఉర్దూకి మర్కారపేరు.

1956లో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాల పేరుతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడం కొంతమందికి అనందం కలిగించి ఉండవచ్చు. కానీ ఈ పరిశామం పరిమిత ప్రాంతికీ నంతర సంతృప్తమే కానీ జాతీయ సహాయ భావనలను దక్కన్లో చెరివేసిన విషాదముట్టం. పైదరాబాదు సంస్కారంలో నాలుగు మరారీ జిల్లాలు, రెండు కన్నడ జిల్లాలు తొమ్మికి తెలంగాజిల్లాలు కలిసి ఉండేవి. మూడు భాషలు కలిసి జీవించే బ్రక్షతకు కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పాటు వల్ల భంగం వాటిల్లింది. ఇది కొత్త జాతీయభావనకు విరుద్ధం. పలు భాషా ప్రజా సమూహాలు కలిసిమెలసి జీవించే ఉమ్మడి

తత్త్వానికి గండి కొట్టడమే. పరాయి పాలనలో ఉన్న ప్రజల ఐక్యతకి స్వాతంత్ర్యం ఏర్పడిన కొన్నాళ్ళలోనే చరమగీతం పాడవలసి వచ్చింది. వలు భావియులు ఒక చోట కలిని జీవించే విధానం అంతరించిపోవడం దేశవిభజన అంతటి విషాదం. ఈ విషాదం పైకి కనబడకపోవచ్చు. కానీ అంతటి నిశ్చిట ప్రభావం చూపింది. భిన్నత్వంలో ఏకత అనే భావ నని సమాధి చేసింది. ఏక భాష అనిచూశామే కాని భిన్న, వైరుధ్య సంస్కృతులు, ఆచారాలు, భావనలు, మనగడలు కలిగి ఉన్న వారిని బలవంతంగా విడిస్తాం. కోస్తా ప్రాంతవాసుల అభీష్టం పేరకు కొత్త రాష్ట్ర సరిహద్దులు ఏర్పడడం వెనుక దాగిన రాజకీయం ఘలితం ప్రస్తుత తం కనుపిస్తూనే ఉంది. ఇప్పటికే దక్కన్ పలు భాషల కేంద్రమే. భాషా విభిన్నతలను ప్రేమించే తల్లిభడి. దానికి మరో పేరు దక్కన్ సంస్కృతి.

జాతీయ భావనని బలంగా పెంచుతూ, ఉపజాతీయ భావనల ద్వారా సుభిక్షంగా బతకడం ఇక్కడి ప్రత్యేకత. తెలంగాణ ప్రజలు దక్కన్ సంస్కృతిలో ఎక్కువగా భాగస్వేమ్యం వహిస్తారు. దానితో మమేకత పొందుతారు. ఆ సంస్కృతిని తమ కన్సుటల్సీగా భావిస్తారు. ఇది తెలంగాణ సంస్కృతి. ఈ సంస్కృతి కోస్తా సంస్కృతి కన్నా భిన్నం. ఏ కోశాన సారూప్యతలేదు. అందుకే దానిలో భాగం కాలేకపోయింది. తెలుగు జాతిగా ఈ ప్రజలను ఒకరుగా చెప్పుకొన్నప్పటికీ సంస్కృతి, భాషా పరమైన తేడాలు అనేకం ఉన్నాయి. చాలా వైరుధ్యాలు కనుపిస్తాయి. అందుకే ఏకభావన సాధ్యం కాలేదు! ఏ కోశానా, ఏ రంగాన షక్యత సాధించలేక పోయాం.

ఆంగ్లేయ శత్రువుని పారదోలడం వల్ల మన దేశం ఒక స్థిరరూపం పొందింది. దేశసరిహద్దులు గీసిన పటం ఒక జాతీయ భావనకి అంకురార్థం చేసింది. కానీ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రపటం ఎప్పుడూ రాష్ట్ర ఐక్యభావనకి పునాది వేయలేదు. స్థానికత భావన వేరు. ప్రాంతియ

అభివృక్షీకరణ వేరు. రాష్ట్రపుత్రుం ఏనాడూ వీటిని గౌరవించడం నేర్చుకోలేదు. అందుకే అఱువులునూ విద్యేషం పెచ్చుపెరిగింది. దేశ సరిహద్దులు ఏర్పడడం వల్ల జాతీయ భావన పెరిగింది. కానీ లోతుగా ఇంం రూపాందవలనే ఉంది. జాతీయ భావన వల్ల వివిధ ప్రాంతాల భిన్న సంస్కృతుల ప్రజలమధ్య ఏకభావనకు ఒక రూపం వచ్చింది. ముస్లింలు, హిందువులు, క్రైస్తవులు అనే సంఘర్షణ భావన ప్రజలలో తగ్గింది. రాజకీయ అవసరాలకు మాత్రమే అప్పుడప్పుడు పావుగా తెల్తుఇంది. కానీ ఒకే భాషా రాష్ట్రంలో తెలుగువారి మధ్య సయోధ్య మాత్రం పెరగలేదు.

దీనికి గల కారణాలు చారిత్రకంగా పరిశీలించాల్సి ఉంది.

కాకతీయ రాజుల కాలంలో ఈనాటి గుల్ఫర్డా జిల్లాని కలుబిగీ అని పిలచేవారు. ఇప్పుడు ఇది కర్నాటక రాష్ట్రంలో ఉంది. కాకతీయ రాజు వేయించిన ఓరుగల్లు శాసనంలో

“జంబూద్దీపే భరతవర్షే ఆంధ్రదేశాంతర్గత పశ్చిమ దిశా భాగే కలుబరగ సుత్రాపే” అని ఉంది.

అంటే గుల్బర్డా జిల్లా తెలంగాణా సాంస్కృతిక భాత్రం కింద ఉండింది. పైగా ఈ ప్రాంతం అంతా దక్కన్గా పిలవబడే భూభాగంలో ఉంది. అలా ఉండడం వల్ల ఏర్పడిన సంస్కృతివల్ల ఈనాటికీ గుల్బర్డాలోని ప్రజలు తెలంగాణా ప్రజలని, ఈ ప్రాంతాన్ని అమితంగా ప్రేమిస్తారు. ఇది సరిహద్దు ప్రాంతాలు అని కాదు. సాంస్కృతిక ఏకత సాధించిన అవిఫాళ్జు భూభాగందం. దానిపేరే దక్కన్.

వివిటం ఏమంటే ఈనాటి దక్కన్ భూభాగమే ఒకనాడు మహా తెలంగాణా! పీఠభూమి గుర్తింపు ద్వారా దక్కన్ పేరు వచ్చింది. కానీ పిలపాలన, రాజురాజధాని, సాంస్కృతిక కేంద్రం, మతరాజధాని పట్టం అన్ని తెలంగాణాలోనే ఉండేవి.

‘దక్కన్’ గురించి మరిన్ని విశేషాలు వచ్చేనెల చూద్దాం!

మద్దతు ధరలు నామమాత్రం

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటీవల ప్రకటించిన పంటల మద్దతు ధర నామమాత్రంగా ఉండని అభిల పక్క రైతు సంఘం అభిప్రాయ పడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం ఆధ్వర్యంలో జైలై తిన మగ్గూం భవనలో అభిల పక్క రైతు సంఘాల రోండ్ బేబుల్ సమావేశం జరిగింది.

కేంద్రం ప్రకటించిన ధరలు కేవలం 4.8 శాతం పెరుగుదల మాత్రమే ఉందని, రైతులు పండించేదుకు అవుతున్న వ్యవసాయ ఖర్చులు విపరీతంగా పెరికపోతున్నాయని సమావేశంలో పాల్గొన్న రైతు నాయకులు అందోళన వ్యక్తం చేశారు. పెట్టుబడికి తగ్గట్టుగా పంటలకు మద్దతు ధరలను నిర్ణయించాలని సమావేశం డిమాండ్ చేసింది.

తాజాగా ప్రకటించిన మద్దతు ధరలను అశాస్త్రీయ పద్ధతిలో నిర్ణయించినట్లు వారు పేర్కొన్నారు. ధాన్యం మద్దతు ధర క్రీంటాలుకు సాధారణ రకానికి రూ. 60, మేలు రకం వరికి క్రీంటాలుకు రూ. 65గా కేంద్రం పెంచిందన్నారు.

గత ఏడాది పత్రి క్రీంటాలుకు రూ. 3,900 ఉంటే, నేడు కేవలం రూ. 4 వేలకు పెంచారని, రూ. 100 పెంపు మాత్రమే చోటు చేసుకుండని అన్నారు.

గోధుమ క్రీంటాలుకు గత ఏడాది రూ. 1285 ఉంటే, రూ. 1350లకు పెంచారని, ఈ పెంపు రైతులకు ఏమాత్రం ఉపయాగకరంగా లేదని అన్నారు. ప్రభుత్వ లక్కల ప్రకారం, వరి ఉత్పత్తి ఖర్చులు సాధారణ రకానికి రూ. 1698, మేలు రకం రూ. 1874లు అవుతాయని పేరొన్నారు.

డాక్టర్ స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సులను అనుసరించి 50 శాతం అదనం పెంచితే సాధారణ వరికి రూ. 2545, మేలురకానికి రూ. 2811లుగా మద్దతు ధరలు ఉండాలన్నారు. ఈ సిఫార్సులను పార్కమెంటులో ఆమోదించకుండా గాలికి వదిలేసి పంటలకు మద్దతు ధరలు ప్రతిపాదించే కమిషన్, కేంద్ర ప్రభుత్వం కుమ్మక్కలు నామమాత్రంగా ధరలను నిర్ణయించడంపై సమావేశం ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసింది.

తక్కణమే 'తెలంగాణ'

తెలంగాణ ఏర్పాటు ప్రక్రియ మొదలైందని తెలంగాణ ప్రజానీకం సంతోషిస్తుంటే ఆ సంతోషంపై నీళ్ళు చిమ్మలించేలా సమైక్యవాదుల ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. వాటిని తిప్పికిట్టాల్సిన్న అవస్థతను వివరిస్తున్నారు హైకోర్టు నిర్ణయాది చిక్కుడు ప్రభాకర్

గత ఐదు దశాబ్దాలుగా తెలంగాణ ప్రజలు సుదీర్ఘంగా చేసిన పోరాట ఫలితంగా జులై 30వ తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వస్థమైన ప్రకటన చేసింది. గత 2009, డిసెంబర్ 9న చేసిన ప్రకటనను వెనక్కి తీసుకొని డిసెంబర్ 23న అన్ని పక్కలతో చర్చించి రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేస్తామని ప్రకటించిన ప్రభుత్వం గత మూడు సంవత్సరాలుగా సుదీర్ఘంగా రాష్ట్రంలోని వివిధ పార్టీలు, వివిధ ప్రాంతాల నాయకులను వదేవదేచర్చలకు పిలిచి వారికున్న అనుమానాలను పూర్తిగా నివృత్తి చేస్తూ అటు యాపీల సమస్యలు కమిటీలోను, ఇటు కాంగ్రెస్ పార్టీ నిర్ణయాత్మక కమిటీ అయిన సేడబ్యూసీలో సుదీర్ఘంగా చర్చించి తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేసింది. కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ మంత్రి, ఆరోగ్యశాఖ, పాంచాశాఖ మంత్రులైన చిదంబరం, గులాం నబీ అజాద్, సుకీర్త కుమార్ ఖిందెలతో పాటు అభిల భారత కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శి, అంధ్రప్రదేశ్ పార్టీ ఇన్చ్చార్జ్ అయిన దిగ్విజయ్ సింగ్ కూడా తెలంగాణ ఏర్పాటు ప్రక్రియ రాజ్యాంగబద్ధంగా ప్రారంభం అయిందని ప్రకటించారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి, కాంగ్రెస్ పార్టీ అధినాయకుత్వ నిర్ణయానికి కట్టబడి ఉంటామని ప్రకటించిన సీమాంధ్ర కాంగ్రెస్ ప్రజాప్రతినిధులు మళ్ళీ సమస్యను తిరగతోడే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకుత్వ నిర్ణయానికి కట్టబడి ఉంటామని వదేవదే ప్రకటించిన సీమాంధ్ర తెలుగు దేశం పార్టీ నాయకులు మరొకసారి రాజీనామాల బాట పట్టారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు నిర్ణయం రాజ్యాంగ ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవచ్చిందని, కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకునే నిర్ణయానికి కట్టబడి ఉంటామని గత రెండేళ్ళగా ప్రకటిస్తున్న వైవింగ్ సిపి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం ప్రకటించక ముందే జులై 30వ తేదీన ఈ పార్టీకి చెందిన సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు రాజీనామలు చేసి తమ పచ్చి అవకాశ వాదాన్ని, అప్రజాస్టామిక కార్యాచారణను తెలుగు సమాజం ముందు ఉంచారు.

ఇంకొక వైపు సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధుల రూపంలో ఉన్న భూస్వామ్య వెట్టుబడిదారులు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియను జీర్ణించుకోలేకపోతున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటును ఎలాగ్నించా అడ్డకోపాలని ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి, పీసీఎస్ అధ్యక్షుల బోత్తు సత్యనారాయణ తో కలిసి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు వలన దేశంలో వివిధ కొత్త రాష్ట్రాల ఏర్పాటు సమస్య ముందుకు వస్తుందని గత కొద్ది రోజులుగా లగడపాటి రాజగోపాల్, రాయపాటి, కాపూరి వదేవదే వక్కాణించారు. అదేవిధంగా నేడు డబ్బుసంచలతో అక్కడి అందోళనలను ఉధృతం చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు విషయంలో ఇరకాటంలో పెట్టేందుకు వరోక్కంగా

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు విషయంలో ఈ ప్రాంత ప్రజలు పోరాటి దాదాపు 14వందల మంది తెలంగాణ భూమి పుత్రులు అపువుల బాసారు. తెలంగాణ పోరాటానికి, మిగిలా రాష్ట్రాల ఏర్పాటు పోరాటానికి వ్యతాపం ఉన్నది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు సమస్య 5 దశాబ్దాలుగా పెండింగ్లో ఉన్నదనే నిర్ణయానికి వచ్చిన కాంగ్రెస్ పార్టీ, యమిఎ ప్రభుత్వం డిసెంబర్ 9, 2009 నాడే నిర్ణయం తీసుకున్నా సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల వితండ వాదన లతో డిసెంబర్ 23 నాటికి ఆ నిర్ణయాన్ని వెనక్కి తీసుకొని గత మూడు సంవత్సరాలుగా 1,000మంది తెలంగాణ బిడ్డల చాపుకు కారణమై ఎట్టకేలకు జులై 30న రాష్ట్ర ఏర్పాటు నిర్ణయానికి వచ్చింది.

ప్రయత్నిస్తున్నారుని జాతీయ ప్రసార మాధ్యమాలు కూడా పేర్కొంటున్నాయి.

వాస్తవంగా దేశంలో దాదాపు 14 రాష్ట్రాలు కొత్తగా ఏర్పాటు చేయవల్సిన అవసరం ఉన్నది. అక్కడి ప్రజలు సుదీర్ఘకాలంగా ఆయా రాష్ట్రాల కొరకు పోరాటం చేస్తున్నారు. కానీ గత ఎవ్డిఎ, యమిఎ, అంతవ ముందు ప్రభుత్వాలు కూడా ఆయా రాష్ట్రాల ఏర్పాటు విషయంలో ఒక సమాగ్రమైన విధానాన్ని పాటించకపోవడంతో ఆ సమస్యలు అలాగే మిగిలిపోయాయి. గత 5 దశాబ్దాలుగా సుదీర్ఘ కాలంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు విషయంలో ఈ ప్రాంత ప్రజలు పోరాటి దాదాపు 14వందల మంది తెలంగాణ భూమి పుత్రులు బాసారు. తెలంగాణ పోరాటానికి, మిగిలా రాష్ట్రాల ఏర్పాటు పోరాటానికి వ్యతాపం ఉన్నది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు సమస్య 5 దశాబ్దాలుగా పెండింగ్లో ఉన్నదనే నిర్ణయానికి వచ్చిన కాంగ్రెస్ పార్టీ, యమిఎ ప్రభుత్వం డిసెంబర్ 9, 2009 నాడే నిర్ణయం తీసుకున్నా సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల వితండ వాదనలతో డిసెంబర్ 23 నాటికి ఆ నిర్ణయాన్ని వెనక్కి తీసుకొని గత మూడు సంవత్సరాలుగా 1,000 మంది తెలంగాణ బిడ్డల చాపుకు కారణమై ఎట్టకేలకు జులై 30న రాష్ట్ర ఏర్పాటు నిర్ణయానికి వచ్చింది.

ఈ మూడు సంవత్సరాలు దేశంలో ఏ రాష్ట్రాల ఏర్పాటు చేసి నప్పుడు జరపనంతగా చర్చలు జరిపి సంప్రదింపుల ప్రక్రియలు ముగించా తెలంగాణ ప్రజల ప్రజలు పుత్రులు అంతిమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి, పీసీఎస్ అధ్యక్షుల బోత్తు సత్యనారాయణ తో కలిసి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు వలన దేశంలో వివిధ కొత్త రాష్ట్రాల ఏర్పాటు సమస్య ముందుకు వస్తుందని గత కొద్ది రోజులుగా లగడపాటి రాజగోపాల్, రాయపాటి, కాపూరి వదేవదే వక్కాణించారు. అదేవిధంగా నేడు డబ్బుసంచలతో అక్కడి అందోళనలను ఉధృతం చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు పెట్టేందుకు వరోక్కంగా

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు చేస్తే హైదరాబాద్ సగరంలో సీమాంధ్ర సామాన్య ప్రజలు ఉద్యోగస్తులు అభిప్రదత్తకు గురవుతారని, సీమాంధ్ర ప్రభుత్వం ఇంగ్లెండ్ విశాలాకారమై చిక్కుడు 13

కృష్ణ, గోదావరిల సీరురాదని దుష్టుచారం చేస్తూ సీమాంధ్ర ప్రజలను తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా రాష్ట్ర ఏర్పాటును అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దీనికి సీమాంధ్ర పెట్టుబడిదారుల ప్రయోజనాలను కాపాడే మీడియా కూడా వంత పాడుతున్నది. సీమాంధ్ర లో రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు వ్యతిరేకంగా జరిగే అందోళనలో కొంత ప్రజల భాగస్వామ్యం ఉన్నా, అదికేవలం సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల దుష్టుచారం, వారి ప్రయోజనాలు, వీరికి వెన్నుడన్నగూ నిలబడే సీమాంధ్ర మీడియా ఓపరాటర్లల వల్ల వచ్చిందే తప్ప ఆ ఉద్యమంలో కించిత్ సీమాంధ్ర విశాల ప్రజానీకం యొక్క ప్రయోజనం లేదు. ఈ విషయాన్ని కొంతమంది మధ్యతరగతి ప్రజలు, ఎన్జెస్టోలు అర్థం చేసుకోకుండా రాష్ట్ర ఏర్పాటు నిర్ణయాన్ని అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇది హర్షిగా అప్రజాస్వామీకం. తెలంగాణ ప్రజల ప్రజాస్వామీక హక్కును కాలరాయ డమే. మరొక వైపు సీమాంధ్రలో నూతన రాజధానిని ఆ రాష్ట్ర రాజధానిగా నిర్మించుకోవడం ద్వారా అక్కడ అన్ని రకాల ప్రజల ప్రయోజనం విపరీతంగా ఇమిడి ఉన్నదనే విషయం ఉద్దేశపూర్వకంగానే సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారీవర్గం, దానికి వంతపాడే మీడియా ప్రజలకు చేరకుండా చేస్తున్నది. వీరిద్దరి చేతిలో పాపలుగా మారిన సీమాంధ్ర ఎన్జెస్టోలు, కొంతమంది విద్యార్థులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు ఆయా పార్టీల కార్యకర్త లు విధ్యంనం స్ఫోట్సున్నారు. వీరు స్ఫోట్సున్న తప్పుడు అందోళన వంధా అటు సీమాంధ్ర విశాల ప్రజానీకానికి, ఇటు తెలంగాణ విశాల ప్రజానీకానికి అభివృద్ధికి తిరోగున చేర్చే అవుతుంది. ఈ చర్యలు సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారులకు ప్రయోజనం కలిగిస్తాయే తప్ప మరేమి లేదు.

సమైక్యంగా ఉంటామని, విడిపోయే వారికి విడిపోయే హక్కులేదని ఒక రాష్ట్ర ఏర్పాటు ఉద్యమం చరిత్రలో కూడా జరగలేదు. 1948లో మొదలైన అంధ్రరాష్ట్ర ఉద్యమం మద్రాసు రాష్ట్రం నుండి విడిపోయేందుకు జరిగింది. స్వరాష్టంగా ఏర్పడేందుకు నాడు అంధ్రప్రాంత నాయకులు రాష్ట్ర ఏర్పాటు ఉద్యమం చేసారు. 1953 అక్టోబరు నాటికి అంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పాటు పోరాటం ఉన్నత స్థాయికి చేరుకుస్తున్నది. పొల్చి శ్రీరాములు లాంటి వారు ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఏర్పాటు కొరకు నిరహిర దీక్ష చేసి చనిపోయారు. నాడు కూడా ఆంధ్ర రాష్ట్ర నాయకులు ఎన్నో వందల సంగాల వరిత్ర కల్పిన తమిళ రాజధాని అయిన చెన్నపట్టం (మద్రాసు) ఆంధ్ర రాష్ట్ర రాజధాని చేయాలని ఇప్పటిలాగే వితండ వాడాన్ని స్ఫోట్చించారు. సుదీర్ఘ తమిళ ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక చరిత్ర కల్పిన చెన్న పట్టం తమిళులకు గుండెకాయ లాంటిది. అటువంటి సగరాన్ని తమిళులకు చెందకుండా చేయాలనే దుష్ట తలంపుతో ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి చెన్నపట్టం రాజధాని చేయాలని ఉద్యమం చేసారు. అప్పటి తమిళ రాజకీయ నాయకులు, అన్నదురై లాంటి ప్రజా దృక్పథం కల్పిన నాయకులు వీరి దుర్మార్గాన్ని గుర్తించేసి తీప్రంగా ప్రతిఫలించారు. ఆ ప్రతిఫలించారు ఎదుర్కొల్పికి అభిరికి చెన్నపట్టాన్ని ఉప్పుడి రాజధాని చేయాలని తీప్రంగా ప్రయత్నించారు. ఇటువంటి ముర్ఖపు అలోచనను విమాతం సహించేది లేదని నాటి తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి రాజాజీ 24 గంటల సమయం ఇచ్చి అంధ్ర నాయకులను చెన్నపట్టు రాజధాని ఒదిలి పెట్టి వెళ్ళి పోవాలని ఆదేశించారు. అప్పుడు మాత్రమే మద్రాసు సగరం నుండి వచ్చిన ఆంధ్ర ప్రాంత నాయకులు విజయవాడలో

తెలంగాణ అశేష ప్రజానికం సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల కుటులను, కాంగ్రెస్ పార్టీ చరిత్ర తెలిసిన శక్తులుగా పొర్చుమెంటులో తెలంగాణ బిల్లు ఈ పర్మాకాల సమావేశాలలోనే ప్రవేశ పెట్టేందుకు ఉద్యమాన్ని కొనసాగించాలి. వేలాది ప్రజల, విద్యార్థుల, కార్బికుల, రైతాంగం యొక్క మహాత్మరపోరాటం ద్వారా ఏర్పడ్డ రాష్ట్రాన్ని ప్రజాస్వామీక తెలంగాణ వైపు నడిపించాల్సిన బాధ్యత తెలంగాణ ప్రజలందరిపైన ఉన్నది.

రాజధానిని నిర్మించుని ప్రయత్నం చేసి అక్కడ కమ్యూనిస్టుల ప్రాబల్యం ఉన్నదని భావించి, శ్రీభగ్గ ఒప్పండంలో భాగంగా కర్తూలుకు అంధ్ర రాష్ట్ర రాజధానిని నిర్మించే చేందుకు అవకాశం ఇచ్చారు. అక్కడ ఎటువంటి సౌకార్యలు లేవని భావించి దేరాల కింద, హరి గుడిసెలలో సచివాలయాన్ని నడిపించిన అంధ్ర ప్రాంత రాజకీయనాయకులు పైదరాబాద్ నగరం మీద కన్సెసి 1956లో ఫజల అలీ కమిషన్ సిఫార్సులకు భిన్నంగా అంధ్రప్రదేశ్‌ను ఏర్పాటు చేశారు. తెలంగాణ ప్రాంతంలో పారుతున్న జీవసుదులను తమ ప్రాంతాలకు మళ్ళించుకోవాలనే ప్రధాన కుటు అందులో దాగి ఉంది. అప్పటికే ఎంతో అభివృద్ధి చెంది వందలాది మహాభవనాలు పైదరాబాద్ నగరంలో ఉన్నందున సుదీర్ఘ కాలం తెలంగాణ ప్రాంత అన్ని రకాల వసుదులను కూడా సమూలంగా దోచుకోవచ్చనే కుటులో భాగంగా అంధ్రప్రదేశ్‌ను ఏర్పాటు చేయడంలో నాటి సీమాంధ్ర నాయకుల దుర్మార్గపు అలోచన దాగి ఉన్నది.

రాష్ట్రం ఏర్పడిన రసంలాగికి సీమాంధ్ర పెత్తనాన్ని భరించలేని ఆత్మగౌరవం గల తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజలు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు కొరకు ఉద్యమాన్ని 1964 లోనే మొదలుపెట్టారు. అది 1968 వచ్చే వరకు మహాత్మ ఉద్యమంగా మారింది. ఈ ఉద్యమాన్ని అణిచివేసేందుకు భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల ప్రతినిధి అయిన నాటి అంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్య మంత్రి కాను బ్రహ్మనందరెడ్డి అత్యంత పాశవికంగా ఆ ఉద్యమాన్ని అణిచివేసిన చరిత్ర మనందరికి తెలిసిందే. నాటి నుండి ఫిస్కెస్ పష్టిలాగా మరింత ఉప్పేత్తున లేస్తూ దాదాపు 1400 మంది ఉద్యమకారుల నులివెచ్చని రక్కంతో తడిసి ముద్దయిన తెలంగాణ ఉద్యమం తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటును కేంద్ర ప్రభుత్వం మెదలు వంచి గడిచిన మూడు సంగాలలో రెండు సార్లు రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రకటనను చేయించింది. మొన్న వెనక్కి తీసుకున్నట్టే ఈ సారి వెనక్కి తీసుకోకపోవచ్చ. కాని తెలంగాణ అశేష ప్రజానికం సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారుల కుటులను, కాంగ్రెస్ పార్టీ చరిత్ర తెలిసిన శక్తులుగా పొర్చుమెంటులో తెలంగాణ బిల్లు ఈ పర్మాకాల సమావేశాలలోనే ప్రవేశ పెట్టేందుకు ఉద్యమాన్ని కొనసాగించాలి. వేలాది ప్రజల, విద్యార్థుల, కార్బికుల, రైతాంగం యొక్క మహాత్మరపోరాటం ద్వారా ఏర్పడ్డ రాష్ట్రాన్ని ప్రజాస్వామీక తెలంగాణ వైపు నడిపించాల్సిన బాధ్యత తెలంగాణ ప్రజలందరిపైన ఉన్నది. ఇప్పటికే 10సంలాగు ఉమ్మెడి రాజధానిగా పైదరాబాదును కొనసాగుస్తున్నట్లు కాంగ్రెస్ పార్టీ, కేంద్ర ప్రభుత్వం వదే వదే ప్రకటించాయి. అయినా సీమాంధ్ర భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారులు, వారికి వంత పాడుతన్న ఏపీ ఎన్జెస్టోలు ఇతర మధ్యతరగతి ప్రజానీకం నాటి మద్రాసు మీద వితండ వాదం కొనసాగించినట్టే నేటి పైదరాబాద్ మీద కూడా వితండ వాదం

కొనసాగిస్తూ పైదరాబాద్‌ను శాశ్వత ఉమ్మడి రాజధానిగా చేయలని కృటలు పసుపుతున్నారు. ప్రధాని మంత్రి మన్సోహన్ సింగ్‌ను, సోనియా గాంధిని పదే పదే కలుస్తూ అభిరికి 2009, డిసెంబర్ 23 లాగానే తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియను అడ్డకునేందుకు తీవ్ర ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టిన సీమాంధ్ర నాయకులు ఏ స్థాయిక్కొని దిగుజారుతారు.

పైదరాబాద్ నగరాన్ని వదులుకునేందుకు సిద్ధంగా సీమాంధ్ర నాయకులు సిద్ధంగా లేరు. బంజారాహిల్స్, జూబ్లీహిల్స్, కాపూరి హిల్స్, లాంకో హిల్స్‌లతో పాటుగా పైదరాబాద్ నగరం చుట్టూ సీమాంధ్ర పెట్టుబడి ఆరులు అక్రమించుకొని ఉన్న లక్ష్మాది ఎకరాల స్థలాలు కాపాడుకునేందుకు సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులందరు సీమాంధ్ర ప్రజలను రెచ్చగొట్టి సమైక్యంద్ర ఉద్యమాన్ని ఉద్ఘతం చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. యావత్తీ దేశం, ప్రపంచం కూడా సీమాంధ్ర ఉద్యమం మిత్తు అని భావించినా సీమాంధ్ర నాయకులు మాత్రం తమ వితండ వాదనలతో కొనసాగిస్తున్న సమైక్యంద్ర ఉద్యమానికి లెజిస్టిమసీ తెచ్చుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. సమైక్యంద్ర ఉద్యమం ముఖ్యాటికీ

ఆప్రజాస్వామిక ఉద్య మమే. నేతి బీరకాయలలో నెఱ్య లేదనేది ఎంత వాస్తవమో సమైక్యంద్ర ఉద్యమంలో ప్రజాస్వామ్యం లేదనేది కూడా అంతే వాస్తవం.

సీత్యు, నిధులు, వనరులు, ఉద్యోగాలు లాంటి ప్రధాన సమస్యలను ఆధారం చేసుకొని తెలంగాణ ఉద్యమం నడిచింది. వాటి ఆధారం చేసుకుని వాటి సమస్య పరి ఘర్షించుకునేందుకు ప్రజాస్వామిక తెలంగాణ వైపు తెలంగాణప్రజలు అడుగు వేయాలి. రేవటి ప్రజాస్వామిక తెలంగాణలో రా జ్యాంగంలోని ప్రాధమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాలు నిక్కుచ్చిగా అమలు చేయగలిగి తెలంగాణతో పాటు బహుళ జాతి సంస్థల, దేశీయ గుత్త పెట్టుబడిదారుల పెట్టుబడులు తెలంగాణ ప్రాంతం లోనికి రానియకుండా అడ్డకునే మహత్తర పోరాట శక్తిగల ప్రజా ఉద్యమం రూపుల్దిర్చుకోవాలి. అప్పుడే తెలంగాణ అమరులు కలులు గన్న ప్రజా తెలంగాణ లేదా ప్రజాస్వామిక తెలంగాణ 3 1/2 కోట్ల ప్రజలకు లభిస్తుంది. శతాబ్దాల పోరాట చరిత్ర కల్గిన తెలంగాణ ప్రజానీకం అటు వైపు కదులుతుందని ఆశిధ్యాం.

విపత్తు...గృహహింస...విధానం

వివిధ సందర్భాల్లో న్యాయస్థానాలు చేసే వ్యాఖ్యలు, ఇచ్చే తీర్పులు న్యాయవ్యవస్థకు, సమాజానికి దిశానిర్దేశం చేస్తుంటాయి. అలాంటి కొన్ని వాఖ్యలు, తీర్పులను పరిశీలిస్తే...

విపత్తు నిర్వహణపై నోటీసులు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టాన్ని అమలు చేయడంలో విఫలమయ్యారంటూ దాఖలున పిటిషన్స్‌పై సుప్రీంకోర్టు జూలై 19న మన రాష్ట్రంతో పాటు మరో ఆరు రాష్ట్రాలకు నోటీసులు జారీ చేసింది. కేంద్రం, కేంద్రపాలిత ప్రాంతమైన అండమాన్, నికోబార్ దీవుల నుంచి కూడా విపరణ కోరింది. గౌరవ్ బస్వర్ అనే న్యాయవాది దాఖలు చేసిన ప్రజాహిత వ్యాఖ్యలపై విచారణ జరిపిన జస్టిస్ ఎ.కె. పట్టాయ్ నేతృత్వంలోని ధర్మాసునం ఈ మేరకు స్పుందించింది.

పెళ్ళి చేసుకోకపోయినా...గృహహింస

సహజీవనం సాగించే మహిళలకూ కూడా గృహహింస చట్టం రక్షణ కల్పిస్తుందని కేరళ పైకోర్టు స్పుష్టం చేసింది. పెళ్ళి కాకపోయినా అలాంటి స్వభావమే ఉన్న బంధనికి చట్టం వర్తిస్తుందన్నది సెక్షన్ 2(ఎ) ఉద్దేశం అని జస్టిస్ కె.పారిలాల్ జూలై 16న తన తీర్పులో పేర్కొన్నారు. తనతో సహజీవనం చేసిన మహిళ గృహహింస చట్టం కింద రక్షణ కల్పించాలని, పరిపోరం కూడా ఇప్పించాలని ఫిర్మాదు చేయడాన్ని సహా దాఖలు చేసిన పిటిషన్ విచారణ సందర్భంగా న్యాయమార్తి ఈ తీర్పు చెప్పారు. ‘ఆ జంట భార్యాభర్తల్లా జీవించారు. అది చాలు. చట్టబద్ధంగా పెళ్ళి చేసుకొన్న, చేసుకోక పోయినా మహిళలకు రక్షణ కల్పించాలన్నదే చట్టం ఉద్దేశం’ అని న్యాయమార్తి స్పుష్టం చేశారు.

బిటుతోనే పడగొట్టాలి

ప్రభుత్వం అర్థం లేని విధానాలను అనుసరిస్తే దానికి పరిష్కారం ప్రజల చేతుల్లోనే ఉండని సుప్రీంకోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. వచ్చే ఎన్ని కల్లో ఆ ప్రభుత్వాన్ని తృణీకరించడమే మార్గమని చెప్పింది. ప్రభుత్వ విధాన నిర్దయాలపై కోర్టులు తీర్పులు ఇప్పుడంపై అభ్యంతరం వ్యక్తం చేస్తూ జూలై 15న కోర్టులు ఈ వ్యాఖ్యలు చేసింది. “కోర్టులు నియంత్రణ పాటించాలి. ప్రభుత్వ విధాన నిర్దయాలపై తీర్పుల ద్వారా చట్ట సభల కార్యనిర్వహక వ్యవస్థల పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి” అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వచ్చే ఎన్నికల్లో వారు దాన్ని తోసి పుచ్చాలి. ఈ విషయంలో కోర్టుల పాత పరిధిలోకి చూరబడకూడదు. ఆ విధాన నిర్దయాలు రాజ్యాంగంభద్ధమైన చట్టలకు విరుద్ధంగా ఉన్నవ్వడే కోర్టులు జోక్కం చేసుకోవాలి’ అని జస్టిస్ సి.కె. ప్రసాద్, జస్టిస్ వి.గోపాల గాద్యలతో కూడిన ధర్మాసునం స్పుష్టం చేసింది. ‘ప్రభుత్వ విధానం ప్రజలకు అహాతుకుంగా ఉంటే వ

లైట్స్! కెమెరా!

రియాక్షన్!

సక్షేప ఫర్ సేల్!

-సతీష్ చంద్ర్

సీన్ 1: కట్టింగ్ కనకారావు గుండు గీసే కత్తిని మహాదానందంగా నూరుతుంటాడు. పందాల్రాజు భార్య పంతాల్రాణి పందపు రంగం నుంచి భర్త రాగానే పెట్టే గీకుడు కార్బూక్మానికి స్వాగత సన్నాహాలు చేస్తుంటుంది.

పందాల్రాజు ఇంటి ప్రాంగణానికో ద్వారం. గేటుకు పైన అటో కోడి పుంజు. ఇటో కోడి పుంజు. దగ్గరకు వెళ్ళి వరకూ నిజం పుంజుల్లాగే వుంటాయి. కానీ అవి సిమెంటు పుంజులు. ఆ వీధిలో ఇళ్ళగుమ్మాలన్నీ ఇలాగే వుంటాయి. పక్కించి పెట్టాడు ధర్మరాజు రెండు సిమెంటు దున్న పోతుల్ని పెట్టాడు. అటు పక్కించి వృషభరాజు రెండు గాడిదల్ని పెట్టాడు. దూరానికి అలాగే కనిపిస్తాయి. కానీ దగ్గరకు వెళ్ళాక గానీ ఆభోతులని తెలియదు. ఆ గోడ మీద బొగ్గుతో వంకర టింకర అక్షరాలతో ఇలా రాసి వుంది. ‘పిసినిగొట్టు వాడు ఆభోతును చేయబోతే గాడిదే అపుతుంది’. కెమెరాను జాగ్రత్తగా దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళితే, పందాల్రాజు గోడమీద కూడా బొగ్గు రాత ఒకటి వుంది: ‘పందాల్రాజుకు పోయేవి పైసలు, మిగిలేవి ఈకలు’. గేటు లోపల సిమెంటు అరుగు మీద కట్టింగ్ కనకారావు చేతిలో నూరిన కత్తి తళతళ లాడుతుంటుంది. లోపల నుంచి, బిగించిన కొంగూ, ముడి వేసిన కొప్పుతో చెయ్యెత్తు ఆకారం వెలుపలకి వస్తుంది. ఒక చేత్తో రెండు కోడిపుంజులూ, ఇంకో చేత్తో తాళ్ళూ వుంటాయి.

కట్టింగ్ కనకారావు:	(కోడిపుంజుల్లాగే చూసి లోట్టులు వేస్తూ) ఆహా! ఒక కత్తికి రెండు పుంజులు. మీ ముందే కోసి పట్టుకు పోతాను.	కట్టింగ్:	అమ్మా తప్పయిపోయింది. నన్నొద్దిలేయండి. పోతాను.(లేపబోతాడు)
పంతాల్రాణి:	(అతని పైపు గుమ్మగా చూస్తూ) రెండు తాళ్ళతో ఒకే ఉరి. చూరుకు వేలాడగట్టేతాను.	పంతాల్రాణి:	ఆగు. నీకికడ్డ గిరాకీ వుంది. ఒక గుండు, ఒకప్రాపింగు, ఒక పేవింగు.
కట్టింగ్:	(చిరుకోపంగా) కోతకి కాకపోతే ఎందుకు పిలిపిం చారో మరి..!?	కట్టింగ్:	(అర్థం కాక బిత్తుర చూపులు చూశాడు.) దేగు గుండు. నెమలికి క్రాపింగు. సచ్చినోడికి పేవింగు. (కోళ్ళను తాడుతో కట్టింగ్ కనకారావు ముందు వున్న పీటకు కట్టి వేసినది.)
పంతాల్రాణి:	ఎందుకా? గుండు గీస్తావనీ..!	పంతాల్రాణి:	కోళ్ళను మీదేసి దేగలూ, నెమళ్ళూ అంటారేమి ఉమ్మా? ప్రో పీటికి క్రాపింగులూ, పేవింగులూ ఏమిటి తల్లి!
కట్టింగ్:	చాలు చాల్చిందే యొకసెక్యూరిటీ! రాజుగారుండగా మీకు గుండెంటి?	కట్టింగ్:	ఆ సచ్చినోడు ఈటిని అలాగే కేకేతాడు. ఇదిగో ఇది దేగ. దీనికి నెత్తి గౌరిగేయ్. ఇది నెమలి దీనికి స్థయలుగా క్రాపింగు వెయ్యి. సచ్చినోడు మళ్ళీ పందెంలో వోడిపోయాడు కదా! రాగానే ఆడి రొయ్య మీసాలు తీసెయ్.
పంతాల్రాణి:	సచ్చినోడు. అడున్నా పోయిసట్టే!	పంతాల్రాణి:	(నోరు వెళ్ళి బెఫ్ఫీ) కోడికి గుండా? పాపం తల్లి!
కట్టింగ్:	కరకట్టుగా సెప్పురు. అందుకే తవర్షి పంతా ల్రాణింటారు. అయితే కూసోంది. సుబ్బరంగా గీకేతాను. అమ్ముగోరో! ముందే చెబుతున్నాను. రేటు కాత్త పెచ్చుంటాది. మగ గుండయితే పదికే గీతాను. ఆడ గుండుకు మాత్రం ఇరవయి పుచ్చుకుంటాను.	కట్టింగ్:	పెద్ద పెద్దగా ఉపాసుల చప్పుడు. అటు చూస్తే రిష్యుమని తారాజుప్పులు కూడా ఎగురుతున్నాయి. వాటి మధ్యలో డోలూ. సన్నాయిల శబ్దం కూడా వినిపించింది. గేటు గుమ్మం నుంచి పందాల్రాజు ప్రవేశం. ‘జిందాబాద్. జిందాబాద్. పందాల్రాజు
పంతాల్రాణి:	బరేయ్ కట్టింగు, ఆడాళ్ళంటే ఎంత గౌరవం రా నీకూ..! ఊళ్ళో ఆడాళ్ళ కూలి తక్కువ. మగాళ్ళ కూలి ఎక్కువ. సుప్పు మాత్రం మగ గుండుకు తక్కువ రేటు పెట్టేవ్. నేను అలా చెయ్యాను. మగాడి పీకు ప్రీగా కోసేస్తాను. ఏదీ నీ కత్తి నాకియ్.	పంతాల్రాణి:	(సోరు వెళ్ళి బెఫ్ఫీ) కోడికి గుండా? పాపం తల్లి!

బ్రోకర్:

కాదు. జగదాంబ వాళ్ళు చదివించారు. (అంటూ పాసుగంటి వీర్యాయుడి వైపు చూశాడు.)
పాసుగంటి వీర్యాయుడు తన దగ్గరకు రఘ్యాని సైగ్ చేశాడు. పదిభేళ్లు చూపించాడు. బ్రోకర్ కేసులోంచి డబ్బు తీసి, బ్రోకర్ చేతిలో పెట్టాడు. (బ్రోకర్ కటింగ్ దగ్గరకు వచ్చాడు.)

బ్రోకర్:

అన్నా, ఆ డబ్బిచేయ్యు. ఇందాక తప్ప చెప్పాము. మీ అబ్బాయి రాజారావును చదివించింది జగదాంబ వారు కాదు, పాసుగంటి వారు. వారిస్తున్న జీతం పదిలక్షలు.

కటింగ్:

నాకేమీ అరదం కావటం లేదు. నా కొడుకు పరీచులో గెలిచాడా? లేదా?
ఈ సారి బ్రోకర్ను జగదాంబ సత్తి బాబు, పాసు గంటి వీర్యాయుడూ కలిసి పిలిచారు. బ్రోకర్ చేతిలో జగదాంబ సత్తిబాబు ఇంకాస్త డబ్బు పెట్టాడు.
జగదాంబ సత్తి బాబు: మీ అబ్బాయి గెలిచాడు. గెలిపించింది ‘జగదాంబ’ కాదూ, ‘పాసుగంటి’ కాదు.

పాసుగంటి వీర్యాయుడు: అవును. గెలిపించింది ‘జ-పాసు’**బ్రోకర్:**

(ఆశ్వర్యంగా చూశాడు)

జగదాంబ సత్తి బాబు: (పెద్దగా నవ్వి) రెండు గట్టి రాజ్యాలు కలిసే ఓ పొట్టి రాజ్యమపుతుంది. జగదాంబా, పాసు గంటి కలిస్తే ‘జపాసు’ అవుతుంది. అర్థం కాలేదా? జగదాంబలో మొదటి అక్షరం, పాసు గంటిలో మొదటి రెండక్కరాలు కలిపి చూడు. ‘జపాసు’

కటింగ్:

పందాల్రాజు చెప్పింది కరక్కె. ఓడిపోయినా సరే, గెలిచిన కోడిని కొనుకోవచ్చు. మా వోడు గెలిచిన కోడి అనుమాట. సరే కానివ్వింది. మీ ఇధరి కాదా సదువుకున్నాడు అని రాసుకోండి.

బ్రోకర్:

అన్నా లెక్క చూసుకో. మొత్తం ఇరవయి లక్షలు! ఒరేయ్ మీ లెక్కలు తర్వాత. నా నెత్తిమీద ఇండియా పటం వుండిపోయిందిరా?

బ్రోకర్:

బీయ్ మాజీ! దాన్ని కూడా అమ్మేయమం టూవా?

సీన్స్:

కటింగ్ కనకారావు సర్వంచగా గెలుపు. ఊరేగింపు. గొడ్డలి పార్టీ, చక్కం పార్టీ, కత్తెర పార్టీ నేతలతో ఎదురూచ్చిన బ్రోకర్ బామ్మి బాబా సంచా పేలుళ్ళూ, ముఖ్యాజికల్ బ్యాండూ నదుమ టాపులేని జీపులో మెడనిండా దండల తో నుదుట కుంకు బొట్టతో ఊరేగుతూ గ్రామస్తులకు అభివాదం చెబుతుంటాడు. ‘పేదల పెన్నిధి, బదుగుల అశాఖ్యేతి సర్వంచ కనకారావు గారూ జిందాబాద్ అంటూ మాజీ

సర్వంచ పెద్దబ్బులు మైకులో పెద్ద యొత్తున నినాదాలు ఇస్తున్నాడు. అతని నెత్తి మీద ఇండియా చిత్రపటం కనిపించకుండా తువ్వు లు కట్టుకున్నాడు.

(ఉపన్యాసం ఇస్తున్నాడు.). స్వతంత్ర అశ్వర్థిగా కనకారావు గారు గెలవటం మనందరికీ గర్వ కారణం. ఎందుకంటే... ఆయన లాంటి నేతు. నాయకుడు. లీడర్. మరి... మన కంటూ....

వెనకాల నుంచే గొడ్డలి పార్టీ నేత సూరిబాబుతో పాటు, బ్రోకర్ బామ్మి కూడా జీవు ఎక్కాడు.

(కటింగ్ కనకారావు చెవిదగ్గరకు వచ్చి) గొడ్డలి పార్టీ ఇరవయి లక్షలు. ఒప్పుకో

(నవ్వుతూ తల ఊపాడు.)

అంతే ఊడా రంగు కండువా వచ్చి మెడమీద పడింది. మైకు పెద్దబ్బులు చేతిలోనుంచి గొడ్డలి పార్టీ సూరి బాబు చేతికి వచ్చింది

గొడ్డలి సూరిబాబు: గెలిచిన కటింగ్ కనకారావు గారు మా గొడ్డలి పార్టీకే చెందిన వాడని చెప్పటానికి గర్వ పడుతున్నాను..

ఇలా అన్నాడో లేదో, చక్కం పార్టీ చరణ్ కుమార్ జీవు ఎక్కి బ్రోకర్ బామ్మి చెవి కొరికాడు.

(కటింగ్ కనకారావు చెవికి దగ్గరగా వచ్చి) చక్కం పార్టీ. ముశ్శుయి లక్షలు. ఒప్పుకో.

(నవ్వుతూ తల ఊపాడు.) అంతే గోధుమ రంగు కండువా వచ్చి మెడమీద పడింది. మైకు గొడ్డలి పార్టీ సూరిబాబు చేతిలోనుంచి చక్కం పార్టీ చరణ్ కుమార్ చేతికి వచ్చింది.

చివరిగా కత్తెర పార్టీ విశ్వమోహన్ జీపు ఎక్కి బ్రోకర్ బామ్మి చెవిని తీప్పంగా కొరికేశాడు.

(కటింగ్ కనకారావు చెవికి దగ్గరగా వచ్చి) కత్తెర పార్టీ నలభయి లక్షలు. ఒప్పుకో.

(నవ్వుతూ తల ఊపాడు.) అంతే నల్ల రంగు కండువా వచ్చి మెడమీద పడింది. మైకు చక్కం పార్టీ చరణ్ కుమార్ చేతి నుంచి కత్తెర పార్టీ విశ్వమోహన్ చేతికి వచ్చింది.

(మైకు తీసుకుని.. ఊఫ్. ఊఫ్. అని ఊది) నేను గెలిచిన పందెం కోడిని. (మైకు స్విపాఫ్ చేసి)

ఈ ముగ్గురూ వోడిన పందాల్రాజులు. కానీ గెలుపును కొనుక్కున్నారు!!

ప్రత్యేక తెలంగాణకు ఎంబీటీ అనుకూలం

ఎంబీటీ ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని కోరుకుంటున్నదని ఆ పార్టీ అధ్యక్షుడు డాక్టర్ ఖయ్యాం ఖాన్ తెలిపారు. తెలంగాణ ప్రజల అభీష్టం మేరకు ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఇవ్వాలన్నారు.

కోటిలింగాలలో పురావస్తుశాఖ తవ్వకాలు పూర్తయేదన్నది?

ఒక ప్రాంత చరిత్రకు సమాధి కడితేనే తమ ప్రాంత చరిత్ర యావత్తే జాతి చరిత్రగా మారుతుందనే పాలకుల ధీరణికి సజీవ సాక్షం కోటిలింగాలలో చరిత్రను వెలికితీయడంలో నిర్లక్షణం. అక్కడి తవ్వకాల తీరుతెన్నులను వివరిస్తున్నారు సంకేపాల్ని నాగేంద్రశర్మ

- తెలంగాణ శాతవాహనుల స్థావరం పట్ల చిన్నచూపు
- పట్టించుకోని రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖ
- శ్రీపాద సాగర్ ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామంగా కోటిలింగాల
- రెండేళ్ళ గడిచినా పట్టించుకోని వైనం

తెలంగాణ జిల్లాలలోని మూల చారిత్రిక, సాంస్కృతిక వారసత్వానికి పెద్దన్నగా నిఖిలిన కరీంనగర్ జిల్లాలో ఎన్నోన్నే చారిత్రక సంపద, పర్యాటక, ధార్మిక విశేషాలు, విశేషణాలు కానవస్తాయి. సుప్రసిద్ధ చారిత్రక పరిశోధకులైన డా. నేలటూరి వెంకటరమణయ్య, డా. బిల్సిన. శాస్త్రి, డా. విలి. కృష్ణశాస్త్రి, డా. పిలి. పరిబ్రహ్మశాస్త్రి, రాకూర్ రాజారాం సింగ్, సంగనభట్ల నరపరిశాస్త్రితో సహ డా. విరుద్ధరాజు రామరాజు మొదలగు ఉధూండులు ఈ జిల్లాలలోని శాసనాలపై ఎన్నోన్నే పరిశోధనలు చేసి, అనేక విషయాలను గ్రంథస్తం చేశారు. జిగ్యాల వాస్తవ్యుడైన సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడైన డా. జ్యోతిశ్రీ రఘుణయ్య జిల్లా చరిత్ర, సంస్కృతి వై విశేషంగా 1983-86 మధ్యకాలంలో పరిశోధించి ప్రౌదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం చరిత్రశాఖ నుండి విపోచించి పట్ట పొంది, సుమారు 600పేజీల పుస్తకాన్ని తెలుగు, అంగ్రంలో విపులంగా ప్రచు రించారు. జిల్లాకేంద్రానికి యాష్ట్రైకలోమీటర్ల దూరంలో కరీంనగర్- లక్షేట్రిపేట మార్గంలో గోదావరి, పెద్దవాగు సంగమ తీరంలో వన్న కోటిలింగాలలో జరిగిన పురావస్తు తవ్వకాలలో శాతవాహనుల కోటి, నాలుగు బురుజులు, పొలాలలో స్నానవాటికలు, భావులు, గృహ ఆవా సాల ఆనవాళ్లు, అభరణాలు, టెర్కోటు వస్తువులు, పూసలు, రాగి నాణాలు, పంచమార్పుడ్ నాణాలు, లఘు శాసనాలు బయటపడి శాతవాహనుల చరిత్ర గతులనే మార్పిపోసింది. గుంటూరు జిల్లా అమరా వతి ధాన్యకటకం కేంద్రంగా శాతవాహనులు పాలించారన్న చరిత్ర కారుల తొలి అంచనాలు తారుమారయ్యాయి. 1978-83 మధ్య జరిగిన పురావస్తు తవ్వకాలలో ఇక్కడ శాతవాహనులు, పూర్వశాతవాహనులకు చెందిన నాణాలు, బౌద్ధస్తూపాలు, పురావస్తు అవశేషాలు ఎన్నో బయటపడ్డాయి.

బౌద్ధజాతక కథల్లో చెప్పబడినట్లుగా ఒకనాటి భూగర్భంలో కలిసి పోయిన ఆంధ్రమహానగరం కోటిలింగాలేనని చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు. తెలివాహ నది ఇక్కడి గోదావరి నదేనని పరిశోధనల్లో స్పష్టమైంది. ఇక్కడ పూర్వ శాతవాహనులు, శాతవాహనులకు చెందిన భూగర్భ

నగరం అంటే మట్టికింద మహానగరం ఏడు పొరల్లో బయటపడింది. కరీంనగర్ పురావస్తుశాఖ సహాయ సంచాలకులుగా పనిచేసిన ఎం. ఎస్. రామచంద్రమార్తి తొలినాళ్ళలో ఇక్కడే మకం వేసి, కోటి లింగాల తవ్వకాలను పర్యాప్తించారు. ఈ జిల్లాలో తదుపరి ధూళికట్ట బౌద్ధ స్థాపం, కోటిలింగాల, వడకాపురములలోని శాతవాహనుల కోటలు, పెద్దవట్టికి సమీపంలో పెద్దబోంకార్ శాతవాహన స్థావరం, పలుచోట్ల బృఘత సమాధులు బయటపడ్డాయి. చరిత్రపరంగా పరిశీలిస్తే, ఈ జిల్లాను పూర్వశాతవాహన, శాతవాహన రాజులతో పాటు, విష్ణుకుండిసులు, వేములవాడ, కళ్యాణి చాళుక్యులు, కాక్షితీయులు, పొలాసరాజులు, విజయనగరరాజులు, మొగలాయిలు, కుతబ్షాహీలు, నైజాం పరిపాలకులు పాలించారు. 1983 తర్వాత, 2010-2011 లలో కోటిలింగాలలో తవ్వకాలు జరిగాయి. ఇవి అసంపూర్ణగా, పాక్షికంగా జరిగాయి. కోటిలింగాలలో ఆగిపోయిన తవ్వకాలను చేబట్టాలని కోరుతూ తెలంగాణవాదులు అందోళన ప్రారంభించడం వల్ల తిరిగి 2010-11లలో తవ్వకాలు పాక్షికంగా కొనసాగించారు. తెలంగాణ మేధావులు, కపులు, రచయితలు, చరిత్రకారులు, విశ్వవిద్యాలయ అచార్యులు, తెలంగాణ ఉధూమకారుల ఒత్తిడితో పరిమితంగా తవ్వకాలు జరిపినా, ఏ కారణం వల్లనో అర్థాంతరంగా వదిలివేశారు.

తెలంగాణ సిద్ధాంతకర్త ఆచార్య జయశంకర్, తెలంగాణ పాలిటిక్ కల్ జాక్ అధ్యక్షులు కోండండరాం, తె. విద్యాపంతుల నాయకులు పిట్లు రఫిందర్, తెలంగాణ సాంస్కృతిక సిద్ధాంతకర్త ఆచార్య జయధీర్ తిరుమలరావు, జర్రులిస్టు మల్టెపల్ లక్ష్మయ్య, తెరవే నాయకులు జూకంటి జగన్నాథం, జూలూరి గారీశంకర్, డా. మలయ్యీ, వారాల అనంద్, మల్లయ్య, సంకేపల్, నాగేంద్రశర్మ, పరవస్తు లోకేశ్వర్, టి. జితేంద్రబాబు, డా. దెమారాజరెడ్డి, తెలంగాణ జాగ్రూతి కస్టినర్ కవిత తదితరులు పెద్ద ఎత్తున అందోళన చేసి, థలో కోటిలింగాల పేరిట ప్రౌదరాబాద్ నుండి బస్లులపై ఊరేగింగా విచేసి, ఇక్కడ పురావస్తు తవ్వకాలను పునరుద్ధరించాలని ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి చేసినా, రాష్ట్ర పురావస్తు శాఖ వారు తూతూ మంత్రంగా సుమారు రూ. ఐదు లక్షల అంచనా వ్యయంతో పాక్షికగా తవ్వకాలు జరిపి చేతులెత్తేశారు. తెలంగాణ ప్రాంతం వెనుకబడి పోవడం, చరిత్రపట్ల మన రాజకీయనాయకుల నిర్లక్షు వైభరితోపాటు, వల్ల పాలకుల విద్యుపం వల్ల శాతవాహనుల స్థావరంపై తవ్వకాలు పాతాళం లోకి జారిపోయినట్లుయింది. శాతవాహనుల వంశస్థాపకుడైన శ్రీముఖుడి (చిముకచక్రవర్తి) నాణాలు, పూర్వశాతవాహన రాజులైన శ్రంగం,

కణ్ణ, హౌర్యలకు చెందిన నాణీలు భర్తపురి వాస్తవ్యాడైన తపాల ఉద్యోగి సంగనభట్ట నరహరిశాస్త్రి 1978లో సేకరించి, పురావస్తు శాఖకు అండజేయదంతో కోటిలింగాలపై పురావస్తుశాఖ కన్సూపడింది. ఇక్కడ పురావస్తుశాఖ ఆధ్వర్యంలో త్వకాలు నాలుగుసార్లు జరిగాయి. అంద్రుల తొలికాలపుచరిత్రకు కోటిలింగాల ముఖద్వారమని చరిత్రకారులు భావి స్తున్నారు. ఇక్కడే క్రీస్తుపూర్వం 1వ శతాబ్దం నుండి క్రీ.శ. 3వ శతాబ్దం వరకు సుమారు నాలుగు వందల ఏళ్ళ పరిపాలించిన వాతవాహనులు తదుపరి గుంటూరు జిల్లా అమరావతికి (ధాన్య కటకం), తదుపరి మహారాష్ట్రలోని ప్రతిష్ఠాన పురానికి తరలి వెళ్ళారని, తదుపరి గోదావరి, కృష్ణ పరివాహకప్రాంతాల మీదుగా దక్కిణాది నుండి ఉత్తర హిందు స్తానం లోని పాటల్పుత్రం వరకు తమ సాప్రాజ్యాన్ని విస్తరించి, సు పరిపాలన చేశారని చరిత్రకారులు విశ్వసిస్తున్నారు. అసంపూర్ణ పరి శోధనలు, పాకింగా త్వకాలు జరిపి 27 ఏళ్ళ వరకు తమకు పట్టి సట్లుగా రాష్ట్ర పురావస్తు శాఖ వదిలేసింది.

జలయిష్ణంలో భాగంగా శ్రీపాదసాగర్ ప్రాజెక్టు భారీ నిర్మాణం రావడంతో చరిత్రకారులలో కోటిలింగాల చారిత్రిక స్థల పరిరక్షణపై అందోళన మొదలైంది. మరో మొహంజాదారో-హరప్పగా వాసి గాం చిన కోటిలింగాలలోని పంచపొలాలుగా వున్న 110 ఎకరాల పురావస్తు స్తావరం పరిరక్షణ సమస్యగా మిగిలిపోయింది. త్వరలో హర్షాగానున్న శ్రీపాదసాగర్లో మునిగిపోనున్నందున తెలంగాణా చరిత్రకారులతో పాటు, జాతీయ చరిత్రకారుల నుండి అందోళన మొదలైంది. ప్రస్తుతం శ్రీపాదసాగర్ అసంపూర్ణ అనకట్టి నిర్మాణం వద్దకు జాన్ మొదటి, రెండవవారంలో కురిసిన వరాపలు ఎగువన వున్న ఆదిలాబాద్ జిల్లా కడం ప్రాజెక్టు నుండి వెల్లువెత్తిన వరద నీరు పుష్పలంగా వచ్చి చేరింది. నీళ్ళ రావడంతో డ్యూమకు గేట్లు బిగించే పని ఆగిపోయింది. జల యిష్ణంలో భాగంగా రూ. 700 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో శ్రీపాదసాగర్ ప్రాజెక్టును రామగుండం మండలం ఎల్లంపల్లి వద్ద ప్రారంభించారు. ప్రాజెక్టు పనులు మూడు పాట్లు పూర్తయ్యాయిని తెలుస్తోంది. ఈ ప్రాజెక్టు కింద ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్ జిల్లాలకు చెందిన 20 గ్రామాలు ముంపనకు గురవుతుండగా, వీటిలో చాలా గ్రామాలకు భారీ నీటిపారుదల శాఖ నష్టపరిషోరాలు చెల్లించినట్లు సమాచారం. తొలుత రూ. 700 కోట్లతో ప్రారంభించిన ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టును సకాలంలో హర్షి చేయక పోవడంతో మరో రూ. 400 కోట్లను పెంచుతూ ప్రభుత్వం ఇటీవల అంచనాలను నపరించింది.

2011లో అప్పబీ రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖ సంచాలకులు డా. పెద్దారపు చెన్నారెడ్డి రెండు మార్లు కోటిలింగాలను సందర్శించి, ఇక్కడి శాత వాహనుల స్తావరమైన 110 ఎకరాల పంటపొలాలను కొనుగోలు చేయ నుస్తట్లు ప్రకటించారు. ఈ ప్రయాచేట్ స్తలాన్ని మైత్రుల వద్ద నుండి కొనుగోలు చేసి, ఆగిపోయిన పురావస్తు త్వకాలను త్వరలో పునరుద్ధరిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. రాష్ట్ర పురావస్తు సీనియర్ అధికారి పి.బ్రహ్మ చారి ఆధ్వర్యంలో ఇక్కడ రెండుసార్లు త్వకాలు జరిగాయి. దీని నివేదికను రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖ బయటపెట్టాల్సి ఉంది. రెండోసారి జరిగిన త్వకాలలో త్రిరత్న సంకేతాలతో బుద్ధుని పాదముద్రికలు, సమీపంలోని ధూళికట్ట బొద్దస్థాపం వద్ద బయల్పుడిన రీతిగా బొద్ద చైత్యాలయం, పలిగిన ముచికుండ నాగశిల్పం, ఇటుక గచ్చ వాకిలి

లతోపాటు, ఇనుమతో తయారు చేసిన రకరకాల వస్తువులు, గుండు మొలలు, గోళాకారపు మట్టికాగులు, యు ఆకారపు వంట పొయిలు, ప్రమిదలు, కుండపెంకులు, పంచమార్గుడ్ నాణాలు, పూసలు, క్రిస్టల్స్ బయటపడ్డాయి.

వీటిన్నించిపైన పురావస్తు నిపుణులచేత పరిశోధనలు జరిగి నివేదికలు రావాల్సి వంది. కోటిలింగాల త్వకాలు 1978-83 కాలంలో జరిగాయి. ఈ త్వకాలను పరిశీలించిన అప్పబీ పురావస్తు అధికారి డా.ఎం.వెస్. రామచంద్రమూర్తి నెలవరించిన నివేదిక వివాదాలమ యమై పోయింది. ఈ నివేదికను రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖ ప్రచరించింది. కోటిలింగాల పరిశోధనలైపై 27 సంపత్తురాల తర్వాత వెలువరించిన నివేదికలో చారిత్రిక అంశాలు, పెకపక్కంగా, పాక్కికంగా, అనేక తప్పుడు తడకలు ఉన్నాయని, వీటిని పరిశీలించి నిపుణులచే సపరించాలని ఆచార్య జయధీర్ణితిరుమలరావు, డా.డెమారాజిరెడ్డిలు కోటిలింగాలను సందర్శించిన సందర్భంలో డిమాండ్ చేశారు. అప్పబీ పురావస్తుశాఖ టైరెక్ట్ డా.చెన్నారెడ్డి హామీ ఇళ్ళ రెండేళ్ళు గడిచినా పైసా బడ్డెట్ కూడా పెట్టుకుండా, చాలా వరకు నిధుల్ని రాయులసేమ, కోస్తాజిల్లాలకు మంజూరు చేసి తన డెఫ్యూట్స్ ప్సెపర్ట్ విప్పికాలం పూర్వవడంతో చేతులు దులుపుకున్నారు. ఆయన తిరిగి తెలుగుయానివర్షిటీకి వెళ్లిపోయారు.

12, 13వ ఆర్థిక సంఘుర నిధుల కిందగాని, భారీ నీటిపారుదల శాఖ నిధుల ద్వారా గాని ఇక్కడ అసంపూర్ణిగా నిలిచిపోయిన పురావస్తు శాఖ త్వకాలను సుమారు రూ. 12 కోట్ల బడ్డెట్లతో కొనుసాగించడం, 110 ఎకరాల ప్రయాచేట్ స్తలాన్ని కొనుగోలు చేయడం, కోటిలింగాలకు సమీపంలో వున్న పాశాయిగాం బొద్దస్థాపం గుట్టతో సహి, మొక్కల్ రావపేట లోని మునులగుట్టను, ప్రాచీన ధూళికట్ట బొద్దస్థాపాన్ని అభిప్రాయించి చేసి పరాపుక కేంద్రాలుగా తీర్చిదిగ్గడం, ఈ ప్రాంతం మట్టు వున్న గుట్టలను గ్రానైట్ క్రొనుగోలు చేయడం, కోటిలింగాలకు సమీపంలో వున్న పాశాయిగాం బొద్దస్థాపం గుట్టతో సహి, మొక్కల్ రావపేట లోని మునులగుట్టను, ప్రాచీన ధూళికట్ట బొద్దస్థాపాన్ని అభిప్రాయించి చేసి పరాపుక కేంద్రాలుగా తీర్చిదిగ్గడం, ఈ ప్రాంతం మట్టు వున్న గుట్టలను గ్రానైట్, క్వార్ మాఫియా కిందకు రాకుండా పరిరక్కించడం, కోటిలింగాలలో డారికిన వస్తువులతో పైట్ మూల్యాంశం ఏర్పాటు చేయడం, రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖలోగాని, కరీంనగర్ శాత వాహన విశ్వవిద్యాలంలోగాని శాతవాహనుల చరిత్రపై పరిశోధన అధ్యయన కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణా మేధావులు, చరిత్రకారులు డిమాండ్ చేస్తున్నారు.

నాగార్జున సాగర్, శ్రీశైలం వంబి భారీ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాలు చేబట్టి నప్పుడు, అక్కడి పురావస్తు అవశేషాలను వెలికితీసి భద్రపరచి అలం పురం, నాగార్జున కొండ వంటి పైట్ మూల్యాంశయిం ఏర్పాటు చేయడం, రాష్ట్ర పురావస్తుశాఖలోగాని, కరీంనగర్ శాత వాహన విశ్వవిద్యాలంలోగాని శాతవాహనుల చరిత్రపై పరిశోధన అధ్యయన కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణా మేధావులు, చరిత్రకారులు జరపాలని చరిత్రకారులు కోరుతున్నారు.

2006లో గుంటూరు జిల్లా అమరావతిలో జరిగిన కాలవక్క బొద్ద ఉత్సవాలకు రూ. యాష్టై కోట్ల కేటాయించిన రాష్ట్రప్రత్యుషం కోటిలింగాల పంట పొలాల స్తావరం మునిపోక ముందే పురావస్తు పరిశోధనలు జరపాలని చరిత్రకారులు కోరుతున్నారు.

బహీరబాగ్ కాల్యులు

నేటికి 13 ఏళ్లు • ఆగస్టు 28 నాటి ఘటన స్వత్తి

ప్రపంచబ్యాంకు విధానాలను ప్రత్యేంచిన వాలిబై ప్రభుత్వాలు ఉదారంగా వ్యవహారించపు). ప్రపంచబ్యాప్తంగా కూడా ఇదే ధోరణి. ఆ నేపథ్యంలోనే బహీరబాగ్ కాల్యులు జిలగాయని అంటూ ఆ సంఘటనను గుర్తు చేస్తున్నారు ఎలక్ష్మినిక్ మీడియా జర్జులిసిప్పు దామరపల్లి నర్సింహరెడ్డి

ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు తొమ్మిదేళ్ల పాలనలో 'ప్రపంచబ్యాంక్ ఉద్గోగిగా విమర్శలను ఎదుర్కొన్నారు. ప్రపంచ బ్యాంకు సూచనలకు అనుగుణంగా విద్యుత్ చార్టీలను పెంచారు. ఆ పెంపు ను నిరసిస్తూ పెద్ద ఎత్తున ఉడ్యమం జరిగింది. ఆయన హయాం లోనే బహీరబాగ్లో ఆగస్టు 28న ఆందోళనకారులపై పోలీసుకాల్యులు జరిగాయి. ఆ నాటి స్థితిగతులను ఒక్కసారి గుర్తు చేసుకుంటే... విద్యుత్ చార్టీలను తరచు ప్రభుత్వం ఆక్రమంగా పెంచేస్తూ ఎదాపెడా ప్రజలపై మోయిలేని భారాలు మోపసాగింది. పట్లలో కరెంటు ఎప్పు దుంటుందో ఎప్పుడు పోతుందో తెలియని పరిస్థితి నెలకొంది. వచ్చి రాని కరెంటుతో రెతులు సత్మమతం అపుతున్నారు.. కరెంటు కోసం ప్రజల నుంచి తీవ్ర నిరసనలు వ్యక్తం కాసాగాయి. బిల్లులు చెల్లించలేక, కరెంటు రాక ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నారు. చంద్రబాబుపై పెల్లుబికుతున్న వ్యతిరేక ఆందోళన రూపం తీసుకుంది. ఆగస్టు మాసం భారతదేశ నికి స్నేతంత్ర్యం వచ్చిన మాసం. బ్రిటిష్ మలసహాదుల నుంచి విముక్తి కల్గిన మాసం. స్నేతంత్ర్యం వచ్చింది. కానీ అది అర్థరాత్రి స్నేతంత్ర్యం గానే మిగిలిపోయింది. ఎక్కడవేసిన గొంగడి అక్కడనే అన్నట్లుగా ఉన్నది. నీట్లు లేక గొంతులెండిపోతున్నాయి.

అలాంటి సందర్భంలో... సంకలో బిడ్డ, నెత్తిన సద్గి, చేతిలో ఎర జెండా పట్టుకొని వేలాదిమంది మహిళలు విద్యుత్ చార్టీలపై తమ నిరసన వ్యక్తం చేసేందుకు ప్రైదరాబాద్ నగరం చేరుకున్నారు. వేలాది మంది ఎర్జిండాలు చేతబట్టి ఇందిరాపార్చు వద్ద సమావేశమయ్యారు. సమయం ఉదయం పడకొండు అవుతుంది. సార్చుడి ప్రతాపం చూపుతున్నాడు. ఎండా కాస్తా కాస్తా ముదురుతోంది. ప్రజా ఉడ్యమాల ద్వారా నే విద్యుత్ చార్టీలను తగ్గుతాయని కమ్యూనిస్టు పార్టీలు పెద్ద ఉడ్యమంగా ఈ ప్రజాందోళనను రూపుదిద్దాయి. ఇది మిలిటింట్ పోరాటంగా మారింది. ఉదయం భారీ ఎత్తున ర్యాలీ కోసం లక్షలాది మంది ఒక్కటయ్యారు. తొమ్మిది వామపక్ష పార్టీల కార్యకర్తలు పట్లల నుంచి స్వచ్ఛం దంగా సద్గులు తీసుకొని పిల్లలను ఎంచెట్టుకుని వచ్చారు. ర్యాలీలో పాల్గొన్నారు. పెంచిన విద్యుత్ చార్టీలు తగ్గించాలి-ప్రపంచ బ్యాంక్ ఒప్పందాలు రద్దు చేయాలి. ఐఎంఎఫ్ అప్పు-దేశానికి ముప్పు, కమ్యూనిస్టుల ఐక్యత వర్ధిల్లాలి! అంటూ నినాదాలు ప్రతిధ్వనిస్తు న్నాయి. ప్రజానాట్యమండలి - అరణ్యోదయ ప్రజా గాయకులు కళా బృందాలుగా ఏర్పడి ప్రజలను ఉత్సాహపరుస్తుటే ర్యాలీ బయలు దేరింది.

ర్యాలీ పోడవునా పోలీసులు గడ్డల్లా వాలిపోయినారు. ఈ భారీ

ర్యాలీని ఎలాగోలా విఫలం చేయడానికి పోలీసులు అప్పటికే కుటులు పన్నారు. ముఖ్యమంత్రి నుంచి డీజీపీ దాకా, డీజీపీ నుంచి కింది స్టాయి పోలీసు అధికారులకు ఆదేశాలు వెలువడినాయి. భారీ ర్యాలీని చూసిన ఇంటలిజెన్సీ నిఫూ వర్డాల నుంచి నివేదిక ప్రభుత్వానికి పోయింది. అప్పటికే పోలీసులు పచ్చిన కుటులు మొదలైనాయి. భారీ ర్యాలీకి అడుగుగునా అడ్డంకులు స్టాప్పిస్తున్నారు. ఒక దశలో పోలీసులు ఆయుధాలతో త్వివేశారు. ర్యాలీని విఫలం చేయడానికి చేయని ప్రయత్నాలు అంటూ ఏమీ లేవు. ఇందిరా పార్చు నుంచి లిబ్రీడాకా ఎటు చూసినా కిక్కరిసిన జనసందోహం. ఎటు చూసినా ఎర్జిండాలు. నినాదాలు-పాటలు మారుమోగుతున్నాయి. నినాదాలు చేసి చేసి నోర్లు బొంగురు పోయాయి. ఎండకు చెముటకు తడిసిన ఆందోళనకారుల బట్టలు శరీరానికి హత్తుకపోయాయి. ర్యాలీ గోదావరి ప్రపహించినట్లుగా ప్రవహిస్తోంది. మరోవైపు పోలీసులు భయంతో వచ్చికపోతున్నారు. నడుం వంచి కుర్చుండి - తుపాకులు సరిచేసుకున్నారు. అప్పటికే ప్రభుత్వం నుంచి ఆదేశాలు వెలువడినాయి. ప్రభుత్వం మొప్పు పోండాలని పోలీసు ఉన్నతాధికారుల తపస. భారీ ర్యాలీ, దూసుకవస్తూ బహీరబాగ్ చౌరస్తా వరకు కొనసాగింది. అవే నినాదాలు. అవే పాటలు. ఇవస్తీ చూసిన పోలీసులు రెచ్చిపోయారు. బహీరబాగ్ దాటి పోయేది లేదంటూ ముళ్కకంచెను అడ్డవేశారు. పోలీసుల ముళ్క కంచెన లెక్కచేయకుండా భారీర్యాలీ మరింత ముందుకు తోసుకపోతున్నది. గొంతును ఎవరో పట్టి పిసుకుతుంటే మాటలు రాక మాట్లాడినట్లు పోలీసులు మాట్లాడుతున్నారు. అంతలోనే, పోలీసుల దమనకాండ నశించాలి - చంద్రబాబు దౌన్ దౌన్ అంటూ ప్రైదరాబాద్ నగరమంతాడ్రిలీల్లా అందోళనకారులు నినదించారు. పోలీసుల చుట్టూ లక్షలాది మంది అందోళనకారులు వాలిపోయారు. పోలీసులకు ఏమి చేయాలో అర్థం కాక తలలు పట్టుకుంటున్నారు. పిల్చిమాట్లుగా బిత్తురపోయారు. మరోవంకన ఆందోళనకారులు ముళ్క కంచెన ఛేదిస్తున్నారు. అంతలోనే బాలస్వామి గుండుకు గుండెనిచ్చిందు. తన చోక్కాను విడిచి గుండె పోలీసులకు చూపుతూ కాల్చేయండి పోలీసులారా ఎంత మంది ని కాల్చిచంపుతారు అంటూ ఆవేశంతో మాట్లాడసాగడు. బాలస్వామి మాటలకు మరికొంతమంది అందోళనకారులు ముద్దతు పల్కారు. ఇది ఎక్కడకు దారితీస్తున్నదోని పోలీసులకు భయం పట్టుకుంది. భయంతో ఊగిపోతూ పోలీసులు అందోళనకారులను ఇప్పం వచ్చినట్లుగా తిడుతున్నారు. ఇక్కడి నుంచి మర్యాదగా పెళ్లిపోతారా లేదా? లారీచార్లీ జరపమంటారు అంటు బెదిరించారు. ఇంతలోనే మష్టీలో ఉన్న పోలీ

సులు ఆందోళకారులపై రాళ్ల వర్షం కురిపించారు. ర్యాలీ చెల్లా చెదురైంది. పోలీసులు తుపాకులకు పని చెప్పారు. ఉంతలోనే పోలీసులు తుపాకి కాల్పుల శబ్దం వినవచ్చింది. పొగ దట్టంగా వస్తుంది. ఏదుపులు వినిపిస్తు న్నాయి. అందోళన మరింత ఉధృతం అయింది. పోలీసులకు ఆందోళన కారులకు భీకరమయిన యుద్ధం జరుగుతున్నది. ఈ యుద్ధం ప్రపంచ బృండపై తిరుగబడిన ఉద్యమం. అంతలోనే పోలీసులు బాలస్యామి - విష్ణువర్ధన్లపై కాల్పులు జరిపారు. బాలస్యామి గుండెపై కాల్పులు కాల్పుడంతో... పోలీసులారా మా పిల్లల ఉసురు తగిలి నాశనమై పోతా రంటూ నేలరాలుతూ.. విద్యుత్ చార్జీలను తగించాలి - చంద్రబాబు కుర్చీ కూలిపోతుంది అంటూ ఎప్రని రక్తం చిందిస్తూనే నేలకు ఒరిగాడు బాలస్యామి.

మరింత ముందుకు దూసుకెళ్ళతున్న విష్ణువర్ధన్ రెడ్డి, కార్మికుడు బాలస్యామిని పోలీసులు కాల్పించపడాన్ని కళ్లారా చూశాడు. బాల స్యామికి విష్ణువ జోహోర్లు, అంతునివాళి అర్పిస్తూనే మరింతగా ముందుకు దూసుకుపోతుందు. అంతలోనే పోలీసులు తుపాకులకు పని చెప్పారు. తుపాకితో ధన్యధన్ మని కాల్పుసాగారు. విష్ణువర్ధన్ రెడ్డి ఆరేయ్ పోలీసులారా నన్ను కాల్పుతారురా అంటునే మరోషైపు అమెరికా సాప్రాజ్యవాదం నశించాలి-అమెరికా దోషిదారులను తన్ని తరువుదాం, కమ్యూనిస్టుల టక్కుత వర్ధిల్లాలి అంటూ నినదిస్తూనే రక్తం మడుగులో పడి కళ్లు మూడాడు. అందోళనకు గురైన భారీ ర్యాలీ చెల్లా చెదురైంది. పోలీసుల కాల్పులు మోతలు పోయారెత్తు తంటే, అందోళన కారులు రాళ్ల పోలీసుల పైకి రుప్పుతున్నారు. బిష్ణీర్బాగ్ ప్రాంతమంతా యుద్ధభామిగా మారింది. వీధులన్నీ ఎరువుమయంగా మారాయి. దాచిపొడువునా ఎర్జిషన్లాలు లెపరెలూడుతున్నాయి. బిష్ణీర్బాగ్ నాలు గు రోడ్లు ఎక్కడ చూసినా పోరు నినాదాలు. ఆ ప్రాంతమంతా ఇసుకేస్తే రాలని విధంగా జనంతో కిక్కిరిసిపోయింది. కళాకారులు చెల్లచెదురైనారు. గుర్తాలు స్టైరివిపోరం చేస్తున్నాయి. పోలీసులంగాలు, వాహనాలతో ఆ ప్రాంతమంతా భారీమయమైంది. పోలీసులు ఆందోళనకారులపై ఇష్టం వచ్చినట్లుగా లారీలతో కొడుతున్నారు. ఎలక్ట్రానిక్ మీదియా ద్వారా బిష్ణీర్బాగ్ రక్సిక్ కాల్పుల సంఘటన దేశవ్యాప్తంగా దావానలంలా వ్యాపించింది. వందలాది మంది ఆందోళనకారులు తుపాకుల గుండ్లు తగిలాయి. శరీరమంతా ఎటు చూసిన గాయాలు నెత్తుర్లతో కిందపడిపోయారు. పోలీసులు హాటాహాటిన ఆందోళన కారులను పోలీసు వాహనంలో ఎక్కించుకుంటూ దూరాప్రాంతాలకు తరలిస్తున్నారు. క్షత్రగాటులను వామపక్క బాధ్యలు అసుపత్రులకు తరలిస్తూ దైయ్ చికిత్సలు అందిస్తున్నారు. మరికొంతమంది ఆందోళన కారులు అనెంబ్లీషైపు ముళ్ల కంచెను చేసిన్నా దూసుకుపోతున్నారు. ఇంతలో ఖమ్మం జిల్లా రామకృష్ణ సాహసంతో ప్రాణాన్ని లెక్క చేయ కుండా బాలస్యామి, విష్ణువర్ధన్ రెడ్డిల త్యాగస్వార్థితో ముందుకు దూసుకెళ్లన్నాడు. రెచ్చిపోయిన పోలీసులు రామకృష్ణపై కాల్పులు జరిపారు. కాల్పుల్లో రామకృష్ణ తీవ్రంగా గాయపడటంతో వామపక్క కార్యకర్తలు హంటాహాటిన ఆసుపత్రిలో చేర్చించారు. రామకృష్ణ రక్తం ఏరులై పోర్తోంది. స్ఫూర్చ తప్పి పడిపోయాడు. ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతూ వారం తరువాత వీరమరణం పొందాడు. అధికారపక్కంపై ప్రజాశ్వాసిరేక త పెల్లుబికింది. ప్రభుత్వానికి ఏమి చేయాలో అర్థం కావడం లేదు.

ఆందోళనకారులలో నక్కలైట్లు ఉన్నారని అనెంబ్లీ సమావేశాల్లో అప్పటి సీఎం చంద్రబాబు ప్రకటిస్తుందు. అనెంబ్లీలో చంద్రబాబు రాజశేఖరరెడ్డి మద్య వాదోపవాదాలు జరుగుతున్నాయి. వామపక్క ఎమ్మెల్యేలు అనెంబ్లీలో ప్రభుత్వ దమనకాండను నిరసిస్తా పోరాటానికి సిద్ధమయ్యారు. విద్యుత్ చార్జీల వ్యతిరేకేద్యమంలో అసుపులు బాసిన అమరవీరులు భాలస్యామి - విష్ణువర్ధన్ రెడ్డి - రామకృష్ణలకు పల్లె పల్లెనా సంతాప సభలు జరుగుతూ జోహోర్ అర్పించారు. కనిటో ప్రజలు ఉద్యమాన్ని మరింత ముందుకు నడిపిస్తున్నారు. అమరవీరుల త్యాగాలు వ్యధాకావని ప్రజా ఉద్యమాలు మరింత బలపడుతున్నాయి. ముగ్గురి పీరయోద్యులపై జనం పాటలు రాస్తా, సంతాప సభలు ఏర్పాటు చేస్తా, ప్రజలే పాటలు పాడుతూ అమరవీరులకు నివాళులు అర్పిస్తున్నారు. వేలాదిమంది అప్పనివాళులు అర్పించేందుకు క్యూ కట్టారు. అమరవీరుల పిల్లలు మాత్రం 'మీకు పిల్లలం అయినందుకు గర్విస్తున్నాయి. మీరు ఆశయాలు నెరవేరుకండానే వెళ్లిపోయారు. మీ ఆశయాలను మరింత ముందుకు నడిపిస్తామంటూ' శపథం చేస్తున్నారు. విష్ణువ జోహోర్ అర్పిస్తున్నారు. అమరవీరుల కుటుంబాల ఉసురు తగిలి అనుకున్నట్లుగానే చంద్రబాబు ప్రజల చేతిలో ఓడిపోక తప్పలేదు. నేటి దాకా కోలుకోవడం లేదు.

ప్రజా ఉద్యమాల ముందు ఎంత పెద్ద వారి కైనా ఓటమి తప్పలేదు. భారతుదేశ చరిత్రలో, ప్రపంచ చరిత్రలో ప్రజా ద్రోహులను మళ్లీ కరిపించిన దాఖలాలు అనేకం ఉన్నాయి. ఆ తరువాత రెండో దఫా ఎన్నికల్లో గలిచిన రాజశేఖర రెడ్డి హెలికాప్టర్ ప్రమాదంలో చనిపోవడం, రోశ్యు ముఖ్యమంత్రి కావడం, అటు తరువాత కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి ముఖ్యమంత్రి కావడం వరుసగా జరిగిపోయాయి. అధికారంలో ఎవరు ఉన్నపుటీకి ప్రపంచీకరణ విధానాలు వేగవంతంగా అమలు చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి కూడా చంద్రబాబు బాటలోనే పయనిస్తున్నారు. మళ్లీ విద్యుత్ చార్జీల పెంపు దలను ముందుకు తీసుకువచ్చారు. ప్రజలపై పన్నుల భారం వేస్తా నడ్డి విరుస్తున్నారు. కరెంటు కోతలు, విద్యుత్ చార్జీల భారాలు ప్రజల్ని వెంటాడుతున్నాయి.

రాష్ట్రంలోనే గాకుండా దేశవ్యాప్తంగా ప్రపంచీకరణ విధానాలు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు పెద్ద ఎత్తున పోరాటంలో పాల్గొంటున్నారు. మళ్లీ వామపక్కాలు విద్యుత్ చార్జీలకు వ్యతిరేకంగా అలుపెరుగని పోరాటాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు.

విద్యుత్ చార్జీల పెంపులకు వ్యతిరేకంగా నాడు వామపక్కాల నేత్యత్వంలో జరిగి ప్రజా ఉద్యమం ఏనాటికీ మరువలేనిది. ఆ ఉద్యమంలో వీరమరణం పొందిన అమరవీరుల త్యాగాలను మరవకుండా ప్రజా ఉద్యమాలను మరింత ముందుకు నడిపిద్దాం.

ఉద్యమాల ముందు పాలకులు ఓడిపోయారు. అమరులు చరిత్రలో సుస్థిరస్థానాన్ని సంపాదించారు. 2000 సంగా ఆగస్టు 28న విద్యుత్ ఉద్యమంలో నేలరాలిన బిష్ణీర్బాగ్ అరుణతారల స్థుతిలో.. బిష్ణీర్బాగ్ చారస్టాను పోహిద్ చౌక్కా మార్చారు. అమరవీరులు స్ఫూర్చమయి నిలిచారు. వారి త్యాగం అందరికీ స్వార్థినివ్వాలని కోరుకుండా. నాటి వీరుల స్వార్థి తదుపరి అనేక ప్రజాపోరాటాలకు మార్చాం వేసింది. నేటి తెలంగాణ ఉద్యమంలోనూ దాన్ని చూడవచ్చు. డ

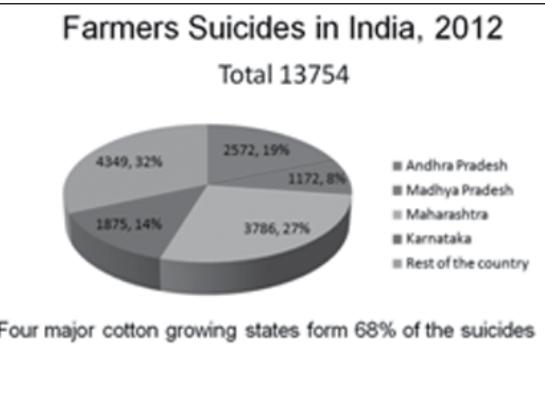
ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ సంక్లిశం

రైతు ఆత్మహత్యలు

రైతుల సమస్యలను పట్టించుకోవడంలో, చివరకు వారి ఆత్మహత్యల సమస్యను పరిశీలించడంలోను అంతులేని నిర్ణయం కనిపిస్తోంది.

ఈ విషయంలో ప్రభుత్వాల భోరజిని ఎందగడుతున్నారు సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం ప్రతినిధి డా.జి.వి.రామాంజనేయులు

జూరీయ నేర నమోదు సంస్థ (ఎన్సిఆర్చి) 2012 గణాంకాల ప్రకారం 1995-2012 మధ్య గల 18 సంవత్సరాలలో మన దేశంలో 2,84,694 మంది రైతులు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. వీటిల్లో 68 శాతం దేశంలో వర్షాధార ప్రాంతాలలో పత్తిపంటను ఎక్కువగా సాగుచేస్తున్న నాలగు రాష్ట్రాలు అంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, మధ్యప్రదేశ్లలో జరిగాయి. గత సంవత్సరంతో పోల్చినప్పుడు మహారాష్ట్రలో 13 శాతం,

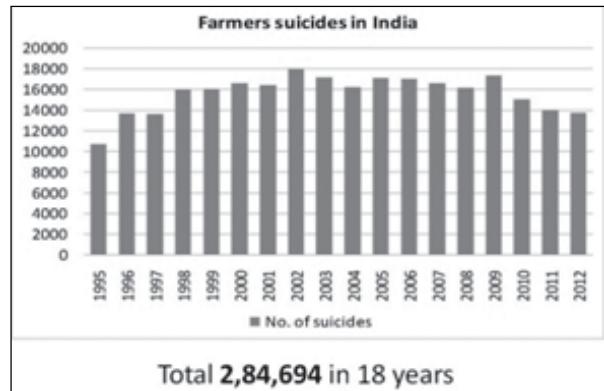
Source: NCRB 1995-2012

<http://www.agrariancrisis.in>

అంధ్రప్రదేశ్లో 17 శాతం రైతు ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. మొత్తం రైతు ఆత్మహత్యలలో 46 శాతం ఈ రెండు రాష్ట్రాలలోనే జరిగాయి. 18 సంవత్సరాలలో మహారాష్ట్రలలో 57,604 మంది అంధ్రప్రదేశ్లో 35,898 మంది రైతులు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. గత సంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో జరిగినవి 2572, దేశం మొత్తంలో జరిగినవి 13754.

ఈ రైతులు ఆత్మహత్యలు వ్యవసాయ రంగంలో నెలకొని ఉన్న తీవ్ర సంక్లోభానికి ప్రమాద సూచికలు. ఆత్మహత్య చేసుకున్న కుటుంబాలలో మిగిలిన వారు, ఇంకా వ్యవసాయంలో కొనసాగుతున్న వారి పరిస్థితి ఏమి మెరుగుగా లేదు. పెద్ద ఎత్తున జరుగుతున్న వలసలు, వ్యవసాయ కూలీలకు పని లేకపోవటం. పేదరికం, పోషకాహార లోపం, అనారోగ్యం వంటి అనేక రూపాలలో కూడా ఈ సంక్లిఖం వ్యక్తమవుతున్నది.

దేశంలో 2011 జూలై లెక్కల ప్రకారం 1991 సండి ఇప్పటి దాకా కోటి యూట్రోలక్షల మంది రైతులు (ప్రధాన సాగుదార్లు) తగ్గిపోయారు. 2001కి ఇప్పటికి 77 లక్షల రైతులు తగ్గిపోయారు. అంటే గత 20 సంవత్సరాలగా సగటున రోజుకి 2035 మంది రైతులు వ్యవసాయం సండి వైద్యులగుతున్నారు. అదే మనరాష్ట్రం విషయానికి వస్తే

2001-2011 మధ్యలో 13,68,012 మంది ప్రధాన సాగుదారులు వ్యవసాయం సుంచి తప్పుకున్నారు. అంటే రోజుకి 375 మంది రైతులు వ్యవసాయం వదిలేస్తున్నారు.

కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ సంక్లోభాన్ని పరిష్కరించటానికి అనేక చర్యలు చేపట్టాయి. కానీ అది అదుపులోకి వచ్చే బదులు మరింత తీవ్ర తరమవుతున్నది. కేంద్రప్రభుత్వం రాష్ట్రాలు కృషి వికాస యోజన నేపు నల్ హర్షిక్ ల్యార్ల మిషన్ వంటి అనేక కార్యక్రమాలను ప్రారంభించింది. రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా ఈ సమస్య నుండి బయట పడటానికంటూ అనేక ప్రత్యక్ష పథకాలు తెచ్చింది. కానీ సంక్లిఖం పెరుగుతున్నదే కాని ఈ ప్రయత్నాలేవి సమస్యను పరిష్కరించ లేకపోయాలుని గణాంకాలు తెలియచేస్తున్నాయి. రాష్ట్రాలు కృషి వికాసయోజన, నేపసల్ హర్షిక్ ల్యార్ల మిషన్ వంటి వ్యవసాయంలో మాలిక సమస్యలను పరిష్కరించటం కంటే ఉత్సాహాలను సరఫరా చేయటంలో పరిశ్రమకు ఆర్థికంగా ఉపయోగపడ్డాయి. 2002 తర్వాత అన్ని రాష్ట్రాలలోను రైతు ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి అంటే ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమాత్రం ఫలితమవ్వేడని అర్థమవుతుంది. 2004 తర్వాత అంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, అస్సాం, రూఢ్యరంగ్, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో రైతు ఆత్మహత్యలు పెరుగుతుంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గుర్తించినవి కేవలం 5683 మాత్రమే.

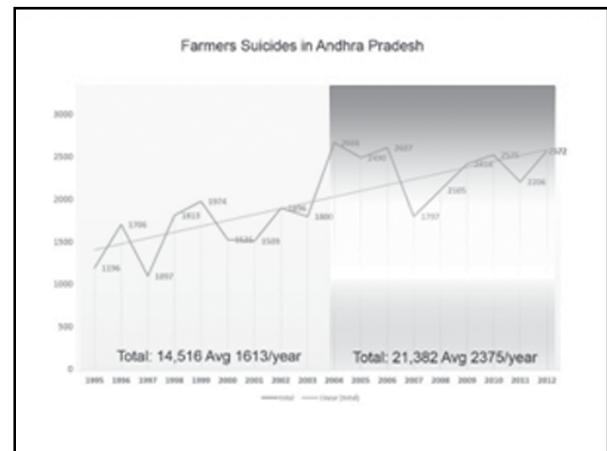
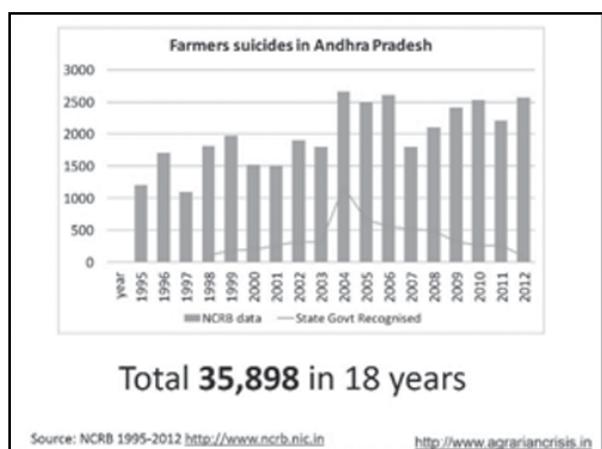
ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రైతు ఆత్మహత్యల వివరాలు

సం.	ఎన్సిఆర్‌బి గణంకాలు	రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుర్కించినవి
1995	1196	0
1996	1706	0
1997	1097	0
1998	1813	104
1999	1974	180
2000	1525	192
2001	1509	256
2002	1896	321
2003	1800	304
2004	2666	1178
2005	2490	654
2006	2607	561
2007	1797	512
2008	2105	488
2009	2414	321
2010	2525	259
2011	2206	260
2012	2572	93
మొత్తం	35,898	5,683

ఇట్లు గుర్తించకపోవటం వల్ల వారి కుటుంబాలకు ఎన్నటికి నష్టపరిహారం అందే అవకాశం లేకపోగా అనలు సమస్యను, సంక్లోభా న్ని గుర్తించే అవకాశం కూడా లేకుండా పోతున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో జిటి పత్తి సాగు - అవశయాలు, నిజాలు

మన రాష్ట్రంలో నిజంగా బిటి పత్తి రైతుల జీవితాలను మెరుగు పరుస్తున్నదా? పత్తి దిగుబడులు పెరుగుతున్నాయా? అంటే లేదనే చెప్పాలి.

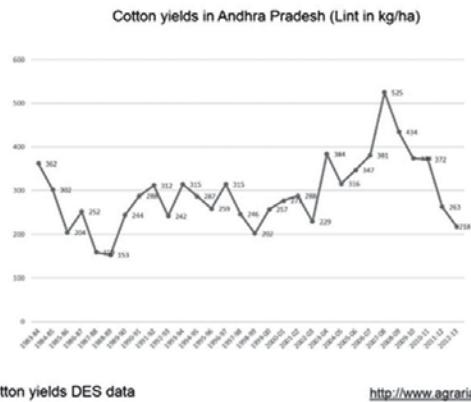

30 ఏళ్ల క్రితం పొక్కారుకు 362 కేజీల దూడి దిగుబడి వన్నే గత 6 సంవత్సరాలుగా దిగుబడి పరుగా తగ్గుతూనే వన్నది. ఈ సంవత్సరం అతి తక్కువగా అంటే 218 కేజీలు మాత్రమే దిగుబడి వచ్చింది. పత్తి పంటకు రైతు ఆత్మహత్యలకు చాలా దగ్గరి సంబంధం వన్నది. పత్తి పంటలో దిగుబడులు తగ్గి నష్టాలాచే ప్రమాదం ఎక్కువగా ఉంది. పత్తి రైతుల సమస్యకు పరిష్కారంగా ముందుకొచ్చి బిటిపత్తి సంక్లోభాన్ని మరింత తీవ్రతరం చేసింది. మనకు స్ఫ్రేంగా కనిపిస్తున్నట్లు పత్తి పంట విఫలమయిన సంవత్సరాలలో రైతు ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. బిటి పత్తిని ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత పత్తి పంట విఫలమయటం తరచుగా జరుగుతున్నది. కానీ దురదృష్టమేమిటంటే పత్తి సాగు విస్తీర్ణ రాను రాను పెరుగుతూనే వన్నది. 2001లో కేవలం 10.22 లక్షల పొక్కార్డలో (25.5 ఎకరాలు) మాత్రమే పత్తి సాగు చేయగా ఇస్పుడు అది 58 లక్షల ఎకరాలకు పెరిగింది. నిజానికి మన రాష్ట్రంలో ప్రాచీద్ద పత్తి పండించటానికి అపువైన భామి 10 లక్షల పొక్కార్డు మాత్రమే.

గత పది సంవత్సరాల కాలం ఆత్మహత్యల ఎక్కువగా పత్తి రైతుల కావటం ఇక్కడ గమనార్థం.

తుభుత్వవైఫల్యం

1. వ్యవసాయ సంక్లోభాన్ని లోతుగా అధ్యయనం చేసిన అనేక ప్రభుత్వ స్వతంత్ర కమిటీలు కమిషన్లు దాని పరిష్కారం కోసం ఇచ్చిన సూచనలను ప్రభుత్వం ఏనాడూ అమలు చేయలేదు.
2. 2004లో అటు కేంద్రంలోను ఇటు రాష్ట్రం లోను కొత్త ప్రభుత్వాలు ఏర్పడినప్పుడు ఆత్మహత్య చేసుకున్న రైతులకు సహా యుక చర్యల ప్రకటించాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిర్దిష్ట సష్టుపరిహారం, అప్పులు తీర్చానికి రూ. 50వేల ప్యాక్జెట్ ఇవ్వాలని జీఎస్ 421 జారీ చేసింది. కానీ అన్ని ఆత్మహత్యల లను నిజమైన రైతు ఆత్మహత్యలుగా గుర్తించకపోవటం వల్ల చాలా మందికి సష్టుపరిహారం అందటంలేదు.
3. వ్యవసాయ సంక్లోభం పెరిగినప్పుడల్లా పరిష్కారంగా ప్రభుత్వం కొత్త సాంకేతిక పరిజ్ఞానాలను ఒక మంత్రం లాగా

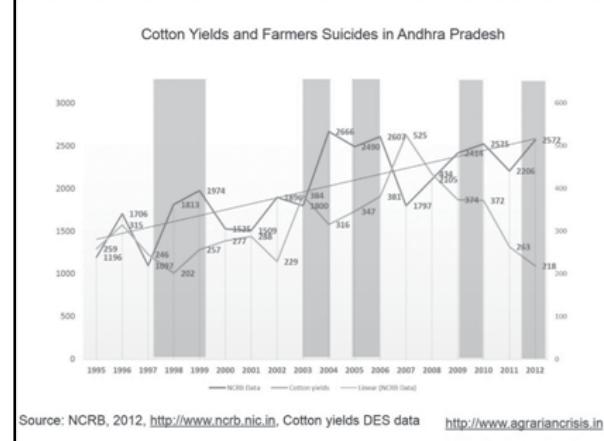
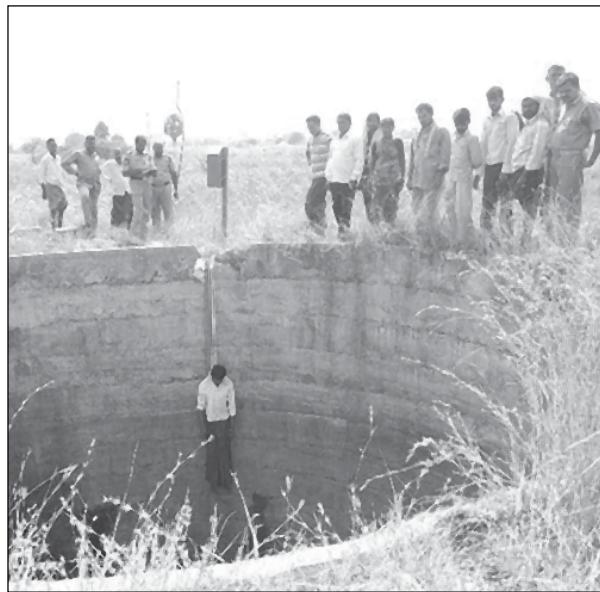
మందుకు తెస్తున్నది. (కొత్త రకం పురుగు మందులు, జన్మ మార్పిడి పంటలు) కాని ఈ పరిష్కారాలే కొత్త సమస్యలకు దారి తీస్తున్నాయి.

4. అప్పులు పెరగటం అనేది సంక్లోభానికి ప్రథాన కారణంగా అనేక నిజనిర్ధారణలలో తేలింది. 2004లో యూపిఎ ప్రభుత్వం రుణాలు రద్దు చేసింది. అయినప్పటికీ చాలా మంది రైతులు అప్పుల ఊబి నుండి బయటపడలేదు. మెజారిటీ రైతులకు సంస్థాగత రుణాలు అందటం లేదు. 1994 తర్వాత రైతులకు బ్యాంకులిచ్చే అప్పులు బాగా తగ్గిపోయాయి.

సూచనలు

భారతదేశంలో వ్యవసాయంలో మాలికమైన మార్పులు తేవలసి ఉంది.

1. రైతు ఆత్మహత్య కుటుంబాలకు దుర్భర స్థితి నుండి బయట పడవేయటానికి ఒక సమగ్రమైన సహాయ పుస్తకావాస కార్యక్రమాన్ని తీసుకురావాలి. నష్టపరిహారం, అప్పులు తీర్చుటం

తో పాటు భూమిని తనభాసుండి విడిపించుకోవటానికి, జీవనోపాధికి, పిల్లల చదువులకు, ఆరోగ్య ఖర్చులకు సరి పోయేటట్లు వుండాలి.

2. ఆ కుటుంబాలకు ప్రధాన అవసరాలకోసం నెలకు రూ. 5,000 వితంతు పెస్సు చెల్లించాలి.
  3. రైతు ఆత్మహత్యలను గుర్తించేటప్పుడు నిజమైన రైతులు అనే వర్గికరణను వెంటనే రద్దు చేయాలి.
  4. ఆత్మహత్య చేసుకున్న రైతుకుటుంబాలతో పాటు తీవ్రమైన దుర్భరస్థితిలో పున్చారు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడకుండా నివారించటానికి వారి సమస్యలను కూడా పరిష్కరించాలి (బీమా సదుపాయం, తాకట్లలో పున్న భూమిని విడిపించటం, ఆహార పథకాలకు జోడించటం వంటివి).
  5. రైతులు అధిక ఖర్చుతో కూడుకున్న వ్యవసాయ పద్ధతుల నుండి తక్కువ ఖర్చుగల సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులకు మార టానికి ప్రభుత్వం సహాయం అందించాలి. సిఎంఎస్ వంటి పథకాలను, పద్ధతులను పెద్ద ఎత్తున ప్రోత్సహించాలి. ఆర్థిక సహాయం అందించాలి.
  6. పంటల కనీస మద్దతు ధరలను గిట్టుబాటు ధరల స్థాయికి వెంటనే సవరించి సేకరణ మొదలు పెట్టాలి. ఈ మద్దతు ధరలు, పెట్టిన ఖర్చు పోసు కొంత ఆదాయం మిగిలేటట్లుగా వుండాలి. అన్ని పంటలను ప్రభుత్వం (ఎఫ్.ఎస్.ఐ, సిసిఆల డ్యూరా) సమయానుకూలంగా రైతుల పద్ద నుండి తిన్నగా సేకరించాలి.
  7. కొలు రైతులతో సహాయ మెజారిటీ రైతులందరికి పంటల బీమా, సంస్థాగత రుణాలను అందించాలి.
- వ్యవసాయ సంక్లోభాపు మూలకారణాన్ని పరిష్కరించటానికి ప్రభుత్వం అన్ని వ్యవసాయ కుటుంబాలకు ఆదాయ భద్రతను కల్పించాలి. సుస్థిర వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- పర్మాధారిత ప్రాంతాలలో అధిక ప్రభుత్వ పెట్టుబడులతో, సాగు నీటి వసతిని, రకరకాల పంటలు పశుసంపద ఆధారిత జీవనోపాధులను పెంపొందించాలి.

ఆత్మబలిదానాలతో తెలంగాణ సాకారమవుతుందా?

తెలంగాణ ఇస్తామంటూ కాంగ్రెస్ చేసిన ప్రకటనను ఎవరూ గట్టిగా విష్ణుసించలేకపోతున్నారు. గతంలో మాటిలగా తీవ్ని కూడా వెనక్కు తీసుకుంటే మరొసాలి ఆత్మబలిదానాలు తీవ్నమయ్య లవకాశం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో బలిదానాలు పద్ధని, పారిమితులని అంటున్నారు పట్టుతి వెంకబోశ్వర్రు,

“ప్రాంతేతరుడు దోషించే చేస్తే ప్రాంతం దాకా తరిమికొడదాం

ప్రాంతంహాదే మొసం చేస్తే ప్రాంతంలోనే పాతరేద్దాం” అన్న కాళోజీ మాటల్ని ప్రతీ తెలంగాణ వారి కంఠతాపట్టరు కాని ఒంట పట్టించుకున్న సందర్భాలు కానరావు. కళ్ళెదుటే నమ్మకద్రోహం, మొసాలు జరుగుతున్నా కాళోజీ చెప్పిన ఏ ఒకప్పిన చేయలేకపోతున్నాం. యూనివర్సిటీలలో సీమాంధ్ర పాలకుల లాలీలలకు, తూటాలకు ప్రాణాలను ఎదురొచ్చి నిలిచిన పోరాటయోధులైన విద్యార్థుల్లో తమ కోర్సును, స్వాప్నాన్ని చూసుకుండి తెలంగాణ సమాజం. ఉద్యమంలో ఎన్ని దెబ్బలు తిన్నాయి, శరీరం రక్తమొడిసా వారి కళ్ళలో కనబడే కణకణ మనే నిప్పుడు వెగళ్ళను చూసి, నా ఈ బిడ్డలవల్లనే తెలంగాణ సాధ్య మని నమ్మింది సకల సమాజం. తెలంగాణ సాధనకై బరిగీసి ఎగ బదటానికి సిద్ధపైంది తెలంగాణ. ఐమ్మన్ రు దశబ్దాల సుదీర్ఘపోరాటం, దాదాపు వేయి మంది బలిదానాల మహత్తర డిసెంబర్ 2009 ప్రజా ఉద్యమంలో కేంద్రం మెడలు వంచాం. తెలంగాణ ప్రకటన చేయించ గలిగింది. సీమాంధ్ర వలసపొలకుల, పెట్టుబడిదారుల కుటుల ఫలితంగా, సీమాంధ్ర నాయకుల కొమ్ముకానే తెలంగాణ రాజకీయ నాయకుల బాణిస మనస్తత్తుం, స్వార్థ రాజకీయాల మూలంగా తెలంగాణ ప్రకటన వెనక్కు వెళ్లింది. ఈ లజ్జారహిత ప్రవర్తన, తమ ప్రజల ఆకాంక్షను నెరవేర్పటానికి సిద్ధపడని గోతికాడి నక్కల నాటకాలను చూసి ఇక తెలం గాణ రాదని, బంగారు తెలంగాణను కళ్ళారూ చూద్దామని కలలు గన్న విద్యార్థులు గోముఖ వ్యాప్తుల చేప్పలకు తట్టుకోలేక ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్న వైనం తెలంగాణ సమాజాన్ని కలవరపెడుతున్నది.

పదున్నర దశబ్దాల కింద అంటే అంధ్రతో తెలంగాణను బలవం తంగా ముడివేసిన నాటినుండే తెలంగాణ ప్రజలు విడాకుల జపం పరి స్తునే ఉన్నారు. పెళ్ళించి మంత్రాలతో పెళ్ళికూతురుకు అంగా ఉంటానని కంటికి రెప్పలా కాపాడతానని పచ్చని పందిల్లో పెళ్ళి కొడుకు రాతపూర్వకంగా హమీ ఇవ్వి ఇవ్వికపోయినప్పిచీకి, ఆ క్షణం నుండి తన భార్యను కాపాడుకుంటూ గౌరవించే సమాజం మనది. ఈ సమాజం లోనే ఉన్న ఆంధ్రపాలకుల రాతపూర్వకంగా ఒప్పుండాలు చేసుకొని తెలంగాణను అన్నిరకాలుగా అభివృద్ధి చేస్తానని నమ్మబలికి ఒప్పందాల సిరాచుక్కల తడి ఆరకముందే బోడిముల్లన్నను గుర్తుకు తెచ్చిన ఆంధ్ర పాలకుల దుష్టపన్నాగాలు, దురంహకార చేప్పలు, దోషకుతినే దొంగ తెలివితేటలు చూసి విస్తుపోయింది తెలంగాణ. ఆత్మియత, సీతినిజా యాతీలతో బతికే తెలంగాణ ద్రోహం 40 అంటే ఎలా ఉంటుందో నాడు రుచి చూసింది. నేటికి అనుభవిస్తునే ఉన్నది. ఈ ద్రోహస్ని ఎందో గట్టి తెలంగాణ కావాలని తొలిదశ ఉద్యమంలో పోరాడి

బుల్లెట్టును ముద్దాడిన యువత, మలిదశ ఉద్యమంలో పెట్రోల్, కిరోసిన్లను ఆత్ర యించి తమదేపోల్ని, జీవితాల్ని అగ్నిపోలు చేసుకుంటే నైనా తెలంగాణ వస్తుందిని ఆశపడుతున్నది కాని దానివల్ల ప్రయోజనం లేశమాత్రమైనా లేకుండాపోతుందని గుర్తించలేకపోతున్నది.

దీర్ఘకాలికంగా ఎన్నోరకాల పీరోచతి పోరాటాలు చేసి తెలంగాణ సాకారం అయ్యేరశలో విద్యార్థులు నిరాశ, నిస్పాతాలకు లోనై బలిదానాలకు పాల్పడటం అనేది మనసుకు బాధగా అన్నిస్తున్నా అది పిరికి చర్యగానే భావించాలి తెలంగాణ కోసం ఆత్మబలిదానం చేసుకున్న వారి ని అమరపీరులు అనాలా? యుద్ధరంగం నుండి పారిపోయిన వారు అనాలో అర్థంకని స్థితి. వారి అమరత్వాన్ని తక్కువచేసి చూద్దా మా? గొప్పగా చెప్పుకుండామా? కారణమేటైనా ఆత్మహత్యల ద్వారా తెలంగాణ వస్తుందని ప్రథమపడటం సరియైందికాదు. శవాల మీద ప్రమాణాలు చేసి అధికారం మత్తులో జోగులూ, పదవుల కోసం వెంపర్లాడుతున్న సిగ్గులేని రాజకీయానుయక్కల్ని నిలించిసి, వారి రొచ్చు రాజకీయాల్ని కడిగేయాల్ని పరిస్థితుల్లో బలిదానం చేసి వారి మనసులు మార్చి తెలంగాణను సాధించాలన్న తెలంగాణ బిడ్డల ఆలోచన ఒక మానసిక వైఫల్యమే. ఆత్మబలిదానం అనేది మన పోరాట సంప్రదాయం కాదు. ఎంతోమంది అమరుల రక్తంతో తడిసిన నేలపై బలిదానాలు జరుగడం ఒక పిరిక చర్యగానే చూద్దాల్ని ఉంటుంది. ఆత్మహత్య చేసుకోవడంలో చూపిన తెగువ, నిర్ఘంధాలు, నిరాశలు ఎన్ని ఎదురైనా తెలంగాణ సాకారం అయ్యాడక పోరాటంలో చూపాలి. అవసరమైతే పోరాట రూపాల్లో మార్పులు చేసుకోవాలి. తెగించి కొఱ్లాడాలి. పోరాటంలో అమరత్వం పొందాల్సినవాళ్ళు ఆత్మబలిదానాలకు సిద్ధపడటం సరియైంది కాదు. ఆత్మబలిదానాల కొరకు రాతిగుండెలు కరుగుతాయని, వాస్తవాన్ని చూస్తాయని అనుకోవటం వట్టి త్రమే. తెలంగాణను అడ్డుకుంటున్న స్వస్తిమాంధ్ర పెట్టుబడిదారుల, వారి మోచేతి నీళ్ళు తాగుతా అడుగులకు మడుగులొత్తుతున్న, తెలంగాణ దగుల్లాజీలను, దళారులను వెంట బడి తరుమాల్సిన పరిస్థితుల్లో తమని తాము శిక్షించుకోవడం అతిపెద్ద విషాదం. ముసుగుల తొలిగిపోతున్నాయి. కొత్తమఖాలు బయట పడుతున్నాయి. తెలంగాణ ముసుగులోని కొన్ని స్వార్థశక్తులు సీమాంధ్ర పాలకులు విసిరేసిన ఎంగిలాకుల్లో ఎంగిలిమెతుకుల కోసం గోడ చాటున పొంచికూచున్నాయి. ఇలాంటి ఇంటిదొంగల్ని ఏరేయాలని సిద్ధపడటం తెలంగాణ సమాజాన్తా దుఃఖం అంటే ముంచుతున్నది.

1969 ఉద్యమంలో పోలీసుల తూటాలకు ఎదురొచ్చి అనుపులు బాసిన యువత పోరాటాన్ని నేటికి మనసం చేసుకుంటున్నాం. కాని

మలిదశ ఉద్యమంలో పోరాటరూపం మారింది. నాడు పోరాటంలో లారీ దెబ్బలకు, తూటా దెబ్బలకు మరణించైనా సరే తెలంగాణ సాధిం చాలనుకుండి ఆనాటి యువత. కానీ, మలి దశ ఉద్యమంలో నేటి యువత తనను తాను చంపకోనైనా తెలంగాణ తేవాలని, కర్కుశ, పాషాణ హృదయాలను కరిగించి తెలంగాణ తెచ్చకోవాలని ఆత్మజలి దానాలకు పాల్పడుతున్నది. ఇక్కడే యువత తప్పగా ఆలోచించింది. మానవత్వం అంటే ఏమిటో, ఎదుటివాడి బాధ ఏమిటో తెలియిని క్రూర మృగాలు మారుతాయని, ప్రజల ఆకండ్క తెలుసుకుంటారని ఆశపడింది. శ్రీకంతాచారి ఆత్మజలిదానంతో ప్రొరంభమైన ఆత్మజలి దానాల పరంపర కొనసాగుతూనే ఉన్నది. కాని వారి కోరిక ఈ పద్ధతి ద్వారా రావడం అనేది అబద్ధం అని తెలుసుకోలేక బలిదానాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. బలిదానాలు తెలంగాణను తీసుకురాలేవని యువత అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నది.

వారం అంటే ఏడురోజులు కాదు, నెల అంటే 30 రోజులు కాదని లెక్కలకు అధునిక సూత్రాలు చేపే సూత్రాధారుల వల్ల తెలంగాణ వస్తుంది తెస్తాం అని దెడ్లోనీల ద్వారా ఆశపెట్టి, వాయిదాల మంత్రం వల్ల వేసే కురునా రాజకీయాల మూలంగా కూడా ఆశపడ్డ తెలంగాణ అండకుండా పోతుందన్న నిరాశలో కూడా యువకుల హృదయాలు తల్లిదిలీ అగిపోతున్నాయి. యూనివరిటీలో ఉన్నత విద్యాభ్యాసం చేస్తున్న మేధావి వర్గం బలయైతే తెలంగాణ పునర్నీర్మాణ బాధ్యత ఎవరు తీసుకోవాలి? ఆత్మహత్యలు సమస్యకు పరిష్కారం చూపిన దాఖలాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎక్కడా కానరావు. నేటి ఆధునిక ప్రపంచంలో కనీసం బలిదానానికి కారణాలు ఆలోచించడానికిగాని, రెండు కన్నీటి బోట్లు రాల్యూడానికి గాని తీరిక, ఓపిక లేని స్వార్థపరులతో నించిపోతు ఉన్నది. ఇది విచారించదగ్గ విషయం. మానవ సంబంధాలన్నీ, ఆర్థిక సంబంధాలుగా మారుతున్న సమాజం నుండి ఆత్మహత్యల వల్ల పరి పోరం దొరుకుతుందన్న ఆశ దురాశే అవుతుంది.

పదవులు రానప్పుడు తెలంగాణ పాటిత్తుకొని, పదవి వస్తుందేమో ననగానే ఉద్యమాన్ని తలనాడే స్వార్థరాజకీయ నాయకుల పగటి వేపాల్చి ఎండగట్టాల్చిందిపోయి బలిదానం ద్వారా మార్చాలని చూడటం అమాయకత్వమే అవుతుంది. ఆ చావుని కూడా నిచ్చెనమెట్లుగా చేసు కోవడానికి, గద్దల్లా శవం డగ్గర వాలి మొసలి కన్నీరు కారుస్తున్నారు. తెల్లచోక్కాల గుంపు శవయాత్రలో పాల్గొని జోహర్లు అర్థంచటం చూస్తే ఆ అమరత్వాన్ని అవేళాన చేస్తున్న భావన కలగుతున్నది. శవయాత్రనాడు కలిసి పాడమోనే రాజకీయనాయకులు, కలిసి ఉద్యమం చేసి తెలంగాణ సాధనకు పాటుపడితే అమరుల బలిదానాలకు సార్థకత్వం చేకూరేది కాని అలాజరుగడు. సీట్లు, బిట్లు, నోట్లుపేటల్లో తెలంగాణాప్రజల బాధ వారికి కన్వడటంలేదు. బలిదానాలు చేసుకున్న విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల క్షోభ, తెలంగాణ ప్రజల బాధ వారికి అర్థం కావటంలేదు.

తెలంగాణాపై ఇంత ప్రేమను, ప్రజలపై మమకారాన్ని పెంచుకున్న నిస్వార్థపరులైన బిడ్డలు బలిదానం కావటం వల్ల ఉద్యమానికి అవసర మైన పోరాట వీరుల సంబ్యుతగ్గుతుంది. అదే క్రమంలో స్వార్థపరశక్తుల అధిపత్యం బలపడుతుంది. తద్వారా వారు ఆశపడుతున్న తెలంగాణ

చందాదారులుగా చేరండి!

చందాదారులను చేరిపంచండి!!

మీ సహకారం మాకెంతో ముఖ్యం!

ఒక మానవత్తికను తీసుకురావడం ఎంత కష్టమో అందరికీ తెలిసిందే. ఈ నేపథ్యంలో వనరుల తక్కువే అయినప్పటికీ, ఒక మహాత్మర సంకల్పంతో ఆరంభమైన దక్కన్ ల్యాండ్ ను కాపాడుకోవాల్సిన బాధ్యత మనందరిపై ఉంది. అందుకే మీ అమూల్య సహకారాన్ని మేము కోరుతున్నాం.

పత్రికకు అధిక సంబ్యులో చందాదారులను చేరించడం ద్వారా, వాణిజ్య ప్రకటనలు అందించడం ద్వారా మీరు మీ సహకారాన్ని అందించవచ్చు. ముఖ్యంగా సమాజాన్ని చైతన్యవంతులను చేయగల శక్తిసామర్థ్యాలున్న మేధావి, ఉపాధ్యాయ, అధ్యాపక, ఉద్యోగవర్గాలకు చెందిన వారు ఈ బాధ్యతను స్వీకరించాల్సిగా కోరుతున్నాం.

పత్రిక ప్రతి పారకుడు మరో పది మందిని చందాదారుల రూపంలో పారకులుగా మార్చేందుకు ప్రయత్నించాలి.

- వారిష్ట చందా (రూ. 150) రూపంలో దక్కన్ ల్యాండ్ ను మీకు తెలిసిన వారికి బహుమతిగా ఇవ్వవచ్చు.
- ఉద్యోగసంఘాల వారు తమ సభ్యుల కోసం ఏకమొత్తంగా నిర్మిష్ట సంబ్యులో వార్డిక చందాలను చెల్లించవచ్చు.
- చందాలను దక్కన్ ల్యాండ్ పేరిట డి.డి. లేదా చెక్కు యం.ఓ. రూపంలో పైదరాబాద్లో చెల్లుబాటు అయ్యేవిధంగా పంపించవచ్చు.

మా చిరునామా:

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11,
Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Tel.No. 040-64524554, Fax: 040-27635644,
Mobile: 9030626288

రాకుండా పోయే ప్రమాండం ఉంది. కాట్లట్టి బతికుండి మరికొతమంది తెలంగాణ వీరుల్లి తయారు చేసుకొని ఉద్యమాన్ని ఉప్పెనగా మార్చాలి. నిస్వార్థంతో నిండిన మీ తమపులోని రక్తపుట్టులు తెలంగాణ విముక్తికి తోడ్పడాలి. అలాగే స్వార్థరాజకీయనాయకులకు ఓట్లు, సీట్లకు పదపులకు ఆశపదే తొత్తులకు కుత్తుకుల క్రతిరించే ఆయుధం కావాలి. ఆత్మ బలిదానాలతో తెలంగాణ రాదని తేలిపోయింది. కనుక ఆత్మ బలిదానాలు ఇక వస్తేవద్దు. పోరాటాన్ని మాత్రమే నమ్ముకుండా. ఐక్యంగా పోరాడుదాం. కాశోజీ మాటల్ని గుర్తుచేసుకుంటూ పోరాటం ఉద్యమం చేద్దాం. అందుకే ఆత్మహత్యలొద్దు. పోరాటాలే దిక్కుని ప్రతిని పూనుదాం.

కులం - నేరం - న్యాయ వ్యవస్థ

‘కుల’పరమైన ర్యాలీలను నిషేధించాలని లక్ష్మీ బెంచ్ ఇటీవల జ్ఞాన తీర్మ నేపథ్యంలో దేశంలో కుల శ్వవస్త ప్రాబల్యాన్ని వివరిస్తూ తదుపరి క్రమం ఏమిటీ వివరిస్తున్నారు టీఎఇ జాక్ కన్సెన్సర్ నీలం జానయ్య,

ఈ మధ్య కాలంలో అలహాద్ ప్రైకోర్టు లక్ష్మీ బెంచ్ ఒక మధ్యంతర ఉత్తర్వును ఇచ్చింది. దాని సారాంశం... ‘కులాల’ ర్యాలీలను నిషేధించాలి అని. నిజానికి కుల రక్షణ అనేది, ఈ దేశంలో ఏ విధంగా ప్రతిబింబిస్తుందో, అందరికీ తెలిసినదే. దేశానికి, స్వాతంత్ర్యం రాక ముందు నుండి, వచ్చిన తరువాత 66సంగాల కాలంలోనయినా, ‘కులం’ అనేది నిర్మాయించకపోవటం దురద్వాషకరం. నిజానికి, అలహాద్ ప్రైకోర్టు రాజ్యంగాంలోని తీర్మ ఆర్టికల్ 19(1) (6) ప్రకారం, సభలను ర్యాలీలను ఏర్పరచుకోవటం, ప్రాథమిక హక్కుగా, రాజ్యాంగం తెలిపి నది. దీనిని కాదని మధ్యంతర ఉత్తర్వులను మాత్రమే ఇచ్చినా దీనిపై చాలా లోతుగా విశేషించవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతో అవసరం.

దేశానికి స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ సమయంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంచే జరిపిన విధి చర్చలలో కూడా ఈ కులాల సమస్య ఎంతో కీలకంగా జరిగింది. బాభాసాహేబ్ అంబేద్కర్, కలలుగన్న కులనిర్మాలన అనేది, ఇప్పటికి కల గానే మారినది. అంబేద్కర్ ఆరోజు ఆశించిన కమ్యూనల్ అవార్డ్ వచ్చి ఉంటే, కచ్చితంగా, కుల నిర్మాలన జిరిగేదేమో. కమ్యూనల్ అవార్డ్ కి వ్యతిరేకంగా గాంధీ ఎరవాడ జైలులో ఆమరణ నిరాపార దిక్క చేసి, తన వర్గ దృక్షాధాన్ని చాటుకొని, కమ్యూనల్ అవార్డ్ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఇస్తామన్నా, గాంధీ నిరాపార దిక్క పేర ఆడ్డుపడి ఆ విధంగా దశితులు / గిరిజనలు ప్రత్యేక పోచాడా ద్వారా, వారియొక్క ఎమ్మెల్చే, ఎంపిలను స్వంతంగా ఎన్నుకొనే అవకాశం కోల్పోవటం వలన, ఈ వర్గాలు, ఎప్పటికీ తమ పాలనను పొందగలగలేదు. కేవలం చంచాలు గా మాత్రమే వీరు చలామణి అవుతున్నారు. ఆ తరువాత అదే, గాంధీ గారి మార్గదర్శకత్వం లోని కాంగ్రెస్, అంబేద్కర్ను ఎలక్షణలో ఓడిం చింది. అప్పటి నుండి మొదలయిన ‘కుల’ పోరాటాలు, కాన్వీరాం అధ్వర్యంలో మొదచీసారి అందరినీ ఒక్కతాటిపై తీసుకువచ్చి యుపీ లాంటి రాష్ట్రానికి, ఒక దశిత మహిళను, రసారాలు, ముఖ్యమంత్రిగా నిలబెట్టగలిగాయి. ఈరోజు దేశ రాజకీయాలను శాసించే దశలో ‘బహు జనులు’ ముందుకు వెళుతున్న క్రమంలోనే ఈ తీర్మ వచ్చింది అని భావించక తప్పదు.

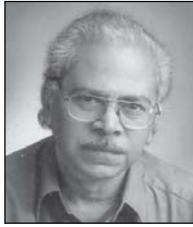
నిజానికి కులం కార్డును ప్రతీ రాష్ట్రంలో ప్రతి పార్టీ విధి రూపాలలో వాడుకుంటూనే ఉన్నది. గత యు.పి.ఆసెంబ్లీ ఎన్నికలలో, స్వయం కాంగ్రెస్, దశితుల్లో చీలక తీసుకురావటనికి ప్రయత్నించింది. బీపార్లో నితీ కుల దశిత మహారాష్ట్రాల్లు పాశ్చాత్యానులు గాను, మహారాష్ట్రలో ఆర్.పి.ఐ.సు 3 వర్గాలుగా, మన ఆంధ్రప్రదేశ్లో వగ్గి కరణ పేర నాలుగు భాగాలుగా, ఇలా చెప్పుకుంటే పోతే ఎన్నో.

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 66 సంవాలు అయినా, దశితుల / గిరిజనల మీద ఆఘాయిత్యాలు, ఆగడం లేదు. 2011 సంగాలో దేశం మొత్తం మీద 33719 అట్టాసిటీ కేసులు జరిగితే, ఒక్క యూపీలోనే

7702 లేదా 28.8శాతం జరిగాయి. ఇక ర్యాలీలు కూడా చేసుకోకూ దదు అని అంటే ఎలా? అంతెందుకు గత రెండు మాచు సంగాల నుండి, పక్కనే ఉన్న తమిళనాడులో ‘కులాంతర వివాహం’ పేరుమీద దశితుల మీద ఎన్ని అత్యాచారాలు జరిగినయి? సాత్తలో చాలా గొప్పగా చెప్పుకొనే రాష్ట్రం, 30శాతం దశిత జనాభా కలిగిన రాష్ట్రంలో ధర్మపురి లాంటి జిల్లాలో రెండు గ్రాసుల సిద్ధాంతం ఇప్పటికే ఉంది. ఆ రాష్ట్రంలో 12 జిల్లాలలో దశితులకు దేవాలయాలలో ప్రవేశానుమతి లేదు. ప్రస్తుతం కోర్టు తీర్మ ను గౌరవిస్తా! మా యొక్క అన్ని కుల శాఖలను రద్దు చేస్తాం అని చెప్పిన యూపీలోని సమాజవాది పార్టీ, వారి యొక్క ముఖ్యమంత్రి అయిన అభిశేష్ కుమార్ యాదవ్ జులై 21న పైదరా బాదీలో యాదవ మహాసభకు ఎలా వస్తారు? అంటే చెప్పేది ఒకటి? చేసేది ఒకటి? ఏ పార్టీ అయినా అంతే! అలాగే హర్యానా లోని, భావ్ పంచాయితీల సంగతేమిటి? భావ్ పంచాయితీలు, అక్కడి జాట్స్ సమాంతర ప్రభుత్వాన్ని నడుపటం లేదా? అందుకే మహాసీయుడు కాన్సీ రాం ఇంకొంచెం ముందుకు వెళ్లి, మాకు రిజర్వేషన్లు అక్కర లేదు. రాజ్యాధికారం కావాలి అని అన్నాడు. ఆ దిశలోనే మాయావతి పయని స్తున్నది. ఆ విధంగాసైనా అంబేద్కర్ అలోచననయినా, కుల నిర్మాలన సాధ్యమైవతుంది అని భావన కాచ్చు. అందుకే అన్నాడు మహాను భావదు.. కులం పునాదుల మీద మీరు ఏ జాతిని నిర్మించలేరు అని.

కనుక ఇక్కడ, ఒక్క కుల పరమైన ర్యాలీలను నిషేధించటం పెద్దగా ఉపయోగపడదు. అంతకంటే ప్రమాదం అయిన మతమరపై ర్యాలీల సంగతేమిటి? అని మాయావతిగారు అడగటం సమాధనీయమే!

సర్వజన పొత్తాయ, సర్వజన సుఖాయ అని బహుజన సమాజ్ వాది అక్కడ ముందుకు వెళుతుంది. ఎన్నీ నేత ములాయం, అద్వానీని పొగడటం, బాట్రీమసీదు కూల్చినపుడు, యూపీ సీఎంగా ఉన్నప్పుడు తగిన చర్యలు తీసుకోకపోవటం? ఎన్నీ, బీజేపీలు కల్పి ముఖ్యమంటపం ఓటు బ్యాంక్ రాజకీయాలు గానే వాడుకుంటున్నాయి అని బీఎన్సీ యూపీలోని ముఖ్యమంటపికి తెలియేయటం వల్ల కొంత ఉప శమనం జరిగింది. ఇందుకు చక్కని ఉదాహరణ, డిలీలోని పొత్తా ఇమామ్ బుఫారి, ఓ ఆరు నెలల క్రితం ముస్లింలకు మాయావతి లాంటి లీడర్ కావాలి అని అనటం. ఆమె పరిపాలన దష్టతను యూపీ ప్రజలు గుర్తు కు తెచ్చుకుంటున్నారు. కులరహిత సమాజాన్ని నిర్మించే దిశలోనే, యూపీ రాజకీయాలు, దేశ రాజకీయాలను శాసించే దశలో చేరుకున్నాయి. ‘కులాల’ ర్యాలీల నిషేధించాలి. వారు నేరుగా దేశ ప్రధానిని నిర్ణయించే దశలో ఉన్నారంటే ఇంతకంటే దొర్చాగ్యం ఇంకేముంది? ఏ.పె.చె.పి., బజారంగిదళ్, ఆర్ఎస్.ఎస్. ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్. అందుకే కుల రహిత, సమసమాజ స్థాపనకు కృషి చేద్దాం. గ

రాజశేఖర

దేవిశ్రీయ

చలిత్త చక్కం ముందుకే కానీ వెనక్కి తిరగదు!

జూలై 30, 2013 నాటి సాయంత్రం కాస్త పొద్దు పోయాక, అంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ వ్యవహారాల ఇన్సెచర్చి, మర్యాద ప్రదేశ్ మాజీ ముఖ్యమంత్రి, రాజకీయ దురంధరుడని పేరున్నవాడూ, రాష్ట్రాగంభీ, రాజకీయ రాజగురువూ అయిన దిగ్బ్రజయ్సింగ్, కాంగ్రెస్ పార్టీ పరింగి కమిటీ సమవేశం నుంచి బయటికి వచ్చి, కికిరిసి పున్న పత్రికా ప్రతినిధులకు, చెలివిజన్ రిపోర్టర్లకీ పొడియాడిగా ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం యేర్పాటుకి తమ పార్టీ సముఖంగా వున్నదని ఒక విశేష వార్తని ప్రకటించారు. వదేళ్ళపాటు ప్రాదరాబాద్ నగరం ఇరు రాష్ట్రాలకీ ఉమ్మడి ముఖ్యపట్టంగా వుండాలనేది తమ అభిమతమనీ, యునైటెడ్ ప్రోగ్రామ్ ప్రంట్ (యు.పి.ఎ.) భాగస్వామ్య పక్కాలు ఈ తీర్మానాన్ని అమెదిస్తాయనీ మూడు ముక్కలు గబగబ అప్పచెప్పి, యెటుపంటి ప్రశ్నలకీ తావిష్టకండా వెళ్ళిపోయారు.

అనేక సంపత్తురాలుగా ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం ముందుండి ఉద్యమమైన ఒక ఉద్యమాన్ని నడిపిస్తున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి (బి.ఆర్.ఎస్) నుంచి కానీ, క్లైట్ స్ట్రోయిల్స్ చురుకుగా పనిచేస్తున్న పలు ప్రజా సంఘాల నుంచి కానీ, ముఖ్యంగా తెలంగాణ పొలిటికల్ జాయింట్ యాక్షన్ కమిటీ నుంచి కానీ తక్కణం వెలువడిన ప్రతిస్పందనలు విశ్రమంగా కనిపించాయా. భాషారాష్ట్రాల ప్రయోగంలో భాగంగా ప్రాదరాబాద్ స్టేట్ నుంచి విడివడిన తెలంగాణ జీల్లాలూ, మద్రాసు ప్రావిష్ట నుంచి అప్పటికే వేరువడి వున్న అంధ్రాష్టం కలిసి అంధ్రప్రదేశ్‌గా యేర్పడిన నాటినంచే రాజకుంటున్న ప్రత్యేక తెలంగాణ ఆకంక్ష సాకారానికి స్పష్టమైన సంకేతాలు వెలువడిన క్షణాలలో వెల్లువెత్తువలసిన మహాత్మాగాంధీ కానీ, ఉమ్మెత్తున ఎగసి పడవలసిన ఉద్యోగం కానీ తెలంగాణ పోరాట శక్కులలో కనిపించక పోవడం ఆశ్చర్యం కలిగించింది. రాజకీయ యుద్ధ వ్యాపార రచనలో ఆరి తేరిన అపరచాణక్కుడు కసి.ఆర్., డి.ఎ.సి. నాయకుడు ప్రో. కోదండరామ్

మాట మాటలీని తూకం వేసి మాసుకుని మాట్లాడారు. తెలంగాణ కోసం కొనసాగిన పోరాట రాజకీయ ఫలాన్ని, సరిగ్గా ఎన్నికలకి ముందు, ఈ మెరువు నిర్ణయంతో, ఒక గెరిల్లా దాడి వంటి ఆక్సిక చర్చలో, తెలుగుసాట దాదాపూగా ఉనికి కోల్సోయిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎగరవేసేకు పోయిందా? ఇది తెలంగాణకి అంగేకరిస్తే బి.ఆర్.ఎస్. పార్టీని కాంగ్రెస్‌లో కలిపివేస్తామని కసి.ఆర్. పదే పదే ప్రకటించిన దాని వర్ణపాసనమేనా?

యాభై యేళ్ళుగా నానుతున్నది, పది పన్నెండేళ్ళుగా యెన్ని తుఫానులు స్థాపించినా చలనం లేకుండా పడి పున్నది, యే కాంగ్రెసు జాతీయ నాయకుడూ, ఎ బిజెపీ నాయకుడూ, ఎ ప్రభుత్వమూ తీసుకోలేకపోయిన నిర్ణయం, తన కొడుకు అస్పష్ట రాజకీయ అధికార భవితవ్యం కోసమే అయినా సోనియా గాంధీ ఇట్లా తీసుకోగలరని కొమ్ములు తిరిగిన రాజకీయ మొనగాళ్ళు కూడా ఊహించేక పోయారన్నది వాస్తవం. బ్రిటిష్ మాజీ ప్రధాని మార్కరెట్ థాచర్ 1965 నాటి ఒక ప్రసంగంలో “ఏదైనా మాటలు చెపితే చాలనుకుంటే మగవాడిని అడుగు. అలా కాకుండా ఆచరణలో జరగాలంటే మహిళని అడుగు!” అన్నారు. ఉక్క మహిళగా పేరు తెచ్చుకున్న మార్కరెట్ మాటలను సోనియా గాంధీ నిరూపించి చూపించారు. ఆమె మాన వ్యాప్తాల ముందు, పార్టీలకి ఆతీతంగా మన ఉద్ధండ తెలుగు నాయకుల రణగొం శభ్ద ప్రవంచం దేనికి కొరగాకుండా పోయిందనిపిస్తోంది.

అయితే ఇప్పుడు తెలంగాణ యొక్క వున్నట్టు? జూలై 30 తరువాత చకచక జరుగుతున్న పరిణామాలు యొక్కడికి దారి తీయబోతున్నాయి? 2009 డిసెంబర్ 9 ప్రకటన వలె ఈ ప్రకటన కూడా మళ్ళీ స్థంభించి పోతుందని కొండరు అశిస్తున్నట్టు, కొండరు భయపడుతున్నట్టు, అటువంటి ప్రమాదమేమీ, ఇది రాస్తున్న (అగస్టు 6) సమయానికయితే కనిపించడం లేదు. ఇప్పుడు కోసా, రాయలసీమల తెలుగుదేరం, వై.ఎస్.ఆర్.సి.పి. పార్టీలూ, తెలంగాణంకాంగ్రెస్ నాయకుల అభ్యంతర మంత్రా ముఖ్యపట్టంగా వున్న ప్రపంచ స్థాయి నగరం ప్రాదరాబాదు గురించే. ప్రాదరాబాద్ ని యూనియన్ టోరిటరీగా ప్రకటించకుండా, వదేళ్ళ పరిమిత కాలాన్కినా ఉమ్మడి రాజధానిగా పుండం రాజ్యాగరిత్యా సాధ్యం కాదని న్యాయాస్త్ర నిపుణులు బల్గర్డండ్రి చెపుతున్నారు. ఈ వీటముడిని యు.పి.ఎ. ప్రభుత్వం యొల్లా విప్పగలదో వేచి చూడాలి. తెలంగాణ ఉద్యమానికి సచ్చచెప్పి కోసా సీమలకి కూడా ప్రాదరాబాద్ ని రాజధానిగా శాశ్వతంగా కొనసాగించడం సాధ్యపడే వనేనా? ప్రాదరాబాద్ ని దేశానికి రెండవ రాజధానిగా ప్రకటించాలనే ఆలోచనను ఇస్పుడు సి.పి.ఎ. ప్రధాన కార్యార్దీ నారాయణ కూడా బహిరంగంగా సమర్థిస్తున్నట్టు వారుల వస్తున్నాయి. అయ్యే వనేనా? అనలు భారత దేశానికి ఇంకోక రాజధాని అవసరమా? ఈ ప్రశ్నలకి సమాధానం కాంగ్రెస్ పార్టీ దగ్గర వుందా?

తెలంగాణ రాష్ట్రం యేర్పాటు దేశంలో పెరుగుతున్న మౌద్యమేచ్చన్ని యొదుర్చొన్ని, రాష్ట్రాగం ప్రధాన మంత్రిని చేయడానికి యేమైనా ఉపయోగ పడుతుదో లేదో ఇప్పుడే తెలియదు కానీ, ఈ ఎదురుగాలికి యెదురు నడిచి తెలంగాణ బావుటా ఒక కొత్త స్థాపన నీమలో రెవరెప్లాషన్ పడవ ప్రసంగం మాత్రం భాయంగా కనిపిస్తోంది. ఇప్పుడిక మనకి ఇక్కొమ్మల కాలం నాటి కథలెందు? చరిత్ర చక్కం ముందుకు కానీ వెనక్కి తిరగదు!

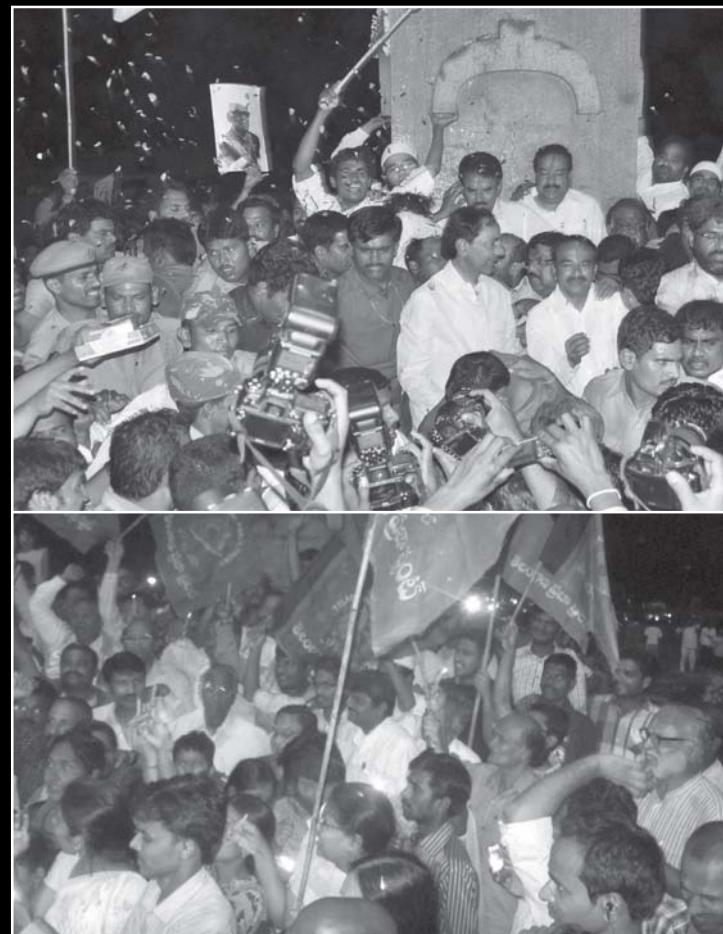
చిందేసిన నాగం

పట్టాకుల మొత్తం నారాయణ అనందం

విజయోత్సవం

ప్రకటన తీఱనే ఆగిపోతాలి తెలంగాణ వచ్చే వరకు

అమరవిలుల స్థాపన వద్ద కాంగ్రెస్ నాయకులు

అనందం పంచుకుంటున్న తెలంగాణ జర్జీస్టులు

వశిష్ఠబాటలో ఓ చిన్న విరామం...ఈక మిగిలింది పునర్ నిర్మాణం

ఈ మిదే రేపటి భవిత

ప్రకటన వెలువదే సమయంలో ఉన్నావియా ఆర్ట్ కళాశాలలో విద్యార్థులతో ఉధ్యమకారులు

డీసీపీతో కరచాలనం చేస్తున్న ఉధ్యమకారులు

కరింటు కలలు నెరవేర్చుకుండా

తెలంగాణ ఎదుర్కొనే ప్రధాన సమస్యల్లో కరింటు సమస్య ఒకటి. విభజన జలగితే ఇక చీకట్లు ఉండవని విద్యుత్ వెలుగులు విరజమ్ముతాయని అంటున్నారు టి.వి.వి. ప్రైదరాబాద్ వైన్ ప్రెసిడెంట్, విద్యుత్ ఉద్యోగ సంఘం నాయకుడు ఎన్.శివాజీ

దక్కించి భారతదేశంలో మొదటి థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ అయిన హస్పీన్సాగర్ థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ 1921 సం||లో హస్పీన్సాగర్ వద్ద వుండేది. ఈ పవర్ ప్లాంట్ నుండే, హస్పీన్సాగర్ ట్యూంక్బండ్ విద్యుదీకరణకు కావలసిన విద్యుత్ సరఫరా చేసేవారు. ఈ పవర్ హాజ్ కు ప్రత్యేక వ్యాగన్ ద్వారా సింగరేచి బొగ్గు సరఫరా చేసేది. ప్రైదరాబాద్ మోడల్ ట్రైటోసిటీగా పిలువబడేది.

ముద్రాసు రాష్ట్రానికి విద్యుత్ 1927లో వచ్చింది. సీమాంధ్రలో మొదటి విద్యుత్ ప్లాంట్ 1930 వరకు గాని రాలేదు. అంటే ప్రైదరాబాద్ విద్యుదీకరణ తర్వాత, దా దాపు ఒక పుపురకాలం తర్వాత గాని, సీమాంధ్రలు విద్యుత్ వెలుగులను చూడలేదు.

1921: అప్పటి నిజాంస్టేట్లోని పవర్ జనరేషన్ స్టేషన్

1) ఆర్టిష్ట్స్-ఎ పవర్ హాజ్ - $3 \times 12.5 = 37.5$ మె.వా.

2) హస్పీన్సాగర్ - $1 \times 10 = 10.0$ మె.వా.

3) ఈసీజీ గ్యాస్ టర్బైన్ $1 \times 30 = 30$ మె.వా.

ఈవే కాకుండా పరంగల్ జిల్లాలోని పరకాల, ములగు, పాలక్కర్తి, నర్సంపేటలో విద్యుత్ స్టేషన్ ఉండేవి. ఇప్పటికి నిజామాబాద్లోని ఎన్.ఇ.ఆఫీస్, సీ.ఇ.ఆఫీస్ లు అప్పటి నిజామ్ పవర్ హాజ్ క్యాంపస్లో ఉన్నాయి. ఇంతేకాకుండా తెలంగాణలోని అన్ని జిల్లాలలో పవర్ ప్లాంట్ తాలూకు అనవాళ్లు కనబడుతున్నాయి. వాప్టవాలు ఇలా వుంటే తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని మేమే అభివృద్ధి చేశామని సీమాంధ్రలు అనడం విడ్డారంగా వుంది. ఇప్పుడు మనకు వాస్తవాలు తెలిసినవి కాబట్టి మనస్త్రి ఎవ్వరూ మోసం చెయ్యలేదు. పవర్ వినియోగం బట్టి ఆ ప్రాంతం అభివృద్ధిని అంచనా వేయవచ్చు. పవర్ కంపె నీ అనేది అభివృద్ధికి ఒక సూచి. దేశ, రాష్ట్ర అభివృద్ధిలో (ఆధీ, సామాజిక అభివృద్ధికి) లో విద్యుత్ చాలా అవసరం. సమాగ్రాభివృద్ధికి విద్యుత్ దోహదపడుతుంది.

ఏ రాష్ట్రమైనా, ప్రాంతమైనా, దేశమైనా అభివృద్ధి చెందేదంటే దానికి ముఖ్య కారణం చాలినంత విద్యుత్ సరఫరా లేకపోవడం. ఇదిరాష్ట్ర అభివృద్ధిని నిరోధిస్తుంది. దీని వలన నిరుద్యోగం పెరిగి, సమాజం నిరాశానిస్పృహలకు లోనే రాష్ట్ర అశాంతికి దారిదీస్తుంది.

రాష్ట్రంలో వున్న ప్రస్తుత పవర్ పాజిఫ్న్

రీజియన్	థర్మల్	ప్లాంట్	మొత్తం
తెలంగాణ (54%)	2282.5 మె.వా.	2542.8	4825.3 మె.వా.
ఆంధ్ర (25%)	1760.0 మె.వా.	440.0	2200
రాయలసీమ (21%)	1050.0 మె.వా.	849.6	1899.6 మె.వా.

$$\text{విండ్} = 0.2 \times 10 = 2 \text{ మె.వా.}, \text{ సోలార్} = 1 \text{ మె.వా.}$$

రీజియన్ ఉత్పత్తి వినియోగం

రీజియన్	ఉత్పత్తి	వినియోగం
తెలంగాణ	5897.5 మె.వా.	113.18 మె.వా.
ఆంధ్ర	7815.9 మె.వా.	76.71 మె.వా.
రాయలసీమ	2721.4 మె.వా.	38.60 మె.వా.

$$16,434.80 \text{ మె.వా. } 228.49 \text{ మె.వా.}$$

నిర్మాణంలో వున్నవి

స్టేషన్ పేరు	సామర్థ్యం	వ్యయం(రూ.కోట్లలో)
తెలంగాణ (30%)		
1) కేటీఎపీఎస్ - 600 మె.వా.	960 మె.వా.	5378
2) జూరాల - 240		
3) పులి 120/960 మె.వా		
ఆంధ్ర (51%)		
1) నాగార్జునసాగర్ - 50 మె.వా.	1650 మె.వా.	10675
2) కృష్ణపట్టం	1600/1650 మె.వా.	600
రాయలసీమ (19%)		
ఆర్టిష్ట్స్ - 600 మె.వా.	600 మె.వా.	3525

ప్రాజెక్ట్ అండర్ ఇన్ఫోర్మేషన్

స్టేషన్ పేరు	సామర్థ్యం	వ్యయం (రూ.కోట్లలో)
తెలంగాణ		
కరీంనగర్ 2100 మె.వా.		
సత్తుపల్లి 1000 మె.వా.	4500 మె.వా.	10,216
కేజీఎపీఎస్: 4 - 800		
భూపాలపల్లి - 600		
ఆంధ్ర		
విటిపీఎస్ - 182 మె.వా.		
కృష్ణపట్టం - 4000 మె.వా.	9142 మె.వా.	47,420
విటిపీఎస్ - 8000		

పోలపరం - 960		
లీకుకుళం - 2400		
రాయల్సీము		
సూక్ష్మియర్ పవర్ ప్లాంట్	2,200 మె.వా.	20,000
మొత్తం	15,642	91,342

పవర్ రెగ్యులర్ ఫర్ లిష్ట్ జిల్లగేషన్ స్క్రిప్టు

వ.సం.	లిష్ట్ జిల్లగేషన్ స్క్రిప్టు	పవర్ (మె.వా.)
1.	ప్రాణహిత - చేపెళ్ల	3300
2.	లీపాదసాగర్-ఎల్లంపల్లి	185.5
3.	జేసిఆర్ దేవాదుల	384.0
4.	కాంతనపల్లి	878.0
5.	దమ్మగూడం (రాజీవ్+జందిరాసాగర్)	349.0
6.	ఎ.ఎం.ఆర్.పి.	84.0
7.	దిండి	333.0
8.	అధుబాద్	34.0
9.	ఉదయసముద్రం	32.0
10.	కల్వకుర్తి	450.0
11.	నెట్టింపాడు	119.0
12.	భీమా	96.0
13.	కోయిల్ సాగర్	15.0
14.	పాలమూర్	2350.0
15.	రాజీలి	12.0
	మొత్తం	8621.5

లిష్ట్ జిల్లగేషన్కు 8621 మె.వా. అవసరం.

ప్రస్తుత విద్యుత్ జనరేషన్ తదితరాలను పరిశీలిస్తే లిస్ట్...

జనరేషన్ కాష్ట్ (ఖర్చు) రూ. 6.5 నుండి రూ. 8 కోట్లు/1మె.వా.(సుమారుగా)

1 మె.వా. జనరేషన్కు రూ. 7కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. జనరేషన్ + టాన్స్ మిషన్ + 1 మెగావాట్కు అయ్యే ఖర్చు రూ. 1 కోటి. ఒక మెగావాట్ను ఉత్పత్తి చేసి ట్రాన్స్‌మిషన్ + డిస్ట్రిబ్యూషన్ అయ్యే ఖర్చు = 7+1 = రూ. 8 కోట్లు (సుమారుగా)

లిష్ట్ జిల్లగేషన్కు కావలసిన 8622 మె.వా. అయ్యే ఖర్చు 8622×7 = రూ. 68,976 కోట్లు. ప్లాంట్కు కావలసిన బొగ్గు / గ్యాస్‌లను కేంద్రం కేటాయించాలి.

ఉద్యోగ అవకాశాలు:

పైన చెప్పిన ప్రకారం ఇప్పుడు నిర్మాణంలో ఉన్న పరిశీలనలో ఉన్న పవర్ ప్లాంట్ సామర్థ్యం 6000 మె.వా. (సుమారుగా)

లిష్ట్ జిల్లగేషన్ ద్వారా ఉత్పత్తి కావలసిన పవర్ జనరేషన్ = 8622 మె.వా.

ప్రత్యక్ష ఉద్యోగ అవకాశాలు:

సాధారణంగా 1 మెగావాట్కి 7మంది ఉద్యోగులకు అవకాశం ఉంటుంది. $6000 \times 7 = 42,000$ మందికి (జనరేషన్ + ట్రాన్స్‌మిషన్ + డిస్ట్రిబ్యూషన్ కలిపి) అవకాశం ఉంటుంది. అంటే ఒక మెగావాట్ను ఉత్పత్తి చేసి, దాని వినియోగదారు ఇంటిఇంచుకి తీసుకెళ్తే ప్రత్యక్షంగా 7గురికి ఉద్యోగ అవకాశం ఉంటుంది.

లిష్ట్ జిల్లగేషన్కు కావలసిన 8622 మె.వా. ఉత్పత్తి చేసే 1 మె.వా.కు 5గురికి

ప్రత్యక్షంగా వుంటుంది. (దీనిలో డిస్ట్రిబ్యూషన్ నెపటర్న్ వుండదు.) కాబట్టి 1మె.వా. 5 గురికి ఉద్యోగ అవకాశం వుంటుంది. $8622 \times 5 = 43, 110$ మందికి ఉపాధి లభిస్తుంది.

పైన చెప్పిన విధంగా ప్రత్యక్షంగా మొత్తంగా ఉద్యోగ అవకాశాలు $42,000 + 43,110 = 85,110$. ఆ విధంగా చూస్తే తెలంగాం పవర్ సెక్టార్లలో ప్రత్యక్షంగా 85,110 మందికి, పరోక్షంగా దాదాపు ఒక లక్ష మందికి ఉద్యోగ అవకాశాలు ఉంటాయి.

మొత్తంగా ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా రెండు లక్షల మందికి ఎలక్ట్రిక్ సెక్టార్లలో ఉద్యోగ అవకాశాలు వస్తాయి.

జంతే కాకుండా 1975 నుండి రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వులను అమలు చేయకపోవడం వలన ఇప్పటికే దాదాపు 20, 000 మంది ప్రత్యక్ష ఉద్యోగ అవకాశాలు కోల్పోయారు. తెలంగాణలో ఒక 1 యూనిట్ విద్యుత్ ఉత్పత్తికి అయ్యే ఖర్చు రూ. 2.75. సీమాంధ్రలో ఒక యూనిట్కు అయ్యే ఖర్చు దాదాపు రూ. 3.75. తెలంగాణకు, సీమాంధ్రకు ఉత్పత్తి అయ్యే ఖర్చు తేడా రూ. 1/యూనిట్కు ఉంటుంది. ప్రతి రోజు సీమాంధ్ర కేంద్రాల నుండి 65 మిలియన్ యూనిట్స్ పంపిణి చేస్తున్నారు. 65 మిలియన్ యూనిట్స్కు అయ్యే అదనపు ఖర్చు : రూ. 6.5 కోట్లు ఒకరోజుకు.

సీమాంధ్రలో ప్లాంట్లను పెట్టడం వలన అదనంగా రోజుకు రూ. 6.5 కోట్లు భారం పడుతుంది. ఈ భారాన్ని ప్రభుత్వం, విద్యుత్ చార్ట్లీల రూపేణ వినియోగదారులకు వేస్తోంది.

ఏపీఎస్ కచి ఏర్పడినప్పటి (1959) నుండి సీమాంధ్ర అధికారులే ఛైర్స్‌ర్స్‌గా, డైరెక్టర్‌గా, మేనేజ్‌మెంట్ డిసిప్సన్ మెకర్న్‌గా వుండడం, నీళ్లు, బొగ్గు, ఇక్కడ (తెలంగాణలో) ఉంటే సీమాంధ్రలో (నీళ్లు, బొగ్గు లేనిచోటు) పాంట్లను నిర్మించడం ఈ దృష్టికి కారణాలు.

తెలంగాణ పునర్ నిర్మాణంలో విద్యుత్ సెక్టార్కు సంబంధించి కొన్ని సూచనలు / ప్రతిపాదనలు

- 1) రీజినల్ పవర్ గ్రిడ్సు అనుసంధానం చేయాలి.
- 2) సదర్న గ్రిడ్సు నార్ట్రన్ గ్రిడ్కు కలపాలి.
- 3) ప్రస్తుతం తెలంగాణలో ఉన్న పవర్ ప్లాంట్ సామర్థ్యాన్ని పెంచాలి.
- 4) డిమాండ్ వైపున, శక్తి సామర్థ్య నిర్వహణను మెరుగుపర్చాలి.
- 5) 20-30% వన్న టౌన్‌షిప్స్ & డిస్ట్రిబ్యూషన్ (బి&డి) స్పేసులను పోచిదివెన్ సిష్టమ్ ద్వారా తగ్గించాలి. (1 యూనిట్ సోవింగ్ = 1.3 యూనిట్స్ జనరేషన్)
- 6) తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడుతున్న సమయంలో ఆప్ర

మత్తుంగా వుండి జనరేషన్ పవర్ ప్లాంట్సు తెలంగాంతంలో నిర్మించాలి.

- 7) రామగుండంలో 4000 మె.వా. సామర్థ్యం గల అల్టా మెగా పవర్ ప్రాజెక్టును టేకవ్ చేయవలసిన అవసరముంది.
- 8) హైద్రో పవర్ జనరేషన్ డెవలమెంట్సు పొరుగు రాష్ట్రాలతో టై అవ్ చేయాలి.
- 9) పరిశ్రమలలో ఇంధన సర్దుబాటును కచ్చితంగా చేయాలి.
- 10) వ్యవసాయానికి, గృహాలకు, పరిశ్రమలకు ప్రత్యేక ఫీడర్ ద్వారా విద్యుత్తును సరఫరా చేయాలి.
- 11) ప్రామాణిక్కత ఉపకరణాలు వాడే విధంగా ప్రజలను ప్రోత్సహించాలి.
- 12) ఎన్ఱీ ఎక్సిపెన్స్ ద్వారా విద్యుత్ సప్లై, డిమాండ్ల మధ్య వయ్యాసాన్ని తగ్గించవచ్చు.
- 13) బిల్లింగ్ డిజైన్లో మార్పు చేయాలి. వెంటిలేషన్ సరిగా లేక పోవడం వలన 24 గంటలూ విద్యుత్తును వాడుతున్నారు. బిల్లింగ్ డిజైన్లో మార్పు చేయడం ద్వారా చాలా వరకు విద్యుత్ వాడకాన్ని తగ్గించవచ్చు.
- 14) పబ్లిక్ ట్రాన్సఫర్, లిస్టింగ్, కుక్కింగ్ సిస్టమ్లో మార్పు చేసి ఎన్ఱీ ఎక్సిపెన్స్ ని పెంచవచ్చు.
- 15) దాదాపు 65 మిలియన్ టన్స్ బొగ్గు సేఫ్ట్గా వుంది. బొగ్గు ఆధారిత పవర్ ప్లాంట్లవే కాకుండా విద్యుత్తు ఉత్పత్తికి ఇతర మార్కులను అన్వేషించాలి.
- 16) మనకు నీళ్లు, బొగ్గు పుష్టులంగా ఉన్నాయి. జిని ఉన్న చోటనే విద్యుత్తు ప్లాంట్సు నిర్మించాలి.

1975 నుండి రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వులను అమలు చేయక పోవడం వలన ఇప్పటికే దాదాపు 20,000 మంది ప్రత్యక్ష ఉద్యోగ అవకాశాలు కోల్పేయారు. తెలంగాణలో ఒక 1 యూనిట్ విద్యుత్ ఉత్పత్తికి అయ్యే ఖర్చు రూ. 2.75. సీమాంధ్రలో ఒక యూనిట్ కు అయ్యే ఖర్చు దాదాపు రూ. 3.75. తెలంగాణకు, సీమాంధ్ర కు ఉత్పత్తి అయ్యే ఖర్చు తేడా రూ. 1/యూనిట్కు ఉంటుంది. ప్రతి రోజు సీమాంధ్ర కేంద్రాల నుండి 65 మిలియన్ యూనిట్కు పంపిణీ చేస్తున్నారు. 65 మిలియన్ యూనిట్కు అయ్యే అదనపు ఖర్చు : రూ. 6.5 కోట్లు ఒకరోజుకు.

- 17) రెన్యూబట్ల ఎన్ఱీ, మినీ హైద్రో (ప్రాజెక్టు), బైబేస్ ఎన్ఱీ సోర్స్ పవర్ ప్లాంట్సును మెరుగుపర్చాలి.

అప్పీల్:

తెలంగాణ రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణలో ఎలక్ట్రిసిటీ ఉద్యోగులుగా నిరంతరం ప్రమించి, రైతులకు, పరిశ్రమలకు, గ్రామాలకు వెలుగులను అందించి, వారి జీవితాలను మెరుగుపరచడంలో ఎక్కువ సమయం పని చేస్తాం. అంతేకాకుండా రాష్ట్ర ప్రజలను అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి చెందేలా చేయడంలో మా పూర్తి సహాయ సహకారాలను అందిస్తాం. విద్యుత్ రంగంలో వారి కలలను నెరవేరుస్తాం.

సీమాంధ్ర పాలకుల ద్రోహల్ కొన్ని..

- 1) తెలంగాణ ఉద్యమం ఒక వైపు ఉధృతంగా జరుగుతుంటే మన కళ్యాముందే బొగ్గు, నీళ్లు, వెలుగులను సీమాంధ్ర పిడికెడు పెట్టుబడి దారులు సీమాంధ్రకు తరలించి తీసుకెళ్లారు.
- 2) సీమాంధ్ర వలన వారికి తెలంగాణలో జరిగిన విధ్వంసం, వనరుల దోషిది ఎలా అర్థమవుతుంది? పైగా జరిగిన విధ్వంసాన్ని అభివృద్ధిగ్రామ మసిపూసి మార్కెటుకాయ చేయడం వాళ్ల లక్ష్మణ. ఓపెన్ కాస్ట్ మైన్, భాగ్యనగర పరిస్థితి మచ్చుకు కొన్ని ఉదాహరణలు.
- 3) తెలంగాణ రాష్ట్రం మొదటి నుండి ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఉండి వుంచే ఇప్పుడున్న సీమాంధ్రలో వున్న విభిన్నవ్యాపకాలు, ఆర్థికవీలు జక్కడే నిర్మించబడేవి. దీని ద్వారా ఇతర రాష్ట్రాలకు విద్యుత్తును మనమే సప్లై చేసి వుండేవారం. ఎందుకంటే మంగళగూరులో కట్టపలసిన ప్లాంట్సు వి.టి.పి.ఎస్.కు వెళ్లడం, నీళ్లు, బొగ్గులేని చోట ఆర్థికవీ నిర్మించడం వంటివి ఉండకపోయేవి.

మీ అభిప్రాయాలకు ఆప్టోనం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆప్టోనిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644; Mobile: 9030626288; deccanlandindia@gmail.comకు కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

బతుకు వేటలో గల్ళ బాట..

తెలంగాణ పల్లెలను గల్ళ గాయాలు బాధిస్తున్నాయి. దూరపు కొండలు నుమువు అనే సామెత నిజమైంది. అస్తులు సంపాదించుకోవడం అటుంచితే అప్పుల కుపులే మిగిలాయి అని గల్ళ బాధితుల వ్యాఖ్యానాధలను వివరిస్తున్నారు కూకట్ల తిరుపతి

ఒక ప్రథాన భూభాగంలోనికి చొచ్చుక వచ్చిన సముద్ర భాగాన్ని గల్ళ అంటారు. సాధారణంగా అభాతాల ముఖద్వారం వెడల్పుగాను, గల్ల ముఖద్వారం ఇరుకుగాను ఉంటుంది. దుబాయ్ (యువత), శాదీ అరేబియా, ఒమ్మె (ముస్కుల్), ఖార్జ, కుషైట్, బహ్రాయిన్ వంటి గల్ల దేశాల్లో కార్బుకుల కొరత అధికంగా ఉంటుంది. మానవ వనరులు పుష్పలంగా ఉన్నా మాలిక వసతుల కొరతతో కొట్టుమిట్టుడుతూ, వేదరికం, నిరక్షారూప్యత, నిరుద్యోగం, ప్రఘన్సు నిరుద్యోగంతో సతమత మవుతున్న తెలంగాణ ప్రాంతం నుండి గల్ల దేశాలకు వలసలు విష రీతంగా కొనసాగు తున్నాయి.

తరతరాల దారిద్రాన్ని వదిలించుకొని, జీవన ప్రమాణాలను మెరుగు పర్ముకోవాలనే తాపత్రయంతో ఉన్న ఊరును కన్నవారిని బంధు మిత్రులను వదిలి బతుకు వేటలో గల్ల బాటను ఎంచుకుంటున్నారు. పుట్టినుట్టే కూలోనాలో చేసుకుంటా, కుటుంబ సభ్యులతో కూడి కలోగంజో తాగి ఉండక పరాయి దేశంలో పాయసం దొరుకుతుందని పరుగులు పెట్టి పదరాని పాట్లు పడ్డవారే కాదు.. ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్న వాళ్ళే కోకొబ్బలుగానే ఉంటున్నారు.

ఒక ప్రాంతం నుండి మరో ప్రాంతానికి బతుకు దెరువు కోసం వెళ్ళడాన్ని వలస అంటారు. కుటుంబ అవసరాలకు నరిపోయేంత పంట నిచ్చే సాగుభూమి ఆ కుటుంబానికి అందుబాటులో లేకపోవడం ఉన్న కొద్ది భూకమతాల్లో పంటల దిగుబడి నామమాత్రంగానే ఉండడం, కాలువల ద్వారా సాగునీటి సౌకర్యం కల్పించకపోవడం వల్ల, సేయం సాంతం వర్షాపై, బావులపై ఆధారపడడం, భూగర్జు జలాలపై ఆధారపడ్డ మెట్ల ప్రాంత రైతులకు సరిపడే విధ్యుత్త సరఫరా చేయక పోవడం. అనాదిగా చెరువు కుంటలు కూడా పరిమితంగా ఉన్నాయనీ నీటి వనరుల కొరతను తీర్చడానికి కాంటూరు కండకాలు, చిన్న నీటి పారుదల ఆన కట్టలు (చెక్ డ్యూంలు) లాంటి ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లను ప్రభత్వం చేయకపోవడంతో కరువు కాటకాలు కారాళ సృష్టిం చేయడం, భూమి లేని పేదలకు, వ్యవసాయ కూలీలకు, రోజు కూలీలకు చేతికి పని దొరకపోవడం, ఉపాధి అవకాశాలు కొరవడడం వల్ల ప్రజల అర్థిక పరిస్థితి అంత మాత్రంగా మారడం ... దీంతో అత్యధిక మంది అమాయ కపు పల్లె ప్రజలు బతుకు దెరువుకు ఎడారి దేశాల బాట పడుతున్నారు. ఊట్టే భూస్వాముల పీడనలు, వడ్డి వ్యాపారుల వేధింపులు, పెత్తందార్ దోషించి అభికమవడంతో వామపక్క భావజాలంతో తీవ్రపాదం ప్రబలి భయానక వాతావరణం నెలకొనడం, చేతికందిన కొడుకులు ప్రజా ఉ ద్వారాల ప్రభావం వలన ఎప్పుడు దూరమవుతారని భావించిన తల్లిదం ప్రపులు తమ పెల్లలు ఎక్కడ ఉన్నా ప్రాణాలతో ఉంటే సరిపోతుందని వలసలను ప్రోత్సహించారు. రెక్కుడితే గాని దొక్కాడని సంసారాలు చేతిలో చిల్లి గవ్వ లేకున్నా, అప్పే సప్పే చేసి, ఏజెంట్లకు లక్షలు ధారవోసి

మస్కుల్ పంపిన సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. ఉద్రిక్త పరిస్థితుల మధ్య సూనూగు మీసాల సోరపోరగాళ్ళ ఊట్టే ఉంటే ప్రాణాలకే ప్రమాదమని ఎడారి దేశాల్లో గొల్రెలనో, ఒంబెలనో కాయడానికి, భవన నిర్మాణ కార్బుకులుగా కొనసాగడానికి విదేశాలకు తరలుతున్నారు. గల్ల వెళ్ళిన వారిలో కొంతమంది ఆర్టికంగా బలపడుతుండడం, అది చూచిన వారిలో దుబాయ్ పట్ల ఆసక్తిని పెంచింది. వలస వెళ్ళి వచ్చిన కొండరు చేసే హడావిడి, వినియోగించే భోగ వస్తువులు, వారు ప్రదర్శించే హంగూ ఆర్యాటలను తిలకించిన కొంతమంది యువకులను వలస వెళ్ళటకు ప్రేరణిచ్చిన కారణాలుగా పేర్కొనవచ్చు. ఒక గొప్రె పోయి బాయిల పడితే అన్ని గొర్కు బాయిల పడ్డట్లు తెలంగాణ పల్లెల్లో ఒకరిని చూచి ఒకరు ప్రతి కుటుంబం నుండి ఒకరు బతుకు వేటకు గల్ల బాట పట్టా రనడంలో ఆతిశయ్యాక్తి ఏ మాత్రం కాదు.

ఆర్థిక పరిస్థితులు మెరుగు పరచుకోవడానికి గుప్పెడు మనసులో గంపెడాడతో కరీంనగర్ జిల్లా సరిహద్దు గ్రామమైన రుద్రగం నుండి అనేక మంది గల్ల వెళ్ళారు. వలస వెళ్ళిన కొండరు తమ కలలను సొకారం చేసుకున్నారు కూడా. అక్కడ సంపాదించుకొచ్చిన దబ్బలతో వివిధ రకాల వ్యాపారాలు నిర్వహిస్తున్నారు. వల్లె పట్లను విడిచి జీవనపొధిని వెతుకుంటా వెళ్ళిన వాళ్ళలో అత్యధిక మంది రైతులు, రైతు కూలీలు, పశువుల కాపర్లు వివిధ చేతి వ్యత్తుల వారు కావడం విశేషం. గల్ల నుండి ఇక్కడికి చేరిన రియాళ్ళు, దీనార్లు వంటి మారక ద్రవ్యం రూపాయలుగా రూపాంతరం చెంది, సాగునీటి సౌకర్యాలను పెంచి, వ్యవసాయ భూ పరిధిని విస్తృత పరచుకోవడానికి వినియోగ పడింది. గ్రామంలోని ప్రథాన కూడళ్ళలో రకరకాల దుకాణాలు కూడా వెలికాయి. పలు లిధాల వ్యాపార సంస్థలు వ్యాప్తి చెందాయి. దీనివల్ల పల్లీయుల జీవన విధానంలో కీలక మార్పు వచ్చింది. ఉపాధి కొరపడి గ్రామ ఉనికికి ముఖ్య వాటిల్లిందన్న ఆందోళన నెలకొన్న పరిస్థితుల నుండి గల్ల వలసలు మళ్ళీ గ్రామాన్ని ఆర్థికంగా నిలచెంటాయనడంలో అతిశయ్యాక్తి లేదు. పాట్ల చేత పట్టుకొని వెళ్ళిన చోట చేతి నిండా పని దొరికిన వారు ఏజెంట్ల మాసానికి, కంపెనీల దోషించి గురికాని వారి ఆర్థిక పరిస్థితి అంత మాత్రం... దీంతో అత్యధిక మంది అమాయ కపు పల్లె ప్రజలు బతుకు దెరువుకు ఎడారి దేశాల బాట పడుతున్నారు. ఊట్టే భూస్వాముల పీడనలు, వడ్డి వ్యాపారుల వేధింపులు, పెత్తందార్ దోషించి అభికమవడంతో వామపక్క భావజాలంతో తీవ్రపాదం ప్రబలి భయానక వాతావరణం నెలకొనడం, చేతికందిన కొడుకులు ప్రజా ఉ ద్వారాల ప్రభావం వలన ఎప్పుడు దూరమవుతారని భావించిన తల్లిదం ప్రపులు తమ పెల్లలు ఎక్కడ ఉన్నా ప్రాణాలతో ఉంటే సరిపోతుందని వలసలను ప్రోత్సహించారు. రెక్కుడితే గాని దొక్కాడని సంసారాలు చేతిలో చిల్లి గవ్వ లేకున్నా, అప్పే సప్పే చేసి, ఏజెంట్లకు లక్షలు ధారవోసి

వలస వెళ్ళి నిర్వహస్తులు తమ నిండు ప్రాణాలను సైతం ఘణంగా పెంచుతున్నారు. గల్ల దేశాల భౌగోళిక, వాతావరణ పరిస్థితులను తట్టు కోలేక అనారోగ్యం పాలివుతున్నారు. వీరికి ఎడారి దేశాల భాష, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు తెలియక, చట్టలపై సరియైన అవగాహన లేక పెక్కు ఇక్కట్ల పాలవుతున్నారు. కంపెనీ యాజమాన్యాల కసాయితనానికి, ఏజెంట్ల మాసాన్ని నమ్మిన మేకల్ల బలపత్రులను సైతం ఘణంగా పెంచి కాండరగా పనుల్లో నుండి తొందరగా తొలగించబడుతున్నారు. చిన్న పాటి తప్పిదాలకు జైల్లు పాలై యావజ్జీవ శిక్కలు కూడా

అనుభవిస్తున్నారు. కొండరయితే బానిసల కంటే హీనంగా యాచకుల కంటే అధ్యాన్యంగా దయనీయ జీవితాలను గడుపుతున్నారు. అతి ప్రమాదపుటంచుల్లో పనులు చేయడం వల్ల తరచుగా ప్రమాదాలకు గురియై అంగవికలాంగులుగా మారడమే గాక, ప్రాణాలు కూడా కోల్పోతున్నారు. వలన జీవన పోరాటంలో అలసిపోయి శపాలై తిరిగి వస్తున్నారు.

విదేశం వెళ్లి నాలుగు రాళ్ళు సంపాదించుకొని వస్తారునుకున్న వాళ్ళు విగత జీవులై దర్జనమివ్వడం కుటుంబ సభ్యులకు తీరని దుఃఖాన్ని మిగులుస్తున్నది. కుటుంబ యాజమానిని కోల్పోయిన భార్య పిల్లలు కైకలి కూటి చేసుకొని పొట్ట పోరుకుంటు దుర్ఘర జీవితం గడుపుతున్నారు. వేదనాభరిత జీవితానికి తోడు వడ్డి వ్యాపారుల వేధింపులు వర్షాన్తితం. మానవ విలువలు విధ్వంసం అవుతున్నా, పాలకులు నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు వ్యవహారించడం విచారకరం. మానవ సంబంధాల విధ్వంసాన్ని నిరోధించడానికి ప్రభుత్వంతో పాటు ప్రతి ఒక్కరం పాటుపడాలి. సామాజిక, ఆర్థిక కోండలో అధ్యయనాలు జరిపి, సమస్య పరిష్కారానికి తగిన చర్యలను గైకొనాలి. అక్కమ వలసలను, దొంగ ఏజెంట్ల అక్కత్వాలను పోలీసులు అరికట్టాలి. చట్టలు చేసి చేతులు దులుపుకుంటే ప్రయోజనం శూన్యం. వాటిని కట్టుదిట్టంగా అమలు పరచి బాధితులకు న్యాయం చేయాలి ఉపాధి కల్పనా పథకాలు లభ్యారులకే చేరే విధంగా జ్ఞాబు దారీతనం పారదర్శకతను పరిపాలనా విభాగంలో పెంచుకోవాలి.

గల్భ వలసలు - అధ్యయన యాత్ర - నివేదిక

తెలంగాణ రచయితల వేదిక కరీంగార్ జిల్లా శాఖ ఆధ్యర్యంలో చందుల్లి మండలం రుద్రంగి గ్రామంలో జనపరి 2013లో గల్భ వలసలు అధ్యయన యాత్ర కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. సిరిసిల్లా రైతాంగ పోరాటంలో పాల్గొన్న అసువులు బాసిన అమర వీరుల స్కూలక స్థాపం రుద్రంగి గ్రామంలోకి స్థాగతం పలుకగానే..

ఎర్రమళ్ళీ అలుకు పూతలు..

ముంగిళ్ళ జాబు తీనెలు

ఎలిసి పోయిన సున్నం బోట్లు

కూలిన కుమ్మరి గూపింకుబెట్టు

సూర్యకు లప్పులు తొక్కిన పడారీలు

కింద పడ్డ మళ్ళీ గోడలు

చితికిన పల్లె బటుకుల ఆనవాళ్ళు

పొడుపడ్డ చేద బాయిలు

ఎండిపోయిన చెట్ల పొడలు

చిగుర్రతో పసరిల్లుతున్న కొన్ని మోడులు

నూతన పోకడల భపన నిర్మాణాలు

పూరి గుడిసెలు రేకుల గదులు

కల్గీగా ప్రకృతి సోయగం

తెలంగాణ పల్లె శిథిల జీవనం

రుద్రంగి కళ్ళకు కడుతున్న దృశ్యం

ఆగ్రహిస్తున్న పట్టియుల మనుసుల్లో

నిగ్రహం నింపుతూ..

నిండుగా దీవించే తెలంగాణ తల్లి విగ్రహం

వాడలవారీగా గ్రామాన్ని విభజించుకొని, బృందాలుగా విడిపోయిన రచయితలు గల్భ బాధిత కుటుంబాల ఇళ్ళకు వెళ్లి కష్టాన్పేటలను పరి శీలనతో అంచనా వేయడం జరిగిరి. బాధాసర్పుద్రష్టుల దీన గాధలు వింటుంటే ఒక్క జలదరిస్తుంది. మనుసలోని బాధసు దిగమింగుకోలేక, పొంగిపస్తున్న ద్యుభాన్ని అపుకోలేక, దిక్కుమొక్కు లేనోళ్ళు భోరున విలపిస్తుంటే ఎవ్వకైనా కళ్ళు చెమ్మిగల్లతాయి. ప్రశ్నేత్తర పద్ధతిలో సమాచారాన్ని సేకరించి నమోదు చేశాం.

ఉప్పులూటి నర్సయ్య.. అనే వ్యక్తి ఒక రూ.లక్ష అప్పు చేసి మస్కు వెళ్ళాడు. రెండేళ్ళ కాల పరిమితి గల పీసాతో భవన నిర్మాణ కార్బూడిగా చేరాడు. పని పూర్తి అయినదని ఇరవై నాలుగు రోజులకే తిరిగి పంచిం చారు. దాతల ఆర్థిక సహాయంతో స్వదేశం చేరుకున్నాడు. ప్రస్తుతం దుర్ఘర జీవితం గడుపుతున్నాడు.

మెట్లు దేవయ్య.. వయస్సు 40 సంవత్సరాలు. రూ.లక్ష అప్పు చేసి మూడేళ్ళ కిందట మస్కు వెళ్ళాడు. ఏజెంట్ హామీ ఇచ్చినంత జీతం ఇప్పకోదం వల్ల రెండేళ్ళ పీసా గడువు ముగిసే దాకా పని చేసినా అప్పు తీరెలదు. గృహ నిర్మాణ కూలీగా కొనసాగినాడు. నెలకు ఒకసారి పగార (జీతం)ము, తుకపారం సెలవును పొందేవాడు. మస్కు పోయేందుకు చేసిన అప్పులో ఇంకా సగం అలానే ఉంది. ప్రస్తుతం పశువుల కాపరిగా పనిచేస్తున్నాడు.

తోకల భూమయ్య.. రూ. 1.1 లక్షులు అప్పుచేసి దుబాయి పోయినాడు. స్టైన ఉపాధి దొరకక రెండేళ్ళకే తిరిగి పచ్చాడు. ఎప్పటి మాట అప్పుడే అన్నట్టు ఏజెంట్లు వ్యవహరిస్తారు. కలివెల్లి (గడువు మీరిన వారు)గా మారిన వారి పరిస్థితి భయంకరంగా ఉంటుంది. మొదటి సారి వెళ్ళుకు చేసిన అప్పు తీరక పోవడంతో మరోసారి అధ్యష్టంను పరీచించుకోవడానికి రూ. 65 వేలు అప్పు చేసి మస్కు వెళ్ళాడు. ఏజెంట్ పని కల్పించకుండానే ఐదు రోజులు గదిలో నిర్వంధించాడు. జీతం దబ్బులతో టీటెం కొనుక్కొని నాలుగు నెలలకే ఇంటి ముఖం పట్టాడు. తీవ్రమైన అప్పుల్లో కూరుకుపోయి హమాలీ పని చేసుకుంటున్నాడు.

మహ్మద్ కాశీం.. తోట పనికి అని తీసుక వెళ్ళి గౌరైల కాపరిని చేశారు. పొద్దుంతా 500 గౌరైలను దుబ్బుల పొంటి మేపి సాయంత్రం దొడ్డి కాడికి తోలుక రావడం చేసేవాడు. ఊరికి దూరంగా పడవుల పాక ఉండేది. క్షోరం సొంతంగానే చేసుకునేవాడు. బరువుల మోతకు గాడిదను ఇచ్చేవారు. పాముల బెడద అధికం. పెద్డ కుటుంబాన్ని పోషించుటకు సంపాదన సరిపోక అప్పు అధికమైంది.

పండి గంగాధర్.. దుబాయి వెళ్లి మెరుగైన ఒకరిద్దరిని చూచి వలు బాట పట్టాడు. రూ. 80 వేలు అప్పు చేసి టూరిష్ట్ వీసాపై దుబాయి వెళ్ళాడు. చేతినిండా పని దొరకక పోవడం వల్ల అప్పు తీర్చుకుండానే ఇల్లు చేరాడు. గల్భకు పోక మునువు సాంత ఇల్లు ఉండేది. ప్రస్తుతం అప్పు తీర్చుదానికి అమ్మివేశాడు. గల్భ వెళ్లి పడరాని పాట్లు పడడం కంటే, ఇక్కడే ఉండి కూలోనాలో చేసుకోవడం ఉత్తమమనే అభిప్రాయం వ్యక్తపరుస్తున్నాడు.

కళ నర్సయ్య.. దుబాయి వెళ్ళుకు రూ.లక్ష అప్పు చేశాడు. బిల్లింగ్ లేబర్గా కాద్ది రోజులు కొనసాగాడు. ఏజెంట్ ఇచ్చిన మోసపు వీసా మూలంగా కలివెల్గా మారాడు. రోజువారీగా పని కల్పించడానికి మన దేశస్తులే మధ్యవర్తులుగా వ్యవహరిస్తారు. వారం రోజులు పని

చేయించుకొని కూలీ డబ్బులు ఇవ్వాల్సి వస్తుందని సిమ్మలు మార్పుకుంటారు. అప్పటింగ్ కారణంగా మూడు నెలల జైలు శిక్షను అనుభవించాడు. తిరిగి వచ్చి హమాలీ పని చేసుకుంటున్నాడు.

పంది లక్ష్మీయ్.. పయసు 45 ఏళ్ళు. రూ.లక్ష్మీ ఖర్చు చేసి అల్సాపర్ కంపెనీ వీసాతో దుబాయ్ పోయినాడు. అరు నెలలకే స్ఫ్రామం చేరాడు. అనలు వడ్డితో కలసి రెండు లక్ష్మీంది. ఇల్లు లేదు. భూమి లేదు. త్రాక్షర్ ద్రైవర్గా కొససాగుతున్నాడు.

పడాల గోవర్థన్.. సౌదికి వెళ్ళడానికి రూ.1.30 లక్ష్లు బాకీ చేశాడు. వెల్లర్ పని కల్పిస్తామని చెప్పి ఒంటిల కాపరని చేశారు. వారానికి ఒక రోజు పరిశీలనకు వచ్చే యజమాని ఐదు లీటర్ల నీక్కు, రొప్పెలను ఇచ్చేవాడు. ఇంతి సుండి యజమాని బైనాక్యూలర్ ద్వారా ఒంటిలను పరిశీలించేవాడు. పొరపాటున ఒక ఒంటి తప్పిపోయినా హంటర్లో దండించేవాడు. చీకటి గదిలో బంధించి, బయట నీటి క్యాపులో పైపు పెట్టి కిటికిలోంచి కొసను గదిలో పడేసేవాడు. దాహం అయినవడు పైపు ద్వారా పీల్చుకొని తాగడం కష్టంగా ఉండేది. చిత్రపాంసులు భరించ లేక మధ్యలోనే పని మానేశాడు. మళ్ళీ ఎవళ్ళు గట్టి వెళ్ళాదనే అభి ప్రాయం వ్యక్తం చేస్తున్నాడు.

గాజం మహేశ.. ఘంటర్ పని ఆని దుబాయ్కి పట్టుకెళ్ళి గొట్టెల కాపరిగా పెట్టారు. పడుకున్న వ్యక్తి రెండు కాళ్ళ మీది సుండి వాహనం వెళ్ళడంతో కుంటిబాడైనాడు. వైద్యం చేయించకుండానే స్ఫ్రాపరిపోరం ఇవ్వకుండానే ఇంబికి పంపారు. ఏలాంటి ఆస్తిపొస్తులు లేని ఈ నిస్పతోయడికి లక్ష్మునర్ అప్పు ఉంది. భార్య బీడిలు చుట్టి పోషిస్తున్నది.

డండ్ మల్లయ్.. ఇరవై ఏళ్ళుగా మన్సూర్లో ఉంటున్నాడు. అప్పుడప్పుడు వచ్చి వెళుతుంటాడు. భార్య పిల్లలను సాకడానికి యొండ్ తరబడి కుటుంబానికి దూరంగా ఉంటున్నాడు. బిల్లింగ్ లేబర్గా పనిచేసే ఈయన ఎప్పుడన్నా భార్యతో భోన్లో మాట్లాడతాడు.

శివరాత్రి సంపత్కే.. సంపాదిస్తానన్న ఫీమాతో మన్సూర్ వెళ్ళాడు. పనిలో దెబ్బ తగలడం మూలంగా సంపత్కర కాలంలోనే తిరిగి వచ్చాడు. పీకల లోతు అప్పుల్లో ఉన్నాడు.

గట్టి చేసిన గాయాలకు మాసవ సంబంధాలు చిన్నాభిస్తుం అయినాయి.

ఎవరిని కదిలించిన కన్నీటి గాధలే సాక్షాత్కరించాయి. ఎవరి ముఖం మీద కాసింత నెత్తురు ఒంట్లో సెటాకు మాంసం లేదు. ఇక సంతోషం ఎట్టా ఉంటదో తెలియిన జీవితాలు వారివి.

● ఈ మాసం లంకెలు

2623 (విక్రీవ పంచాయితీలు)

2-1 (నిట్టు సుటీంన్యాయమార్పుల తీర్పు)

18 (బాలనేరస్ఫులపై సుప్రీంతీర్పు)

4381 (మెడికల్ దరఖాస్తు డోన్లోడ్కు పట్టే సంవత్సరాల సంఖ్య)

17 (బీస్టియా గిరిజనుల సంఖ్య)

75 (దేశంలో కనుమరుగపుతున్న గిరిజన జాతుల సంఖ్య)

12 (రాష్ట్రంలో కనుమరుగపుతున్న గిరిజన జాతుల సంఖ్య)

అవగాహన పెంచుకుండాం! చైతన్యవంతులను చేడ్డాం!!

**సమస్కల పుట్టు తెలంగాణ
కాగడా పట్టి చూసినా కానరాని అభివృద్ధి
అయిం అంశాల గురించి చర్చిద్దాం
వాటిని నలుగులకి చాటి చెబుదాం**

జప్పులీ వరకూ చర్చించిన అంశాలు:

తెలంగాణ ఉండ్చుమంలో మహిళల పాత్ర పాలత్రామిక కాలష్టం, పర్మావరణం ష్వాసాయరంగంలో పెనుకబాటు విద్యారంగం తీరుతెస్తులు తెలంగాణలో గుట్టల విద్యంసం తెలంగాణలో పెరగుతుస్తురైతుల ఆత్మహాత్మలు ...ఇంకా మరెన్నో!

మన వేదన ప్రపంచానికి తెలియాలంటే ఆ వేదన ఏమిటో శుష్టంగా అవతలి వారికి వెల్లడించగలగాలి. అంతే తప్ప మూగజీవిలా బాధపడుతూ ఉంటే మన బాధ ఏమిటో అవతలి వారికి తెలియదు. పట్టించుకునే వారు ఉండరు. నేడు తెలంగాణలో ఎన్నో సమస్యలు. అలాంటి వాటిని ఒక్కోదాని గురించి అవగాహన కల్పించే ప్రయత్నమే ఈ చర్చ, ఈ చర్చలో పాల్గొనడం ద్వారా భావజాలవ్యాప్తి అవసరమైన సమాచారాన్ని పొందవచ్చు. ఎదుటివారితో వాదనల్లో సెగ్గవచ్చు. వారి ఆలోచనల్లో మార్పు తీసుకురావచ్చు. సరికొత్త సమాజాన్ని పుట్టించవచ్చు. అందుకు బాట వేసేదే టి.ఆర్.సి. ‘చర్చ’.

బి.ఆర్.సి. చర్చ
TRC CHARCHA

శ్రీ శస్త్రవారం నొంగా 4 గెంంల 30 నిలాకు
ఒక్కొక్క వారం.. ఒక్కొక్క అంశం

రండి! చర్చిద్దాం...

“చంద్రం” 490, స్టీట్ నో.11,
హీమాయిత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 500 029. ఫోన్:
040-64524554 ఫోక్స్ : 040-27635644

E-mail: trchyd@gmail.com

website : www.trchyd.org

ఎస్సీ, ఎస్టీ నబ్ ప్లాన్ చట్టంపై ప్రచారిశద్యమం

దళిత, గిరిజనుల సమగ్ర ఆర్థిక, సామాజిక, విద్య అభివృద్ధిని సాధించడానికి వారు ఎదురొంటున్న సామాజిక, ఆర్థిక సమస్యలను రూపుమాపడంలో సబ్ప్లాన్ ఉపయోగపడాలనే విధాన లక్ష్యంతో భారత రాజ్యంగం వెలుగులో ప్రణాళిక సంఘం సూచన దేరకు 1980లో సబ్ప్లాన్ విధానాన్ని అమలులోకి తీసుకువచ్చారు. కానీ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఉప ప్రణాళిక నిధులను దారి మళ్ళించడంతో వారి అభివృద్ధి ఎక్కడ వేసిన గొంగడి అక్కడే అన్న చండంగా మారింది. దీంతో దళిత, గిరిజన సంఘాలు సబ్ప్లాన్ నిధులకు చట్టబిధత కల్పించాలనే డిమాండ్తో ఐక్య ఉద్యోగం చేయడం వల్ల దేశంలోనే మొట్టమొదటిసారి మన రాష్ట్రంలో “అంద్రాధ్రదేశ్ ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ చట్టపు” (ఆర్థిక వనరుల, ప్రణాళిక కేటాయింపు వినియోగం) 2012” పేరుతో చట్టం అమలులోకి వచ్చింది.

చట్టం ఏం చెబుతోంట?

- ❖ రాష్ట్ర వార్షిక ప్రణాళిక కేటాయింపులో దళిత, గిరిజనుల జనాభా ప్రాతిపదికన ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ నిధులను కేటాయించడం.
- ❖ పంచవర్ష ప్రణాళిక వెలుగులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతలో అను మతి పొందిన శాఖలు పథకాలను తయారు చేసి అంతరాలను, అసమానతలను తగ్గించేందుకు వార్షిక ప్రణాళిక రూపొందించి నోడల్ ఎజెస్సీలకు సమర్పించాలి.
- ❖ ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షతన రాష్ట్ర ఎస్సీ, ఎస్టీ అభివృద్ధి మండలిని ఏర్పాటు చేసి సంవత్సరంలో రెండుసార్లు సమావేశాలు నిర్వహించాలి.
- ❖ రాష్ట్ర సాంఘీక సంక్లేషమశాఖ, గిరిజన సంక్లేషమశాఖ అధ్యర్థంలో వేర్పుగా నోడల్ ఎజెస్సీలను ఏర్పాటు చేసి, సబ్ప్లాన్ నిధుల కేటాయింపు, కార్యక్రమాల అమలును సమీక్షించి పర్యవేక్షిస్తాయి. నోడల్ ఎజెస్సీలకు ప్రత్యేక ఆర్థిక కార్యాలయిని నియమించడం.
- ❖ ఒకవేళ ఈ సంవత్సరంలో ఖర్చు చేయని నిధులను వచ్చే సంవత్సరంలో ఖర్చు చేయాలి.
- ❖ సబ్ప్లాన్ నిధుల కేటాయింపు, విడుదల ఖర్చు, పథకాల లభ్యదారుల వివరాలు, తదితర అంతాలను బెబ్జెట్లో పొందువర్చాలి.
- ❖ సామాజిక తనిఖీ నిర్వహించడం, చట్టాన్ని సరిగ్గా అమలు చేయని అధికారులపై శాఖాపరమైన చర్యలు తీసుకోవడం, బాగాపనిచేసిన వారికి ప్రోత్సాహకాలు అందించాలి.
- ❖ సబ్ప్లాన్ అమలు తీరును పర్యవేక్షించేందుకు జిల్లాస్థాయిలో కలెక్షన్ అధ్యక్షతన జిల్లా పర్యవేక్షణ కమిచీలు వేయాలి.

ఈ చట్టాన్ని కేవలం 10 సంవత్సరాలకు పరిమితం చేయడం,

జనరల్ పథకాలలో దళిత అదివాసీలకు పర్తించేటపుడు ఆ నిధులను ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ నుంచి ఖర్చు చేయాలని చెప్పి జనరల్ ఫండ్ నుంచి దళిత, అదివాసీలను దూరం చేసే విధంగా ఉన్న చట్టంలోని అంతాలను సపరించాల్సిన అవసరం ఉంది. చట్టం అమలుకు నిబంధ నలు రూపొందించక ముందే దళిత గిరిజన జతుకులు మారాయిని ప్రభుత్వం ప్రచార ఆర్థాటం చేస్తుంది.

మనం ఏమి చేయాలి?

సబ్ప్లాన్ అమలు చేస్తున్న ప్రస్తుత సంవత్సరం 2013-14 రాష్ట్ర బడ్జెట్లో ఎస్సీ ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ క్రింద 12,215 కోట్లు కేటాయించింది. ఇందులో ఎస్సీ సబ్ప్లాన్ క్రింద రూ. 8,585 కోట్లు, ఎస్టీ సబ్ప్లాన్ క్రింద రూ. 3,666 కోట్లు కేటాయించింది. ఇందులో భాగంగా ఇందిరమ్మ కలల పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి దళిత వాడల, గిరిజన తండ్రాలలో కనీస సదుపాయాలైన త్రాగునీరు, రోడ్లు, ఔర్ధ్వ, ప్రానేజీ, విద్యుత్, కమ్యూనిటీ హాల్స్ నిర్మాణం తదితర అభివృద్ధి పనులను దళితవాడలలో నిర్వహించిన గ్రామ సభలలో గుర్తించినదున వాటికి నిధులను వెంటనే విడుదల చేసి పనులను యుద్ధ ప్రాతిపదికన చేపట్టేందుకు, అధికారులు విస్తరించిన అభివృద్ధి పనులను చేపట్టేందుకు అధికారులపై ఒత్తిడి తీసుకు రావాలి.

అదేవిధంగా భూమిలేని దళిత కుటుంబాలకు ఎస్సీ కార్బోరేషన్ ద్వారా ఎకరాకు లక్ష నుంచి రూ. 5లక్షలు భూమి కొనుగోలు పథకాలికి నిధులు పెంచతూ జీప్ 59ను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసినదున భూమిలేని దళిత మహిళల పేరుతో పట్టా భూమి కొనుగోలు కోసం దరఖాస్తు చేయించాలి. దళిత, గిరిజనులకు 50 యూనిట్లలోపు విద్యుత్తీను ఉచితంగా అందజేస్తుంది. రాష్ట్రంలో సంక్లేష హాస్పిట్లు, అత్రమ పారశాలల, అంబెద్కర్ భవనాలు, కమ్యూనిటీ హాల్స్ అధినీకరణకు, నిర్మాణానికి రూ. 1,735 కోట్లు విడుదల చేసింది. ప్రభుత్వ పారశాలలో చదువుతున్న 1 నుంచి 8వ తరగతి చదువుతున్న బాలికలకు రూ. 150, బాలురకు రూ. 100, అలాగే 9,10వ తరగతి విద్యార్థిని, విద్యార్థులకు నెలకు రూ. 150 చొపున స్కూలర్సిప్పులు చెల్లించుంది. ఇంద్లు సబ్ప్లాన్ చట్టం వెలుగులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక కార్యక్రమాలకు నిధులను కేటాయిస్తుంది.

జనాభా ప్రాతిపదికన దళిత, గిరిజనులకు బడ్జెట్లో పస్తున్న నిధులను దళిత, గిరిజనుల సంక్లేషం, అభివృద్ధి, రక్షణలకు ఖర్చుచేసి ఆర్థిక, సామాజిక రంగాలలో అభివృద్ధి సాధించి పేదరికం నుంచి బయట పడేందుకు తద్వారా దళితులు సమానత్వాన్ని సాధించేందుకు గ్రామ స్థాయిలో చట్టం అమలుతీరువైపు పర్యవేక్షించాలి. సబ్ప్లాన్ చట్టంపై అవసరం గా పారిషులకుండా అవినిష్టి, అక్రమూల జరుగుపు జిల్లాస్థాయిలో చట్టం అమలుతీరువైపు పర్యవేక్షించాలి. సబ్ప్లాన్ చట్టం అమలుతీరువైపు పర్యవేక్షించాలి. సబ్ప్లాన్ చట్టంపై అమలుతీరువైపు పర్యవేక్షించాలి.

ఈ చట్టాన్ని కేవలం 10 సంవత్సరాలకు పరిమితం చేయడం, జనరల్ పథకాలలో దళిత ఆదివాసీలకు పర్తించేటప్పుడు ఆ నిధులను ఎన్ని, ఏష్టి సబ్జెక్ట్ నుంచి ఖర్చు చేయాలని చెప్పి జనరల్ ఫండ్ నుంచి దళిత, ఆదివాసీలను దూరం చేసే విధంగా ఉన్న చట్టంలోని అంశాలను సపరించాల్చిన అవసరం ఉంది. చట్టం అమలుకు నిజంధ నలు రూపొందించక ముందే దళిత గిరిజన బహుకులు మారాయని ప్రభుత్వం ప్రచార ఆర్థాటం చేస్తుంది.

వ్యవహరించే విధంగా మనమే ప్రయత్నించాలి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న దళిత, గిరిజనుల సమగ్రాభివృద్ధికి ప్రతిపాదనలను రూపొందించి ప్రభుత్వం ముందు ఉంచి మన ఆభివృద్ధికి మనమే బాటలు వేసుకోవాలి. ఈ నేపథ్యంలో ఇప్పటికే సెంటర్ ఫర్ దళిత స్టడీస్, దళిత బహుజన ప్రంట్, మంజీరా దళిత సేవాసమితిల ఆధ్యాత్మిక సబ్జెక్ట్ చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలు చేయాలని ప్రచారారోద్య మాన్మి చేపట్టడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా 2013 మే 13న సిద్ధిపేటలో, జూన్ 10న దుబ్బాకలో, జూన్ 24న సంగారెడ్డిలో, జూలై 10న దౌల్లా బాదెలలో సబ్జెక్ట్ చట్టంపై అవగాహన సదస్యులను నిర్వహించడం జరిగింది. అదేవిధంగా జూలై 25న మిర్దాడ్లిలో, 27న చిన్నకోడూరులో, 30న గజ్ఘలలో, ఆగస్టు 6న సిద్ధిపేటలో సబ్జెక్ట్ చట్టంపై అవగాహన సదస్యులను నిర్వహించాం.

డిమాండ్:

- జీ.ఎ. నెంబర్ 59 ప్రకారం (తేదీ జూలై 2, 2013) ఎన్నీ కార్పొరేషన్ ద్వారా ఒక ఎకరానికి రూ.5 లక్షలకు పట్టా భూమి కొనుగోలు పథకం కింద అర్థతేన ప్రతి దళిత కుటుంబానికి రెండెకరాల సాగుభూమి కొనుగోలు చేసి ఇవ్వాలి.
- ప్రభుత్వం దళితులకు పంపిణీ చేసిన అసైన్స్ భూములకు హాద్దులు చూపించి ఆభివృద్ధి చేసి సాగుభూమిగా మార్చాలి.
- దళితులకు ప్రతి గ్రామంలో రెండెకరాల స్కూలునువాటిక స్థలాన్ని కేటాయించాలి.

- ప్రతి మండలంలో మూడు ఇంగ్లీష్ మీడియం రెసిడెన్సీయాల్ స్కూల్స్ ఏర్పాటు చేయాలి. సంస్కేతు హోస్పిటల్సు అధునీకరించి కనీస సదుపాయాలను కల్పించాలి. పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా మెన్ చార్జీలను నెలకు రూ.1500లకు, కాస్ట్రోబిల్ చార్జీలను రూ.150లకు, హాయర్ కటీంగ్ చార్జీలను రూ.50లకు పెంచాలి.
- జందిరమ్మ కలల కింద గుర్తించిన దళితవాడల్లో ఇళ్ల, రోడ్సు, తాగునీరు, మరుగుదొడ్లు, డ్రైనేజీ, కమ్యూనిటీ హోల్స్ నిర్మాణాలను వెంటనే చేపట్టాలి.
- నిరుద్యోగ యువతకు వృత్తి మైప్ బైప్ శిక్షణ కార్యక్రమాలు చేపట్టి, ఉపాధి కల్పించాలి. బ్యాంకు లింకేజీ లేకుండా ప్రభుత్వమే వివిధ కార్పొరేషన్ల ద్వారా నేరుగా రుణాలివ్వాలి.
- వృద్ధుల, వితంతువుల, వికలాంగుల పెన్షన్లను రూ.1500లకు పెంచాలి. రేషన్ బియ్యాన్ని 4 నుంచి 15 కిలోలకు పెంచి, అంద రికి అహరభీష్టత కల్పించాలి.
- దళితులు పొరిక్రామికవేత్తలుగా ఎదుగుటకు రుణ సౌకర్యం కల్పించి, ప్రభుత్వమే బ్యాంకులకు గ్యారంటీ ఇవ్వాలి.
- జందిరమ్మ ఇళ్ల నిర్మాణానికి దళితులకు రూ.లక్ష్ నుంచి 2.5 లక్షల కు పెంచాలి.
- అత్యాచార బాధితులకు నష్టపరిహోరం, కులాంతర వివాహాలు చేసుకున్న వారికి ప్రోత్సహకాలను పెరుగుతున్న ధరల కనుగుణంగా పెంచి, నిధులను వెంటనే విడుదల చేయాలి.
- ప్రతి నెల చివరి వారంలో పొరహక్కుల దినాన్ని ప్రణాళికబడ్డంగా నిర్వహించి కుల వివక్ష, అంటరానికసం, అత్యాచారాలు లేని సమాజాన్ని నిర్మించాలి. జాతీయ స్థాయిలో ఎన్నీ, ఏష్టి సబ్జెక్ట్ చట్టాన్ని లీసుకురావాలి. మన నిధులను మనకే ఖర్చు చేసే విధంగా నిఘ్నవేద్ధాం -దళిత బహుజన ప్రంట్ (డీబీఎఫ్), సెంటర్ ఫర్ దళిత స్టడీస్ (సిడీఎస్), మంజీరా దళిత సేవాసమితి (ఎండీఎస్ఎస్) మెడక్జిల్లా

 Oxford
Grammar School
Street No. 12, Himayatnagar

ADMISSIONS ARE IN PROGRESS

for CBSE & SSC

040-2763 5669 / 9959020512
www.oxfordgrammarschool.com

31
YEARS OF
meritorious
performance in SSC.

I go to Ogs to learn life

పెరుగుతున్న నగరం

వరుస తప్పుతున్న వారసత్వం

ఈమని శివాగిరిచ్చి, గవినోళ్ల మహాందరీచ్చి

అప్పటికి నగరం కోటగోడల్లో నగరం, కోటగోడల వెలుపల మరో నగరం. ఇలా రెండు జనావాసాలుగా రూపుదిద్దుకుంది. 1901 నాటికి కోట లోపల నగరం మూడు వార్లులుగా, కోట వెలుపలి నగరం నా లుగు వార్లులుగానూ విభజించబడింది. నగరం పెరుగుతూ పోయిం దనటానికి నిదర్శనంగా 1881లో 23.5 చ.మైళ్ల విస్తీర్ణంలో ఉన్న నగరం 1911 నాటికి 51 చదరపు మైళ్లునై విషయాన్ని చేపుకోవచ్చు.

18వ శతాబ్దం నుంచి 20వ శతాబ్దపు తొలినాళ్ల వరకూ ఉత్తరాది నుంచి ముస్లింలతో పాటు వివిధ వర్గాల హిందువులు పెద్ద సంఖ్యలో వలన రాపటాన పైదాబాదు రాజకీయ, ఆర్కి, సామాజిక రంగాల్లో ఎన్నో మార్కులు చేయు చేసుకొన్నాయి. మేధోపరంగానే కాక, పాలనా పరంగానూ, విశ్వాసం, విధేయతల వల్ల కూడా ఇలా వలనవచ్చిన మే ధావులు వైజాం ప్రభువుల మనున పొంది, ఉన్నతోద్యోగాలు పొందగ లిగారు. అంతేకాదు, అందించిన సేవలకు గుర్తింపుగా వాళ్లలో కొండ రు జాగీర్లతో పాటు బీరుదులు కూడా సంపాదించారు. అలా పెద్ద కొ లువులు పొందినవారిలో ముస్లింలతో పాటు బ్రహ్మకృతియులు, కాయ స్తులు, ఖాత్రీలు, పార్టీలు, తిక్కులు, తమితలు, మలయాళీలున్నారు.

ఇక సికిందరాబాద్ విషయానికివేస్తే, ఖుతుబ్ ఘేహీల కాలంలో అడోక పెద్ద గ్రామం (వౌజే)గా రకరకాల పేర్లతో పిలువబడింది. 1798లో వైజాం ప్రభుత్వంతో బ్రిటీషువారు చేసుకొన్న ఒప్పండంలో భాగంగా, బ్రిటీషు సైన్యం కోసం అక్కడ ఒక సెటీల్మెంట్ ఏర్పడింది. అప్పటిదాకా హానేన్సెపురా అని పిలువబడిన ప్రాంతం కాస్తా, మూడో నిజాం నవాబ్ సికిందర్జు (1806) చేరుచీద సికిందరాబాదుగా పేరు మార్చబడింది. అప్పటించి బ్రిటీషు పైన్యుధికారి కల్పుల్ లాంగ్ తన నివాసాన్ని లప్పుర్లో ఏర్పాటు చేసుకొన్నాడు. బ్రిటీష్ రెజిమెంట్ చుట్టూ బజార్ (రెజిమెంట్ బజార్)తో పాటు, కాలనీలు కూడా పెరిగి సికిం దరాబాద్ తొలుత పట్టణంగానూ, తరువాత కొత్త నగరంగా రూపుదిద్దు కొంది. అలా విస్తరిస్తున్న కంటోన్మెంట్ ఏరియా తిరుమలగిని దాచి బోల్లారం దాకా పాకింది. ఇలా సైనిక బలగాలు ఉత్తరంగా వెళ్లి స్థిర పడటంతో, సర్డార్ పబేలోడ్ కొత్తరూపును సంతరించుకోవటమేకాక, టొన్ ఇంప్రావ్ మెంట్ ట్రస్ట్ ఏర్పడి, భాగర్య మురుగునీటి పారుదల వ్యవస్థ ఇప్పటి మహాత్మాగాంధీరోడ్, రాష్ట్రపతిరోడ్లలో పాపింగ్ కాంప్లెక్సులు పుట్టుకొచ్చాయి. సికిందరాబాద్లో ఒక పెద్ద అయుధాగారం ఉండటం వల్ల పోలోగ్రాం, క్రికెట్, హకీ, పుట్టబాల్ మైదానాలతో పాటు గుర్తపుపందేలకోసం రేసుకోర్చులు కూడా అందుబాటులో కొచ్చాయి. అంతేకా బ్రిటీషు పైన్యుం కూడా అక్కడే ఉండటాన సికిందరాబాద్ క్రీడా స్టులంగానూ, విద్యాకేంద్రంగానూ క్రెస్ట్ మిషనరీల

కార్బోస్టానగానూ ఇంకా వినోదస్థావరంగా కూడా మారింది. ఇదే కాలంలో చక్కటి టొన్ ప్లానింగ్లో మార్కెట్పల్ రూపుదిద్దుకొంది.

సికిందరాబాదులో బ్రిటీషు కంటోన్మెంటు వల్ల సాంప్రతికంగా, పైదాబాద్ కంబే విలక్షణతను సంతరించుకుంది. చ్చీలు, మహా కాళి దేవాలయం క్రిస్తియన్, హిందూప్రజల ఆరాధనాస్థలైన్యాయి. మిషనరీ స్కూల్సుండటాన ఇంగీషు అధికార భాషగా చలాయించగా, తెలుగు, ఉర్దూభాషలు తరువాతి స్కూల్లలో ఉండేవి. పైదాబాద్ పూర్వ ల వ్యవస్థకు కేంద్రంగానూ, సికిందరాబాదు వాణిజ్య కేంద్రం గానూ రూపుదిద్దుకొన్నాయి. ఈ రెండు నగరాలకు హునేన్సాగర్ కట్టపారధిగా నిలిచింది.

1908లో మూసీనది పరదల మూలంగా జరిగిన అపార జన సప్టోబ్బులు రెండునగరాల్లోని బయట ప్రాంతాలు అభివృద్ధిచెంది ఒక మహాసగరంగా రూపుదిద్దుకోటునికి దారితీసాయి. జరిగిన సప్టోన్ అంచనావేసి, భావిష్యత్తులో ఇలా జరగకుండా నివారించటానికిగాను ప్రణాళికాబడ్డున నగరాభివృద్ధికి లీకారం చుట్టారు. నగరాభివృద్ధితో పాటు, పరదల నివారణకు తగిన సూచలిచ్చి అమలు పరచటానికి నిజాం ప్రభుత్వం మైసురు రాష్ట్రానికి చెందిన మోక్కగుండం విశేష్య రయ్యను సలహాదారుగా నియమించింది. ఫలితంగా, 1917లో మూసీ నది పైన ఉస్కోర్స్ సాగర్ (గండిపేటువర్ష), 1927లో ఈసానదిటై పియా యత్త సాగరీలనే జలాశయాలను నిర్మించి పరదనివారణ చర్యలను చేపట్టారు. ఈ జలాశయాలనుంచే నగర ప్రజలకు తాగునీటి సాకర్యం కలగలుమోకాక, అవి ప్రజలకు విపోర్సూలుగా మారాయి. దీంతో పాటు 1912లో ఏర్పాతైన సిటీ ఇంప్రావ్ మెంట్ బోర్డ్, అంతర్వ్యతంగా రోడ్లు, మార్కెట్లు పాపింగ్ సెంటర్లు, హాసింగ్ కాలనీల నిర్మాణాన్ని చేపట్టడంతో నగరం మరింతగా అభివృద్ధి చెందింది. ఇదే సందర్భంగా రాజకీయంగా కూడా మరోమార్పు చేయుచేసుకొంది. అదేమిటంచే పాతనిగారం నుంచి, ఏడో నిజాం తన నివాసాన్ని 1914లో ప్రస్తుతం కింగ్కోర్టింగ్ పిలువబడుతున్న ప్రాంతానికి మార్పుకొన్నాడు. దీంతో ఈ ప్రాంతం పలు సౌకర్యాలతో మరింత వేగంగా అభివృద్ధి చెందింది.

1922 నుంచి నగరంలో రక్షిత మంచినిటి సరఫరా ప్రారంభించింది.. 1923లో పెలిఫోన్ సౌకర్యం పూర్తిస్థాయిలో అందుబాటులో కొచ్చింది. ఇదే సంసారో విద్యుత్ సరఫరా ప్రారంభమైంది. 1928 నాటి కి పైదాబాదు నగరం నుంచి ఖాజీపేటకు రైలు సౌకర్యం ఏర్పడింది. మరో ముఖ్యమైన విషయమేమిటంచే ఇదే సంవత్సరంలో పైదాబాద్ - బెంగళారు నగరాల మధ్య మీటర్‌గేజ్ రైలుమార్గం ఏర్పాటుటంతో మెరుగైన, సత్త్వర రవాణావ్యవస్థ ప్రజలకు అందుబాటులో కొచ్చింది. 1932లో తాతిసారి నగరంలో తిరిగిన బస్సులు, 1936 నాటికి నగరం

నుంచి జిల్లా కేంద్రాలకు రాకపోకలు సాగించాయి. బస్సులరాకతో హైదరాబాద్-సికింద్రాబాద్ల మధ్య రవాణా వ్యవస్థ మెరుగై ప్రజల మధ్య సంబంధాలు పెరిగాయి. 1935 నగర చరిత్రలో మరో ఫైలు రాయి. మద్రాస్-కరాచీ విమాన సరీసు, హకీంపేట కేంద్రంగా పని చేయటం ప్రారంభం కావటాన నగరం ప్రపంచ విమాన చిత్రపటంలో చోటు దక్కించుకొంది.

నీజం చెప్పాలంటే ఏడోనిజాం నవాబ్ మీర్ ఉస్కాన్ అలీభాన్ను అధునిక హైదరాబాద్ నగర నిర్మాతగా పేరీఫ్రాలి. అతనికాలంలో అనేక కొత్త భవంతులు నిర్మించబడి, నగర శోభను ఇనుపడింప జేశాయి. జాబ్లీహాల్, అసెంబ్లీ, పబ్లిక్ గార్డెన్స్, నాంపల్లి, కాచిగూడ, సికింద్రాబాద్ టైల్స్-స్టేషన్సు, నగరంలోపల విశాలమైన మెటల్రోడ్సు, మీర్సంస్క్యాన్ అలీభాన్ చూపతో నిర్మించబడినాయి. ఇతని కాలంలోనే మూసించడ్డన ఉస్కానీయా ఆస్పత్రి, హైకోర్టు, సిబీకాలేజీ, స్టేట్ లైబ్రరీలు, చార్మినార్ దగ్గర యునానీ ఆస్పత్రి, అడిక్షమెట్లో ఉస్కానీయా యూనివర్సిటీ భవనాలు నిర్మించబడినాయి.

సికింద్రాబాద్ విషయానికౌస్తే, కంటోన్మెంట్ అధికారులు 1930లో టోన్ ఇంప్రొవ్ మెంట్ బోర్డును ఏర్పాటు చేయటంతో 1936లో ప్రస్తుతం రాష్ట్రపతిరోణ్గా పిలుపబడుతున్న కింగ్స్ వేసు నిర్మించి, జేమ్సు ప్రీట్ (మహాత్మాగాంధీరోడ్) రఘ్నీని తగ్గించారు. కొత్త రవాణా వ్యవస్థ, రోడ్లు అందుబాటులోకి రావటంతో పాతనగరంతో విస్తరణ కొంతతగ్గి, హైదరాబాద్ శివార్లతో పారిత్రామికవాడలతో పాటు కళా శాలలు కూడా నిర్మించబడినాయి. సనత్నగర్, కూకటపల్లి, హూలాలి, రామచంద్రాపురం, వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, మీర్సాలం చెరువు వద్ద జలవాలజికల్ గార్డెన్స్ ఇలా అభివృద్ధి చెందినవే. అజమాబాద్, బాలానగర్, సనత్నగర్, కూకటపల్లి ప్రాంతాల్లో అనేక పరిశ్రమలు, కార్మానాలు పుట్టుకొచ్చి నగరాన్ని పారిత్రామిక కేంద్రంగా గుర్తింపు తెచ్చాయి. దాంతో రిఫ్రెజీటర్లు, ముందుల, యంత పరికరాలు, విమాన విడిభాగాలు ఇక్కడే తయారు కావటం మొదలైంది. కూల్ డ్రింక్స్ నుంచి అంతర్జాతీయ మార్కెట్లకు ఎగుమతి అయి వస్తువులు కూడా ఉత్పత్తి కావటం ప్రారంభమైంది.

హూలాలి, నాచారం, ఉప్పల్ పారిత్రామికవాడలో జసిబెల్, వార్కర్ హిందుస్క్యాన్ కంపెనీలు ఎలక్ట్రోనిక్, ఫార్మాస్యూటికల్ ఉప్పత్తులను అందించాయి. రామచంద్రాపురం, పట్టానేచెరు పారిత్రామిక సముదాయంలో బిపోచెల్ల, ఇండో నిప్పున్ బాల్బేరింగ్, హిందుస్క్యాన్ ఏరోనాటికల్లు అంతర్జాతీయ ఖ్యాతిగాంచిన సంస్థలున్నాయి. దీనికి తోడు స్పూతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత అనేక కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, శిక్షణసంస్థలు, బ్యాంకులు, నేపస్టల్ పోలీసు అకాడమిలాంటి ప్రతిష్టాత్మక సంస్థలు కూడా వచ్చాయి.

ఈక 1956 నవంబర్ 1నాడు అంద్రపదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడటంతో అంద్ర, రాయలసీమ, తెలంగాణా జిల్లాలనుంచి అనేక వేలమంది నగరానికి వలస రావటాన అనేక కొత్త కాలనీలు పుట్టుకొచ్చాయి. దీంతో నగరంలో కొత్తగా సుమార్లు, కాలేజీలు, పార్సులు, ఆటస్టలాలు పుట్టుకొచ్చాయి.

(ధర్మేంద్రపసాద్రుకు కృతజ్ఞతలతో..)

క్వాలెండర్ ●

- 2: స్థానిక ఎన్నికల నిలిపివేతకు నిరాకరించిన హైకోర్టు - టీటీడి ఈవో ఎల్వీ బదిలీ - జార్ఫ్ఱండ్లో ఎస్సీ కాన్వ్యూపై మావోయిస్టుల దాడి - ఎస్సీ సహా ఏడుగురి మృతి
- 3: స్థానిక ఎన్నికల నోటిఫికేషన్ విడుదల - గ్రేటర్లో 15 గ్రామాల విలీనాన్ని వ్యతిరేకించిన హైదరాబాద్ మహో నగర పాలక మండలి
- 4: అమరపీరుల బంధువిత్రుల కమిటీ గారవాధ్యక్షుడు గంటి ప్రసాదంపై నెల్లురులో కాల్పులు
- 5: గంటి ప్రసాదం మృతి-ఆపోర భద్రత ఆర్డినేస్స్ పై రాష్ట్రపతి సంతకం
- 7: బుధగయలో వరుస పేలుళ్ళు
- 8: హైదరాబాద్లో కుపుకూలిన సిటీలైట్ హెచాటల్ - 13 మంది మృతి - తెలంగాణ ప్రజాప్రంట ఆధ్వర్యంలో ఉత్తర తెలంగాణ బస్సు యాత్ర ప్రారంభం
- 9: తెలంగాణ కోసం ఆత్మహత్యలుతుంం చేసిన కొత్త రాకేస్ (22)
- 10: కలెక్టర్లును ముట్టడించిన అంగన్వాడి కార్యకర్తలు
- 12: దేశంలో పెరిగోతున్న అవినీతిని నిరసిస్తూ, ధరల పెంపును వ్యతిరేకిస్తూ ఆగస్టు 12న దీవైఎఫ్ పై ఆధ్వర్యంలో ఆక్యుపై పార్లమెంట్ స్ట్రీట్
- 17: రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పంచాయతీ ఎన్నికల్లో 2623 ఏకగ్రింపం రంజాన్ దీక్షలు, బోనాల వేడుకలు ప్రారంభం - ఘనంగా తెలంగాణ ఇంజినీర్స్ దే - ప్రపంచ జనాభా దినోత్సవం
- 13: బోఫోర్స్ భాత్రోచి మృతి-కూడుంకూళంలో ఉత్పత్తి ప్రక్రియ ప్రారంభం
- 18: జాతీయ టైర్డ్ ప్రేశపరీక్ష రాజ్యాంగ విరుద్ధమంటూ సుప్రీంకోర్టు తీర్చు
- 19: తెలంగాణ ఐసస జనచైతన్య యాత్ర ప్రారంభం - సుప్రీం కోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్త్రీ జస్టిస్ సదాశివం ప్రమాణం 108 సేవలు బండి - రుణాల ఊబిలో డెట్రాయిట్
- 23: తొలివిడత పంచాయతీ ఎన్నికలు - ఘలితాల వెల్లడి
- 27: రెండో దశ పంచాయతీ ఎన్నికలు
- 29: తెలంగాణ అంశంపై సీడబ్బుస్టీ భేటీ
- 30: తెలంగాణ ఏర్పాటుకు ఏకగ్రీవ ఆమోదం తెలిపిన సీడబ్బుస్టీ, యూపీయే సమన్వయ కమిటీ - పోలవరానికి జాతీయ పెశాదా ఇస్తామంటూ ప్రకటన

విత్తనాల్నినూ వివక్షేనా?

“తెలంగాణ రైతులు పత్తి విత్తనాల కోసం రోడ్ కుతూరు. లారీ దెబ్బలు తింటారు. పోలీస్ నేపేష్ ఎదుట కూడా కడతారు. అయినా ఎక్కువ ధరకే విత్తనాలు కొనుగోలు చేసేసారు. అదే అనంతపురం జిల్లా పల్లి రైతులకు సర్వారే సబ్మిటీ ఇచ్చి మరీ విత్తనాలిస్తున్నది. అనంతపురం, చిత్తవరు జిల్లాల పల్లి రైతులకు విత్తనాల సబ్మిటీ 2010 లో రూ. 94 కోట్లు, 2011 లో రూ. 98 కోట్లు, 2012 లో రూ. 106 కోట్లు, 2012 లో రూ. 4134 కోట్లు ఇచ్చింది. తెలంగాణలో 17 లక్షల పత్తి రైతులకు మాత్రం పైసా సబ్మిటీ ఇవ్వడం లేదు. మక్కజూన్ సోయాకు ఈ సంవత్సరం రూ. 7 కోట్లు సబ్మిటీ ఇచ్చారు. ఇంత అన్యాయమా? ” అని చీఅర్ఎస్ ఎమ్మెల్చే తస్విరు హరీశ్రీవు అన్నారు. పార్టీ ప్రధాన కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన విలేకరుల సమావేశంలో ఆయన మాట్లాడారు. 2004 నుంచి రాష్ట్రం మొత్తంగా ఇచ్చిన విత్తనాల సబ్మిటీ, తెలంగాణ ప్రాంతానికి అందిన సాయంపై ప్రభుత్వం శ్వేతపత్రం విడుదల చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. ఈ సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డికి ఒక బహిరంగ లేఖను విడుదల చేశారు. అనంతపురం మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ప్రజలు నీళ్ళు, నిధులు, ఉద్యోగాలు, నిక్షేపాల తరలింపులోనే కాకుండా విత్తనాల్నినూ వివక్షే ఎదుర్కొంటున్నారని మండివడ్డారు. “సీమాంధ్రలో నీలం, జల తుఫాన్లు వసే ఆఘమేఘాల మీద వెళ్ళి సాయం చేస్తారు. తెలంగాణలో నాలుగేళ్ళుగా వడగండ్లు పడుతున్న రాష్ట్రప్రభుత్వం నయాపైసా సాయం చేయడం లేదు.” అని విమర్శించారు. ఒక్క అనంతపురం జిల్లాకు ఇస్తున్న సబ్మిటీలో పాప మంతు కూడా మొత్తం తెలంగాణ రైతాంగానికి ఇవ్వడం లేదని అన్నారు. 2012లో ఒక్క అనంతపురం జిల్లాకు పల్లి విత్తనాల సబ్మిటీ కింద రూ. 77 కోట్లు ఇచ్చారని.. అదే సంవత్సరం మొత్తం తెలంగాణ లోని రైతాంగానికి విత్తనాల కోసం ఇచ్చిన సబ్మిటీ రూ. 20 కోట్లు కూడా దాటలేదని అన్నారు. ఇది ప్రభుత్వ వక్షపాతం కాదా..? అని ప్రశ్నించారు. “కీలో పల్లి విత్తనాల రేటు రూ. 63 ఉంటే ఇందులో రూ. 21 సబ్మిటీ ఇస్తున్నారు. అంటే రైతులకు రూ. 42కే విత్తనాలు అందిస్తున్నారు. అదే తెలంగాణలో ఎక్కువగా పండించే మక్కజూన్ విత్తనాల కిలో రూ. 200 ఉంటే కేవలం రూ. 25 సబ్మిటీ ఇస్తున్నారు. దీంతో రైతులు రూ. 175 చెల్లించాల్సి వస్తున్నది” అని అన్నారు. ఈ ప్రభుత్వానికి తెలంగాణ రైతులు చేసుకుంటున్న ఆత్మహత్యలు కనబడడం లేదా..? అని ప్రశ్నించారు. ఈ సంవత్సరం పత్తి విత్తనాలకు 50 శాతం సబ్మిటీ ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేశారు. దీనిపై సీఎం కలుస్తామని, అసెంబ్లీలోనూ నిలదీస్తామని హెచ్చరించారు. విలేకరుల సమావేశంలో ఎమ్మెల్చేలు జోగు రామస్, ఏనుగు రచిందర్కెర్ది, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ అధ్యక్షుడు కట్టెల శ్రీనివాస్ యాదవ్ పొర్కన్నారు.

మంత్రుల జిల్లాలకే నిధులు

రాష్ట్ర వ్యాపంగా గుర్తించిన కౌలు రైతులకు 2012-13లో రూ. 298 కోట్లు రుణాలిచ్చినట్లు వ్యవసాయ శాఖాధికారులు పేర్కొన్నారు. వీరిలో తెలంగాణ కౌలు రైతులకు కేవలం రే. 37.51 కోట్లు మాత్రమే అందినట్లు తెలుస్తోంది. వాస్తవానికి తెలంగాణలోనే కౌలు రైతుల సంఖ్య ఎక్కువ.

నిజామబాద్ జిల్లాలో 2011-12 లో రెస్యావర్ చేసుకున్న రైతులు, 2012-13లో కొత్తగా గుర్తించిన కౌలు రైతులతో పాటు మొత్తం 6644 మందిని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. కానీ వీరందరికీ ఇచ్చిన రుణాలు కేవలం రూ. 6 లక్షలే. వరంగల్ జిల్లాలో 22,181 మందికి రూ. 2.63 కోట్లు రుణాలు, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా లో 11,159 మంది రైతులకు రూ. 1.05 కోట్లు రుణాలు ఇచ్చారు. సీమాంధ్రలో ఒక్క గుంటూరు జిల్లాలో 9045 మంది రైతులకు రూ. 20.13 కోట్లు రుణాలిచ్చారు. అనంతపురం జిల్లాలో 1674 మందికి రూ. 1.23 కోట్లు రుణాలు, 7195 మంది రైతులున్న ప్రకాశం జిల్లాకు రూ. 2.91 కోట్లు రుణాలిచ్చారు. ఎక్కువ రుణాలు పొందిన సీమాంధ్ర జిల్లాలతో పోలిస్టే తెలంగాణ జిల్లా లోనే ఎక్కువ మంది కౌలు రైతులున్నారు. కౌలు రైతులను గుర్తించడంలో పారదగ్గత పాటిస్తామని, ప్రాంతాల మధ్య ఎలాంటి తేడాలుండబోవని వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి కన్నా లక్ష్మీనారాయణ ఎన్ని ప్రసంగాలు చేస్తున్న పుటీకీ వాస్తవంలో మాత్రం ఆచిరించడం లేదు.

గతంలో వ్యవసాయశాఖ మంత్రిగా పనిచేసిన రఘుపీరారెడ్డి సాంత జిల్లా అనంతపురంలో రైతులకు పంట నష్టపరిపోరం కింద పౌక్కారుకు రూ. 10 వేలు ఇస్తే తెలంగాణలో రూ. 3600 మాత్రమే ఇచ్చారు. రఘు పీరారెడ్డి, కన్నా లక్ష్మీనారాయణల జిల్లాలైన అనంతపురం, గుంటూరులోనే కౌలు రైతులకు ఎక్కువగా రుణాలిచ్చడం చూస్తుంటే తెలంగాణపై వివక్ష ప్రదర్శించినట్లు స్పష్టమవుతోంది.

ఇది ‘సీమాంధ్ర’ వైద్యవిద్య శాఖ

వైద్యవిద్య శాఖలో తెలంగాణ ప్రాంత అధికారులకు తీవ్ర అన్యాయం జరుగుతోందని తెలంగాణ గెజిటెడ్ అధికారుల సంఘం ఆ శాఖ మంత్రి కోండ్రు మురళీమార్కు థిర్యాదు చేసింది. సంఘం అద్యక్షుడు శ్రీనివాస్ గాడ్ తో పాటు మధుసూదన్ తదితరులు జల్లె 17న సచివాలయంలో మంత్రిని కలిశారు. మొత్తం శాఖలో ప్రేమ్

బాల కాల్రూకుడు

బాలకాల్రూకుడెవరు పనిచేయ రాదయా

పరిశ్రమలోన పొట్ట కొడకు

పసితనంలోనే ముసిలితనం వచ్చు

నిండు సూరేళ్ళు నీరుకారు చదువుకునే వయస్సు

పాడుచేయకు ఆయుష్మ కిరాణా కొట్లులో కూలి చేసి

కార్మానలోన కప్పుపడకు

ఇటుకబట్టిలో ఇక్కట్టుపడబోకు పాడిపశువుల కాయబోకు

పొలాలల్ల కలుపబోకు

బడికిపోరాబాబు, బండచాకిరిమాని,

భావిభవిష్యత్తు నీది బాగుపడుర

-రేగుంట పోచయ్య,

రిప్రెర్సు అసిస్టెంటు లేబరు ఆఫీసరు,

బెల్లంపల్లి, అదిలాబాద్

కుమార్ అనే ఒకే ఒక్క తెలంగాణ అధికారి ఉన్నారన్నారు. అయితే, ఈ అధికారినీ బదిలీపై పంపించి, మొత్తం ఒకే ప్రాంత అధికారులతో పరిపాలన నిర్వహించేందుకు సన్నాహాలు చేస్తున్నారని మంత్రి దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. డీఎంఈ వంటి కీలకస్తానాల్లోనూ తెలంగాణ వారికి అవకాశం ఇవ్వకుండా వివక్క చూపుతున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

కౌలు'లోనూ' వివక్కే!

శ్రేతు సంక్లేషమే ధైయమని చెప్పుకునే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, తెలంగాణ రైతులపై సపతి తల్లి ప్రేమ ప్రదర్శిస్తుంది. వ్యవసాయాన్ని నమ్ముకుంటే, ఉన్నవి అమ్ముకోవాల్సిన పరిస్థితులు కల్పిస్తోంది. సర్కారు వారి పాలనలో తెలంగాణ కౌలు రైతులకు కన్నీళ్ళే మిగులుతున్నాయి. సాగు చేసేందుకు రుణం దొరక్క ప్రైవేట్‌గా వడ్డీలకు తెచ్చి రైతులు పీకల్లోతు అప్పుల్లో కూరుకుపోతున్నారు. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కౌలు రైతులకు ఇస్తున్న రుణాల్లో తెలంగాణ కౌలు రైతులకు తీవ్ర అన్యాయం జరుగుతోంది. రుణాలతో పాటు కౌలు రైతులను గుర్తించడంలోనూ తెలంగాణకు ఆది నుంచి అన్యాయమే. 2012-13లో రాష్ట్రంలో 1,79,246 మంది కౌలు రైతులను గుర్తిస్తే అందులో తెలంగాణ వాట్లు కేవలం 67,562 మంది. 2011-12లో 2,44,082 మందికి కౌలు రైతు కార్డులిస్తే తెలంగాణ రైతులు 30,689 మంది మాత్రమే ఉన్నారు. రాష్ట్రంలో సుమారు 40 లక్షలకు పైగా కౌలు రైతులుంటే, సర్కారు ఇప్పటి వరకు కేవలం 5 లక్షల పై చిలకు రైతులనే గుర్తించిని రైతు నేతలు విమర్శిస్తున్నారు.

చంద్రశ్రీ యాబిలో....

ఇందిరా పార్యు సమీపం లోని ప్రాదుర్భావాన్ స్టడీ సర్కిల్ అడిటోరియం లో జాలై 7న మట్టిపూలు రచయితుల వెదిక అధ్యర్థులో బహుముఖ సాంస్కృతిక ప్రజ్ఞాలీలి చంద్రశ్రీ మొదటి వర్ధంతి సందర్భంగా 'చంద్రశ్రీ యాదిలో...' పున్కావిపురుణ కార్యక్రమం జరిగింది. కారంచేడు పోరాట నాయకురాలు డాక్టర్ ప్రజ్ఞ ఈ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. కవియత్తి జాపాక సుభద్ర అధ్యక్షత వహించిన ఈ సభలో, గాయకు రాలు, తెలంగాణ ఉర్వమ నాయకురాలు విమల, గేయ రచయిత గాయకుడు జయరాజ్, రచయిత్రి, పరిశోధకురాలు గోగు శ్యామల, లెల్లె సురేష్, నీలిజెండా పట్ట పత్రిక అసోసియేషన్ ఎడిటర్ గనుముల జ్ఞానేశ్వర్, ఉర్కు విశ్వవిద్యాలయం అసిస్టాంట్ ప్రోఫెసర్, కవి, అను వాదకడు డాక్టర్ జి.వి. రత్నాకర్, కవి జుగాష్ విలి, కవి, సీనియర్ పాత్రికేయుడు ఇంద్రవెల్లి రమేష్ కృపాకర మాదిగ, రచయిత, పరిశోధకుడు సితారాం, హరతి వాగ్దాన్, చంద్రశ్రీ కుమారుడు గురు, చంద్రశ్రీ అక్క కరుణాట్, చంద్రశ్రీ సన్మిలింశ స్టేపియాతూలు రేఖ, అరుణాచల్ యాసాంస్కృతిక సమాఖ్య రాష్ట్ర నాయకుడు, కవి, గాయకుడుడు సంతోష్, సోషిట్ సమాజ్ నాయకుడు రామలింగం, సెక్రెటీరీయేట్ ఉద్యోగ మహిళా నాయకులు, ఇష్టా విధాన్రథులు, చంద్రశ్రీ అభిమానులు చాలా మంది పాల్గొన్నారు. ఉ దేవగభరితంగా చంద్రశ్రీని, ఆమె జీవితాన్ని, సేవలు, స్నేహాన్ని పోరాటాలను, ప్రతిభాపాటపాలను గుర్తు చేసుకున్నారు. 13 వ్యాసాలు, 6 పాటలు, 3 కవితలు గల ఈ పుస్తకాన్ని ప్రత్యామ్మాలు సంస్కరులు, అధికారంలో పంపిణీ, న్యాయం, మానత్వాలు గురించి పని చేసే ఆలోచించే బహుజనులంతా చదివితే బాగుంటుంది.

తెలంగాణ లిసెన్స్ సెంటర్

తెలంగాణ ప్రజల చరిత్రను, సంస్కృతిని, జీవన విధానాన్ని మరియు మానవుడు, జీవరాశులు, ప్రాంత సంపద, జీవన విధానం జీవన వైరుధ్యాలు, జీవన విధానంలో ముఖ్యంగా సంస్కృతి, ఇక్కడి కళలు, వ్యత్పత్తులు, వాటికి సంబంధించిన పరికరాలు, ఉపకరణాల సమాచారాన్ని నేటి తరానికి (ప్రింట్ మరియు అడియో, వీడియో ద్వారా) అందించే ప్రయుత్తం చేస్తుంది.

ఈ ప్రయుత్తంలో భాగంగా మొదట ఒక లైబ్రరీని ఏర్పాటు చేసుకుంది.

తెలంగాణ ఉద్యమంలోనే వివిధ సంఘటనలను, అంశాలను సంకలనాలుగా ప్రచురించింది. (1) ప్రజల్లీ విస్తరించిన శ్రీ కృష్ణ నివేదిక (2) 8వ అధ్యాయంలో ఏముంది? (3) అణచివేత ఉర్ఫ '177' జీవో (4) తెలంగాణ జీవనది ప్రా. జయశంకర్ (5) సీమాంధ్ర రాజకీయ నాయకుల కుట్ర ఉర్ఫ 14-ఎఫ్ (6) తెలంగాణ సాధనకై విలియన్ హార్ట్-2011 మొదలగు అంశాలను ప్రచురిస్తున్న సమయంలో ఈ సంకలనాలకు "నెగడు" (తెలంగాణ ఉద్యమ సంకలనం) అనే శీర్షిక పేరు పెట్టడం జరిగింది. నెగడు-7 : తెలంగాణ సాధనకై సకల జనుల సమ్మై-1 నెగడు-8 : తెలంగాణ సాధనకై సకల జనుల సమ్మై-2 నెగడు-9 : మానవ ప్రకృతి విద్యుంసం-పోలపరం. 'నెగడు-10' తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఆత్మబలిదానాలు, నెగడు-11 : బలిదానాలు వచ్చు...బతికి సాధిధ్యం అనేవి వీలిలో ఉన్నాయి.

వీలిలో పాటు ప్రజల కోసం, నిస్పార్థంగా పని చేసిన మహాస్నాత వ్యక్తిప్రాం కలిగిన వ్యక్తుల పై సంకలనాలను బీతార్ని తీసుకువస్తున్నది. ఈ సంకలనానికి 'మనిషి' అనే పేరును పెట్టాడి.

ఈ ప్రయుత్తంలో (1) మనిషి-1: జానపద "గోపు"రం - దా. గోపులింగా రెడ్డి (2) మనిషి-2: హక్కుల గొంతుక ప్రా. బుర్రా రాములు (3) మనిషి-3: ప్రజల మనిషి కె.జి. కస్తులీరావ్ (4) మనిషి -4 తెలంగాణ కళాత్మక ప్యాదుయం డాక్టర్. కాపు రాజయ్య, (5) మనిషి -5 కళామార్కీ కొండవల్లి శేపగిరి రావు మొదలగు సంకలనాలను ప్రచురించింది. త్వరలో ప్రముఖ సాహితీత్వాన్ని సాముల సదాశివ, ఎన్.ఆర్ శంకరన్లగారి పైన సంకలనాలను ప్రచురించే ప్రయుత్తంలో తీఱర్ని ఉంది.

ఇంతెగాక తెలంగాణలోనే ఉద్యమ నేపట్టం, వసరులకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలపైన ప్రతి శనివారం సాయంత్రం (గత 80 వారాలుగా) చర్చను కొనసాగిస్తుంది. ఈ చర్చలను ప్రింట్ మరియు అడియో, వీడియో ద్వారా అందించే ప్రయుత్తంలో ఉంది.

మనవి:

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ మన సమాజానికి ఉపయుక్త మయ్యే అధ్యయన కేంద్రంగా తీర్మిదిద్దులన్నది మా సంకల్యం. అందుకు గాను, తెలంగాణకు సంబంధించి మీ వ్యాప్త ఉండే లేదా మీరు వెలువరించే కరపత్రం, పుస్తకం, అడియో /వీడియో సీలులు లాంచివి ఒకబి లేదా రెండు ప్రతులు బీతార్నికి అందించాల్సిందిగా కోరుతున్నాము.

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar,

Hyderabad - 500 029.

Fax: 040-27635644

Mobile: 9030626288

E-mail: deccanlandindia@gmail.com

website : www.deccanland.com

బలిదానాలు వద్దు - బలిగేసి పోరాటూలకు సిద్ధమౌదాం

1. మరో యువకెరటం తెలంగాణ కోసం
నిలువునా కాలిపోయింది
వంచనపూరిత రాజకీయాలకు
విద్రోహపు విన్యాసాలకు
యువ కుసుమాలు వాడిపోతునే
ఉన్నాయి.
జనహృదయ ఫోష ప్రతిధ్వనించాల్సిన
ప్రజాస్వామ్య భారతావినో
పొలక వర్గాల వికృత చేప్పలకు
తెలంగాణ యువకులు
తమను తాము కాల్చుకొని
బుడిదైపోతున్నారు.
2. ఉద్యమాల పురిటగడ్గగా
కీర్తిపొందిన ఉస్సాన్నియూ క్యాంపస్
నేడు అత్యహర్షుల వేదికగా మారుతోంది
విద్యకుసుమాలను అందించాల్సిన నేల
ఉరి తాళ్ళకు నిలయమైపోతోంది
ఒక వేషపోసాల్రెడ్డి
ఒక యాదగిరి
ఒక ఇశాన్నిరెడ్డి
ఒక సంతోష
నేడు భరతిగాడ్
తెలంగాణ కోసం
అత్యబులిదానాలతో
అమరత్వంపొందినారు
3. యువతరమా! నవతరమా!!
నీ రక్తం పుష్పించగా ఈదేశం
ఫలించాలని
చరబండరాజు అంటాడు
రక్తం పుష్పించడం అంటే..?
కాల్చుకోవడం, రాల్చుకోవడం కాదు
ఊపిరి తీసుకోవడం అంతకంటే కాదు
“ఉద్యమ సెగును రాజియుడం అని
అర్థం
మరిగే నెత్తుచీని ఇంధనంగా జేసి
పోరాట కాగడాలను వెలిగించడం అని
అర్థం
ఎగిసిపడె కర్మిణ్ణను ఒత్తుకుంటు
స్వయంపాలన కోసం స్వరాఫ్టం కోసం
“జంగ్ సైరస్” మోగించాలి.

4. నాగేటి చాలలో
వీరుల రక్తం ప్రవహించిన నేల మనది
గడ్డి పోచలే గడ్డపారలై
ఊరూర గడ్డిల ఆగడాలై
తిరగబడి తరిమికొట్టినోళ్ళని
వైజామోడి పైజామాను ఉడడబీకి
గోల్చాండ కింద ఫోరీకట్టినోళ్ళం
దోరలు భూస్వాములు దేవేముఖులను
కారంపొడి, రోకండ్లతో
ఉరికించి తరిమినోళ్ళం
'బంచన' కాల్చొక్కా దొర' అన్న చేతులతో
బాకులు, బిడినెలు,
వడినేలలు ఎత్తినోళ్ళం
సర్ధార్ సర్ధాయి పాపస్కూడ్, రాంజీగోడ్
కొమురంభీమ్, చాకలి ఐలమ్మ
షేక్ బందగి, ఆరుట్ల రాంచెంద్రారెడ్డి
బండి యాదగిరి, సుద్దాల హస్యంత్
మారోజు వీరన్న, బెల్లి లలితక్కల
పోరాటాల వారనత్వం మనది
ప్రపంచ ఉద్యమాలకే 'వేగుచుక్క' లాంటి
తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం
కొన ఊపిరి ఉన్నంత వరకు
కొనసాగించినోళ్ళం
అలాంచి ఈ గడ్డపైనా అత్యహత్యలా...?
అవి పోరాటాలకే అవమానం
5. 1969 తెలంగాణ విద్యార్థి ఉద్యమంలో
369 మంది అమరులైనారు
2009-13 మద్ద కాలంలో
1000 మందికి పైగ అమరత్వం
పొందినారు
ఎంతకాలం ఈ మారణహోమాలు?
ఇంగెంతకాలం ఈ అత్యహత్యలు?
ఇక బలిదానాలు వద్ద!
బలమైన ఉద్యమాలకు సిద్ధమౌదాం!!
యువతరమా అత్యహత్యలు వద్ద!
ఐక్య ఉద్యమాలకు సిద్ధమౌదాం!!
తెలంగాణకు అడ్డపడుతున్నోళ్ళను
ఇచ్చేది మేమే, తెచ్చేది మేమే
అంటున్నోళ్ళను
రెండు కండ్ల సిద్ధాంతపోళ్ళను
నడిబజారులో నిలదీద్దాం.
6. దీంటలు, ధర్మాలు, రాస్తారోక్కోలు
సహయనిరాకరణోద్యమం,
మిలియన్ మార్చ్
సకల జనుల సమ్మ తెలంగాణ మార్చ్
సడకబంద్, సంసద్యాత్రల ద్వారా
దొంగలెవరో ట్రోపులెవరో
నిజాయితిపరులెవరో
నిఖార్మైన ఉద్యమకారులెవరో
మనమధ్యనే ఉంటూ
మన వెన్నులో కత్తి దింపెదేవరో
జీతాలను, జీవితాలను త్యాగం
చేసిందెవరో
జీవితాలతో ఆడుకుంటున్నదెవరో
తెలంగాణ సమాజం ముందు నిలబెట్టినం
తెలంగాణ పోరాటం ఒంటరికాదు
అది కోట్లాది మంది గొంతుకే
7. ప్రాణ త్యాగాలతో కన్నతల్లికి
(తెలంగాణ తల్లికి)
గర్జుశోకం మిగల్చికండి
మానవ జీవితం ఒక వరం వంటిది
జీవిస్తూ పోరాడుదాం
జీవించడానికి పోరాడుతడాం
తొందరపాటు చర్యలతో
ప్రాణాలు తీసుకోవద్దు
శత్రువుని దంచడానికి పొంచి ఉండాం
తెలంగాణ కండ్లర
చూడటానికి బతుకుదాం
మన పోరాట ఘలాలను
భావి తరాలలకు అందించడం కోసం
జీవించుదాం!
కకావికలమైన తెలంగాణను
బంగారు తెలంగాణగా మార్చుకుండాం!
అందుకోసం బతుకుదాం
బతికి పోరాడుదాం
పోరాడి తెలంగాణ సాధించుకుండాం
కానీ అత్యహత్యలు వద్ద..
వద్ద.. వద్ద.. ఏనాటికీ వద్ద

- అయిల సదానందం గౌడ్

నాన్నివేత ఇంకెన్నాళ్ళు?

వర్ష కార్బోక్సమంలో ప్రసంగిస్తున్న ల్రాఫిసర్ హరగోవిల్. బిత్తులో జోర్ లతీఖాన్, మాం యాదగిరి, ప్రో. శ్రీధర స్వామి, తడకమ్మ వివేక్, బాబు రామ్ తిఖిన్ దేవ్, కెప్టైన్ పాండురంగారెడ్డి ఉన్నారు

చర్చ అనంతరం జిల్లార్ విందు

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ అధ్యర్థంలో జులై 13న హైదరాబాద్ లోని హిమాయత్ నగర్ లోని చంద్రం భవన్లో 78వ చర్చగా “తెలంగాణ కోర్ కమిటీ న్యూయం” అంశాన్ని చర్చించారు. కార్బోక్సమంలో ప్రో. జి. హరగోవిల్, సీనియర్ జర్నలిస్ట్ పాశం యాదగిరి, నల్గొర్ ప్రోఫెసర్ మాడభాషి ట్రైఫర్, సామాజిక కార్బోక్స జోర్ అలీఖాన్, ప్రో. ఎన్. శ్రీధర స్వామి, కెప్టైన్ ఎల్. పాండురంగారెడ్డి, తడకమ్మ వివేక్, బాబు రామ్ తిఖిన్ దేవ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా వక్తలు వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలిలా ఉన్నాయి.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనకోసం జరుగుతున్న కోర్ కమిటీ సమావేశాల నాన్నివేత ధోరణి చూస్తే ఇది ప్రజాస్వామ్య దేశమా? అనే ఒక అను మానం వస్తుంది. ఒకవైపు ప్రజలు కోరుకుంటున్న తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రజల అభిప్రాయాలు పట్టించకోవటం లేదు. కేవలం తమ రాజకీయ ప్రయోజనాలను మాత్రమే చూస్తూ ఇక్కడి ముఖ్యమంత్రి, ఉప ముఖ్యమంత్రి, పీసిసి ప్రైసిడెంట్లను తెలంగాణ ఇస్ట్రీ మంసం ఎన్ని సీట్లు గెలుస్తాం, ఇవ్వకపోతే ఎన్ని సీట్లు గెలుస్తాం అనే రోడ్ మ్యాప్ తీసుకురమ్మన్నది. అసలు ధీభీ నాయకులకు గానీ, కాంగ్రెస్ జనరల్ సెక్రెటరీకిగానీ తెలంగాణ ఇవ్వాలా వద్ద అనే అంశంపై స్వప్తమైన రోడ్ మ్యాప్ లేదు. ఇప్పటివరకూ డిసెంబర్ 5, 2009 ఐనా కావచ్చు, ప్రఱంగ కమిటీ కావచ్చు, రోశయ్య కమిటీ కావచ్చు అనేక సార్లు మిగతా పార్టీల అభిప్రాయాలను అడిగిందిగానీ ఇప్పటివరకూ కాంగ్రెస్ పార్టీకి ఒక అభిప్రాయం లేదు. ఇన్నిసార్లు కోరుకమిటీ సమావేశం అయిన తర్వాత ఇప్పుడు సిడబ్బుసి సమావేశానికి తెలంగాణ అంశాన్ని మళ్ళీంచడం తెలంగాణ ప్రజలను మోసం చేయడమే. తెలంగాణలో వెయ్యి మంది యువతీ యువకులు తెలంగాణకోసం చనిపోయా, స్పందించని ధీభీ నాయకులు కేవలం వాళ్ళ కు డబ్బులు అవసరం అయినపుడు మాత్రమే తెలంగాణ అంశంపై హర్చల్ చేస్తారేమోనని అనిపిస్తుంది.

కాంగ్రెస్ అంటేనే మోసం. 100 కోట్ల జనాభాను మోసం చేస్తూ వస్తున్న కాంగ్రెస్ తన చరిత్రలో తెలంగాణను మోసం చేసినట్లుగా ఇంకెవరిసే చేయలేదు. కాబట్టి తెలంగాణ ప్రజలు ఈరోజు కాంగ్రెస్ ను

కేవలం తమ రాజకీయ ప్రయోజనాలను మాత్రమే చూస్తూ ఇక్కడి ముఖ్యమంత్రి, ఉప ముఖ్యమంత్రి, పీసిసి ప్రైసిడెంట్లను తెలంగాణ ఇస్ట్రీ మంసం ఎన్ని సీట్లు గెలుస్తాం, ఇవ్వకపోతే ఎన్ని సీట్లు గెలుస్తాం అనే రోడ్ మ్యాప్ తీసుకురమ్మన్నది. అసలు ధీభీ నాయకులకు గానీ, కాంగ్రెస్ జనరల్ సెక్రెటరీకిగానీ తెలంగాణ ఇప్పటివింట్ వీందు లేదు.

నమ్మడం లేదు. 2004లో జయశంకర్ సార్ తో పాటు తెలంగాణలోని ప్రముఖులు డి. క్రీనివాస్ తో (అప్పటి పిసిసి ప్రైసిడెంట్)తో చాలా స్వప్తంగా ఘజల్ అలీ కమిషన్ చెప్పిన విషయాలను చెప్పు రెండో ఎన్సారెన్ ఆవసరం లేదని, మొదటి ఎన్సారెన్ ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. కానీ, అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకూ కాంగ్రెస్ తెలంగాణ ఇస్ట్రీమంటూనే మోసం చేస్తున్నది. ఇప్పుడు తెలంగాణ ఇవ్వకపోతే సీమాంధ్రలో కాంగ్రెస్ బయటపడకపోగా తెలంగాణలో తమ పార్టీ మూలాలను కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి తమ రాజకీయ ప్రయోజనంకోసమైనా తెలంగాణ ఇవ్వాల్సిన పరిస్థితికి కాంగ్రెస్ నెట్లుబింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ కాన్ని మెలికలు పెట్టే అవకాశం లేకపోలేదు. తెలంగాణ ప్రైమా బాద్సో సహా ఇస్ట్రీ కానీ, నీటి సమస్యల కారణంగా రాయలసీమలోని రెండు జిల్లాలను తెలంగాణతో కలుపుతామని అభిప్రాయాన్ని వెల్లింంచపు. లేదా ప్రైమా బాద్సో ఎక్కువకాలం ఉమ్మడి రాజధానిగా ఉంచాలి లాంటి కొన్ని మెలికలు పెట్టే అవకాశం ఉంది. ఏది ఏమైనా తన అస్తిత్వం కోసమైనా కాంగ్రెస్ పార్టీ తమకు ప్రయోజనం కలిగే విధంగా తెలంగాణ (ప్రాంతంలో) ప్రవర్తించి తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని ఇచ్చే అవకాశం ఉంది - అని వక్తలు పేర్కొన్నారు. ఈ కార్బోక్సమంలో టీ ఆర్సె షైర్ప్స్ వేదుమార్, ప్రో. అస్వర్భావ్, సనాటల్లభావ్, శ్యాం ప్రసాదరెడ్డి, ప్రో. హరనాథ్, ప్రో. మత్యంరెడ్డి, నాగరాజు, కొమ్మడి నర్సింహరెడ్డి, డా. గంటా సత్యనారాయణ రెడ్డి పాల్గొన్నారు.

రంజన్ పవిత్రమాసం సందర్భంగా తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ షైర్ప్స్ ఎమ్. వేదుమార్ ఇప్పార్ విందు ఇచ్చారు. ఈ విందులో ముఖ్యం సోదరులు, వక్తలు, ఇతర మిత్రులు పాల్గొన్నారు.

స్వతంత్ర భారతావానిలో పేదలకంలోనే వృద్ధి

దాలిద్రు రేఖకు ఎన్నో నిర్వచనాలు. రోజుకు రూ.33 సంపాదించే వారు పేదలు కాదని ఒకరంటే, రూ. పదికే ఒక్కబీభోజనం తినవచ్చని మరింటారు.
ఈ నేపథ్యంలో స్వతంత్ర పేదలాటం మొదలుకొని స్వతంత్రానంతరం దేశంలో పేదలకం, ఇతర సమస్యలు ఎలా వృద్ధి చెందాయో, అయి పాటీలు తీరుతెన్నులు ఎలా ఉన్నాయో వివరిస్తున్నారు ఎలక్ష్మానిక్ మీడియా జర్నలిస్టు దామరపల్లి నర్సింహరాణ్డి

ఎన్నో పోరాటాలు, మరెన్నో ప్రాణ త్యాగాలు చేసి స్వతంత్రాన్ని సాధించుకున్నాం. బిటీష్ కబంధహస్తాల నుంచి 1947 పందాగస్తున అభిల భారత ప్రజానీకం స్వత్సు వాయములు పీల్చుకున్నది. తెల్ల దొరల నుంచి స్వతంత్రం సాధించి నేటికి 66 వసంతాలు పూర్తయినాయి. అయినా ప్రజల బతుకుల్లో ఎలాంటి మార్పులు రాలేదు. ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడనే ఉండిపోయింది. పేదరికం, నిరుద్యోగం, ఆర్థిక అసమానతలు ప్రమాదకర స్థాయికి చేరుతున్నాయి. ఆర్థిక స్వతంత్రం కోల్పోయి మనదేశంలో మనమంతా పరాయిలం అయినాం. స్వతంత్రం మేడిపండు దారిద్ర్యం రాజవుండు అని మహాకవి అన్నాడు.

గాంధీ కలలు కన్న గ్రామస్వార్జ్యం గంగలో కిలిసిపోయింది. గాంధీలు ఆనాడు, గాంధీలు ఈనాడు గాంధీ టోపీలు నెప్రూలు షట్లు ధరించి ప్రజల నెత్తిన శరగోపం పెడుతున్నారు. రాజకీయాల్లోకి రాక ముందు వారికి ఎలాంటి ఆస్తిపొస్తులుండవు. రాజకీయాల్లోకి వచ్చిన తరువాత మాత్రం వారి ఆస్తులు లెక్కలేకుండా పెరిగిపోతున్నాయి. విదేశీ పెట్టుబడులు, నూతన ఆర్థిక విధానాలు ప్రజలకు శాపంగా మారాయి. విదేశీ విషసంస్కరితో పట్ల వాతావరణం పూర్తిగా కలుపి తప్పె పోయింది. మర్యం ఏర్పర్తుపారుతోంది. మానవ సంబంధాల్ని ఆర్థిక సంబంధాలుగా కొనసాగుతున్నాయి. దేశానికి పట్టుకొమ్మలైన పట్టుసేమలు నేడు దారిద్ర్యంతో కొట్టుమిట్టుడుతున్నాయి. పట్ల మారింది. పట్ల తీరు మారింది. ఉనికిపోయింది. ఎన్నికలు కలెక్షన్లుగా మారినాయి. శాసన వ్యవస్థ, న్యాయమ్యవశతో సహ అన్ని వ్యవస్థల్లోనూ అవినీతి రాజ్యమేలుతోంది. రానురాసు చట్టసభలపై, న్యాయమ్యవశపై ప్రజా నీకం నమ్మకం కోల్పోతున్ది. ప్రజాస్వామ్య దేశమని చెప్పుకునే మన దేశంలో ప్రజల హక్కులు హరించబడినాయి.

ఆకలి తీర్మాలని అడిగిన వారందరిపై రాజ్యహింసను ప్రయోగిస్తున్నారు. చివరకు హత్యలకు కూడా మెనుకాడటం లేదు. ప్రకృతిలో దొరికే సహజసంపదము సామ్రాజ్యవాదులు దోచుకోతున్నారు. అడవిభిడ్లపై అధర్య యుద్ధాన్ని ప్రకటిస్తున్నారు. అదివాసీ గిరిజనులను అడవిమంచి తరిమేసే గ్రీన్హంటను కొనసాగిస్తున్నారు. పట్లులను రావణ కాప్టైలుగా మారుస్తున్నారు. ప్రజలకు చెందాలిన ధనాన్ని తమ తమ సాప్త ప్రయోజనాలకు వాడుకోవడంలో అన్ని పాటీల నాయకులు పోటీ పడుతున్నారు. భూమిలో దొరికే సహజవనరులను కొలగొట్టి సామ్రాజ్యవాదులు, విదేశీ స్వదేశీ కార్పొరేటులారులు అవినీతి దబ్బును విదేశీ బ్యాంకులలో దొంగచాటున దాచుకుని

నల్లధన బకాసురులగా మారాయి. ఒక్కసారి ఎమ్మెల్చే అయితే చాలు... లెక్కలేని ఆస్తులు సంపాదించవచ్చని భావిస్తున్నారు. ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగపర్చడం, ప్రజాసేవ ముసుగులో అవినీతి సాధారణమైపోయాయి. నేతలు రాటు దేలుతున్నారు. రూ.లక్షల కోట్ల కుంభకోణాలకు పాల్పడిన ప్రజాప్రతి నిధులు, మంత్రులు జైష్లలో రాజబోగాలు అనుభవిస్తున్నారు. చట్టాలను చట్టాలుగా మలచుకుంటున్నారు. నేర సాప్రాజ్యాన్ని విస్తరించుకుంటు న్నారు. అడ్డదారిన బెయిల్లు తెచ్చుకుంటూ చట్టం బారి నుంచి తప్పించుకుంటున్నారు.

రాష్ట్రాల్లో కులం, మతం, ధనం, వర్గం రాజకీయాలను శాసిస్తుంటే దేశాన్ని మాత్రం కార్పొరేటు సంస్థల యాజమాన్యాలు శాసిస్తున్నాయి. మహిళా బిల్లుకు మోక్కం లేదు. ఆహారభద్రత బిల్లును ఆర్డర్ చేస్తే ద్వారా తెచ్చింది ఓట్కోసమే తప్ప ప్రజలమేద ప్రేమతో కాదు. ఎఫ్సిస గోదాముల్లో ఆహార ధాన్యాల నిల్చులు ఉన్నప్పటికీ ఆకలి చావులు, ఆకలికేకలు తప్పడం లేదు. దీంతో గ్రామీణ వ్యవస్థ చిద్రమయింది. భారత రాజ్యంగంలోని ఆదేశిక సూత్రాలలో 45వ అధికరణ 14 సంపత్తురాల బాలబాలికలకు నిర్వంధ ఉచిత విద్యను అందించాలని సూచించినా విద్య అందకుండా కార్పొరేటీకరణ చేయబడింది. భారతదేశంలో సుమారు పదివేల ప్రభుత్వ పారశాలు మూతబడినాయి. విద్యాహక్కు చట్టం వచ్చినప్పటికీ విలువ లేకుండా పోయింది. ప్రభుత్వాలు నిర్దిష్టం చేయ దంతో విద్యారంగం సంషోభంలో కొట్టుమిట్టుడుతోంది. ఆర్థిక సంస్కరణలు వేగపంతం కావడంతో పేదలు మరింత పేదలుగా-ధనవంతులు మారుతున్నారు. పొషికాహిరం అందక దేశంలో రోజుకు వందల సంఖ్యలో చిన్నారులు మరింపున్నారు. దేశానికి అన్నంపెట్టే రైతు నేడు ఆకలిచావు చూడాల్సివస్తోంది. ఎంతో మంది రైతులు ఆత్మహత్యలకు పొలుడుతున్నారు. చేసేత రంగంపై ఆధారపడి జీవించే చేసేత కార్పొకులు ఆకలిచావులకు గురవుతున్నారు. ఆత్మహత్య లకు పొలుడుతున్నారు.

2012 నాటికి 35.9 శాతం జనాభా దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన దుర్వంగా జీవిస్తున్నది. దేశవ్యాప్తంగా 66 కోట్ల మంది ప్రజానీకం పేదరికంలో చీకలిని అనుభవిస్తున్నారు. వ్యవసాయం కార్పొరేటీకరణ చేయదంతో రోజుకు దేశవ్యాప్తంగా వెయ్యమంది రైతులు వ్యవసాయాన్ని మానేస్తున్నారు. ప్రత్యేక ఆర్థిక మండల ద్వారా ముపై

లక్ష్మ మంది రైతులు భూనిర్వాసితులుగా మారారు. నిరుద్యోగం ఏటా పెరుగుతోంది. విద్యా వైర్యరంగాలు పూర్తిగా కుంటుబడినాయి. ప్రభుత్వం అవలంబి స్తున్న విధానాలన్నీ ధనవంతులకే అనుకూలంగా ఉన్నాయి తప్ప పేద వాడికి ఏమాత్రం ఉపయోగదేవి కాదు. బహుళజాతి సంస్థలు సాధారణ ప్రజానీకాన్ని బలిపీరం ఎక్కిస్తున్నాయి. లక్ష్మాది ఎకరాల భూములను ఆదివాసుల నుంచి బిలవంతంగా లాక్ష్మిని పోసా, మారుతీ, సుజకీ, కెపీఆర్, రిలయ్స్, నవీన్ జిందాల్, నవీన్ మిట్టాల్ లాండీ బదా పెట్టు బడిదారులకు కారుచోకగా కట్టబెట్టుతున్నారు. పాలకులు ప్రజా ప్రయోజనాలను వదిలేసి స్వదేశీ, విదేశీ కుబేరులకు ఊడిగం చేసే పనిలో పడినారు. ప్రభుత్వాలు అవలంబిస్తున్న విధానాలు ప్రజావ్యక్తిరేకమైన విగా మారుతున్నాయి.

అరవై ఆరు వసంతాల భారతావనిలో అంతా పేదరికమే. అంతా విపాదమే. కరువు రక్కని తరుముతోంది. ఆతివ్యప్తి, అనావ్యప్తి వెంటాడుతున్నాయి. ప్రకృతితైపరీత్యాలు సంభవించి వరదలు ముంచే త్తుతున్నాయి. అంటు వ్యాధులు ప్రబలి అర్థంతరంగా చనిపోతున్నారు. ప్రభుత్వవైద్యం పడకసింది. పేదలకు అందకుండా పోతోంది. హరిత విషపం కొండరికే సొంతప్పుంది. దాని దుష్పలితాలను ఇష్పుడు అనుభ విస్తున్నాం. వ్యవసాయాన్ని తీపు సంక్షోభంలోకి నెఱ్చివేసినారు. పేదరికా న్ని రూపుమాపేందుకు, పేదల జీవితాల్లో నెలుగులు నింపేందుకు ఎన్నో చట్టలు సంసృషటలు, పథకాలు ప్రవేశచెట్టామని వారి జీవితాల్లో మార్పులు తీసుకువచ్చామని పాలకులు ఊదరగొడుతున్నారు. ప్రజా సంక్షేప పథకాలను అధికార పార్టీల నేతులు పందికొక్కుల్లా తింటున్నారు. 22 జిల్లాలో 619 మండలాల్లో 5,989 గ్రామాలలో ఎన్ని, ఎట్లి జీవితాలు అత్యంత దయనీయంగా మారినాయి. మహాత్మగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధిహమీ పథకం దేశంలో ఎక్కడా సక్రమంగా అమలు జరపడం లేదు. వంద రోజులు పని కల్పించకుండా పేదల కడుపులు కొడుతున్నారు. కిలో రూపాయికే బియ్యం, గ్రామీణ గర్జుణీ స్ట్రీలకు, పిల్లలకు పోపకాపరం అందిస్తున్నామని ఆరోగ్యశీల పథకం ద్వారా పేదలకు కార్బోర్ట్ వైడ్యుం అందిస్తున్నామని ప్రభుత్వాలు చెప్పినప్పటికీ అదంతా దొర్ల అని గ్రామీణ పేదరిక నిరూలన సంస్కరించిన సర్వే బట్టబయలు చేసింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నీరు ఆహారం గూడూ లేక అర్థాకవితో అలమటిస్తున్న అభాగ్యజీవులెందరి. దేశంలో 70 కోట్ల మంది పేద లకంతో కనీస అవసరాలను తీర్చుకోలేని దయనీయమైన జీవితాలను అనుభవిస్తున్నారు. పెద్ద పెద్ద మహారాలు, పట్టణాలలో ములకి వాడల్లో ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నారు. పని దొరకని రోజున పస్తులుండాల్చింది. బాక్టోర్, యుదేనియం తప్పకాల వల్ల ఆచివాసులు, గిరిజనుల బతుకులు చిద్రమాతున్నాయి.

గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నీరు, ఆహారం, గూడూ లేక అర్థాకవితో అలమటిస్తున్న అభాగ్యజీవులెందరి. దేశంలో 70 కోట్ల మంది పేద లకంతో కనీస అవసరాలను తీర్చుకోలేని దయనీయమైన జీవితాలను అనుభవిస్తున్నారు. పెద్ద పెద్ద మహారాలు, పట్టణాలలో ములకి వాడల్లో ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నారు. పని దొరకని రోజున పస్తులుండాల్చింది. బాక్టోర్, యుదేనియం తప్పకాల వల్ల ఆచివాసులు, గిరిజనుల బతుకులు చిద్రమాతున్నాయి.

మాయతో ఎన్నికె సమాజాన్ని నేరమయం చేస్తున్నారు. ధనస్వామ్యంతో ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖానీ చేస్తున్నారు. ఎన్నికలు బూట కాల ఎన్నికలుగా మారాయి. ఎన్నికల ద్వారా కేవలం అధికార మార్పిడి జరిగింది. పేదల బతుకుల్లో ఎలాంటి మార్పు రాలేదు.

మెడికల్ విద్యార్థిని నిర్వయ ఉదంతం యావత్త దేశ ప్రజానీకం తలదించుకోవాల్సిందే. స్ట్రీ అంగడి సరుకుగా మార్చేసినారు. స్ట్రీలపై దాడులు తీవ్రపరమపుతున్నాయి. దళిత గిరిజనులు, ఆదివాసులపై రాజ్యహింసను ప్రయోగిస్తున్నారు. కారంచేడు, వెంపాట, గోసాం పల్లి లక్ష్మింపేట...ఇలా ఎన్నో. దళితులపై నరమేధం ఇష్టటీకీ కొనసాగుతోంది. దేశంలో ప్రజలు కులాలు, మతాల వారిగా ఎక్కడిక్కడ విడిపోయారు. ప్రజలలో అభ్యర్థతాభావం ఏర్పడింది. స్వాతంత్య ఫలితాలు కొండికే అందినాయి. నేటి 66 ఏళ్ళ స్వాతంత్యం ఎంతో మందికి అంటరానిదేపోయింది. ఆగస్టు పదిహేను అర్థరాత్రి స్వాతంత్యం అర్థరాత్రి చీకిటిగానే మిగిలింది. దేశాన జీవనదులు ఎన్నివున్నా తాగు నీటికి నేటికి కరువే. ఎటుచూసినా ఆకలికేకలు వినిపిస్తున్నాయి.

బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాదులను భారతదేశం నుండి తరిమికొట్టడానికి స్వాతంత్య సమరంలో ఎంతోమంది త్యాగమూర్తులయ్యారు. 1857లో సిపాయిల తిరుగుబాటు మొదలుకొని దేశవ్యాప్తంగా ఎన్నో పోరాటాలు జరిగాయి. బ్రిటీష్ వారిపై విజయగరం సంస్థానాధిశులు పోరాది పద్మభాషం వద్ద అలుపెరగని యుద్ధంలో అమరులయ్యారు. 1922 నుంచి 1924 వరకు అల్లూరి సీతారామరాజు చేసిన పోరాటం తెల్లవారి గుండెల్లో గుబులు రేపింది. వందేమాతర ఉద్యమం ఉప్పెత్తున ఎగిసిపడింది. గాంధీజీ స్వాతంత్యోద్యమంలో అడుగుపెట్టుక ముందే వేలాది మంది అమరులయ్యారు. కదనరంగంలో శత్రువులను చీల్చిచెండాడుతూ నెలరాలిన వీరసార్ల రూస్సి ల్యెస్ట్యూబాయి. లాలాలజ పతిఱాయ్-బిపన్ చంద్రపాల్-బాలగంగాధర్ తిలక్ త్రిమార్తులుగా జాతిని నిదర్లేపారు. సింహాలై గర్జించారు. 1915 నవంబరు 16న కర్తృతీంగ్సు ఉరితిసినారు. వందేమాతరమని నినదిస్తూ ఆయన వీర మరణం పొందాడు. రౌల్ట చట్టానికి వ్యతిరేకంగా దేశవ్యాప్తంగా ఉద్యుమాలు ఎగిసిపడినాయి. ప్రభుత్వ నిర్వంధాలు, అణచివేతలు ఎన్ని జరిగినా వీటన్నించి థిక్కరించి వేలాదిమంది ప్రజానీకం జలియ్య వాలాబాగ్ చేరారు. ఎలాంటి పొచ్చరికలు లేకుండా జనరల్ దయ్యర్ సైనికులు జ్యుండాల్ కులు ప్రయోగించారు. బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యవాదుల నిరంకుశత్యానికి నిదర్శనంగా, జనరల్ దయ్యర్ క్రూరత్వానికి సాక్షంగా అది మిగిలింది. చంద్రశేఖర్

ఆజాదీను బ్రిటీష్ పాలకులు వేటాడి వెంటాడి పట్టుకుని కాల్చి చంపారు. పోలీసుల దెబ్బల కారణంగా 1928 నవంబర్ 17న లాలాజిపతి రాయ్ కస్సుమాసినారు. లాహోర్ మహానగరంలో అయిన అంతిమ యూత్రలో లక్ష్మాది మంది పాల్గొని నివాశులర్పించారు. 1929లో పాశ్చమెంటులో బాంబులు విసిరాని అభియోగంతో భగత్సింగ్, రాజ్గురు, సుఖీదేవ్, జతీన్ద్రానెలను లాహోర్ కైలులో నిర్వంధించారు. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ హాయంలో జైల్క్లో తైదీల హక్కులు హరించబడినవి. కాలరాయబడిన జైల్క్లో తైదీల హక్కులు కోసం జతీన్ద్రాన్ 63 రోజుల అమరణ నిరాశరిక్కలో చీరమరణం పొందాడు. 1931 మార్చి 23న భగత్సింగ్, రాజ్గురు, సుఖీదేవ్లకు ఉరిశిక్క విధించారు. సాప్రాజ్య వాదానికి వ్యతిరేకానికి నినాదాలు ఇస్తూ, ఇంధిలాబ్ జిందాబాద్ అంటూ వారు ఉరికంబాన్ని ముద్దాడినారు. 1947లో తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం ప్రారంభమయింది. సాయుధ పోరాటంలో 4,500 మంది అమరులయానారు.

భారత స్వాతంత్య ఉద్యమంలో వేలాది మంది పోరాటం మూలంగా దేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చింది. దీని మూలంగా మనమంతా స్వచ్ఛాయుతంగా బితుకుతున్నాం ఈాడు. స్వాతంత్యం రాకుంటే మనమంతా ఎలా ఉండవారేమా గానీ, బ్రిటీష్ వలసవాదులు దేశాన్ని విడిచి వెళ్లిపోయినా సాప్రాజ్యవాద దోషింది విపరితంగా పెరిగింది. యూపీవీ ప్రభుత్వం ప్రయివేటు, కార్బోరేటు సంస్థలకు దానోహమైంది. నేడు ప్రభుత్వాన్ని నడిపిస్తుంది కార్బోరేటు సంస్థలే. పెట్రోల్, గ్యాస్, డీజిల్ ధరలు పెంచుతూ ప్రజాసీకంపై భారాలు మోపుతున్నారు. గ్రామాలలో కులవృత్తులన్నీ కూలివృత్తులన్నీ కూలిపాచియినవి.

తాగునీరు లేక జనమంతా విలవిలాడుతుంటే ప్రభుత్వం మాత్రం నూతన ఆర్థిక విధానాలకు తెల్లిపింది. పారిక్రామిక రంగం తీవ్రమైన సంక్లోభంలో కొట్టుపొట్టుడుతుంది. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు క్రమక్రమంగా మూతబడుతున్నాయి. కార్బోకుల బితుకులు చాలా దుర్భరంగా తయారైనాయి. ప్రపంచీకరణ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా నేడు దేశ వ్యాపంగా ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. నేడు బహుళజాతి సంస్థలకు వ్యతిరేకంగా భారత ప్రజాసీకమంతా పోరాడుతున్నది. జన్మమార్గి విత్తనాలు, మౌన్సింటో వంటి బహుళజాతి సంస్థల విత్తనాలు దేశంలోకి ప్రవేశించాయి. విత్తనంపై దైత్యులకు హక్కులేకుండా పోయింది. అపోరపంటలపై సాప్రాజ్యవాదులు గుత్తాధిపత్యం చెలాయిస్తున్నారు.

కానరాసి గ్రామస్వరాజ్యం

ఆనాడు గాంధీజీ కలలుకన్న గ్రామ స్వరాజ్యం గంగపాలైంది. వందల సంవత్సరాలు గడుస్తున్నప్పటికీ పల్లెసిమలు అభివృద్ధికి నోచు కోలేకపోయాయి. గంపెడు మట్టిపోయక గుంతలు గుంతలుగా రోడ్లు, నెలలతరబడి వెలగని వీధి లైట్లు, పొంగిపొర్లుతున్న డ్రెయినేజీ కాలు మలు...ప్రతీ గ్రామంలోనూ ఇవే దృశ్యాలు. వసి చేయని చేతి పంపులు, కూలిపోవటానికి సిద్ధంగా ఉన్న పారశాల భవనాలు, శిథిలావ్యవస్థలో కార్యాలయాలు. దేశవ్యాప్తంగా వేలాది సంఖ్యలో ప్రభుత్వ పారశాలలు మూతబడుతున్నాయి. ప్రయివేటు ఆసుపత్రులు కార్బోరేటు ఆసుపత్రులుగా మారాయి. కార్బోరేటు ఆసుపత్రులలో వైద్యం చేయించుకోలేకి

స్వాతంత్యం రాకుంటే మనమంతా ఎలా ఉండేవారేమా గానీ, బ్రిటీష్ వలసవాదులు దేశాన్ని విడిచి వెళ్లపాచియినా సాప్రాజ్యవాద దీపిడి విపరితంగా పెరిగింది. యూపీవీ ప్రభుత్వం ప్రయివేటు, కార్బోరేటు సంస్థలకు దానోహమైంది. నేడు ప్రభుత్వాన్ని నడిపిస్తున్నది కార్బోరేటు సంస్థలే. పెట్రోల్, గ్యాస్, డీజిల్ ధరలు పెంచుతూ ప్రజా సీకంపై భారాలు మొపుతున్నారు. గ్రామాలలో కులవృత్తులన్నీ కూలిపాచియినవి.

ఎంతోమంది మృతి చెందుతున్నారు. సాంఘీక సంక్లేషు హోష్టు సమస్యల వలయంలో కొట్టుమిట్టుడుతున్నాయి.

మున్సిపాలిటీ, గ్రామ పంచాయితీ కార్బోకులకు వేతనాలు సకాలంలో అందక ఆకలిభాధలకు గురవుతున్నారు. లక్ష్మాది ఎకరాల భూములు పరిశ్రేషుల, భూకళ్లాదారుల చేతుల్లో చిక్కుతున్నాయి. అధికారులు పెత్తుండారులకు దానోహమైంది. అక్రమార్థులంతా సిండికేట్గా మారి ప్రభుత్వ నిధులను అభివృద్ధి పనులకు కేటాయించకుండా పండికొక్కులు భోంచేస్తున్నారు. ఎలా భర్య అపుతాప్పుయో ఎవరికి తెలియదు. ఈ విధంగా గ్రామ స్వరాజ్యం అభసుపాలైంది. నూతన ఆర్థిక విధానాలు గ్రామాల అస్థిత్వానికి ప్రమాదం తెచ్చినాయి. నగరాలకు, పట్టాలకూ సమీపంలో ఉన్న గ్రామాలన్నీ రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారానికి కేంద్రాలుగా మారిపోయాయి. పచ్చని పంటపొలాలు బీడుపడి సెజులుగా కార్బోరేటు, సంపన్చవర్గాల వారికి కార్బోరేట్ మాల్గ్గా, పరిశ్రేషులకేంద్రాలుగా మారిపోతున్నాయి. రాజకీయాల వ్యాపారంగా మారినాయి. వాస్తవానికి చెప్పాలంబే రాజకీయాలను నడిపిస్తుంది కార్బోరేటు వ్యాపారులే. అంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, కర్కాటక, హర్యానా, గుజరాత్ రాష్ట్రాలలో ఎన్నికలకు వేలాది కోట్ల రూపాయలు కుమురిస్తూ ఎన్నికలను అపహస్యం చేస్తున్నారు. కార్బోరేటు శక్తులు రాజకీయ పార్లీమెంటు విధానాలు అందజేయడుంటే ప్రభుత్వ పాలనా వ్యవహారాల్లో జోక్కం చేసుకోవడమే. యూపీవీ ప్రభుత్వం రెండోసారి అధికారంలోకి వచ్చి సప్పటి నుంచి 2జో స్పెక్ట్మెన్ కుంభకోణం, కోల్గేట్, రైల్వేసేట్ దాకాపూలకో అవీసీతి అక్రమాలలో మునిగితేలుతుంది. సల్లధనం రాజకీయ పార్లీమెంటు ఎన్నికల నిధుల రూపంలో అందడం విష వలయంగా మారింది. ఈ 66 సంవత్సరాల స్వాతంత్యంలో ఎన్నికలు జరిగినప్పటికీ కేవలం అధికార మార్గిడి జరిగింది. దోషింది పెరిగింది. రూపాయి విలువ కనీసి ఎరుగనంతగా దిగజారింది. దేశంలోకి విదేశి పెట్టుబడు లను ఆపరిమిత స్థాయిలో అనుమతించడం ఆర్థిక స్వాతంత్యానికి గాక భద్రతకూ గొడ్డలిపెట్టు. పేదలకు నగదు బదిలీ పేరుతో ప్రజల లేకుపై హక్కును ప్రభుత్వం హారిస్తోంది. మరోషైపు బహుళజాతి సంస్థలకు దేశానికి వ్యతిరేకంగా వ్యాపంగా ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. నేడు బహుళజాతి సంస్థలకు వ్యతిరేకంగా భారత ప్రజాసీకమంతా పోరాడుతున్నది. జన్మమార్గి విత్తనాలు, మౌన్సింటో వంటి బహుళజాతి సంస్థల విత్తనాలు దేశంలోకి ప్రవేశించాయి. విత్తనంపై దైత్యులకు హక్కులేకుండా పోయింది. అపోరపంటలపై సాప్రాజ్యవాదులు గుత్తాధిపత్యం చెలాయిస్తున్నాయి.

బ్రిటీష్ వలసపాలనకు వ్యతిరేకంగా పొలారాపోర్ట్ పోరాడి సాధించుకున్న స్వాతంత్యం మళ్ళీ సాప్రాజ్యవాదం చేతిలోకి వెళ్లి పోయింది. సాప్రాజ్యవాదులు దేశాన్ని విడిచి పెట్టినప్పుడే మనకు స్వాతంత్యం వచ్చినట్లు. అలాంటి పోరాటమే ఇప్పుడు చేయాల్సి ఉంది. ఆ దశలో జరిగే ప్రయుత్సులను విజయవంతం చేయాలి. డ

జైబోలీ తెలంగాణ

జైబోలీ తెలంగాణ సినిమా ప్రదర్శన కార్యక్రమంలో పాల్టొన్సు మోహన్ గిట్టాటి, అభాసి శ్రీధర్, ఎన్. శంకర్, గాలీశంకర్, గోపినేని కరుణాకర్

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో జూలై నెఱ వైదరాబాద్లో హిమాయత్ నగర్లోని చంద్రం భవన్లో 77వ చర్చ జరిగింది. జైబోలీ తెలంగాణ సినిమా ప్రదర్శన, చర్చ కార్యక్రమం జరిగాయి.

ఈ సందర్భంగా జూలారి గౌరిశంకర్ మాట్లాడుతూ, “తెలంగాణ ఉద్యమ చరిత్రలో జైబోలీ తెలంగాణ సినిమా నిలబడింది, నిలబడుతుంది. తెలంగాణ ఉద్యమ సమయంలో నేను ఈ ప్రాంతంలో జరుగుతున్న ఈ ఉద్యమాన్ని సినిమా తీస్తాను అన్నాడు. మాట మీద నిలబడి సినిమా తీశాడు. ఆమాట మీద నిలబడి తత్త్వం మన నాయకులకు లేదు. అదే తెలంగాణ ప్రజల దురదృష్టం” అని అన్నారు.

రచయిత కరుణాకర్ మాట్లాడుతూ “నేను రచయితను కావడానికి ఈ గడ్డ కారణం. నేను రాయలసీమ వాడినై కూడా తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్ష తీరాలని కోరుకుంటున్నా. విడిపోయి కలిసుండాం అనే నినాదంలో ఉన్న తెలంగాణప్రజానీకి కృతజ్ఞతలు” అని అన్నారు.

మోహన్ గోట్టాటి మాట్లాడుతూ “ఒక సున్నిత సమస్యలై సినిమా తియ్యడం మామూలు విషయం కాదు. ఇంతపెద్ద తెలంగాణ ఉద్యమం జరుగుతున్నప్పటికి ఏ ఒక్క సీమాంధ్ర వారిపైన చెయ్య పడకుండా ఉంచడం ఉద్యమం గొప్పదనం. నేను ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన వాడినైనా ఈ మాట చెప్పున్నాను. మేం ఇక్కడ స్థిర నివాసం ఏర్పాటు చేసుకున్నాం. మా పిల్లలంతా జై తెలంగాణ అని ఉద్యమానికి మద్దతుగా ఉంటున్నారు. జయమ్మ పాత్రాను చూపించిన విధానం అధ్యాత్మం” అని అన్నారు.

అల్లాటి శ్రీధర్ మాట్లాడుతూ “మా గురువు ‘మా భూమి’ నర్సింగ్ రావు తెలంగాణ ప్రజల జీవితాన్ని అనేక చిత్రాలలో చూపించారు. జైబోలీ తెలంగాణ చిత్రంలోనూ తెలంగాణ ప్రజల జీవితాలను అధ్య తంగా చిత్రీకరించారు. అందుకే అనేక అవార్డులను ఈ చిత్రం సాంతం చేసుకుంది. తెలుగు ప్రజలీకం హృదయాలను గలిచింది” అని అన్నారు.

దర్శకులు శంకర్ మాట్లాడుతూ.. పాలిటిక్షిక్ వదిలేసి అడవిలోకి వెళ్లామనుకున్న వాన్ని సినిమాలోకి వచ్చాను. ఆరోజు ఉన్న బూటకపు ఎన్కోంటర్సు చూపించే ఎన్కోంటర్ సినిమా తీశాను. తీరాములయ్య లాంటి సినిమాలను సామాజిక అంశాల నేపథ్యంలో తీయడం జరిగింది. జీవిత చరిత్రను తీయడంలో అనుభవం సరిపోదు అన్న అస్పచ్చికి ఆ సినిమాను తీయడం జరిగింది. భద్రాచలం, ఆయుధం, జయం మనదేరా లాంటి సినిమాను తీశాను. లీకాంతాచారి చనిపోయి ముఫై రోజులయిన సందర్భంగా చోటపుర్ల సభలో మాట ఇచ్చాను. యాదయ్య యుద్ధపీరుడిగా చనిపోయిన తీరును చూసి చాలా దుఃఖంలో నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. ఆస్తులమ్మయిన సినిమా తీస్తాను అని నిర్ణయించుకున్నాను. యువకుల త్యాగాల ముందు నా త్యాగం ఎంత అని అనుకుని మొదలు పెట్టాను. అది శంకర్ సినిమా కాకుండా తెలంగాణ ప్రజల సినిమాగా అయిపోయింది... అని అన్నారు.

కార్యక్రమంలో కొమ్మడి నర్సింహరెడ్డి, సాగరాజు మాట్లాడ్, ప్రతాప్, బి.ఎస్.రాములు తదితరులు పాల్టొన్నారు.

చందురులుగా చేరండి!

దక్కన్ ల్యాండ్

చందురులును చేర్చించండి!

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో ఎం.వెదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజాఉద్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన ‘దక్కన్ల్యాండ్’ తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక అనుక్తికాలంలోనే అన్ని వర్గాల ఆదరణ పొందింది. తెలంగాణ ఉద్యమాల కార్యకరులకు కరదీపికగా మారింది. ఈ పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగాలు, ఉపాధ్యాయు, మేధావుల ఆమూల్య సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందురులుగా చేరడంతో పాటు తెలిసినవారిని చందురులుగా చేర్చించాల్సిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాం.

మా చిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar Hyderabad - 500 029. Tel.No. 040-64524554, Mob: 9030626288
mail: deccanlandindia@gmail.com, www.deccanland.com

చందు వివరాలు:

వార్షిక చందు : రూ. 150

2 సంాలకు : రూ. 300

‘దక్కన్ ల్యాండ్’ పేరిట ఎంట, మనీయార్డ్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో చందామెత్తం చెల్లించవచ్చు.

శేలంగాణ

పోరాట యొధుడు ఆరుట్లు

పోరాటానికి మారుపేరు శేలంగాణ. అ నాటి శేలంగాణ సాయుధ పోరాటం నేటి శేలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర పోరాటానికి స్థాటిప్రదాతగా నిచిచించి. అలాంచి పోరాటంలో కీలకపాత్ర వహించిన ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి గులంచి విపలస్తున్నారు దామరపల్లి

- సాయుధ పోరాటంలో కీలకపాత్ర
- ప్రజారాజకీయాల్లోనూ మేటి
- ఆదర్శప్రాయమైన జీవితం
- ఆగస్టు 26న వర్ధంతి

శేలంగాణ సాయుధ పోరాట సేనాని ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి. సైజాం నవాబుకు వ్యుతిరేకంగా పోరాటానికి పోరాడి సైజాం అల్లరి మూకలను తరిమికొట్టినాడు. శేలంగాణకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు తీసుకువచ్చినాడు ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి. అందుకే ప్రజల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా నిలిపిపోయిన విష్టవేసేనాని గురించి శేలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో కథలు కథలుగా చెప్పుకుంటారు. ఏర శేలంగాణ సాయుధ పోరాటం ద్వారానే విసున్నార్ దేశముఫ్ భూస్వామ్య అరాచక విధానాన్ని పాతరేసి ఫీడిత తాడిత ప్రజానీకానికి అండగా నిలిచారు. నాటి ఏర శేలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి, రావి సారాయణరెడ్డి, మఖ్మాం మొహినీరెడ్డిన్ నాయకత్వంలో లక్ష్మాది ఎకరాల భూమిని పంచారు. భూసంస్కరణలు అమలు జిరపారు. నాలు గు వేల గ్రామలలో ఎరజిండాలు ఎగరవేసి విముక్తి ప్రాంతాలుగా తీర్చిదిద్దారు. శేలంగాణ పల్లెలో ఎటు చూసిన నేలరాలిన అమరపీరుల స్వాపలు కనిపిస్తాయి. నాటి శేలంగాణ సాయుధ పోరాటం లేకుంటే ఇవాళ శేలంగాణ పోరాటం ఇంతస్థాయిలో ఉండేది కాదేమో అనిపిస్తుంది. కొలనుపాక, బైరాన్ పల్లి, కడివేండి, రాణికుంట, కురారం, వాసాల మరి, పాత సూర్యాపేట, చందుపట్ల, ధర్మపురి... ఇంకా ఎన్నో పల్లెలు పోరపల్లెలు. త్యాగాలు వారికి సొంతం. ప్రపంచ చరిత్రపటంలో ఇవాళ శేలంగాణ ప్రాంతమంటే త్యాగాల చిరునామాగా గుర్తింపు పొందింది.

శేలంగాణ సాయుధ పోరాటానికి అనాడు నాయకత్వం వహించిన ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి నిస్పాతపరుడు. నిదంబరజీవి. తన జీవితాన్ని తుదిశ్వాస విడిచేంత వరకు కూడా కష్టజీవుల కోసం అంకిత మిచ్చిన మహానీయుడు. గొప్ప త్యాగమూర్తి. అందుకే ఆరుట్లు దంపతుల పేర్లు ప్రజల గుండెల్లో నిలిచిపోయాడి.

1909లో నల్గొండజిల్లా ఆలేరు మండలం కొలనుపాకలో జన్మించాడు. ఆ రోజుల్లో జాగీరు పారశాలలు ఉండేవి. మెట్రుక్యులేఫ్స్ వరకు చదివారు. 1920లో మంత్రపూరిలో కమలాదేవి జన్మించారు. కొలనుపాక కళ్యాణి-చాళుక్యుల ఉపరాజధాని. ఏడువేల గ్రామాలకు కేంద్రం

గా ఉండేది. రేణుకాచార్యులు జన్మించిన గ్రామమది. దక్కిణ భారతదేశంలో ప్రసిద్ధ జైనక్షైత్రం కొలనుపాకలో ఉంది. కమలాదేవిని ఆరుట్లు కట్టుం లేకుండా వివాహం చేసుకున్నారు. మందు మాంసం లేకుండా శాకాహారంతో పెండి భోజనాన్ని ఏర్పాటు చేయించారు. సరోజినీ నాయుడు, కమలాదేవి ఛట్టపొధ్యాయుల వంటి సంఘ సేవకుల నుంచి స్వాత్ంతో ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి తన భార్య రుక్మిణి పేరును కమలాదేవిగా మార్చుకున్నాడు. ఆదవాళ్లను ఆ రోజులలో చదివించే వారు కాదు. కానీ ఆరుట్లు కమలాదేవిని హైదరాబాదులో చదివించాడు. ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి చదువుకునే రోజుల్లో ఆయనపై రాజకీయ ప్రభావం పడింది. అంధ్ర మహాసభ సమావేశాల్లో పాల్గొన్నాడు. ఉపన్యాసాలు ఇచ్చాడు. యువతి యువకులను ఉద్యమాల వైపు మలిచినాడు. చదువు పూర్తి చేసుకున్న తరువాత ఆరుట్లు దంపతులిద్దరూ కొలనుపాక చేరుకున్నారు. జాగర్డారీ వ్యుతిరేక పోరాటంలో పాల్గొన్నారు. అంధ్ర మహాసభల్లో చురుకైన పాత్ర నిర్వహించారు.

ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డిని భువనగిరి తాలుకా ఏరియా బాధ్యనిగా నియమించారు. శల్లెలో తిరుగుతు ప్రజలను మైత్రేయుల ప్రాంతాల పరిశీలన కుర్చుకు ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి కార్య దర్శాగా, ప్రతినిధిగా కమలాదేవిని నియమించారు. ఆరుట్లు దంపతులు ప్రత్యేక శిక్షణ పొందారు. సైజాం అల్లరిమూకల వీరంగాలు, అరాచ కాలు అడ్డు అదుపు లేకుండా పెరిగిపోయాడి. దోషించి, మానభంగాలు, హాయలు చేసినారు. రజాకార్ధ దుర్మార్గాలను ఎదురోపుడానికి ఏక్కు మార్గం సాయుధ పోరాటమేని కమ్మానిస్టు పార్టీ భావించింది. దీంతో సాయుధ పోరాటం ఊపందుకుంది. పోరాటం ఉవ్వెత్తున సాగుతన్న క్రమంలో ఆరుట్లు దంపతులకు కొడుకు (విష్టవ రెడ్డి) జన్మించాడు. కొడుకును వేరే వారి వద్ద వదిలి, వారు అజ్ఞాతంలోకి వెళ్లారు. ఆరుట్లు రామచంద్రారెడ్డి నాయకత్వంలో గెరిల్లా దళాలు అనేకంగా ఏర్పడినాయి. కురారం, రేణుకంట గుట్టల చుట్టు దళాలు ఉండేవి.

నిజాం నవాబు జాగీరుదారుల నిరంకుశ పరిపాలనలో ప్రజల బాధలు అంత ఇంతా కాదు. విసున్నార్ దేశముఫ్, దేవ్ పాండే, బంజరదొర తదితరుల దోషింది విపరీతంగా జరిగేది. చాకలి, మంగళి, కుమ్మరి, కమ్మరి తదితరుల కులాల వారు దొర భూస్వాముల ఇళ్లలో వెట్టి చాకిరి పసులు వంతుల కొద్ది చేసేవారు. వెట్టి చాకిరి పసుల కింద నిలిపియేవారు.

1930లో మండుబెండల్లో ఉపు సత్యాగ్రహం ప్రారంభమయింది. దేవమంతుల సుడిగాలిలా జాతీయోద్యమం వీచింది. ఆ రోజుల్లో భారత

విష్వవకురులు భగత్‌సింగ్, రాజీవురు, సుభేద్‌వెలు దేశం కోసం ఉనికంబం ఎక్కి ప్రాణాలు అర్పించారు. చంద్రశేఖర్ ఆజాద్‌ను వేటాడి వెంటాడి పట్టుకుని కాల్పించారు. పాటిష్ట బ్రిటీష్ పాలకులు హైదరాబాద్ - తెలంగాణ ప్రాంతంలో బ్రిటీష్ నిరంకుశ అరాచక పాలనకు వ్యతిరేకంగా స్వదేశీ లీగ్ పేరిట ఉమ్మెత్తున ఉద్యమాలు ఎగిసిపడుతున్నాయి. ఆ రోజుల్లో తెలంగాణ ప్రాంతం అంతా కూడా నిజం నిరంకుశ పాలనలో నలిగిపోయాంది. లక్ష్మాది ఎకరాల భూమిని కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వంలో పేదలకు పంచారు. భూ సంసృతాలు అమలు జరిపారు. జైలులో ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డిని బంధించి కాళ్ళకు సంకెళ్ళు, చేతులకు బేడీలు వేసినారు. జైలులో ఉంటునే రాజకీయ భైదీగా పోరాటులు చేస్తూ భైదీల హక్కులను సాధించారు.

వాసాలమారి కుట్ట కేసులో ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డిని అన్యాయంగా ఇరికించారు. తప్పుడు కేసును కొడ్ది కాలానికి భువనగిరి కోర్టు కొట్టివేసింది. 1952లో ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి జైలు నుంచి విముక్తి పొందాడు. నైజాం విముక్తి పోరాటంలో అన్ని వర్గాల ప్రజానీకం స్వచ్ఛం దంగా కలిసి వచ్చినారు. నైజాం దోషిడికి వ్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిర్వహించిన పోరాట పాత్ర చిరస్థాయిగా చరిత్రలో నిలిచిపోతుంది. అన్ని వర్గాల ప్రజల ప్రేమ ఆదరాలను చూర్గాన్నది. ప్రజా ఉద్యమాలు, సాయధ పోరాటం ద్వారానే నిజాం నిరంకుశ ప్రభుత్వాన్ని అంతముందించి హైదరాబాద్ సంస్థనం విముఖీ చేసినారు. ఆనాటి పోరాటంలో గెరిల్లా దళ సమ్ములు ఎంతో క్రమశిక్షణాగా మెలిగేవారు. దళనాయకులు ఆదర్శ జీవితాన్ని గడిపేవారు. అప్పట్లో కడివెండి విసునూర్ దేశీముఖ్ల అధినంలో ఉండేది. అన్ని రకాల దోషిడి దౌర్జన్యాలు వెట్టి చాకిరికి గురవుతుండేది. విసునూర్ దేశీముఖ్, భూస్మోముల దాటిలో దొడ్డి కొమరయ్య ప్రాణాన్ని వదిలినాడు. తెలంగాణ ఉద్యమ చరిత్రలో చాకలి ఐలమ్మ దొడ్డి కొమరయ్యలు అమర జ్యోతులుగా మిగిలిపోయారు. దొడ్డి కొమరయ్య హత్యకు ప్రతీకారంగా ప్రజలు ఆరోడీలను విసునూర్ క్రామ పొలిమేర్లలోకి తరిమికొట్టినారు.

మెదక్ జిల్లా రామాయం పేట శాసనసభ నుండి, ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి ఎం.ఎల్.ఎ.గా ఎన్నియ్యారు. 1957, 1962లో ఆరుట్ల కమలాదేవి శాసనసభకు ఎన్నికయ్యారు. 1962లో కమ్యూనిస్టు పార్టీ నుంచి శాసనసభ ఉపనేతగా 1964లో ప్రతిపక్ష నాయకురాలుగా ఎన్నికయ్యారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చరిత్రలో ఏకైక మహిళా విపక్ష

రచనలకు ఆప్రోఫ్సనం

సమకాలీన రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక అంశాలపై విశ్లేషణలు, మినీ కవిత, పాట, చిన్న కథ, పొట్టి నవల.... రచనారూపం ఏదైనా సరే... మీ ఆవేదనము, అలోచనలను మాతో పంచుకోండి, అక్షరాలుగా పారకులకు అందించండి.

దక్కన్‌ల్యాండ్ మాసపత్రిక తనదైన లక్ష్మీలను, ధైయాలను కలిగి ఉన్నపుటికీ భిన్నాధిప్రాయాలకూ వేదికగా నిలుస్తుంది. అదే సమయంలో మాకు ఉన్న పరిమితులను గుర్తించి మాకు అందే రచనల్లో ప్రచురణార్థమైన వాటిని పీలు వెంట ప్రచురిస్తాం.

- ❖ పోర్ట్ ద్వారా రచనలు పంపేవారు మరోకాపీ (జిరాక్స్)ని తమ వద్ద ఉంచుకోవాలి.
- ❖ ప్రచురించని రచనలను తిప్పిపంపడం సాధ్యం కాదు.
- ❖ రచనలు పంపిన వారికి వారం రోజుల్లోగా ఏ సంగతీ మేమే తెలియజేస్తాం. (ఫోన్ లేదా ఇ-మెయిల్ ద్వారా).
- ❖ ఎంపిక చేసుకున్న రచనలను స్నేహి, ఐదియాలజీలను బట్టి ఎడిట్ చేసే హక్కు సంపాదకవర్గానికి ఉంటుంది.
- ❖ ఇ-మెయిల్ ద్వారా కూడా మీ రచనలు పంపించవచ్చు. (పేడిఎఫ్ చేస్తే మంచిది. స్మాన్ చేసేటట్లయితే పేజ్ మొత్తం చక్కగా స్మాన్ అయ్యెలా జాగ్రత్త వహించాలి)

రచనలు పంపించాల్చిన చిరునామా:

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029.

Tel.No. 040-64524554, Fax: 040-27635644, Mobile:
9030626288 , website : www.deccanland.com
deccanlandindia@gmail.com కూడా మీ రచనలను,
లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

నాయకురాలు ఆరుట్ల కమలాదేవి. ఈ దంపతుల జీవితం అందరికీ ఆదర్శం. నిస్సార్పురుడిగా నిరాంబరుడిగా తన జీవితాలను ప్రజలకు అంకితమిచ్చినారు. ప్రజలకోసం ప్రజలుపడుతున్న బాధలు చూడలేక అడవిభాట పట్టి ఆయుధాలు పట్టినేళ్ళు, తుదిశ్వాస ఉన్నంతపరకు ఆరుట్ల దంపతులు నమ్మిన సిద్ధాంతానికి కట్టుబడినారు. ప్రజలకోసం చివరిపరకు నిలిచారు. 1985 అగస్టు 26న విష్వవసేనాని ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి అమరుడైనాడు. ఆరుట్ల దంపతుల పేరిట ట్రస్టును విర్మాటు చేసి ఆలేరు నియోజకవర్గంలో సామాజిక సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఆరుట్ల దంపతులు ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్ళినా వాళ్ళ ఆశయాలు బిక్కి ఉన్నాయి. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఏర్పాటే ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డికి అసలైన నివాచి.

తొలితరం అమరసీరుడు

ప్రజాకవి ముఖ్యాం మొహియణ్ణన్

ప్రపణించే జీవనది మఖ్యాం జ్ఞాపకం. తెలంగాణ పోరాటానికి ప్రతిరూపం ప్రేరణ. స్వాతిరాయకం మఖ్యాం. తెలంగాణ ప్రజల్లో చైతన్యానికి ప్రతీక అయిన. నిజం నవాబ్, పట్లే, పట్టారీ, దేవీముఖ్ లకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన తెలంగాణ సాయిధ పోరాటాన్ని బలపరిచిన ప్రజాతంత శక్తుల్లో అయిన ఒకరు అని చెప్పవచ్చు. తొలితరం కమ్యూ నిస్సు యోధుడు, ప్రజాకవి, కార్బూక సంఘం నాయకుడు మహ్వాద్ మఖ్యాం మొహియణ్ణన్. తెలంగాణలోని మెదక్ జిల్లా అందోల్లో 1908 ఫిబ్రవరి 4న జన్మించారు. వీరి పూర్వీకులది ఉత్తరప్రదేశ్లోని అజంగజి ప్రాంతం. ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రాంతం నుంచి బతుకు దెరువు కోసం మెడక్జిల్లా అందోల్కు వలస వచ్చారు. మఖ్యాం తండ్రి నిజం ప్రభుత్వంలో సూపరింటెండెంట్గా పని చేసినాడు. మఖ్యాం పసి తనంలోనే తండ్రి మహమ్మద్ గాసీ మొహియణ్ణన్ చనిపోయాడు. పినతండ్రియిన బషీర్ముహ్మెన్ దగ్గర మఖ్యాం పెరిగాడు. మఖ్యాం విద్యాభ్యాసం అందోల్ నుండి మొదలయ్యాంది. 1929లో ఉ స్కూలినియా విశ్వవిద్యాలయంలో చదువు పూర్తయింది. ప్రాథమిక విద్య ప్రైదరా బాద్ లోని ధర్మపత ప్రైస్యాల్లో. మెల్లిక్కుషేషన్ మెదక్జిల్లా కేంద్ర మైన సంగార్డ్లో చదివాడు. మఖ్యాం భాల్యదశ నుంచి అలోచించడం - పుస్కాలు చదవడం, రాయడం, సాహిత్యంపై ర్షష్టి మరల్చినాడు. అపర మేధావి. కారల్ మార్క్ రచించిన పుస్కాలను మఖ్యాం చదివి మార్పిజం వైపు మరలినాడు. మెదక్జిల్లా సింగరేణి కార్బూకోద్యమంలో మఖ్యాం చెరగిన ముద్దవేసుకున్నాడు. వామపక్ష ప్రజాతంత ఉద్యమానికి ఎంతో శ్రమించారు. మఖ్యాంను మూడు విధాలుగా చూడవచ్చు. అంతర్జాతీయ ఉర్దూకవిగా, కమ్యూనిస్టు నాయకుడిగా, కార్బూక నిస్టాడు. అనాటి కాలంలో మఖ్యాం కష్టపడి చదువు కున్నారు. టూప్పన్న చెప్పా రు. చిత్రపటాలను అమ్మారు. వివిధ పత్రి కలకు వ్యాసాలు రాశారు. ప్రైదరాబాద్లో రాష్ట్రపత్నీ గుమస్తాగా, అనంతరం ప్రైదరాబాద్లోని సిటీ కాళాలలో ఉపాధ్యాయునిగా పని చేశారు. అయిన జీవితమంతా కష్టాల సుధిగుండంలో కొనసాగింది. జీవితంలో ఎన్ని కష్టప్పాలు ఎదురొచ్చిన తాను నమ్ముకున్న సిద్ధాంతాన్ని ఏనాడు మరచిపోలేదు. తుదిశ్వాస విడిచేంతపరక ప్రజలకోసం నిస్సార్థంగా ఉద్యమించిన నిరాడంబర జీవి. అప్పట్లో ప్రైదరాబాద్లో కాప్రైస్ అసోసియేషన్ పేరుతో చర్చావేదికను నడిపేవారు. ఆ చర్చావేదికలో మఖ్యాం మొహియణ్ణన్, డాక్టర్ రాజబహదుర్గౌర్ వంటి మహ సీయులు కమ్యూనిస్టు పార్టీ వైపు నిలిచారు. వందేమాతరం ఉద్యమంలో పాల్గొన్న విద్యార్థులలో సోపలిస్టు భావాలు కలిగిన దేవులపల్లి వెంకట్స్వరరావు, రామనాథంల కమ్యూనిస్టు బృందంగా ఏర్పడినారు. సోప లిస్టు భావాల వ్యాపికి ఎంతో శ్రమించారు. మతోన్నాదానికి వ్యతిరేకంగా

లాకికశక్తులను ఏకం చేసినాడు. మార్పిజం లెనినిజం ఆలోచన విధానాలను యువకులకు నూరిపోశారు.

మఖ్యాం కార్బూకలాపాలు తెలంగాణ రాజకీయ జీవితంలోనే గొప్ప మార్పులు తీసుకువచ్చాయి. మఖ్యాం వ్యక్తిగత జీవితం చాలా నిరాడంబరమైంది. తెలంగాణ ప్రాంతానికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా పేరు తెచ్చిన మహానీయుడు మఖ్యాం. భూ పోరాటం, కార్బూకోద్యమాలలో చురుకైన పాత్ర పోషించారు. నిజం పాలనకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ సాయిధ రైతాంగ పోరాటానికి అండగా నిలిచి పల్లెపల్లెలో విష్ణువాన్ని రిగిల్చినారు. కుల, మతతస్వాలకు వ్యతిరేకంగా రాజీ ఎరుగిని పోరాటాన్ని నడిపిన మహేశువు నాయకుడు కాప్రైస్ మఖ్యాం. మెదక్జిల్లాలో మఖ్యాం, కోవల్ కిషన్తో కలిసి భూపోరాటాలు నిర్వహించారు. మెదక్ జిల్లా కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలో వారిద్దరూ కీలక పాత్ర వహించారు. సింగరేణి కార్బూకోద్యమంలో దేవురి శేషగిరి రావుతో మఖ్యాం కలిసి సింగరేణిలో కార్బూక హక్కుల సాధనలో ఎన్నో విజయాలను సాధించారు. 68,000 వేల మంది కార్బూకుల పరిసెనట్ కోసం ఎన్నో ఉద్యమాలు చేపట్టి విజయాలు సాధించారు. మెదక్, సింగరేణిలో మఖ్యాం, కోవల్కిషన్, దేవురి శేషగిరిరావుతో మఖ్యాం కలిసి సింగరేణిలో కార్బూక హక్కుల సాధనలో ఎన్నో విజయాలను సాధించారు. 1941లో మఖ్యాం ప్రైదరాబాద్ ఉర్ధు అభ్యుదయ రచయితల సంఘాన్ని స్థాపించారు. 1944లో అభిల భారత అభ్యుదయ రచయితల సమావేశాన్ని ప్రైదరాబాద్లోని ప్రధాన కార్బూక్రిగా ఎన్నికైనారు. మహామేధావి. రాజకీయ విశేష కుడు. ఇతని రచనలను పార్యాంశాలలోను, సినిమాల లోను ఉపయోగించారు. ఫిర్ థిస్ బాత్ బాత్ పూలోకి అను గజల్ గేయం సుప్రసిద్ధి. 1944లో సుక్క సవేరా (అరుజోదయం), 1961లో గుల్ ఎతర్, 1966లో బీజాతరక్ష (నాట్య వేదిక) పేరిట మూడు కవితా సంపుటాలను రచించారు. 1944-51లో తెలంగాణ అనే కవిత రచించాడు. హంజార్ సగర్ నుంచి ఎమ్మెల్సీగా ఎన్నికైనారు. సమసమాజ స్థాపనకోసం వీరోచితంగా పోరాడినారు. అభ్యుదయ భావాలతో, మీడిత తాడిత ప్రజల పక్కన విలిచి కలం యోధుడిగా, కమ్యూనిస్టు కార్బూక నాయకుడిగా, తెలంగాణ సాయిధ పోరాట యోధునిగా, కష్టజీవులకు తన జీవితాన్ని అంకితం చేసి అమరపీరుడైనాడు. అయిన 1969 అగస్టు 25నన క్యాన్సర్ వ్యాధితో పోరాడుతూ తుది శ్వాస విడిచారు. భౌతికంగా మఖ్యాం మన మద్ద లేకున్నా అయిన ఆశయాలున్నాయి. మఖ్యాం పేరిట ప్రైదరాబాద్ లోని హిమయుట్సగర్లో సిపిఐ రాష్ట్ర కార్బూలయం కొనసాగుతోంది. మెదక్, సింగరేణిలో ప్రజలు పల్లె విష్ణువు వైపు పెట్టి పిలుచుకుంటారు. కమ్యూనిస్టుల పక్కన విష్ణువు వైపు పెట్టి పిలుచుకుంటారు. కమ్యూనిస్టుల షక్కుతే మఖ్యాంకు అసలైన నివాళి. - డి.ఎవ్.

ఎయిడెడ్ పారశాలలను

కాపాడుకోవాలి

పోరాటమార్గాన్ని అనుసరించి సమస్యలను పరిష్కరించుకోవాలని ఎమ్మెల్సీ నాగేశ్వర్ అన్నారు. అంద్రప్రదేశ్ లక్ష్య ఉపాధ్యాయ సమాఖ్య అధ్యక్షరూపంలో జులై 18న ప్రొదురాబాద్లో అన్ ఎయిడెడ్ ఉపాధ్యాయుల రాష్ట్ర సదస్యు జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎయిడెడ్ పారశాలలను ఎత్తివేసేందుకు కుట్టి చేస్తోందని ఆరోపించారు. ఎయిడెడ్ పారశాలలను పోరాటాల ద్వారానే కాపాడుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని అన్నారు. సమస్యలకు ఓర్ధుకుంటూ ఏనాటికైనా ఉండ్యోగాలు క్రమబద్ధికరిస్తారనే ఆశతో అన్ ఎయిడెడ్ తీచెర్కు పని చేస్తున్నారని సంఘం నాయకులు అన్నారు. ప్రభుత్వం జీవో 40 తీసుకువచ్చి వారి ఆశలపై నీళ్ళు చల్లించని విమర్శించారు.

అధ్యాపక ఖాళీలు భర్తి చేయాలి

డిగ్రీ, జానియు కళాశాలల్లో ఖాళీగా ఉన్న 4700 అధ్యాపక పోస్టులను వెంటనే భర్తి చేయాలని తెలంగాణ గెజెట్‌చే అధికారుల సంఘం కోరింది. ఈ మేరకు సంఘం అధ్యక్షుడు వి.శ్రీనివాస్ గౌడ్ నేతృత్వంలో నేతులు జులై 18న సచివాలయంలో ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి పి.క. మహంతిని కలసి వినతిపత్రం సమర్పించారు.

విభజన అంటే...

విభజన అంటే..

విస్మేటనం పుట్టించడం కాదు

అన్నదమ్ములుగా విడిపోవడం

అత్మియులుగా కలిసి ఉండటం

విభజన అంటే..

విషపు బోట్లులు విడిలించడం కాదు

ప్రాంతాలుగా విభజించడం

పరిపాలన పంచుకోవడం

విభజన అంటే..

మంటలను లేపడం కాదు

ఒకరి నొకరు ఆదరించుకోవడం

ఆత్మాభిమానాలు పెంచుకోవడం

విభజన అంటే..

అడ్డగోదల్ని కట్టుకోవడం కాదు

సరిహద్దులను సరిచేసుకోవడం

సమస్యలను సాఫిగా పరిష్కరించుకోవడం

విభజన అంటే..

భారతదేశం సుండి విడిపోవడం కాదు

అంద్రప్రదేశ్లో “విలీన”మైన ప్రొద్దుబాద్ రాష్ట్రాన్ని

తిరిగి “మా తెలంగాణ” రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చేయడం

-చల్లు కృష్ణారెడ్డి

వజ్రక్ డిమాండ్

బీజేపీ తెలంగాణ శాఖ

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటుపై తన వైఫురికి అనుగంంగా బీజేపీ తెలంగాణ శాఖను ఏర్పాటు చేయాలని 1969 తెలంగాణ ఉద్యమకారుల సమాఖ్య కోక్సెస్సనర్ డాక్టర్ చిరంజీవి కొల్లూరి, వాయస్ ఆఫ్ తెలంగాణ అధ్యక్షులు కెప్పెన్ ఎల. పాండురంగారెడ్డి, తెలంగాణ డెమ్యూక్రాంటిక్ సెక్యులర్ ప్రంట్ నాయకులు కె.ఎం. రామదాస్, సిహెచ్ బాలకిషన్ రావు, తెలంగాణ యాక్సన్ ప్రంట్ ప్రతినిధి హరీత్ రూధాలు కోరారు. గత దీవినవి హాయాంలో తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ఇప్పందంలో భాజాపా విఫల మైన నేపథ్యంలో తెలంగాణ ప్రత్యేక శాఖ ఏర్పాటు ద్వారా ప్రస్తుతం ప్రజలకు సమ్మకం కలిగించాలని సూచించారు.

త్వరలో తార్మాకలో ఎఫ్‌ఎం రేడియో

నగరంలో మరో కమ్యూనిటీ ఎఫ్‌ఎం (ఫ్రీక్వెన్సీ మాడ్యూలేషన్) రాబోతుంది. తార్మాక చుట్టూ 10 కి.మీ. పరిధిలో దీని ప్రసారాలు అందుబాటులోకి రానున్నాయి. దీని పేరుపై త్వరలోనే నిర్లయం తీసుకుంటామని తార్మాక రెసిడెన్షన్ యల్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షుడుడా. రావు చెలికాని తెలిపారు. తార్మాక పరిసర ప్రాంతాల్లోని 18 కాలనీ అసోసియేషన్స్ కలిపి స్పాండింగ్ కమిటీ ఆఫ్ తార్మాక రెసిడెన్సీ వెల్ఫెర్ అసోసియేషన్ ద్వారా నిర్వహణ చేపడుతున్నట్లుగా పేర్కొన్నారు.

దొడ్డి కొమరయ్య స్వార్లితో తెలంగాణ సాధిద్దాం

తెలంగాణ విద్యార్థి వేలిక - వరంగల్ జిల్లా కమిటీ

దొడ్డి కొమరయ్య 67వ వర్షంతిని హసన్ పత్రి మండలం సిద్దాపుర్ జిల్లా పరిషత్ స్కూల్లో నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి మయ్యి అతిథిగా విచేసిన తెలంగాణ విద్యార్థి వేదిక జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి కుమార్ రంజిట్ మాట్లాడుతూ భూమి విముక్తి కోసం జరిగిన సాయిధ రైతాంగ పోరాటంలో వేలాదిమంది పోరాట యోధులు అమరులయ్యారని ఆ పోరలో మొదటి అమరడు దొడ్డ కొమరయ్య అని అన్నారు. ఆయన స్వార్లితో ప్రత్యేక ప్రజాసాధ్యమిక తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించాలన్నారు. పోరాటాల ద్వారానే తెలంగాణ సాధ్యమని పేర్కొన్నారు.

పారశాల ప్రధానోపాధ్యాయురాలు శోభారాణి మాట్లాడుతూ దొడ్డ కొమరయ్య వలె పోరాటాలని, ఆత్మహత్యల ద్వారా తెలంగాణ సాధించలేరని, విద్యార్థులు క్షణికావేశంలో ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడ్డని న్నారు.

కార్యక్రమంలో విద్యార్థినాయకులు నరేవ్, కన్సుర్స్, తెలంగాణ వాడులు జనార్థన్, ప్రభాకర్, సురేవ్, ఉపాధ్యాయులు జగదీష్, వెంకటేశ్వరర్, శ్రీనివాస్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సిల్వరూట్లో

నేను చూసిన “తెలంగాణాలు”

ఆధిపత్య భావన ఎంతటి అరాచకానికి దాలితీస్తుంది వివిధ దేశాల్లో జరుగుతున్న తెలంగాణ తరఫి పోరాటాలను చూసి తెలుసుకోవచ్చు. అక్కిపే పోరాటాలతో తెలంగాణ పోరాటానికి గల నొచ్చుపోళ్లనీ తెలుసుకునేందుకు “సిల్వరూటు” పర్ష్టిన తోడ్పడిందని అంటున్నారు పరపస్తు లోకేషన్స్

తెలంగాణ ఒక ఒంటరి పోరాటం కాదు. ఇప్పుడు తెలంగాణ ఒక సార్లజనిసీనం. తెలంగాణ ఏకవచనం కానేకాదు. ఇప్పుడు తెలంగాణ ఒక బహువచనం. తెలంగాణ ఈనాటి యుగధర్మం. తెలంగాణ ఒక చారిత్రిక అవసరం.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం ఆసియా దేశాలు స్వాతంత్ర్యం పొందిన తర్వాత ఆ దేశాలలోని జాతులు, ఉపజాతులు, ఉపశ్రేణులు తమ అస్తిత్వం కోసం ఆధిపత్యాలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాలను కొనసాగిస్తున్నాయి.

గత సంవత్సరం సెప్టెంబరు - అక్కోబరు రెండు నెలలు నేను “చల్ అకేలా ముసాఫిర్గా” సిల్వరూట్లో తాప్ముంటు నుండి బీజింగ్కు 14,612 కి.మీ. భూమార్గం ప్రయాణించాను. ఆ సందర్భంలో ఉష్ట్రీ కిస్టాన్, కిర్రీజిస్టాన్, చైనాలలో వివిధ జాతుల పోరాటాలను, ప్రత్యేక ఉద్యమాలను పరిశీలించి అధ్యయనం చేశాను. అవన్నీ మన తెలంగాణ ఉద్యమానికి దగ్గరగా “పోరికలు” ఉన్న పోరాటాలే.

ఉష్ట్రీ జాతి అతి ప్రాచీనమైన జాతి. మహారాతంలో వీరిని ‘తంగబులు’ అని వీరి దేశాన్ని ‘ఉత్తర కురుభూమి’ అని పేర్కొన్నారు. 13వ శతాబ్దంలో ఈ దేశపు వర్షపర్తి అమీర్తైమూరు మొత్తం ఆసియాను గడగడలాడించాడు. బాబర్ ఈ దేశం నుండి భారత దేశానికి వచ్చాడు. అట్లాంటి ఈ ప్రాచీన దేశాన్ని 1917లో మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత సేవియట యూనియన్ తనలో బలవంతంగా విలీనం చేసుకుంది. “ఉక్కుమునిషి” స్టాలిన్ పరిపాలనా కాలంలో వీరి భాషా సంస్కృతులే గాక ఇస్లాం మతం కూడా అణిచివేతక గురి అయ్యాంది. 12, 13వ శతాబ్దాలలో ప్రపంచానికి విజ్ఞాన భిక్షువెట్టిన మహర్షులను, పురాతనమైన మనీదులను ఆపోర ధాన్యాలు నిలువుచేసే గిడ్డంగులుగా మార్చి ఆ జాతి జనుల మనోభావాలను గాయపరిచారు.

1917కు పూర్వం ఉష్ట్రీకిస్టాన్ ఆపోరధాన్యాలను పండించే వ్యవసాయక దేశం. స్టాలిన్ కాలంలో ఆ నల్లగేర్డి భూములను వ్యాపార పంటలకు అనుగుణంగా మార్చారు. రష్యాలో ఉన్న బట్టల మిల్లులకు కావాల్చి నపత్రికోసం మొత్తం ఉష్ట్రీకిస్టాన్ ను పత్రిపండించే దేశంగా మార్చివేశారు. పత్రిపంటకు నీళ్లసాకర్యం ఎక్కువగా అవసరం లేనందున సాంప్రదాయికంగా వస్తున్న సాంప్రదాయిక నీటి వనరులైన కాలువలను, చెరువులను నిర్మక్యం చేసి ధ్వంసం చేశారు. అధిక ఉత్పత్తి కోసం ఎరువులు, చీడపీడ పురుగల మందులు వాడటం వలన భూసారం నాశనమై “అపోరపంటలకు” అవకాశం లేకుండా అయ్యాంది. తత్తులితంగా తిండి గింజలకు కరువు వచ్చింది. అప్పుడు శత్రువు దేశమైన అమెరికా నుండి గోధుమలను

దిగువుతి చేసుకోవలసిన దుర్గతి ఏర్పడింది.

1966లో భూకంపం వచ్చినప్పుడు నగరం నేలమట్టిపై వేలాది మంది చనిపోయారు. పనర్చిర్మాణం కోసం వేలాదిమంది రఘ్యన్ యువతీ యువకులు ఈ నగరానికి వచ్చి ఆ స్వశాసనపు పునాదులపై తిరిగి ఒక సుందర నగరాన్ని స్వప్రించారు. అంత వరకు సరే. రఘ్యన్ జాతికి ఉష్ట్రీ జాతి ప్రజలు కృతజ్ఞతా బట్టలే. కాని నూతన నగరంలో కొత్త ఇళ్ల నిరాణం జరిగినప్పుడు 20% ఇళ్లను కేంద్రపభుత్వం అంటే మాస్కో రఘ్యన్లకు కేటాయించటం స్టానిక ఉష్ట్రీ ప్రజలకు కష్టం కల్పించింది. జాతుల మధ్య వైరుధ్యానికి అది పునాదులు వేసింది. విద్య, ఉద్యోగ, వ్యాపార, ఆర్థిక రంగాలలో రఘ్యన్ ఆధిపత్యం కొనసాగింది. దేశ జనాభాలో 5% మాత్రమే ఉన్న రఘ్యన్ నూతన రాజధానిలో 20% ఇళ్లను దక్కించుకుని అన్ని రంగాలలో స్టానిక ఉష్ట్రీ జాతిని అణిచి వేయటంతో ఉష్ట్రీ ప్రజలు రెండవ తరగతి పోరులుగా మారిపోయారు.

ఈ అన్నిటి కన్నా మరొక ఫోరం, స్టాలిన్ కాలంలో ఉష్ట్రీ జాతి ప్రజలను బలవంతంగా కిర్రీజిస్టాన్లోని ఒక ప్రాంతంలో విలీనం చేయటం. స్టాలిన్ కాలంలో మర్యాద ఆసియా దేశాల సరిహద్దులను ఆయా జాతుల జనాభా ప్రాతిపదికనగాక రాజకీయ పరమైన పరిపాలనా పరమైన కారణాలతో కలగాపులగంగా ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. ఉదాహరణకు ఫర్మానా వాలీ ప్రజలంతా ఉష్ట్రీజాతి వారే. (ఇది బాబర్ తొలి రాజ్యం) సరిహద్దుల పునర్వ్యవజనలో ఈ ఫర్మానా వాలీ లోని పెద్ద భాగాన్ని స్టాలిన్ ఏకపక్షంగా కిర్రీజిస్టాన్లో కలిపి మిగతా దాన్ని ఉష్ట్రీకిస్టాన్లోనే కొనసాగించాడు. ఫలితంగా ఈ రోజు ఒప్ప రాష్ట్రంలో ఉష్ట్రీ జాతిని అణిచి వేయటంతో ఉష్ట్రీ ప్రజలు 40% వరకూ ఉన్నారు. విభజించి పాలించు అన్న సిద్ధాంతమే కాక ఈ రెండు జాతుల మధ్య నిరంతర ఘర్షణ రఘ్యాకు మేలు జరుగుతుని స్టాలిన్ దుర్మార్గంగా ఆలోచించాడు. ఈ జాతి ఘర్షణలకు మరికొన్ని కారణాలు కూడా ఉన్నాయి. ఉష్ట్రీ జాతి ప్రజలు చారిత్రకంగానే మైదాన ప్రాంతాలలో స్థిరపడి వ్యవసాయం, వ్యాపారాల లో బాగా అనుభవం సంపాదించి, తమ నిరంతర శ్రమ వలన ఆర్థికంగా బాగా ముందంజలో ఉన్నారు. కిర్రీజిస్టాన్లోని ఒప్ప, ఉష్ట్రీన్, జలాలాబాద్ లాంటి పట్టణాలలో వర్తక వ్యాపారాలన్నే ఉన్నారు. ఉష్ట్రీ జాతి ప్రజలు వ్యవసాయం కుదరదు. వర్తక వ్యాపారాలలో అనుభవంలేదు. కావున ఆర్థికంగా బాగా వెనుకపడ్డారు. ఒప్ప సగరంలో అధికారులందరూ కిర్రీజ్ జాతివారే కావున ఈర్షా అస్సాయలతో ఉష్ట్రీకిస్టాన్ వ్యాపారులను లంచాల విషయంలో బాగా వేధించేవారు. వీటింటిపోటు భాగా,

సాంస్కృతికపరమైన కారణాలు కూడా అగ్నికి ఆజ్యంలాగా తోడైనాయి. వీటి ఫలితంగా 1990లో ఆ మూడు పట్టణాలలో పెద్ద ఎత్తున జాతి కలహోలు జరిగి పోలీసు కాల్చులలో 300 మంది (ప్రభుత్వ లెక్కలు) అనధికారంగా 1000 మంది మరణించారు. ఉజ్జీవ్ జాతి వారి వ్యాపారాలు, దుఖాణాలు, పేళాటట్లు అన్ని దగ్గర్లు చేయబడినాయి. ఒకర్నీ కరు పెట్టోలుతో సజీవంగా దహనం చేసుకోవటం, కత్తులతో పొడుచు కోవటం, అత్యాచారాలు జరిగినాయి. చిను పిల్లల పురుషాంగాల్ని కత్తిరించి వారిని కసాయి దుకాణాలలోని గొళ్లకు వేలాడదీయటం జరిగింది. 1990లోనే గాక 2000, 2005లలో కూడా అల్లర్లు జరిగాయి. ఇప్పటికీ ఈ రెండు జాతుల మధ్య ప్రచ్పన్న యుద్ధం జరుగుతునే ఉంది.

సోవియట్ యూనియన్ పత్తనానంతరం 1991లో ఉజ్జీవ్కిస్తూన్ స్వాతంత్యం పొందినా ఘర్ఱనా వ్యాలీలో నివసించే ఉజ్జీవ్ ప్రజలు మాత్రం బలవంతపు విలీనానికి వ్యతిరేకంగా ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం ఉద్యమిస్తానే ఉన్నారు.

ఈక కిర్రీజ్స్స్టాన్ విషయం. ఇది మూడు వేల సంవత్సరాల చరిత్ర కల్గిన ప్రాచీనాదేశం. వీరిని కూడా సోవియట్ రప్పొ ఆధివ్యత్తి ధోరణితో తమలో కలుపుకుని 1920లలో ఒక రిష్టాఫిక్కుగా ప్రకటించింది.

స్టానిక ప్రజల భాష కిర్రీజ్స్ ను నిర్మల్క్షం చేసి బలవంతంగా రష్యన్ భాషను అధికారభాషగా ప్రకటించారు. 1937లో ఇంకా ముందుకు వెళ్లి టర్మి భాషాసముదాయానికి చెందిన కిర్రీజ్ లిపిని రప్పొ భాషకు మార్చటంతో ప్రజలలో వ్యతిరేకత బయలుదేరింది. రానికి తోడు అన్ని రంగాలలో రప్పొవారి పెత్తనం కొనసాగి విద్య, ఉద్యోగం, వ్యాపారాలలో వారిదే పై చేయి అయ్యాడి. అంతేగాక వారి సంస్కృతిపై కూడా దాడి జరిగింది. రెండుటవేల సంవత్సరాల క్రిందటి “మానన్ పురాణాన్” మతపరమైన భూస్వామ్య భావజాల చిహ్నామని నిర్మల్క్షానికి గురించారు. రప్పొవారి ఆధిపత్యధోరుఱులకు నిరసనగా కిర్రీజ్జాతి మేధావులు, విద్య ధికులు ఉద్యమించటంతో స్టాలిన్ వారందర్నీ విచారణలు లేకుండా షైక్షల్లో బంధించి గుట్టుచప్పుడు కాకుండా కాల్చివేసి శవాలను కూడా కుటుంబాలకు అప్పగించకుండా ఎవరికి తెలియని ప్రాంతాలలో పూట్చి పెట్టటం జరిగింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా 1930లలో ముస్లింలు గెరిల్లా పడ్డతిలో తిరుగుబాటు చేశారు. దీనినే “బిస్కూచీ” విషపం అంటారు.

1991లో కిర్రీజ్స్స్టాన్ కూడా ప్రత్యేక, స్వతంత్ర దేశంగా అవసరించింది. వెంటనే రెండువేల సంవత్సరాల క్రిందటి “మానన్” పురాణం పునరుజ్జీవన ఉత్సవాలను ఘనంగా జరుపుకున్నారు. మనకు మహో భారతం లాగే వారికి ఈ మానన్ పురాణం. మహోభారతం కన్నా రెండు స్వర రెట్లు పెద్దది వీరి “మానన్” పురాణం.

“విభజించి పాలించు” అన్న సిద్ధాంతంగా స్టాలిన్ ఉజ్జీవ్, కిర్రీజ్ జాతుల మధ్య శాశ్వతపైరం ఉండేవిధంగా నిర్మల్యాలు చేశారు. అత్యధిక ఉజ్జీవ్జాతి ప్రజలు నివసించే కొన్ని ప్రాంతాలను కిర్రీజ్స్స్టాన్లో విలీనం చేయటం వలన ఇప్పటికీ ఆ రెండుజాతుల మధ్యన ఘర్ణణలు కొనసాగుతున్నాయి. 1991లో వీరికి ప్రత్యేక దేశం ఏర్పడిన విద్య, ఉద్యోగాలు, వ్యాపారాలు, పరిత్రమలలో రష్యాన్ ఆధిపత్యమే ఇంకా కొనసాగుతుంది. పరిత్రమలు, ప్రాజెక్చలలో ఉన్న ఉన్నతోద్యోగులందరూ, ఇంజినీర్లందరూ రష్యాకు చెందినవారే.

ఈక ఛైనా సంగతి. ఛైనాలో ఒక మూలన వాయువ్యభాగంలో ఉన్న జింజియాంగ్ రాష్ట్ర ప్రజల పోరాటాన్ని తెలుసుకుండాము. ఈ రాష్ట్రంలో నేను విష్టతంగా పర్యాటించి అక్కడి ప్రజల మనోభావాలను అధ్యయనం చేశాను.

జింజియాంగ్ రాష్ట్రం ఇస్లాం మతాన్ని ఆచరించే “ఉగైరులు” జన్మ భూమి ఇది. వీరు మెజారిటీ ప్రజలైన “హోన్” జాతి కన్నా విభిన్నమైన వారు. ఛైనాలో మొత్తం జాతుల సంఖ్య 56. అందులో మెజారీజాతి హన్ ప్రజలు. వీరు దేశజనాభాలో 92%. మిగతా 55 మైనార్టీ జాతుల జనాభా అంతా కలిపితే 8% మాత్రమే. ఈ మైనార్టీలలోని ఒక జాతి వారే “ఉగైరులు”. వీరి రాష్ట్రమే జింజియాంగ్. చారిత్రకంగా, సాంస్కృతికంగా వీరి మూలాలన్నీ టర్మిక్ మధ్యాసియా, మంగోలియా దేశాలతో ముడిపడి ఉన్నందున ప్రత్యేక అస్త్రాన్ని కలిగి ఉన్నారు. చారిత్రకంగా ఈ ఉగైర్ జాతి ప్రజలు మరియు వారి రాష్ట్రం జింజియాంగ్ విష్పుడూ ఛైనాలో ఒక భాగం కాదు. 1949లో విష్పవం విజయవంతమైన తర్వాత వీరు బలవంతంగా ఛైనాలో ఒక భాగమైనారు.

ఉగైరుల భాషా, సంస్కృతులు విభిన్నమైనవి. ఇప్పుడు కాష్టర్ నగరంలో ఉగైరుల జనాభా 77%. ఇస్లామిక్ తీవ్రవాద ప్రభావం ఇక్కడ కూడా ఉంది. హోన్ జాతి పెత్తనాన్ని సహించలేక పోతున్నారు. 1964లో సాంస్కృతిక విష్పవం సందర్శించే రెడ్గార్డ్ మూకలు చేసిన దౌర్జన్యాలను ఇప్పటికీ వీరు మరిచిపోలేదు. 2009 సంవత్సరంలో అధునీకరణ, అభివృద్ధిల పేరుతో కాష్టర్ పాతనగరాన్ని 85% నేలమట్టం చేశారు. పాతకాలం నాటి ఇటుకల ఇస్లాస్టాన్లో అప్పార్ట్మెంటులు లేపారు. మనీదులతో సహ పాతకాలం నాటి చారిత్రిక సాంస్కృతిక స్థలాలన్నీ కనుమర్గైనాయి.

14వ శతాబ్దం నాటి వీరి రాణి పేరి అమనిపొన్ ఉగైర్ సాహిత్యానికి సంగీతానికి ఎనలేని కీర్త్రపతిష్ఠలను సంపాదించింది. ఉగైర్ సాహిత్యానికి మరొక ఉగైర్ రాణి “ఫర్స్ట్” 1760లో ఛైనా చక్రవర్తులకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేసింది. ఈమె మన రాణి రుద్రమదేవి లాంటిది. కాష్టర్ నగరంలో ఈమె సమాధిని “అబిక్ పేశాజా” సమాధి అంటారు. ఇది మన తాజీమహర్లా ఒక గొప్ప కళాఖండం. ఇటువంటి సంవద్యంతమైన ఉగైర్ భాషా, సంస్కృతులను ఛైనా పరిపాలకులు నిర్మక్కుం చేశారు. ఉగైర్ భాషా లిపి అరబిక్ భాషా సముదాయానికి చెందినది. ఈ భాషా లిపిని బలవంతంగా “మండార్నిన్” (ఛైనా ప్రజల మెజారిటీభాష)కు మార్చటం వలన ఉగైరుల మనోభావాలు తీవ్రంగా గాయపడినాయి. 1960లనాటి సాంస్కృతిక విష్పవం కాలంలో ఈ భాషపైనేగాక. వీరి జనవాసాలపై, ప్రార్థనాస్తలాలపై దాడులు జరగటంతో వీరు తమప్రత్యేక అస్త్రాన్ కోసం పోరాటుతున్నారు.

అధికార భాషాన్ “మండార్నిన్”ను నేర్చుని ఉగైర్ భాషా యువకులు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలకు దూరమైతున్నారు. తీవ్రవాడులుగా మారుతున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వం వీరికి భయపడుతుంది. ఈ రాష్ట్రంలోని ఉర్మించి, కాష్టర్, కూచే, యార్థండ్ మొదలగు పట్టణాలలో హోన్జాతి వారికి ఉగైరులకు చాలాసార్లు హింసాపూరిత ఘర్ణణలు జరిగాయి.

మన తెలంగాణా రాష్ట్ర పోరాటం కూడా ఇందులో ఒక భాగమేనని ఈ “సిల్లురూటు” ద్వారా నేను తెలుసుకున్నాను. (సిల్లురూటులో సాహసయూత్ర పుస్తకంలో ఇదొక భాగం)

అస్త్రీత్వ స్పృహాకు ఆనవాళ్లు - తెలంగాణ అక్షరాళ్లు!

ఎక్కడ పోగొట్టుకున్నామో అక్కడే వెతకాలి!

పెసరు చేసులో పోగొట్టుకున్నాన్ని పప్పు గిన్సులో వెతికితే ఎట్లా వుంటుంది? ఎట్లావుందంటే అది తెలంగాణ కాంగ్రెస్, టీడీపీ నేతలు చేస్తున్న నిరసన పోరాటాల లాగా పరమ నీరసంగా వుంటుంది. నిష్పి యాత్రకంగా వుంటుంది. అలా వుంటుంది కనుకనే దానివల్ల పెద్దగా ప్రయోజనం ఉండదు. ఈ నేల నేలంతా నెత్తురోడుతున్నది వీళ్ల అవ కాశాద రాజకీయాల వల్లనే కదా! ఈ దుస్థితిని నివారించడానికి ప్రజలు ఉద్యమంలోకి వచ్చి చేరింది.

తెలంగాణ తొలి దశ వైఫల్యాల వద్ద ప్రారంభ మైన మలిదశ ఉద్యమంలో 9 డిసెంబర్ 2009 ప్రకటన ఒక పెద్ద మలపు. ఆ ప్రకటనకు వెనుక ముందూ జరిగిన సంఘటనలూ, ఆ సంఘటనలను బయటి సమాజానికి అందించే క్రమంలో తాము పొందిన అనుభవాలను తెలంగాణ జర్మలిస్టుల పోరం వరంగల్ జిల్లా శాఖ “తెలంగాణ అక్షరాళ్లు” పేరిట సంకలనంగా తీసుకువచ్చింది. ఈ పని వీళ్లే ఎందుకు చేయాలనే ప్రత్యే బయటి సమాజం నుండి రావడం సహజం. అయితే కాలాన్ని కెమెరాల్లా (అక్షరాల్లో) బంధించి సమాజానికి అందించేవాళ్లు కాబట్టి ఈ పని చేయగల అర్థత, బాధ్యత ఇతరులతోపాటు వీళ్లకు కూడా ఉంటుందని చెప్పాల్సి ఉంటుంది.

తెలంగాణ ప్రాంతానికి చెందిన సమస్త వృత్తుల వాళ్లు రాష్ట్రసాధన సమరంలో భాగస్పాములు అయిన తీరు అపూర్వం. ఈ అపూర్వ ఘట్టాలను రికార్డుచేసి తరువాత తరాలకు అందించకపోతే అది ఒక చారిత్రికతప్పిదిగా అవుతుంది. వీటిని రికార్డు చేసే జర్మలిస్టుల అనుభవాలను కూడా ఈ ఘట్టాలకు జోడించి చదివితే తప్ప మలి దశ ఉద్యమ చరిత్ర మనకు సమగ్రంగా అనిపించకపోవచ్చ. ఉద్యమం ఎంతో ఉధృతంగా జరుగుతన్నప్పుడు, వృత్తి ముఖ్యమా తన ఉనికి (వ్యక్తిగతం) ముఖ్యమా అన్న ప్రత్యే తప్పక తలెత్తుతుంది. వృత్తి కన్నా ముఖ్యమైనది తమ (ఉనికి) వ్యక్తిగతమని అది తమ ప్రాంత అభిత్వ మని వీళ్ల నిర్ధారించుకున్నారు. ఆ ప్రత్యేకమైన ఎరుకతోనే వీళ్లు ఉద్యమ వ్యాప్తిలో తమ శక్తి మేరకు భాగస్పాములయ్యారు. ఉనికి ఎన్ని లోపలి పోట్లు? ఎన్ని బయటి పోట్లు?

తెలంగాణ గురించి జాతీయ మీడియా రాయనిది ఎందుకో టంక శాల అశోక్ వివరంగానే చెప్పారు. తెలంగాణ గురించి రాయకపోవడానికి ఆ మీడియాకి ఎన్ని కారణాలు ఉన్నాయో, రాయకుండా ఉండలేక పోవడానికి సీమాంధ్ర మీడియాకు అన్ని కారణాలున్నాయి. ఆ రాతల్లో కూడా “వాస్తువాలను దాచిపెట్టడమో లేదంటే పక్కికరించడమో చేస్తూ వచ్చారు. కానీ ఈ ప్రాంత జర్మలిస్టు మాత్రం క్లైటసోయిలో సంభవించిన పరిణామాలను ఎంతో నిజాయితోతే నిర్వయంగా రిపోర్టు చేశారని” జయశంకర్ సార్ అభినందనకు వీళ్లు

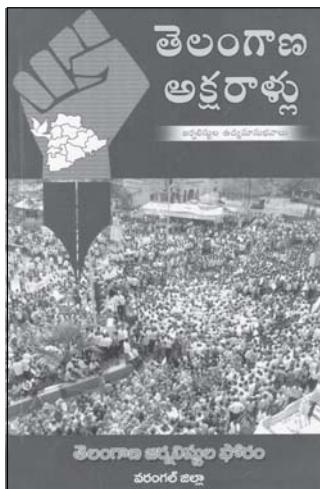
అర్థాలే అని పుస్తకం ఆసాంతం చదివితే తప్ప మనకు అర్థం కాదు.

ఒక్కాళ్ల పేజీ తిరగేస్తున్నకొర్కె మనకు ఒక్కాళ్ల సంఘటన కళ ముందు ప్రత్యేకమవుతుంటుంది. తెలియకుండానే మనం ఇప్పటిదాకా జరిగిన ఉద్యమ ఘట్టాలను నెమరువేసుకోవడం ప్రారంభిస్తాం. ఫోటో గ్రాఫర్లు కెమెరాలు, టీడీపీ ఆపరేటర్లు జూనియర్, సీనియర్ పాత్రి కేయులు! ఒకటికాదు రెండు కాదు.. “చప్పన్నా”రు అనుభవాలు! నార్థాపురం (అటవీ ప్రాంతగ్రామం) నడిబోడ్డున జరిగిన గ్రామస్తుల ర్యాలీ నుండి జంతర్మమంతర్ దగ్గర జరిగిన జర్మలిస్టుల ధర్మ వరకు

గీల్లీ నుండి ధీల్లీ దాకా ఒకటే తీరు. నిరసన రూపాలు మాత్రమే వేరు. ఆకంక్షను తెలియజేప్పే తీరులో తేడా లేదు. దాని తీప్రతలోనూ తేడా లేదు. పిల్లల నుండి పెద్దల వర కూ ఈ ఉద్యమ ప్రభావం పడనివాళ్లు తక్కువ. అది ఏడెనిమిది యీండ్లు కూడా లేని శంకర్ రావు శంకేని బీడ్డపైనా కాదు, టీవీ 9 దొంతురమేవీ, మానుకోట నహాబీల కొడుకులపైనా ఉంది. ఇంకా చెప్పాలంటే ఆ అనుభవాలను తమ వ్యాసాల్లో చెప్ప కుండా వది లేసిన అనేకుల పిల్లలపైన కూడా ఉండి ఉంటుంది. పారశాలలు, కశాలాలలు, పార్యులు, కూడట్లు ఒకటే మిటి ఊరూరు ఒక ఉద్యమ కేంద్రమే. ఈ ఉద్యమ వార్తల సేకరణలో ఎవరి అనుభవం వారిది. బధి రులు, అంధలు పాల్గొన్న ర్యాలీ వార్త కవరేజీ తన జీవితంలో మరిచపోనేదని అంటారు తంగిలపల్లి కుమారస్వామి “అసలు వీళ్లు కాదు వికలాంగులు - ఉద్యమంలోకి రానివాళ్లే” నన్నుది ఆయన చేసిన విఫ్ఫేషణ.

తెలంగాణ కోసం మామునారు సందీప్ అనే విద్యార్థి ఆత్మహత్య చేసుకున్నప్పుడు రాజ్యసారాయణకు, వెగంగా వెళ్లి రైలును ధీకొన్న యువకుడి ఘటన దొంతు రమేష్కు దుఃఖం కలిగించినట్టే మన మన సులూ ఆర్థర్వొతాయి. ఇక గటిక విజయకుమార్ అయితే కేసిఆర్ దీక్ష భగ్గుం సంఘటనను దాదాపు దృశ్యమానం చేసేశారు. వివక్ పట్ల వ్యతిరేకత పుసాదిగా నడుస్తున్న ఉద్యమంలో జర్మలిస్టుల పట్ల కూడా వివక్ పారకుడికి కొత్త విషయం. తెలంగాణ జర్మలిస్టులకు భాష రాదని, రాయడం రాదని అవహేళన చేసిన ఛానళ్లు పత్రికల సహాదిట్లు, ఎడిటర్లు ఉన్నారని దాసరి కృష్ణరెడ్డి ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తే గుంటూరులో తెలంగాణవాడు పనిచేసుదేందని ఇక్కడ వుంటే గింటే మా (ఆంధ్ర) వాళ్లే ఉండాలని అక్కడి నాయకులు వెటకారంగా అనే వారని గోలి విరట బాధపడ్డారు.

ఇక పిన్నా శివకుమార్ ఇంకోకోణం. ఉన్నానియా వార్తా సేకరణ లో పోలీసుల ధార్మికానికి గురై కోర్టును ఆశ్రయిస్తే విరిగిపోయిన కెమెరాలకు మాత్రం ప్రభుత్వం పరిషోరమిచ్చిందని, తన్నులు తిన్నది తెలంగాణ పోటోగ్రాఫర్లు వెట్లయించు ప్రయోజనం (కెమెరాలకు పరిషోరం) పొందింది యాజమాన్యాలని అంటారు. ఇక సీమాంధ్ర మీడియా వివక్

వల్ల జరిగిన మొదటి ఆత్మార్పణ మిర్యార్కార్ సునీల్ కుమార్ది. తాను పనిచేసే పత్రికలో తెలంగాణ వార్తలు ప్రచురింపబడకపోతే ఎంతో అవేదన చెందేవాడని ఆయనను ఈ రంగానికి పరిచయం చేసిన బొక్కు దయాసాగర్ చెప్పారు. ఉద్యమంతో ఎంత ఐదెంబిపై అయ్యాడో ఆయన విషాదాంతమే నిరూపించిన అల్లం నారాయణ అన్నారు. సునీల్ సంస్కరణ సభ సందర్భంగానే “తెలంగాణ కోసమే తెలంగాణ జర్జలి స్టుల ఫోరం” అన్న నినాదం పుట్టిందని ఆయన గుర్తు చేసుకున్నారు. ఇక తమ అనుభవాలను అచ్చు రూపంలోకి తీసుకురావడానికి 1969 నాటి ఉద్యమ ఘుట్టాలు కావలసినంతగా రికార్డు కాకపోవడమే కారణమని సంపాదక బాధ్యతలు కొండల్రావు, రవిందర్ రావు, మహేం దర్లు ప్రధాన సంపాదకులు శంకర్రంరావు ప్రారంథంలోనే చెప్పారు. ఆ కొరత కొంత తీర్పుదానికా అన్నట్లుండి సుప్రసిద్ధపొత్తికేయుడు ఏ.లె.నర్సింహరావు వ్యాసం.

నాటి ఉద్యమ ప్రారంభానికి గల మౌలిక కారణాలను ఆంధ్రుల కుటులను ఆయన సుదీర్ఘంగా వివరించారు. తెలంగాణ భూముల ఆక్రమణ ఎలా జరిగిందో నిజాయితీపరులైన సంబంధిత అధికారులను వాళ్ల వివిధంగా వెనుకకు పంపాలో కళకు కళ్లినట్లు వివరించారు. గుంటూరు నేత ఒకరికి ఏటారు నగారంలో వందల ఎకరాల భూములు కలిగి ఉండడాన్ని ఈ సందర్భంగా ఆయన ఉద్ధరించారు. బతుకు దెరువుకోసం ఈ ప్రాంతానికి వచ్చిన ఆంధ్రావాళ్లలో కొండరికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏరావటు పట్ల విముఖత ఉండని బొక్కు దయాసాగర్ తన అనుభవాన్ని ఉద్ధరించారు.

ఇలా ఎవరి వ్యక్తిగత అనుభవాలు వారికి ఉన్నప్పబీకీ ఉమ్మడి అనుభవాలు అనేకం. అందులో ముఖ్యమైనవి రెండు ఒకటి మానుకోటు ఘనుటన అయితే రెండవది రాయినిగూడం ఉండంతం. ఈ రెండు సంఘటన నల విషయంలో వీళ్లు ప్రత్యక్ష సాక్షులు, భాగస్వాములు కూడా! ఈ రెండు సంఘటనలు తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని రెండేళ్లపాటు ప్రజల్లో సజీ వంగా ఉండేటట్లు చేశాయనడంలో ఎంతమాత్రం సందేహం లేదు. జగన్ అనుచరణం మానుకోటకు చేరింది మొదలు జర్జలిస్టులలో ఒకటే బాధ. ఈ సభకు ఆటంకం కలిగితే బాగుండునని ఆ రోజు అను కోని జిల్లలోని విలేకరి లేదు. పి.వి.కొండలరావు, దొంతు రమేష్, జి. అనిత్కుమార్, సూర శ్రీనివాస్, వంశీ దాసరి శ్రీనివాసులు, గోకా రపు శ్యాం, ఒక్కరేమిటి మానుకోటు అనుభవాలను ఈ పుస్తకంలో ప్రస్తావిం చనిపొళ్లు బహు తక్కువ.

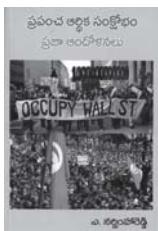
ఇక్కడి కాంగ్రెస్ నాయకుల అండతో జగన్ అనుచరులు టైల్స్ స్టేప్స్ నకు సమాపించిన సందర్భంగా తల్లితున వాగ్వాదం, పెను వివాదం కావడం క్షణాల్లో స్టేప్స్ ప్రాంతమంతా వ్యాపించడం జరిగిపోయింది. ఒకపై బుల్లెట్లు కురుస్తున్నప్పబీకీ తమ వద్ద నును రాళ్లను బుల్లెట్లుగా చేసుకొని తెలంగాణ వాదులు పోరాడారని దొంతు రమేష్ చెప్పారు. ఈ దాచి ప్రతి దాడులతో ఎక్కువాళ్లం అక్కడే ‘నుతికామ’ని సూర శ్రీనివాస్ గుర్తు చేసుకున్నారు. పెండ్యాల కొండలరావు అయితే ఇక మాకు ఏ టైన్ అవసరం లేదనిపించిన తృప్తిగా నిట్టూర్చారు. పరిస్థితి కొద్దిగా నాట్యమణిగిందో లేదో అప్పలేదాకా వీరులమని విరవీగిన వాళ్లు ప్రాణభయంతో తోక ముదిచిన ఘనుటన సూర శ్రీనివాస్ కాదు తెలంగాణవాదులందరికి మహారాసందం కలిగించింది. తెలంగాణ సాయుధ

పోరాటంలో రజాకారు మూకలపై వడిశెల రాళ్లు, మానుకోటలలో సీమాంధ్ర గూండాలపై కంకరరాళ్లు పోరాటంలో సారూప్యత యాదృచ్ఛికమే కాదు సందర్భాన్ని చెప్పాడు.

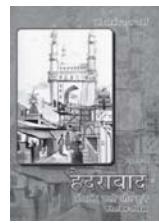
ఇక రాయినిగూడం విషయానికి వస్తే ప్రజలతో సమాంగా పోలీసు బలగాలను మోహరించి, పెద్ద ఎత్తున ప్రజాధనాన్ని ఖర్చు చేసి రచ్చబండను నిర్వహించడం అవసరమా? ముఖ్యమంత్రి వస్తే తప్ప ఇక్కడి యంత్రాంగం సంక్లిష్టమధ్యకాలను అమలు చేయడా అన్నది తోట సుధాకరం వచ్చిన సందేహం! తెలంగాణ ఆకాంక్షను బయటపెట్ట నీయకుండా వాళ్ల ప్రాంతాన్ని ఎంత అష్టదిగ్భూంధనం చేసినా పోలీసుల లక్ష్మీన్ని తాము పట్టాపంచలు చేశామని మాధవరావు ఆనందపడ్డారు. ముఖ్యమంత్రి ప్రసంగం మొదలయ్యాందో లేదో జర్జలిస్టుల గ్యాల్రీ నుండి పెద్ద పెట్టున జై తెలంగాణ నినాదాలు! దూడబోయిన రాకేష్ బొల్లం శ్రీనివాస్ సూర శ్రీనివాస్, పిన్నా శివకుమార్, చేతికి దొరికిన కాగితాలపై నినాదాలు రాసుకొని ముఖ్యమంత్రికి తమ నిరసనను తెలియజేయడం, దానిని కాక్తీయ విద్యార్థినులు అందుకోవడం, రాయినిగూడం మహిళలు కొనసాగించడం అంతా నిమిషల్లో జరిగి పోయింది. మండువ రవీందర్ రావు అభిప్రాయపడినట్లు ఇవి అప్పార్చు నిరసనరూపాలు! ఉద్యమంలో భాగస్వాములు కాకపోయినట్లుయితే రైటింగ్ ప్యాక్టరులను నిరసన కోసం వినియోగించవచ్చననే ఆలోచన ఆడుతుందేమో ఒక్కసారి ఆలోచించండి.

అక్కడి వారిని తట్టి లేపింది మీడియా మిత్రులేని బొల్లం శ్రీనివాస్ అన్నారు. ఇక అక్కడి గ్రామ పంచాయితీలో నిర్వాంధించిన విద్యార్థినుల ను విడిపించడంలో స్నానికి మహిళల పాత్ర అప్పార్చుమన్నది ఫొటోగ్రాఫర్ దాసరి శ్రీనివాసులు అభిప్రాయం. మంత్రి పొన్నాల కారు ముండుబీరాయించి విద్యార్థినులను విడిచిపెట్టే వరకు అతడిని, ఆయన కోడలు ను కదలనీయుడెండంటే వారి చైతన్యస్థాయి ఎంతో అంచనా వేయుచ్చు. తెలంగాణ ఉద్యమంలో మహిళల పొటు బొక్కు దయాసాగర్ ప్రస్తావించిన మొగిలిచ్చరు నారీమఱల దిక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది.

తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అప్పార్చం అనితర సాధ్యం - కళతో చూడాలే తప్ప అక్కరాల్లో చెప్పులేని ఉద్యమమిది. తెలంగాణ ఉద్యమం ఎక్కడ ఉండని ఎక్కణులా దీక్కును తప్పకుండా ప్రస్తావించాలి వుంటుంది. తెలంగాణ కోసం కేవలం మహిళలే వందరోజులకు ప్లేగా దిక్కు చేసి తమ సత్తా చూపారు. సాయుధ పోరాట కాలపు ట్రైల భాగస్వామ్య న్ని గుర్తుకు తెచ్చే సంఘటనలివి. శంకరరావు శంకేని అభిప్రాయపడ్డట్లు అ

పేరు: ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్లోభం
ప్రజా అందీళనలు
రచన: ఎ.నల్సింహరెడ్డి
వెల: రూ. 70
ప్రతులకు: వీక్షణం,
బిశ బుక్ ప్రోఫెసర్

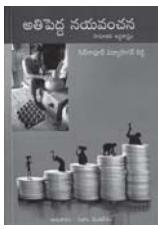
పేరు: ప్రాదరూపాండిత్ నాయక్
రచన: డాక్టర్ ఆసంద్ రాజీ వర్మ
ప్రచురణ: అకాడమిక్ ప్రతిభ
వెల: రూ. 800
ప్రతులకు: సరస్వతీ నివాస్, నియర్ సాంగిలంకి
రోడ్, సుభాష్ పార్క్, ఉత్తమనగర్, మృధిల్లి
ఫోన్: 011-9899242486

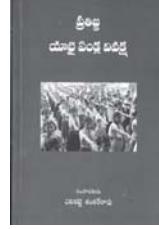
పేరు: ఒత్తుండం (కథల సంపుటి)
రచన: అత్తలూలి విజయలక్షీ
ప్రచురణ: పాలపిట్ట బుక్్స్, ప్రాదరూపాండిత్ నాయక్
వెల: రూ. 125
ప్రతులకు: 16-11-20/6/1/1, మలక్పేట,
ప్రాదరూపాండిత్ నాయక్, ఫోన్: 040-2767 9430

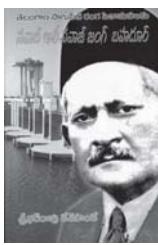
పేరు: సల్లగొండ కథలు
సంకలనం: ఎలికట్టి శంకర్రావు
ప్రచురణ: నోముల సాహిత్య సమితి
వెల: రూ. 300
ప్రతులకు: ఎన్ఱెన్ అరుణ, 206,
సాయిటపర్స్, నాగార్జునకాలనీ, సల్లగొండ
ఫోన్: 93463 59268

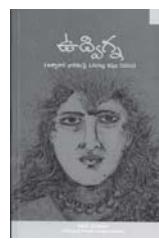
పేరు: అతిపెద్ద సయమచన
(సామాజిక అర్థశాస్త్రం)
అనుమాదం: విజాం వెంకట్టేశం
ప్రచురణ: పాలపిట్ట బుక్్స్, ప్రాదరూపాండిత్ నాయక్
వెల: రూ. 120
ప్రతులకు: 16-11-20/6/1/1, మలక్పేట,
ప్రాదరూపాండిత్ నాయక్, ఫోన్: 040-2767 9430

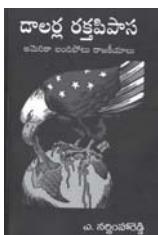
పేరు: ప్రతిష్ఠా యాచై ఏండ్ర్ విషక్
రచన: ఎలికట్టి శంకర్రావు
ప్రచురణ: నోముల సాహిత్య సమితి
వెల: రూ. 30
ప్రతులకు: ఎన్ఱెన్ అరుణ, 206, సాయిటపర్స్,
నాగార్జునకాలనీ, సల్లగొండ
ఫోన్: 93463 59268

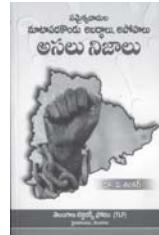
పేరు: తెలంగాణ సాగునీచి రంగ పితామహుడు
నవాబ్ లలీ నవాబ్ జంగ్ బహదూర్
రచన: శ్రీధర్రీశ్ దేవ్ పాండె
ప్రచురణ: తెలంగాణ ఇంజనీర్స్ జేప్సీ,
తెలంగాణ లాప్టోప్ ఇజనీర్స్ ఫీరం
వెల: రూ. 50
ప్రతులకు: అన్ని ప్రముఖ పుస్తకాల ప్రాపులలో

పేరు: ఉద్ధిగ్రూ
సంపాదకత్వం: అనిశ్చి రజత తబితరులు
ప్రచురణ: రుద్రమ ప్రచురణలు
వెల: రూ. 175
ప్రతులకు: 3-1-60, కుమార్పట్లి,
హంస్కొండ, ఫోన్: 98494 82462

పేరు: దాలర్ రక్తపిపాస
(అమెలికా బందిపాటిటు రాజకీయాలు)
రచన: ఎ.నల్సింహరెడ్డి
వెల: రూ. 70
ప్రతులకు: వీక్షణం,
బిశ బుక్ ప్రోఫెసర్

పేరు: అనులు నిజాలు
రచన: డాక్టర్ వి.శంకర్
ప్రచురణ: తెలంగాణ లెక్టర్ల ఫీరం
వెల: రూ. 65
ప్రతులకు: 203, శ్రీమ పెంచ్ రెసిడెన్స్,
విద్యాసగర్, కామారెడ్డి, నిజామాబాద్ జిల్లా
ఫోన్: 9440798952

పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పారకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పారకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం. పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.

Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288

E-mail: deccanlandindia@gmail.com www.deccanland.com

ఈద్ ముహర్రం
పండుగ సందడిలోనూ తెలంగాం

Photos by: SP

Photos by: T.Swami

With Best Compliments From Well wishes

JBR ARCHITECTURE COLLEGE

HYDERABAD

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA & FAU Hyderabad)

ABOUT THE SCHOOL

The J.B.R. Architecture College is established by Jognpally B.R. Educational Society (J.B.R.E.S.), Hyderabad with a view to impart quality architectural education, by a group of enthusiastic Architects under the patronage of Shri. J.Bhaskar Rao garu, devoted educationalist and philanthropist.

It aims to cultivate an Intellectual climate embracing the concept of making to achieve design excellence, experimental learning opportunities are supported by our state of the art facilities.

The Aim of J.B.R. Architecture College is to groom to enhance design creativity, understand social responsibility, develop technical and research excellence, to become global Leaders in architecture and planning.

Sri J. Bhaskar Rao
B.Com, LLB
Chairman

J. Gayatri
B.Arch, M.Arch
Director - Interiors

POSSIBLE IS EVERYTHING...

B. Arch Program.

The J.B.R. Architecture college offers a graduate Programme in Architecture. Bachelor of Architecture is a five year degree course with one year Internship. The program includes relevant courses In the concept, process, technical details and design practice, as well as elective in an area of student Interest. The course work is to help the student understand finer aspects of Architecture which are very much Integral to designing, planning and scheduling of buildings. The course work aims to impart quality education, through effective communication skills and making the students and making the students conscious of built from in the contemporary scenario.

ELIGIBILITY....

Students who qualify in NATA (National Aptitude Test In Architecture) conducted by council of Architecture (COA) with 10+2 (Maths stream) with minimum of 50% marks or 10+3 (Diploma In Architecture) with minimum of 50% marks are eligible for admission into Bachelor of Architecture (B.Arch).

6-3-248/1/1A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034. A.P. India

Ph : 040-66105270, 9703372442, 9703277053

E-mail : jbrarchitecture@gmail.com, www.jbrarchitecture.com